

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 samt till vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027, genom vilken lagen om stödjande av landsbygdens utveckling upphävs. Den nya lagen hänför sig till reformen av Europeiska unionens jordbrukspolitik 2023—2027. Genom lagen genomförs åtgärderna för 2023—2027 i Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken med stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Den föreslagna lagen tillämpas på stödjande av företagsverksamhet på landsbygden. I huvudsak stöds mikroföretag och små företag som är verksamma på landsbygden. Företag som förädlar jordbruksprodukter kan dock också vara medelstora företag. Stödet till projektverksamhet på landsbygden kommer också att fortsätta. Likaså fortsätter främjandet av lokal landsbygdsutveckling genom stöd för lokala aktionsgruppers verksamhet.

Den verksamhet och de åtgärder som stöds avviker inte väsentligt från den gällande lagen, men i den föreslagna lagen beaktas de ändringar som gäller den nya finansieringsperioden. Nya teman inom utvecklingsprojekten är bl.a. smarta byar och projekt med jordbrukargrupper. Projektfinansieringen har ett starkare fokus på miljö- och klimatteman samt på innovationer, digitalisering och främjande av säkerheten och beredskapen. Bredbandsfinansieringen ökar något jämfört med föregående finansieringsperiod i enlighet med kommissionens mål och de nationella målen.

Enligt förslaget ska temaprojekten för aktionsgrupper slopas, men aktionsgrupperna kan genomföra sin lokala strategi också genom mindre projekt. Dessutom kan en del av företagsstödsåtgärderna, såsom startstöd inklusive försöksstöd till jordbruket, genomföras endast som en del av den lokala strategin. Aktionsgrupperna beviljas även i fortsättningen verksamhetspenning för utgifter för genomförandet av strategierna.

Verkställigheten av stödsystemen förtydligas i och med att alla ansökningar ska göras elektroniskt. Dessutom kommer förenklade kostnadsmodeller att användas i större utsträckning än för närvarande vid utbetalning av stöd.

I stödsystemen och genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken beaktas den nya EU-lagstiftningen för Europeiska unionens finansieringsperiod 2023—2027, de nya reglerna om statligt stöd och kommissionens styrning.

Propositionen innehåller också ett förslag till lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. I lagen föreskrivs om utarbetande, ändring och genomförande av den strategiska planen samt om de organ i medlemsstaten som avses i Europeiska unionens lagstiftning. I lagen föreskrivs också om valet av lokala aktionsgrupper. Jämfört med gällande lag utvidgas tillämpningsområdet så att det motsvarar den nya strategiska planens tillämpningsområde, som är mer omfattande än för programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020. I lagen samlas alla centrala bestämmelser om förvaltningen. Tek-

niskt bistånd ska fortfarande beviljas för kostnaderna för förvaltningen av åtgärderna i den strategiska planen. Behovet av att revidera lagen beror i huvudsak på föreslagna ändringar i Europeiska unionens lagstiftning.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Beredning	5
2 EU-rättsakternas syften och huvudsakliga innehåll	8
3 Nuläge och bedömning av nuläget	13
3.1 Utveckling av landsbygden inom EU	13
3.2 Europeiska unionens lagstiftning	14
3.3 Lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden (27/2014)	15
3.4 Lagen om stödjande av landsbygdens utveckling (28/2014)	16
3.5 Bedömning av nuläget	17
3.6 Landskapet Ålands ställning och förhållandet till självstyrelselagen för Åland	18
4 Förslagen och deras konsekvenser	19
4.1 De viktigaste förslagen	19
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	22
5 Alternativa handlingsvägar	32
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	32
5.2 Åtgärder som planeras eller genomförs av andra medlemsstater	33
6 Remissvar	34
7 Specialmotivering	36
7.1 Lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken	36
7.2 Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027	53
7.3 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi	99
7.4 Lag om Livsmedelsverket	100
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	100
9 Ikraftträdande	104
10 Verkställighet och uppföljning	104
11 Förhållande till andra propositioner	105
11.1 Samband med andra propositioner	105
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	105
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	105
LAGFÖRSLAG	113
Lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken	113
Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027	120
Lag om ändring av av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi	142
Lag om ändring av 2 § i lagen om Livsmedelsverket	143
VALITSE KOHDE	144
PARALLELLTEXT	144
Lag om ändring av av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi	144
Lag om ändring av 2 § i lagen om Livsmedelsverket	145

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Förordningar av Europaparlamentet och rådet genom vilka reformeras Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik publicerades i december 2021. Reformen verkställs genom följande tre förordningar av Europaparlamentet och rådet:

- 1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013, nedan förordningen om strategiska planer, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2115&qid=1646832950310>),
- 2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013, nedan den horisontella förordningen, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2116&qid=1646832868282>),
- 3) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2117 om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och (EU) nr 228/2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för unionens yttersta randområden (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32021R2117>).

Genom reformen av unionens gemensamma jordbrukspolitik gavs varje medlemsstat bättre möjligheter än tidigare att utarbeta ett stödsystem som passar dess förhållanden. Medlemsstaterna fick också större ansvar för när det gäller att verkställa systemet, betala ut stöd, utöva tillsyn och följa resultaten. Genom reformen lättades Europeiska unionens lagstiftning upp, och en del av ansvaret för verkställigheten överfördes till medlemsstaterna.

För den kommande finansieringsperioden ska varje medlemsstat i Europeiska unionen utarbeta en nationell strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023—2027, nedan den strategiska planen, som innehåller de åtgärder som omfattas av direktstöd till jordbruket och de sektoråtgärder, som finansieras med medel ur garantifonden för jordbruket, nedan EGFJ, samt de åtgärder för lantbruksutveckling som finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, nedan Ejflu. För genomförandet av den nya strategiska planen finns det en ny genomförandemodell där det centrala är resultaten och att påvisa dem, vilket tar sig uttryck i ett strategiskt grepp. Man lägger fram behov utifrån vilka åtgärder väljs. För dessa ställs mål, och man följer hur väl de uppnås. Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik präglas också av ett större fokus på miljön och klimatet än tidigare.

Varje medlemsstat skulle före utgången av 2021 lämna kommissionen en nationell strategisk plan (https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en). Med hjälp av planerna ska de centrala politikmålen uppnås. Man

tog i bruk en ny genomförandemodell, där ett centralt element är att följa den output och de resultat som beskrivs i den strategiska planen.

I Finland godkände statsrådet vid sitt allmänna sammanträde den 16 december 2021 Finlands förslag till CAP-plan för perioden 2023—2027 (den strategiska planen) som skulle lämnas till kommissionen. Den strategiska planen som lämnats kommissionen grundar sig på förordningen om strategiska planer, och den består av jordbrukspolitikens direktstöd och sektoråtgärder samt Fastlandsfinlands och landskapet Ålands åtgärder för landsbygdsutveckling. Ålands landskapsregering har på grundval av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) och inom ramen för sin behörighet den 7 december 2021 behandlat och godkänt det förslag till den strategiska planen som nämnts ovan. Finland lämnade kommissionen sitt förslag till strategisk plan för Finland den 22 december 2021. Länk till den slutförda strategiska planen, som finns på jord- och skogsbruksministeriets webbplats: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>.

Kommissionen godkände den 31 augusti 2022 Finlands strategiska plan genom kommissionens genomförandebeslut om godkännande av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitikens för perioden 2023—2027 i fråga om unionsstöd som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (CCI: 2023FI06AFSP001) (https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/approved-csp_en).

I propositionen föreslås en lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitikens och en lag om stödjande av landsbygds utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 för att anpassa den nationella lagstiftningen till EU-lagstiftningen under den nya finansieringsperioden för den gemensamma jordbrukspolitikens. Genom propositionen genomförs de delar av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitikens som gäller förvaltningen av planen samt förfarandet för utvecklingsprojekt, företagsstöd och Leader-verksamhet på landsbygden. I lagen om stödjande av landsbygds utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 beaktas de bestämmelser om påföljder och återkrav i anslutning till de nämnda stöden som förutsätts enligt EU-lagstiftningen och som i fortsättningen ska vara mer detaljerade på nationell nivå. I lagarna beaktas de ändringar som följer av den ändrade EU-lagstiftningen, och lagarna uppdateras och förtydligas också mer generellt.

1.2 Beredning

Beredningen av Europeiska unionens rättsakter

Kommissionen publicerade den 1 juni 2018 ett förslag till lagstiftning om en ny gemensam jordbrukspolitik. Kommissionens förslag innehöll de förslag till de tre förordningar som nämnts ovan, det vill säga förordningen om strategiska planer, den horisontella förordningen och förordningen om ändring av marknadsordningsförordningen. Förslagen grundade sig på kommissionens meddelande (COM (2017) 713 final) om framtiden för livsmedel och jordbruk som lades fram den 29 november 2017. Där fastställdes utveckling av en intelligentare och mer kriställig jordbrukssektor, förstärkning av miljö- och klimatåtgärder som främjar Europeiska unionens miljö- och klimatmål samt en starkare socioekonomisk status för landsbygden som målsättningar för den framtida gemensamma jordbrukspolitikens. Meddelandet byggde på den offentliga debatt om den gemensamma jordbrukspolitikens framtid som kommissionen inledde i februari 2017. Förordningen om strategiska planer behandlades mera detaljerat i rådets arbetsgrupp

för horisontella jordbruksfrågor. Den mer detaljerade behandlingen av den horisontella förordningen skedde huvudsakligen i rådets Agrifin-arbetsgrupp. Särskilda jordbrukskommittén och rådet för jordbruk och fiske behandlade vid sina möten framskridandet av beredningen av förordningsförslagen.

I kommissionens förslag till lagstiftning om den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 krävdes att medlemsstaterna börjar genomföra sina planer den 1 januari 2021. En förutsättning för detta var att medlemsstaterna skulle lämna in sina strategiska planer hos kommissionen senast sen 1 januari 2020 och att kommissionen skulle godkänna planerna inom år 2020. Behandlingen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken blev emellertid inte klar enligt den ursprungliga tidsplanen, och medlemsstaterna kunde inte börja tillämpa de nya strategiska planerna den 1 januari 2021. Därför behövdes övergångsregler för åren 2021 och 2022. Genom dessa säkerställdes en smidig övergång till de nya stödvillkoren och kontinuiteten i stöden fram till början av den nya perioden. Bestämmelser om övergångsbestämmelser finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2220 om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under åren 2021 och 2022 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013, (EU) nr 1306/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller resurser och tillämpning under åren 2021 och 2022 och förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller resurser och fördelningen av sådant stöd under åren 2021 och 2022 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2220&qid=1655135186311>).

Rådet nådde samsyn vid det möte som rådet för jordbruk och fiske höll den 21 oktober 2020. Europaparlamentet röstade om sina betänkanden den 23 oktober 2020. Trepartsförhandlingarna mellan rådet, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken slutfördes sommaren 2021, då man nådde politisk enighet om reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. De grundläggande förordningarna ((EU) 2021/2115, (EU) 2021/2116 och (EU) 2021/2117)) publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 6 december 2021 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2021%3A435%3ATOC>) och förordningarna trädde i kraft den 7 december 2021.

De grundläggande förordningarna har behandlats i en U-skrivelse (U 73/2018 rd) och kompletterande U-skrivelser (UK 5/2019 rd, UK 4/2020 rd, UK 16/2020 rd, UK 30/2020 rd och UK 7/2021 rd) som överlämnats till riksdagen (https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/Kirjelma/Sidor/U_73+2018.aspx).

Till reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken anknyter kommissionens meddelande om den europeiska gröna given (COM(2019) 640 final) och meddelandena EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 (COM(2020) 380 final) och Från jord till bord-strategin (COM(2020) 381 final) (E 61/2019 rd, E 83/2020 rd, E 84/2020 rd) som har samband med detta. Dessutom utarbetade kommissionen rekommendationer för varje medlemsstat för utarbetandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (SWD(2020) 93 final) för att samstämna de strategiska planerna med Europas gröna giv och de nya strategierna (E 7/2021).

Beredningen av propositionen

Ett av målen för beredningen av de nationella strategiska planer som sammanhänger med reformen av Europeiska unionens gemensamma lantbrukspolitik var att delaktiggöra berörda parter på bred front. Beredningen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken inleddes nat-

ionellt år 2018. I Finland samordnades utarbetandet av den strategiska planen av en strategigrupp som leddes av jord- och skogsbruksministern. I strategigruppen ingick representanter för olika ministerier och de viktigaste berörda parterna. Strategigruppen styrde också beredningen av planen.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte i september 2018 fyra arbetsgrupper för att utarbeta den strategiska planen: 1) utveckling av jordbruksproduktionen, 2) utvecklingsinsatser på landsbygden, 3) beredning av marknadsåtgärder och 4) förvaltningsmodellen. Dessutom samordnades utarbetandet av landskapet Ålands del av planen av en separat arbetsgrupp i samarbete med Ålands landskapsregering. Arbetsgrupperna tog fram förslag till åtgärder och förslag gällande förvaltningen inom sina respektive sektorer. I arbetsgrupperna ingick tjänstemän från jord- och skogsbruksministeriet och andra ministerier och representanter för Ålands landskapsregering, Livsmedelsverket, regionförvaltningen, kommunerna och berörda parter inom respektive sektor.

Utöver arbetsgruppernas sammanträden ordnades mellan slutet av 2018 och början av 2020 workshoppar och diskussionsmöten för berörda parter som bidrog med underlag för utarbetandet av den strategiska planen. Under workshopparna och diskussionsmötena samlade man in information bland annat om vad den nuvarande gemensamma jordbrukspolitiken och den nuvarande landsbygdsutvecklingen har lyckats och misslyckats med. Dessutom samlade man in synpunkter på behov och idéer om åtgärder genom vilka målen för den gemensamma jordbrukspolitiken kan främjas under den finansieringsperiod som skulle inledas 2021. Läs mer om workshopparna (på finska): [Työryhmät ja työpajat - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](https://www.mmm.fi/tyoryhmat-ja-tyopajat-maa-ja-metsatalousministerio)

Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet ordnat flera webinarier och samråd, vidtagit olika kommunikationsåtgärder, deltagit i olika evenemang och organiserat olika tillställningar, där aktörer från många olika orter i Finland har kunnat delta och sätta sig in i beredningen av planen. Även Livsmedelsverket och landsbygdsnätverket samt närings-, trafik- och miljöcentralerna har ordnat regionala och aktionsgrupperna lokala tillställningar och evenemang för att engagera de berörda i utarbetandet av planen.

Den strategiska plan som beretts enligt ovan var på remiss från den 2 juli till den 10 september 2021. Under remissbehandlingen publicerades den 31 augusti 2021 en bedömning av verkkningsfullheten hos miljö- och klimatåtgärderna i den strategiska planen. Där bedömdes den totala verkkningsfullhet som målvärdena och stödvillkoren i planen bidrar med när det gäller vissa miljöfrågor i jordbruket. Antalet yttranden om den strategiska planen som lämnades uppgick till över 360. En omsorgsfull genomgång av utkastet till strategisk plan inom de olika berörda grupperna och det samarbete inom varje grupp som har bedrivits för att nå samsyn framgick klart av yttrandena, men också enskilda aktörer och privatpersoner bidrog med ett stort noggranna observationer och förslag. I yttrandena lyfte man fram bland annat behovet att lätta på den administrativa bördan och det ansågs viktigt att följa åtgärdernas verkkningsfullhet. De yttranden och kommentarer som lämnats om förslaget till strategisk plan har behandlats av arbetsgrupperna, och de har beaktats vid beredningen av förslaget till strategisk plan i den utsträckning det varit ändamålsenligt.

I den strategiska planen skulle det också ingå beskrivningar av de aktörer som i Finland skulle sköta de uppgifter som ankommer på de styrande organ som avses i den horisontella förordningen samt beskrivningar av tillsyns- och påföljdssystemet för åtgärderna och villkorligheten. Dessa godkänns inte av kommissionen, men kommissionen ger vid behov medlemsstaterna respons om förslagen i den strategiska planen inte motsvarar kommissionens syn på de grundläggande unionskrav som avses i den horisontella förordningen. Statsrådet fattade den 16 december

2021 i enlighet med vad som sagts i avsnitt 1.1 beslut om att lämna in förslaget till strategisk plan för Finland till kommissionen för godkännande.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 9 mars 2020 för beredning av denna proposition ett lagstiftningsprojekt (MMM025:00/2020) <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM025:00/2020> i syfte att bereda lagstiftningen om förvaltningen av den strategiska CAP-planen och landsbygdens utvecklingsstöd under finansieringsperioden 2021—2027. Beredningen av och det närmare innehållet i denna proposition och de lagförslag som ingår i den baseras på bestämmelserna i EU-lagstiftningen och på förslag från de CAP 2021—2027-arbetsgrupper som jord- och skogsbruksministeriet tillsatt, samt på statsrådets förslag till Finlands strategiska plan, som lämnades till kommissionen den 16 december 2021. Propositionen har beretts i enlighet med det ovannämnda lagstiftningsprojektet som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Livsmedelsverket.

I samband med beredningen har de lagförslag som ingår i denna proposition behandlats bland annat i de ovan nämnda arbetsgrupperna för utvecklingsinsatser på landsbygden och förvaltningsmodellen, där förvaltningen och berörda parter har en bred representation.

Den 14 juni 2022, innan propositionen skickades ut på remiss, ordnades ett informationsmöte för intressentgrupperna om det huvudsakliga innehållet i de föreslagna lagarna och ändringarna i gällande lagar.

Utlåtanden om utkastet till regeringens proposition har begärts av justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, kommunikationsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Ålands landskapsregering, Statens ämbetsverk på Åland, Livsmedelsverket, Konkurrens- och konsumentverket, Skatteförvaltningen, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Kommunförbundet, Rådet för bedömning av lagstiftningen, landskapsförbunden, Finlands skogscentral, Tapio Oy, Sametinget, Renbeteslagsföreningen, Finlands Näringsliv EK, Företagarna i Finland rf, Finlands Byar rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. Utkastet till regeringens proposition har också varit framlagt på jord- och skogsbruksministeriets webbplats.

Lagförslaget om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 presenterades för företagsstödsdelegationen som verkar i anslutning till arbets- och näringsministeriet den 21 juni 2022.

2 EU-rättsakternas syften och huvudsakliga innehåll

Förordningen om strategiska planer

Förordningen om strategiska planer innehåller allmänna och särskilda bestämmelser om användning av Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för att nå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken och de anknyttande indikatorerna. Förordningen gäller grundläggande bestämmelser för att skydda miljön, klimatet, folkhälsan, djur- och växthälsan samt djurens välfärd, åtgärder gällande direktstöd och åtgärder gällande landsbygdsutveckling. Förordningen innehåller också beskrivningar av strukturen för den strategiska planen samt för uppföljningen och utvärderingen av hur målen har uppfyllts.

Varje medlemsstat ska göra upp en strategisk plan som inkluderar såväl direkta jordbruksstöd som utvecklingsåtgärder för landsbygden och sektorspecifika stödprogram. Den strategiska planen ska omfatta åtgärder finansieras med medel ur EGJF och E. Kommissionen bedömer och godkänner medlemsstatens strategiska plan. Syftet med åtgärderna i den strategiska planen är att de särskilda målen för gemensamma jordbrukspolitiken ska uppnås. De strategiska planerna börjar tillämpas den 1 januari 2023, och de gäller till den 31 december 2027.

Bland kraven i Europeiska unionens lagstiftning betonas under den kommande finansieringsperioden miljö- och klimatkraven. T.ex. av medlen i Ejflu bör 35 procent avdelas för främjande av miljö- och klimatmål.

De åtgärder som anges i förordningen om strategiska planer syftar till att i linje med Cork 2.0-deklarationen "Ett bättre liv i landsbygdsområden" lösa strukturella problem i landsbygdsområden, till exempel brist på attraktiva arbetstillfällen, kompetensbrist, brist på investeringar i bredbandsnät, digital och annan infrastruktur samt tjänster, och de problem som föranleds av ungdomsflykten. Detta kan ske genom sysselsättningsskapande åtgärder och generationsförnyelse, genom att bringa kommissionens tillväxt- och sysselsättningspakt till landsbygden, genom främjande av social integration, stöd till unga, generationsförnyelse och upprättande av smarta byar över EU:s landsbygd samt genom att delta i arbetet för att förhindra att befolkningen minskar.

Den horisontella förordningen

I den horisontella förordningen föreskrivs det om de villkor som ska tillämpas vid finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Den horisontella förordningen innehåller bland annat bestämmelser om krav som ställs på medlemsstatens förvaltningssystem, avslutande av räkenskaper som utförs av kommissionen samt administrationen och tillsynen av stödåtgärderna. I fråga om tillsynen innehåller den horisontella förordningen allmänna bestämmelser och grundläggande bestämmelser om det integrerade administrations- och kontrollsystemet, villkorligheten och kommissionens granskningar av medlemsstaterna.

Till styrningssystemet hör de styrande organen samt de grundläggande krav som anges i Europeiska unionens lagstiftning, det vill säga kraven i de förordningar som gäller den strategiska planen och horisontella ärenden, budgetförordningen och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU (offentlig upphandling). Till systemet hör också det rapporteringssystem som upprättats för att genomföra den årliga resultatrapporten.

Medlemsstaterna ska i enlighet med de grunder och förfaranden som anges i artikel 9 i den horisontella förordningen på lämplig nivå utse organ som ansvarar för att förvalta och kontrollera unionens medel. Det viktigaste av dessa styrorgan är det utbetalande organet. Enligt artikel 9 i den horisontella förordningen får utbetalningar av medel ur jordbruksfonderna göras bara av det utbetalande organ som godkänts av medlemsstatens behöriga myndighet. Utbetalande organen kan delegera övriga uppgifter. Chefen för det utbetalande organet ska ge kommissionen en förvaltningsförklaring om att uppgifterna för året i fråga är korrekta, styrningssystemen fungerar korrekt, utbetalningarna har verkställts i enlighet med unionens regler och det finns motsvarande output, en sammanfattning av genomförda kontroller och en analys av fel och svagheter i styrningssystemet inklusive en plan för korrigerande åtgärder. Den årliga prestationsrapporten och den analys med korrigeringsplan som nämnts ovan ska lämnas in till kommissionen samtidigt som årsräkenskaper, det vill säga senast den 15 februari året efter budgetåret.

I den horisontella förordningen ingår också bestämmelser om skyldigheterna för medlemsstatens behöriga myndighet i det fall att det utbetalande organet inte uppfyller ett eller flera av

villkoren för ackreditering och om attesterande organ. Det attesterande organet ska lämna ett yttrande om att de ackrediterade utbetalande myndigheternas räkenskaper är korrekta och att styrningssystemet fungerar tillfredsställande samt att indikatoruppgifterna i prestationsrapporteringen är korrekta. Kommissionen ska ha befogenhet att utfärda delegerade förordningar om villkoren för ackreditering av de utbetalande organ och de utbetalande organens skyldigheter när det gäller offentliga lagringsinsatser.

Finansieringen av fonder enligt den horisontella förordningen grundar sig på maximala utgifter som fastställts på förhand. I EGJF är dessa årliga, och för Ejflu fastställs utgifterna i den strategiska planen. Det är viktigt att utbetalningarna görs vid rätt tidpunkt. I den horisontella förordningen ingår också bestämmelser om förfarandet för finansiell disciplin, reserv för kriser, avslutande och godkännande av räkenskaperna, krav på återbetalning av medel som betalats ut på felaktiga grunder, kontroll- och sanktionssystem, integrerade administrations- och kontrollsystem, skyldigheten att lämna information och kommissionens befogenheter att utfärda delegerade förordningar.

Den allmänna förordningen om EU:s fonder

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 gäller gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik. Nedan kallas förordningen ”den allmänna förordningen”.

Den allmänna förordningen tillämpas också på lokalt ledd utveckling (Leader) som finansieras ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling Ejflu. I artiklarna 31—34 i den allmänna förordningen definieras lokalt ledd utveckling, lokalt ledda utvecklingsstrategier, lokala aktionsgrupper och stöd från fonderna till lokalt ledd utveckling.

I förordningen om strategiska planer hänvisas det i specialbestämmelserna om finansieringsinstrument till artikel 58 i den allmänna förordningen och för kommunikationens del till artiklarna 46 och 48 om synlighet för stödet från fonderna.

Budgetförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012, nedan budgetförordningen, gäller de finansiella regler som tillämpas på unionens allmänna budget. Enligt artikel 56 i förordningen ska medlemsstaterna samarbeta med kommissionen för att se till att anslagen används enligt principen om sund ekonomisk förvaltning.

I artikel 61 föreskrivs det om skyldigheterna hos de personer som medverkar i genomförandet av Europeiska unionens budget att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att en intressekonflikt uppstår vid utförandet av uppgifter inom deras behörighet och för att åtgärda situationer som ur objektiv synvinkel kan uppfattas som en intressekonflikt. Enligt artikeln ska skriftliga förfaranden för att fastställa om en intressekonflikt föreligger tas i bruk.

Kommissionen sköter förvaltningen gällande jordbruksfondernas utgifter i samarbete med medlemsstaterna (delad förvaltning). Bestämmelser om förfarandena i samband med detta finns i artiklarna 63 och 125—129 i budgetförordningen. Kommissionen och medlemsstaterna ska iaktta principerna om sund ekonomisk förvaltning, öppenhet och icke-diskriminering, och säkerställa att unionsåtgärderna är synliga när de förvaltar unionens medel. Kommissionen och medlemsstaterna ska för detta ändamål uppfylla sina respektive förpliktelser i fråga om revision och kontroller och åta sig det ansvar som följer av detta.

I budgetförordningen föreskrivs det om förfaranden för att säkerställa att Europeiska unionens medel används enligt gällande regler. Till dessa förfaranden hör att kommissionen tillämpar förfaranden för granskning och godkännande av de utsedda organens räkenskaper som säkerställer att dessa räkenskaper är fullständiga, korrekta och sanningsenliga. Kommissionen ges i förordningen befogenhet att undanta utgifter för belopp som har betalats ut i strid med tillämplig rätt från finansiering från unionen. Kommissionen har också rätt att avbryta betalningsfrister eller betalningar. I artikel 40—42 i den horisontella förordningen föreskrivs det närmare om dessa förfaranden och processer vid avbrytande av betalningar enligt en prestationsmodell som grundar sig på den strategiska planen.

Andra förordningar med anknytning till budgeten

Bestämmelser om skötseln av Europeiska unionens medel och de myndigheter som medverkar i denna, vilka alla gäller stödsystem som genomförs inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och finansieringen av dem, finns i följande förordningar:

Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT L 312, 23.12.1995, s. 1).

Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

Finland är också en av de medlemsstater som har anslutit sig till Europeiska åklagarmyndighetens (EPPO) verksamhet, som inleddes den 1 juni 2021. Europeiska åklagarmyndigheten utreder brott som skadar Europeiska unionens ekonomiska intressen, såsom subventionsbedrägerier som gäller ansökan om stöd som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen. Myndigheten lagför och väcker talan mot förövarna. Därför tillämpas också rådets förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1).

Enligt budgetförordningen, Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013, och rådets förordningar (Euratom, EG) nr 2988/95 (11), (EG, Euratom) nr 2185/96 och (EU) 2017/1939 ska unionens ekonomiska intressen skyddas genom proportionella åtgärder, såsom förebyggande, upptäckt, korrigering och utredning av oriktigheter och bedrägerier, krav på återbetalning av belopp som gått förlorade, betalats ut på felaktiga grunder eller använts felaktigt samt, i tillämpliga fall, administrativa och ekonomiska sanktioner.

Rättsakter på lägre nivå

Kommissionen har med stöd av den horisontella förordningen rätt att utfärda både delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Följande delegerade förordningar och genomförandeförordning har utfärdats med stöd av denna rätt:

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/127 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 med bestämmelser om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, avslutande av räkenskaper, säkerheter och användning av euron, nedan förordningen om utbetalande organ. Förordningen om utbetalande organ innehåller bestämmelser om bland annat kriterier för ackreditering av utbetalande organ, såsom organisationsstrukturen, personalresurserna, intressekonflikter, informationssäkerheten, riskbedömning, bekämpning av bedrägerier, delegering, krav som gäller prestationsrapporteringen, och bestämmelser om krav på godtagbara betalningar från Europeiska unionen, minskning och innehållning av betalningar samt avslutande av räkenskaper och eventuella korrigeringar i finansieringen som detta medför (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0127&qid=1662073530606>).

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/128 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om utbetalande organ och andra organ, ekonomisk förvaltning, räkenskapsavslutning, kontroller, säkerheter och öppenhet, nedan förordningen om ekonomisk förvaltning. Förordningen innehåller bestämmelser om bland annat förfarande för ackreditering av utbetalande organ, om det attesterande organets uppgifter och revisionsmetoder, om avslutande av räkenskaper och utgiftsdeklarationer, interventioner (RAP) och med dem förknippade indikatorer på bland annat framsteg i den fleråriga prestationsövervakningen som ska rapporteras var tredje månad och inom ramen för styrningssystemen, om innehållande av betalningar av orsaker som nämnts ovan eller andra orsaker, krav på återbetalning, outputgranskning och processen vid finansiell korrigering (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?from=SV&uri=CELEX%3A32022R0128>).

Kommissionen har enligt förordningen om strategiska planer rätt att utfärda delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Följande delegerade förordningar och genomförandeförordningar har utfärdats med stöd av denna rätt:

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/126 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 med ytterligare krav för vissa interventionstyper som anges av medlemsstaterna i deras strategiska GJP-planer för perioden 2023—2027 enligt den förordningen samt om andelen för norm 1 för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC), nedan förordningen om ytterligare krav och om normer (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0126&qid=1655152776852>), och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/129 om fastställande av regler för interventionstyper avseende oljeväxtfrön, bomull och biprodukter från vinframställning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 och för informations-, offentlighets- och synlighetskrav som rör unionsstöd och de strategiska GJP-planerna (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:32022R0129>).

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2290 om fastställande av regler om beräkningsmetoder för de gemensamma output- och resultatindikatorer som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt

om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2290>).

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2289 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 vad gäller presentationen av innehållet i de strategiska GJP-planerna och det elektroniska systemet för säkert informationsutbyte (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32021R2289>).

Nationell rörelsefrihet

I regel finns det inte särskilt mycket nationell rörelsefrihet i de ovannämnda EU-rättsakterna. De mål och åtgärder ur förordningen om strategiska planer som möter de nationella behoven kan tas in i planen för att genomföra stödsystemen.

I artikel 92 i förordningen om strategiska planer föreskrivs att den lägsta nivån på anslag för landsbygdsutveckling enligt Leader är 5 procent av det totala Ejflu-bidraget till den strategiska planen. För miljö- och klimatåtgärderna anges 35 procent av Ejflu-bidraget som miniminivå i artikel 93 i samma förordning.

EU-rättsakterna på lägre nivå medger i viss mån rörelsefrihet när det gäller att fastställa villkoren för stödberättigande i stödsystemen. EU-rättsakterna medger rörelsefrihet i fråga om den nationella medfinansieringen.

I den horisontella förordningen finns bestämmelser om finansieringen, förvaltningen och övervakningen av den gemensamma jordbrukspolitiken. I förordningen föreskrivs bland annat om förvaltnings- och kontrollsystem som medlemsstaterna ska upprätta samt om förfaranden för kontroll av överensstämmelse. I praktiken ålägger den horisontella förordningen medlemsstaterna att stifta lagar om de ovannämnda frågorna. När det gäller dessa frågor har medlemsstaterna rörelsefrihet i det nationella genomförandet.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Utveckling av landsbygden inom EU

Europeiska unionens (EU:s) mål är att jämna ut skillnader mellan unionens medlemsstater genom att styra EU:s tillgängliga medel till de minst utvecklade regionerna för att främja och påskynda utvecklingen där. För det ändamålet har EU strukturfonder, i synnerhet den regionala utvecklingsfonden och socialfonden+, därifrån medel anvisas till medlemsstaterna. Dessa medel styrs också i enlighet med Finlands regionalstödsplan till stödberättigade områden. Som ett led i EU:s gemensamma jordbrukspolitik styrs dessutom medel för landsbygdsutveckling till medlemsstaterna ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, nedan Ejflu.

Såväl i Finland som inom EU har man i utvecklingen av regionerna ansett att det är viktigt att landsbygden bevaras som ett område där det utöver jordbruket också finns annan näringsverksamhet, och där invånarnas möjligheter till välfärd är lika goda som i städer och tätorter. De regionala skillnaderna bör handla om attraktionsfaktorer snarare än välfärdsskillnader.

Landsbygd, urbana områden och regioner i närheten av städerna kompletterar varandra och erbjuder nyttigheter som behövs överallt. Samtidigt erbjuder de mångsidiga livsmiljöer för befolkningens varierande behov.

På landsbygden är kopplingen till råvaruproduktion för inhemska livsmedel stark eftersom det är där de flesta gårdar finns. Primärproduktionen inom skogsbruket är också koncentrerad till landsbygden. Landsbygden har alltså rikligt med råvaror i synnerhet för att kunna erbjuda konsumenterna närproducerade livsmedel och förädla virke till olika produkter. En av landsbygdens styrkor är också miljön, som är en resurs i sig både för invånare, semestrare och turister, men som också kan generera olika typer av näringsverksamhet och annan verksamhet. När de moderna internetanslutningarna är tillräckligt snabba och har tillräckligt god täckning bryts dessutom den geografiska kopplingen till arbetsplatsen särskilt för personer som behöver datateknik i sitt arbete. Då är det möjligt att friare välja bostads- och arbetsort, vilket också är av betydelse för försörjningsberedskapen, säkerheten och beredskapen.

Vissa av förutsättningarna för landsbygdens livskraft är fortfarande kopplade till jordbruket och dess överlevnad. Det gäller i synnerhet näringsverksamhet långt borta från tätorterna, i gles bebyggelse landsbygdsområden där det är svårare att hitta alternativ till jord- och skogsbruket. För den nationella livsmedelsproduktionen är det viktigt att livsmedelsförsörjningen vid behov kan tryggas även under instabila förhållanden och att försörjningsberedskapen garanteras. Antalet gårdar minskar, och för den ekonomiska och sociala välfärden på landsbygden blir det då allt viktigare att det finns företag utan koppling till jordbruket. Därför är det ytterst viktigt att näringsstrukturen i landsbygdsområdena diversifieras.

I europeisk jämförelse utgör Finlands regionstruktur ett undantag eftersom den är påtagligt landsbygdsdominerad jämfört med de flesta av EU:s nuvarande medlemsstater, såväl till regionindelningen som befolkningsfördelningen och den glesa bebyggelsen. Även i de rurala områdena avviker förhållandet mellan skogsareal och åkerareal från läget i Central- och Sydeuropa. Finlands nordliga läge begränsar också möjligheterna att bedriva jordbruk.

Sedan EU-anslutningen har Finland genomfört landsbygdsprogram för finansieringsperioderna. Under perioden 2014—2020 hade Finland två landsbygdsprogram att genomföra, Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020 och programmet för övergångsperiod åren 2021—2022 samt programmet för utveckling av landsbygden på Åland (Landsbygdsutvecklingsprogram 2014). Majoriteten av medlen för landsbygdsprogrammen har kanaliserats till kompensationsersättningar och jordbrukets miljöstöd. Genom programmen har man också bidragit till att utveckla jordbrukets struktur, företagsverksamheten på landsbygden, projektverksamheten på landsbygden samt genomförandet av de lokala aktionsgruppernas det vill säga Leadergruppernas utvecklingsåtgärder.

3.2 Europeiska unionens lagstiftning

Reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik inför den nuvarande programperioden (finansieringsperioden) slutfördes år 2013. Till det lagstiftningspaket som ingick i reformen av den gemensamma jordbrukspolitikens 2013 hör sammanlagt sju förordningar av Europaparlamentets och rådet för olika områden av den gemensamma jordbrukspolitikens, det vill säga direktstöd, gemensam marknadsordning för jordbruksprodukter, landsbygdsutveckling, horisontella ärenden, fastställande av vissa stöd och exportstöd som sammanhänger med den gemensamma marknadsordningen för jordbruket. Dessutom ingår ett stort antal delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Dessa förordningar började tillämpas den 1 januari 2015. Samtidigt togs de nya stödsystemen för direktstöd och systemet för jordbruksrådgivning i bruk i medlemsstaterna.

När det gäller de programbaserade stöd som delfinansieras av unionen är det särskilt två förordningar av Europaparlamentet och rådet som har betydelse, nämligen Europaparlamentets och

rådets förordning EU) nr 1306/2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008, nedan den horisontella förordningen, och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005, nedan landsbygdsförordningen.

I den horisontella förordningen ingår allmänna bestämmelser om bland annat jordbruksfonderna – Europeiska garantifonden för jordbruket (garantifonden) och av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (landsbygdsfonden) – såsom bestämmelser om fondernas utgifter, utbetalande organ, attesterande organ, systemet för jordbruksrådgivning, den ekonomiska förvaltningen av fonderna samt tillsynssystemet och påföljder.

I den horisontella förordningen ingår ett stort antal bemyndiganden som ger kommissionen rätt att utfärda mera detaljerade bestämmelser än dem i den horisontella förordningen genom delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Med stöd av den horisontella förordningen har kommissionen utfärdat bland annat kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 809/2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet, landsbygdsutvecklingsåtgärder och tvärvillkor, nedan kontrollförordningen. I kontrollförordningen finns närmare bestämmelser om bland annat det integrerade administrations- och kontrollsystemet, administrativa kontroller och kontroller på plats, kontrollnivån, valet av objekt som ska kontrolleras och kontrollernas innehåll.

I fråga om landsbygdsutveckling innehåller landsbygdsförordningen bestämmelser om de åtgärder som kan stödjas enligt den förordningen, det vill säga till exempel investeringar, informationsförmedling, samarbete och startstöd. De stödsystem som införs i medlemsstaterna med stöd av landsbygdsförordningen ska tas in i medlemsstaternas utvecklingsprogram för landsbygden, och de stödsystem som har införts i Fastlandsfinland har tagits in i Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020.

3.3 Lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden (27/2014)

I lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden finns bestämmelser om kraven på förvaltningen av program som finansieras helt eller delvis av Europeiska unionen eller nationellt och av det programmässiga landsbygdsutvecklingsarbetet inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. I praktiken har lagen tillämpats endast på utarbetandet, genomförandet, utvärderingen och övervakningen av Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020. I lagen föreskrivs det om godkännande och ändring av program, utarbetandet av närings-, trafik- och miljöcentralernas regionala planer för utveckling av landsbygden samt de lokala aktionsgruppernas lokala utvecklingsstrategier och om samarbete. Där finns också bestämmelser om uppgifterna för myndigheter och andra organ. Dessa myndigheter och organ är jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, det förmedlande organet, den förvaltande myndigheten, det utbetalande organet, det attesterande organet, övervakningskommittén, landsbygdsnätverket och den lokala aktionsgruppen. Dessutom föreskrivs det i lagen om information om program, skyldighet att lämna uppgifter samt finansiering från Europeiska unionen.

3.4 Lagen om stödjande av landsbygdens utveckling (28/2014)

Lagen om stödjande av landsbygdens utveckling tillämpas på de stöd för utveckling av landsbygden som i enlighet med ett program som avses i 3 § 1 punkten i lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) eller Europeiska unionens övriga medel eller motsvarande nationella medel eller uteslutande med nationella medel eller uteslutande med Europeiska unionens medel. Lagen tillämpas inte i landskapet Åland. I lagen finns också bestämmelser om stödjande av företagsverksamhet och projektverksamhet på landsbygden och om verksamhetspenning för aktionsgrupper.

Lagens syfte är att den nationella lagstiftningen och förvaltningssystemet så effektivt som möjligt ska stödja genomförandet av programperioden för Ejflu, det vill säga Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020, när det gäller att stödja företag och projektverksamhet på landsbygden. Syftet är att i enlighet med principerna för en hållbar utveckling modernisera och öka näringsverksamheten på landsbygden samt göra den mångsidigare, förbättra verksamhetsbetingelserna och konkurrenskraften för landsbygdsföretagen samt utveckla landsbygden som boende- och verksamhetsmiljö i syfte att förbättra välfärden och verksamhetsmöjligheterna för dem som bor och är verksamma på landsbygden.

Företagsverksamheten på landsbygden har under programperioden 2014—2020 understötts inom ramarna för lagstiftningen om EU:s program samt reglerna för statligt stöd. Genom den nationella lagstiftningen har medel riktats till ändamål som kan främja uppkomsten av nya företag på landsbygden och stärka de företag som redan finns. Målet har varit att på det sättet skapa arbetstillfällen och se till att färre befintliga arbetstillfällen försvinner. Då blir landsbygden en attraktivare plats att arbeta och bo på.

Projektverksamheten utvecklar förutsättningarna för allmän näringsverksamhet och gör landsbygden till en bättre boendemiljö, livsmiljö och verksamhetsmiljö. Aktionsgruppernas arbete aktiverar framför allt lokalsamhällena. Nätverksbildningen främjas för att forskningsdata och nya innovationer inom jord- och skogsbruket snabbare ska tas i bruk i näringsverksamheten.

Förfarandena i samband med förvaltningen av programmet och stödsystemet har förenklats och de kostnader som förfarandena ger upphov till har minskats genom elektronisk ärendehantering och enkla stödbetalningsmetoder. Kraven på offentlighet för stödsystemen och stödtagarna har uppfyllts på ett sätt som garanterar öppenhet och säkerställer att inga olägenheter uppstår för stödtagarna eller företagsverksamheten.

En förutsättning för att stöd ska beviljas är att den åtgärd som stöds främjar ett eller flera av de syften som anges i lagen. Stödtagaren kan vara en fysisk person över 18 år, en privaträttslig juridisk person eller en offentligrättslig juridisk person. Stöd kan beviljas för 1) utvidgning av gårdsbruksenhetens verksamhet så att den gäller även annat än jordbruk, 2) inledande eller utvidgning av verksamheten för ett företag på landsbygden som inte bedriver primärproduktion, 3) förbättrande av ett företags produktivitet och produktkvalitet samt för internationalisering av verksamheten, 4) verksamhet som stöder ett företags verksamhetsbetingelser och konkurrenskraft, 5) kompetensutveckling som tjänar landsbygdens livsduglighet och organiseringen av informationsförmedlingen, 6) förbättrande av boendemiljön i ett lokalsamhälle och främjande av gemensam verksamhet, deltagande och trivsel för dem som bor i samhället samt för annan motsvarande verksamhet som tjänar landsbygdsmiljön och de boendes allmänna välfärd, 7) utvecklande av tillgängligheten och småskalig infrastruktur på landsbygden, 8) generell utveckling av förutsättningarna för landsbygdsnäringsarna och deras mångsidighet och konkurrenskraft, 9) ökat samarbete mellan gårdsbruksenheter, andra företag, aktörer inom jord- och

skogsbruket samt forskningsinstitutioner, rådgivningsorganisationer och andra sakkunnigorganisationer, 10) säkerställande av ett effektivt genomförande och sund förvaltning av program.

I lagen föreskrivs om förutsättningarna för beviljande av företagsstöd för landsbygden, förutsättningarna för stöd för utvecklingsprojekt, stödvillkoren, ansökan om och beviljande av stöd, betalning av stöd, frågor i samband med övervakningen samt frågor i samband med inspektion och återkrav.

3.5 Bedömning av nuläget

I undersökningen Effekter av programmen för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland på den regionala ekonomin och sysselsättningen (JSM:s publikationer 2019:16, på finska) studerades landsbygdens utveckling med tanke på boende, arbete och företagande och bedömdes effekterna på den regionala ekonomin och på sysselsättningen. Skribenterna granskade också hur investeringsstöden, företagsfinansieringen och finansieringen av utvecklingsprojekt riktades till områdena och tog fram en bedömningsmetod som kan användas i bedömningarna av finansieringsperioderna. Enligt undersökningen har företagsfinansieringen och finansieringen för utvecklingsprojekt identifierat och jämnat ut de regionala skillnaderna i utvecklingen. Finansieringen för utvecklingsprojekt har stött det lokala utvecklingsarbetet, som görs enligt lokala behov och möjligheter. Finansieringen har alltså enligt undersökningen riktats till dem som behöver den mest. Utvecklingen i fråga om arbetstillfällen, det ekonomiska resultatet och effekten på den regionala ekonomin var mer positiva hos företag som fått stöd än hos jämförelseföretag som inte fått stöd. Företagsfinansieringen har i första hand riktats till tillväxtföretag. Effekterna på den regionala ekonomin och sysselsättningen varierar beroende på regionens näringsstruktur, företagens ålder, stödåtgärden och det geografiska läget. Multiplikatoreffekten av den offentliga företagsfinansieringen på arbetsplatser inom den regionala ekonomin är cirka 1,51. Detta framhäver att finansieringen är viktig även för de företag som inte får stöd, eftersom ett halvt arbetstillfälle har uppstått också i dessa företag för varje arbetstillfälle som stötts med företagsfinansiering.

Tabell 1.

Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020 (inklusive finansieringen för övergångsperioden 2021—2022): finansierade projekt (EU-andel, mn euro). 31.12.2021.

Åtgärd	Bunden finansiering	Utbetalad finansiering	Antal projekt
Utbildning och informationsförmedling	33,72	26,89	309
4.2 Stöd för förädling, saluföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter	39,63	30,25	539
6.2 Nyetableringsstöd för annan verksamhet än jordbruk på landsbygden	6,89	5,12	623
6.4 Stöd för investeringar för att etablera och utveckla annan verksamhet än jordbruk	89,60	64,02	2229
7. Utveckling av tjänster och byar på landsbygden	55,72	38,81	439
16. Samarbete och innovationer	66,65	45,06	729
19. Leader	152,24	102,33	7201

I ett land som Finland, som hör till de mest landsbygdsdominerade länderna i Europa, är det väsentligt att den nationella landsbygdspolitiken har byggts upp i mer än 30 år. Landsbygdspolitikens strategier och mål står på en gedigen grund och behövs. Den landsbygdsutveckling som delvis finansieras av EU smälter naturligt in i den övergripande landsbygdspolitiken. Målet för den regionala och lokala landsbygdsutveckling som finansieras av EU, staten, kommunerna och den privata sektorn är att stärka livskraften på landsbygden, förnya näringsstrukturen, skapa nya arbetstillfällen och innovationer, öka välfärden och delaktigheten, förbättra tillgängligheten och tjänsterna samt öka samarbetet.

Finansieringen av den regionala och lokala utvecklingen baseras på regionernas och människornas behov. NTM-centralerna och Leadergrupperna finansierar utifrån urvalskriterier de bästa projektförslagen. Stödet är prövningsbaserat och ingen har subjektiv rätt till finansiering. Medlen delas inte heller jämnt enligt någon viss enhet som angetts på förhand. Finansieringen för den regionala och lokala landsbygdsutvecklingen har haft betydande och omfattande multiplikatoreffekter. Exempelvis Leadergrupperna har samlat privat finansiering som uppgår till cirka 30 procent av den totala finansieringen, och kommunerna finansierar 20 procent av Leadergruppernas offentliga finansieringsram. Finansieringens hävstångseffekt har alltså varit betydande utöver den offentliga finansieringen.

3.6 Landskapet Ålands ställning och förhållandet till självstyrelselagen för Åland

Enligt 18 § (Landskapets lagstiftningsbehörighet) 15 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i ärenden som gäller jord- och skogsbruk och styrning av lantbruksproduktionen, dock så att förhandlingar ska föras med de statsmyndigheter saken gäller innan lagstiftningsåtgärder angående styrning av lantbruksproduktionen vidtas. Enligt 27 §

(Rikets lagstiftningsbehörighet) 15 punkten i självstyrelselagen för Åland har riket i sin tur lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller priset på lantbruks- och fiskeriprodukter samt främjande av export av lantbruksprodukter. Självstyrelselagen för Åland stiftades före Finlands inträde i EU, och efter det har inga lantbruksinkomstförhandlingar förts om priserna på lantbruksprodukter.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik är alltså uppdelad mellan riket och landskapet enligt beskrivningen ovan. Utifrån den delade behörigheten har man utvecklat förfaranden för att avgöra vilka stödformer som hör till landskapet Ålands behörighet och vilka som hör till rikets behörighet. Den nuvarande delade behörigheten skapades när jordbrukspolitiken var nationell. Efter att Finland blev en del av EU och den inre marknaden har denna sektor inte längre varit en nationell fråga, utan Finland binds liksom de övriga EU-medlemsstaterna av unionens gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik. Priserna på jordbruksprodukter avtalas inte längre nationellt på det sätt som föreskrivs i den gällande självstyrelselagen.

Av tradition har självstyrelselagens bestämmelser om priserna på jordbruksprodukter tolkats så att rikets behörighet omfattar de stödssystem som ersätter producenterna för prissänkningar. Dessa stödformer innefattar till exempel inga stödelement för kostnader för särskilda åtgärder. Med stöd av det som anges ovan har rikets behörighet under EU-medlemskapet av tradition ansetts omfatta de direkta stöd som helt finansieras av EU, det vill säga ur Europeiska garantifonden för jordbruket, samt de nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen som beviljas med stöd av lagen om dem och finansieras ur statsbudgeten. Landskapets behörighet har i sin tur ansetts omfatta de stödformer för utveckling av landsbygden som delvis finansieras ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Landskapet Åland har för närvarande ett eget landsbygdsutvecklingsprogram. Med stöd av det som nämns ovan tillämpas inte lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden och lagen om stödjande av landsbygdens utveckling i landskapet Åland.

Den strategiska planen för nästa finansieringsperiod täcker både de direkta EU-stöd som helt finansieras ur Europeiska garantifonden för jordbruket EGFJ och de stöd- och ersättningssystem för landsbygdsutveckling som delvis finansieras ur Ejflu. Enligt förordningen om strategiska planer kan en medlemsstat endast ha en strategisk plan. På grund av bestämmelserna i förordningen om strategiska planer har också avsnitt om landskapet Åland inkluderats i Finlands strategiska plan. Där ingår bland annat beskrivningar av de stöd- och ersättningssystem som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet och som landskapet har beslutat att införa under den kommande finansieringsperioden. Därför tillämpas den föreslagna lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken också i landskapet Åland. Lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 tillämpas däremot inte i landskapet Åland.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

För finansieringsperioden 2023—2027 utarbetar Finland en enda strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken, och den inbegriper åtgärderna för Åland. Under Europeiska unionens tidigare finansieringsperioder kallades dessa landsbygdsprogram. I Finland krävs utöver EU:s rättsakter också nationell lagstiftning för att använda medel ur Ejflu och genomföra den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Denna proposition innehåller ett förslag till totalreform av två olika lagar. Den första helheten utgörs av en lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken, som gäller förvaltningen av den nationella strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken samt de regionala och lokala planerna och strategierna. Den andra helhet som ingår i denna proposition utgörs av en lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027, som innehåller bestämmelser om det nationella genomförandet av företags- och projektstöden för landsbygden. De så kallade direkta stöden till gårdarna samt de tillhörande kompensationsersättningarna, miljöåtagandena och miljöersättningarna, ersättningen för djurens välbefinnande och ersättningen för ekologisk produktion ingår inte i den här helheten, utan regleras separat.

EU:s lagstiftning samt innehållet, riktlinjerna och skrivningarna i Finlands strategiska plan, som statsrådet lämnade till kommissionen i december 2021 och som godkändes av kommissionen den 31 augusti 2022, utgör underlaget och ramarna för innehållet i de lagar som föreslås i denna proposition. Även framöver kommer närmare bestämmelser att utfärdas i synnerhet genom förordning av statsrådet. De lagförslag som ingår i denna proposition motsvarar till sin grundläggande struktur den gällande helheten.

Lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken

I lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken, nedan planförvaltningslagen, föreskrivs om utarbetande, ändring och genomförande av den strategiska planen samt om de organ i medlemsstaten som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning. Dessa organ, som baseras på förordningen om strategiska planer och den horisontella förordningen, är den förvaltande myndigheten, det utbetalande organet, den behöriga myndigheten, det attesterande organet, det förmedlande organet, den lokala aktionsgruppen, övervakningskommittén och landsbygdsnätverket. I lagen föreskrivs också om valet av lokala aktionsgrupper. Jämfört med gällande lag utvidgas tillämpningsområdet så att det motsvarar den nya strategiska planens tillämpningsområde, som är mer omfattande än för programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020. I lagen samlas alla centrala bestämmelser om förvaltningen.

Den gällande programförvaltningslagen gällde också andra landsbygdsutvecklingsprogram än programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. I praktiken fanns det emellertid inga sådana andra utvecklingsprogram som lagen hade kunnat tillämpas på, och därför ska den nya planförvaltningslagen endast tillämpas på förvaltningen av den strategiska planen.

Tekniskt bistånd ska fortfarande beviljas för kostnaderna för förvaltningen av åtgärderna i den strategiska planen. I fortsättningen ska bestämmelserna om det tekniska biståndet dock finnas i den nationella planförvaltningslagen. Behovet av att revidera lagen beror i huvudsak på föreslagna ändringar i Europeiska unionens lagstiftning. Samtidigt ska lagen också förtydligas genom att alla bestämmelser om samma myndighet eller samma organ samlas i en och samma paragraf, vilket ger en klarare bild i synnerhet av jord- och skogsbruksministeriets och Livsmedelsverkets uppgifter och ansvar. Dessutom ska behövliga uppdateringar göras i lagen. Bland annat ändras Landsbygdsverket i bestämmelserna till Livsmedelsverket.

Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027

Genom lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 genomförs åtgärderna i Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken med stöd från EU:s landsbygdsfond Ejflu. I stödsystemen och genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken beaktas den nya EU-lagstiftningen

för Europeiska unionens finansieringsperiod 2023—2027, de nya reglerna om statligt stöd och kommissionens styrning.

Den föreslagna lagen tillämpas på stödjande av företagsverksamhet på landsbygden. I huvudsak stöds mikroföretag och små företag som är verksamma på landsbygden. Företag som förädlar jordbruksprodukter kan dock också vara medelstora företag. Stödet till projektverksamhet på landsbygden kommer också att fortsätta. Likaså fortsätter främjandet av lokal landsbygdsutveckling genom stöd för lokala aktionsgruppers verksamhet.

Den verksamhet och de åtgärder som stöds avviker inte väsentligt från den gällande lagen, men i den föreslagna lagen beaktas de ändringar som gäller den nya finansieringsperioden. Nya teman inom utvecklingsprojekten är bland annat smarta byar och projekt med jordbrukargrupper. Projektfinansieringen har ett starkare fokus på miljö- och klimatteman samt på innovationer, digitalisering och främjande av säkerheten och beredskapen. Bredbandsfinansieringen ökar något jämfört med föregående finansieringsperiod i enlighet med kommissionens mål och de nationella målen.

Enligt förslaget ska temaprojekten för aktionsgrupper slopas, men aktionsgrupperna kan genomföra sin lokala strategi också genom mindre projekt. Dessutom kan en del av företagsstödsåtgärderna, såsom startstöd inklusive försöksstöd till jordbruket, genomföras endast som en del av den lokala strategin. Aktionsgrupperna beviljas även i fortsättningen verksamhetspenning för utgifter för genomförandet av strategierna.

Den föreslagna lagen gör det möjligt att förutom stöd som helt eller delvis finansieras av EU också bevilja stöd som är helt nationella. Lagen ger också möjlighet att bevilja företagsstöd under exceptionella förhållanden.

Ambitionen är att göra lagen tydligare genom att komprimera den och ge paragraferna en tydligare struktur. Bestämmelserna struktureras på samma sätt för projektstöden och företagsstöden. Antalet definitioner har minskats.

Bestämmelser om rätten att från Skatteförvaltningen få utredningar som gjorts vid enheten för utredning av grå ekonomi ska främja utnyttjandet av elektroniska myndighetsuppgifter i större skala. Om den som ansöker om stöd eller den ansvariga personen för en sökande som är ett bolag på ett väsentligt sätt har försummat sina offentlighetsliga skyldigheter kan stöd inte beviljas.

Förenklade kostnadsmodeller kommer att användas i större utsträckning än för närvarande vid utbetalning av stöd.

Grunderna för återkrav förtydligas. En del frågor som det tidigare föreskrivits om på unionsnivå, till exempel hur den förflutna användningstiden beaktas vid beslut om återkrav, ska det nu föreskrivas om nationellt eftersom det inte längre finns någon motsvarande EU-rättsakt.

Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) tillämpas på anhängiggörande och behandling av förvaltningsärenden, domstolsärenden, åtalsärenden och utsokningsärenden samt delgivning av beslut i dessa ärenden. Utgångspunkten i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet är att också elektroniska dokument som sänts till en myndighet uppfyller kravet på skriftlig form vid anhängiggörande och behandling av ärenden. Det behövs alltså ingen särskild bestämmelse om möjligheten till elektronisk kommunikation. Om man inte avviker från lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet behövs ingen hänvisning till den lagen.

I det här fallet är avsikten dock att avvika från lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet genom att föreskriva att elektronisk ansökan är det enda sättet att ansöka om stöd. Därför är det nödvändigt att på paragrafnivå föreskriva om elektronisk ansökan om stöd, eftersom en sådan specialbestämmelse avviker från den grundläggande utgångspunkten att elektronisk ansökan är en ytterligare möjlighet utöver ansökan i pappersform, vilket inte kräver särskilda bestämmelser. Paragrafen innehåller däremot ingen särskild hänvisning till lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet, som ska tillämpas som allmän lag vid elektronisk kommunikation.

Begäran om omprövning blir det primära rättsmedlet när det gäller stöd.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

I den strategiska planen beskrivs de samlade konsekvenserna av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken i Finland och de val som gjorts utifrån behovsanalyser. I den strategiska planen beskrivs också närmare konsekvenserna av de åtgärder som ingår i denna proposition. Länk till den strategiska planen (på finska): <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistely+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>

Utvärderingen är en viktig del av genomförandet av planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. En extern utvärderare har på förhand utvärderat alla medlemsstaternas utkast till planer. Medlemsstaterna ska i den mån det är möjligt beakta utvärderarens rekommendationer i sina planer. Förhandsutvärderingen av Finlands plan har publicerats på finska på adressen: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163980>.

Ekonomiska konsekvenser

Lagförslaget gäller stödsystemet för utveckling av landsbygden, som genomförs dels med EU-medel och dels med nationella medel. I projektfinansieringen ingår också privat finansiering. Propositionen inbegriper de företags- och utvecklingsprojekt som finansieras via NTM-centralerna och aktionsgrupperna, den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (nedan planen) och det tekniska biståndet vid genomförandet av den samt aktionsgruppernas verksamhetspenning och stödet för beredning av lokala strategier.

Den offentliga finansieringen för Finlands plan uppgår till totalt cirka 10,1 miljarder euro under finansieringsperioden 2023—2027. Den offentliga finansieringen består av bidrag från Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt en nationell andel. I planen ingår nationell tilläggsfinansiering som riktas till utvecklingsåtgärder på landsbygden i Fastlandsfinland. Planen genomförs i Fastlandsfinland inom ramarna för anslagen i statsbudgetarna och rambesluten om statsfinanserna.

Ejflu nationella medfinansiering kan inbegripa finansiering från staten, kommunerna eller andra offentliga aktörer. Cirka 2 277 miljoner euro av medfinansieringen för Fastlandsfinland är statlig, och uppskattningsvis cirka 52 miljoner euro annan nationell offentlig finansiering. Den övriga nationella offentliga finansieringen kommer huvudsakligen från kommunerna. I planen ingår också nationell tilläggsfinansiering till vissa åtgärder i planen och till nationella stöd utanför den.

Tekniskt bistånd ges för att planen ska kunna genomföras effektivt och smidigt under hela finansieringsperioden fram till 2029. Största delen av det tekniska biståndet för Fastlandsfinland används för att finansiera de personalresurser som NTM-centralerna, Livsmedelsverket och jord-

och skogsbruksministeriet behöver för att genomföra planen. Det tekniska biståndet finansierar också det nationella landsbygdsnätverkets verksamhet och övervakningen av planen. Övervakningen inbegriper utveckling av de informationssystem som behövs samt utvärdering och information. Det tekniska biståndet till planen är för Fastlandsfinland totalt cirka 102 miljoner euro, varav det nationella landsbygdsnätverkets andel är cirka 10 miljoner euro. Det tekniska biståndets totala belopp utgör cirka 2,5 procent av Ejflus finansiering för hela planen.

Jord- och skogsbruksministeriet har för avsikt att använda tekniskt bistånd för löneutgifter motsvarande högst 71 årsverken under hela finansieringsperioden 2023—2027 för arbetsuppgifter i anslutning till planen. Utöver löneutgifterna planerar jord- och skogsbruksministeriet att använda tekniskt bistånd för utvärdering, övervakning och eventuella andra utgifter.

Livsmedelsverket planerar att använda tekniskt bistånd för löneutgifter motsvarande högst 158 årsverken. Livsmedelsverket använder också tekniskt bistånd för bland annat utveckling av informationssystem, information och utbildning.

Landsbygdsnätverket planerar att använda tekniskt bistånd för löneutgifter motsvarande totalt cirka 65 årsverken. Tekniskt bistånd kommer också att användas för de uppgifter som föreskrivs för landsbygdsnätverket i artikel 126 i förordningen om strategiska planer, bland annat för att förbättra förutsättningarna för nätverksbildning, utbilda och sprida god praxis.

NTM-centralerna planerar att använda tekniskt bistånd för löneutgifter motsvarande totalt cirka 750 årsverken. En del av det tekniska biståndet kan Livsmedelsverket dela ut till NTM-centralerna för gemensamma och oförutsedda behov under finansieringsperioden. För NTM-centralerna reserveras 4 miljoner euro för andra utgifter, till exempel information, utöver personalutgifterna.

År 2021 använde NTM-centralerna totalt 264 årsverken för landsbygdsutveckling med driftskostnader och tekniskt bistånd. Enligt bokföringen var löneutgifterna och de övriga utgifterna cirka 17,1 miljoner euro.

Planen har finansierats med hänsyn till de minimi- och maximikrav som anges för inriktningen av finansieringen i förordningen om strategiska planer. Cirka 5,6 procent av Ejflus finansieringsbidrag kan användas för Leaderverksamhet. Detta överstiger den lägsta nivå på 5 procent som anges i artikel 92 i förordningen om strategiska planer. Den lägsta nivå på Ejflu-bidraget för miljö- och klimatåtgärder som anges i artikel 93 i förordningen om strategiska planer, det vill säga 35 procent, överskrids klart och uppgår till något mer än 57 procent.

Konsekvenser för statsfinanserna

Planen genomförs inom ramarna för anslagen i statsbudgetarna och rambesluten om statsfinanserna. Finansieringen för planen fördelas i statsbudgeten över två politikområden: utveckling av landsbygden samt jordbruk och livsmedelsekonomi. Den regionala och lokala landsbygdsutvecklingen föreslås budgetera i moment 30.10.64: EU-medfinansiering och statlig medfinansiering för den regionala och lokala landsbygdsutvecklingen. Den tillgängliga offentliga finansieringen för företag och projekt, Leaderverksamhet och tekniskt bistånd under finansieringsperioden 2023—2027 är totalt cirka 867 miljoner euro. EU:s medfinansiering uppgår till 373 miljoner euro, den statliga medfinansieringen till 442 miljoner euro och den övriga nationella offentliga finansieringen till 52 miljoner euro. Den offentliga finansieringen för företagsprojekt är strax under 240 miljoner euro, för utvecklingsprojekt 295 miljoner euro och för Leaderverksamhet 230 miljoner euro. Enligt förslaget ska det varje år i statsbudgeten tas in en fullmakt att

bevilja de stöd som anges i propositionen och ett anslag för att betala utgifterna. Ejflu-bidraget är 43 procent för alla åtgärder för utveckling av landsbygden.

Under finansieringsperioden 2023—2027 kan finansieringsbeslut fattas fram till utgången av 2027. Utgifter som bundits upp före utgången av 2027 kan betalas ut fram till utgången av 2029 (n+2-regeln).

Konsekvenser för myndigheterna

I propositionen föreslås inga väsentliga ändringar i myndigheternas uppgifter och befogenheter i samband med förvaltningen av stöden till projekt och företag på landsbygden. Omprövningsförfarandet blir det första steget vid sökande av ändring, och det ökar i viss mån närings-, trafik- och miljöcentralernas arbete.

Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar fortsättningsvis för hela stödsystemet medan Livsmedelsverket fortsätter att ansvara för genomförandesystemet. Enligt förslaget är det huvudsakligen närings-, trafik- och miljöcentralerna som ska genomföra stödsystemen, det vill säga sköta beviljande, utbetalning, övervakning, kontroll och återkrav. De lokala aktionsgruppernas verksamhetspenning och stöd för förberedande åtgärder samt det tekniska biståndet betalas ut centraliserat av Livsmedelsverket. Närings-, trafik- och miljöcentralerna kan fortsättningsvis sköta vissa uppgifter centraliserat. Bestämmelser om dessa centraliserade uppgifter utfärdas särskilt med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009).

Jord- och skogsbruksministeriet är fortsättningsvis förvaltande myndighet för planen, Livsmedelsverket är utbetalande organ och antingen en myndighet eller en privat revisionssammanslutning som väljs genom konkurrensutsättning är attesterande organ.

När den nya finansieringsperioden inleds påverkas också informationssystemet Hyrrä och utvecklingen av systemet avsevärt. Livsmedelsverket har beviljats ett separat anslag för utveckling av informationssystem, och de systemändringar som behövs kan genomföras med de anslag som anvisas till Livsmedelsverket i budgeten. Stöd söks endast elektroniskt med undantag för eventuella specialsituationer. Ett mål inom företags- och projektfinansieringen är att öka användningen av förenklade kostnadsmodeller, det vill säga resultatutvärdering ges större vikt än granskning av enskilda verifikat. Exempelvis i fråga om verksamhetspenning för aktionsgrupper införs ett nytt procentbaserat ersättningsförfarande som bygger på aktionsgruppens finansieringsram och faktiska betalningar (flat rate-förfarande), vilket gör det lättare för aktionsgrupper att utarbeta ansökningar och för Livsmedelsverket att behandla ansökningar. Digitaliseringen av processer fortsätter och uppgifter i myndigheternas system samkörs i större utsträckning. Med hjälp av dessa åtgärder underlättas genomförandet och myndigheternas verksamhet, och det administrativa arbetet för de sökande minskar.

Bedömning av konsekvenserna för landsbygden

Cirka 8 procent av finansieringen för den strategiska planen har avsatts för landsbygdens företag, samarbetsåtgärder, utbildning och informationsförmedling, Leaderåtgärder och relaterade investeringar samt bredbandsinvesteringar (landsbygds utvecklingsprojekt och företagsfinansiering samt Leader). Den landsbygdsutveckling som medfinansieras av EU är programbaserad och planmässig utveckling som bygger på de enskilda regionernas styrkor och utvecklingsbehov och deras egna premisser. Den regionala företags- och projektfinansieringen och den lokala Leaderverksamheten syftar till att diversifiera näringarna på landsbygden och förbättra invårnas livskvalitet och upplevda välfärd. Den regionala och lokala finansieringen baseras på prövning.

Lagförslaget är det första där checklistan i den nya anvisningen för bedömning av konsekvenser för landsbygden (Landsbygdssäkring av lagförslag: Anvisning för lagberedare gällande bedömning av konsekvenser för landsbygd. Jord- och skogsbruksministeriet 17/2022) har utnyttjats. Dessutom har konsekvensundersökningar från den gemensamma jordbrukspolitikens tidigare finansieringsperioder använts vid bedömningen. En expertpanel sammanträdde den 13 maj 2022 för att bistå vid bedömningen av konsekvenserna för landsbygden.

Under finansieringsperioden 2023—2027 är planen ett centralt verktyg för utvecklingen av Finlands landsbygder, med betoning på glest bebodd landsbygd och kärnlandsbygd. De åtgärder som anges i lagförslaget och som finansieras med medel som i planen anvisats för landsbygdsutveckling har både direkta och indirekta effekter på landsbygdernas livskraft och välfärden där. Som helhet bedöms åtgärderna ha ansevärda positiva konsekvenser för landsbygden.

Lagförslaget har positiva konsekvenser för befolkningsstrukturen, boendet och tjänsterna på landsbygden samt för kompetensen och sysselsättningen. En del av konsekvenserna är indirekta, och när de bedöms bör man ta hänsyn till betydelsen av den lagstadgade basservicen för den socioekonomiska strukturen på landsbygden. De försök och nya lösningar som är möjliga tack vare prövningsbaserad finansiering förbättrar och kompletterar den lagstadgade servicen på ett sätt som beaktar landsbygdens särskilda behov. Lagförslaget har positiva konsekvenser för kompetensutvecklingen och möjligheterna att hitta arbete.

Lagförslaget stärker förutsättningarna för näringslivet och företagandet på landsbygden. Verktygen för företagsfinansiering har en särskilt betydelsefull positiv effekt. Bedömningarna av tidigare programperioder visar att regional och lokal landsbygdsutveckling ger resultat, är rätt riktad och har betydande konsekvenser för den regionala ekonomin och sysselsättningen. En mångsidig finansiering av utvecklingsprogram i landsbygdsprogrammet har ringat in och jämnat ut olika regionala utvecklingsskillnader mellan landsbygderna i Finland (Effekter av programmen för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland på den regionala ekonomin och sysselsättningen. Jord- och skogsbruksministeriet 16/2019).

Ett mål med lokalt ledd utveckling (Leaderverksamhet) är att stärka delaktigheten. Lagförslaget beaktar civilsamhällets stora betydelse för landsbygdens samhällen och stöder därmed demokratin och delaktigheten på landsbygden. Det är ändamålsenligt att mer detaljerat bedöma vilka regionala och lokala konsekvenser landsbygdsutveckling som utgår från regionernas egna premisser har för gemenskapen och det sociala kapitalet. Stödet till civilsamhället och en allt mångsidigare näringsverksamhet stärker också försörjningsberedskapen på landsbygden.

Konsekvenser för miljön och klimatet

Minst 35 procent av det Ejflu-bidrag som på grundval av förordningen om strategiska planer anvisas till landsbygdsutvecklingsåtgärder ska riktas till miljö- och klimatåtgärder. Enligt förordningen om strategiska planer, som gäller den gemensamma jordbrukspolitik, beräknas den lägsta procentsatsen med hänsyn till de finansieringsandelar som i planen riktas till de specifika miljö- och klimatmål som anges i förordningen. Sådana åtgärder i planen är miljöersättningar, ekologisk produktion samt investeringar och utvecklingsprojekt som gäller miljön och klimatet. I det lägsta bidraget beaktas också finansiering som i planen reserverats för ersättning för djurens välbefinnande samt 50 procent av den finansiering som anvisats för kompensationsersättning. Totalt något mer än 57 procent av finansieringen i planen för Fastlandsfinland till miljö- och klimatåtgärder.

När det gäller åtgärderna inom tillämpningsområdet för lagen om stödjande av landsbygdens utveckling ingår miljö- och klimatrelaterade investeringar och utvecklingsprojekt i synnerhet i

följande: investeringar i förnybar energi och biodrivmedel, allmännyttiga investeringar för begränsning av och anpassning till klimatförändringar, allmännyttiga investeringar för hållbar skötsel av naturresurser samt allmännyttiga investeringar för att främja naturens mångfald. Samarbetsåtgärderna för begränsning av och anpassning till klimatförändringar och samarbetsåtgärderna för hållbar användning och skötsel av naturresurser bidrar också till miljö- och klimatmålen. För de åtgärder som beskrivs ovan planeras 71 miljoner euro under finansieringsperioden. Detta är 13 procent av NTM-centralernas finansiering för företags- och utvecklingsprojekt.

Den plan som gäller den gemensamma jordbrukspolitiken och som utgör underlag för lagförslaget har bedömts enligt lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005), och enligt bedömningen har de flesta åtgärder som lagen gäller positiva konsekvenser för miljön. Konsekvenserna för samhällsstrukturen, den byggda miljön, landskapet och stadsbilden bedöms vara neutrala. (Förhandsutvärdering av den finska CAP-strategiplanen, bilaga 3, på finska <https://mmm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-366-177-6>).

Syftet med åtgärderna i lagförslaget är att på ett totalt sett hållbart sätt utnyttja de förnybara naturresurserna på landsbygden för att uppnå målen i planen. Med total hållbarhet avses att man tar hänsyn till ekologiskt, kulturellt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Åtgärderna främjar den gröna omställningen och digitaliseringen och bidrar på det sättet till målen i EU:s gröna giv. Ur planen finansieras bland annat investeringar i förnybar energi och biodrivmedel samt samarbete och allmännyttiga investeringar för att stärka den gröna omställningen. Målet med Ejflus bredbandsinvesteringar är att i enlighet med EU:s gröna giv ge 100 procent av befolkningen på landsbygden möjlighet till bredbandsuppkoppling. Ejflu-åtgärderna förbättrar landsbygdens digitala tillgänglighet och stöder på det sättet bland annat multilokalt boende och platsberoende arbete.

Företagsfinansiering på landsbygden främjar begränsningen av och anpassningen till klimatförändringar och förbättrar miljöns status genom att stödja till exempel införande av ny teknik, uppmuntra införande, utveckling och innovation av energi- och näringseffektiva processer och verksamhetssätt som främjar återvinning av näringsämnen samt genom att öka kunskapen i företagen. Energiinvesteringar med hjälp av företagsfinansiering uppskattas öka produktionskapaciteten för förnybar energi med 50 megawatt fram till 2027.

Ett viktigt mål är att stödja företagsverksamhet som främjar en totalt sett hållbar bioekonomi. Bioekonomi innebär att man utnyttjar naturresurser på ett totalhållbart sätt. Dit hör produktion och förädling av biomassa till olika produkter så att också olika biflöden och energiflöden som uppstår i processerna utnyttjas. Detta innebär jordbruket, skogsbruket (och fiskerinäringen), bearbetningen av råvaror inom dessa sektorer, tillvaratagandet av olika biflöden som uppstår i processerna samt produkterna och marknadsföringen av dem. Genom att utveckla bioekonomin eftersträvas minskat beroende av icke-förnybara naturresurser till förmån för hållbar utveckling och cirkulär ekonomi. I Finland uppstår största delen av omsättningen inom bioekonomin i skogsbruket, skogsindustrin och jordbruks- och livsmedelssektorn.

Även naturprodukterna hör till bioekonomin. Företagen inom branschen för naturprodukter samlar ätbara bär, svampar, sav och växter som kan användas som mat, örter och dekoter. Insamlingsprodukter från naturen utnyttjas också inom må bra- och kosmetikbranscherna. Projekt inom branschen för naturprodukter bidrar till positiva miljö- och klimateffekter genom att lokala råvaror utnyttjas på ett totalhållbart sätt.

Åtgärderna i planen främjar användningen av biodrivmedel och förnybar energi som produceras på ett distribuerat och totalhållbart sätt. Detta stärker energisjälvförsörjningen och energisäkerheten på landsbygden genom att kapaciteten att producera förnybar energi ökar och beroendet

av fossila energikällor minskar. I Finland är den förnybara energins andel av energianvändningen näst högst bland EU-länderna (Findikatorn 2019). Träbränslen, andra växt- och djurbaserade bränslen, biogas, den biologiskt nedbrytbara andelen av återvinnings- och avfallsbränslen, vattenkraft, vindkraft, solenergi och jordvärme är förnybara energikällor. I Finland är största delen av den förnybara energin bioenergi, det vill säga energi som producerats av olika typer av biomassa. År 2019 utgjorde bioenergin 82 procent av den förnybara energin. Den viktigaste källan till bioenergi är träbaserad energi, det vill säga träbränslen. I Finland baseras den träbaserade energin i synnerhet på biflöden från skogsindustrin och skogsvården. Även gödsel från animalieproduktionen och andra organiska biflöden från jordbruket kan utnyttjas som energi till exempel genom utvinning av biogas ur dem. Flera typer av biomassa och många olika tekniker kan användas för att producera bioenergi.

Den cirkulära ekonomins viktigaste mål är att skona naturresurser och utnyttja material effektivt och hållbart. De förnybara energilösningar och den hållbara företagsverksamhet som finansieras i enlighet med planen är lönsam affärsverksamhet och vinstbringande placeringsverksamhet. I framtiden kommer energisystemen att bestå av olika slags lösningar. Därför är det viktigt att utveckla möjligheterna inom energiproduktionen med olika råvaror och olika produktionssätt så att energiproduktionen blir mångsidigare, näringsvinn undviks och återvinning främjas. När energi från förnybara källor används i högre grad och företagsverksamhet som bygger på bioekonomi och cirkulär ekonomi främjas på landsbygden stärks de positiva klimat-, miljö- och diversitetseffekterna.

Med hjälp av olika utvecklingsprojekt och allmännyttiga investeringar kan man genomföra sociala projekt som förbättrar miljöns goda status. De kan förbättra energi- och resurseffektiviteten på landsbygden, effektivisera skötseln av naturresurser och främja nya hållbara lösningar. Ny teknik och lösningar för cirkulär ekonomi ökar klimatneutraliteten och genererar metoder för effektivare kolbindning, effektiv användning och återvinning av näringsämnen samt riskhantering när extrema väderfenomen blir vanligare. Med åtgärderna kan man främja gemensam användning av maskiner och anordningar som behövs för nya klimatinnovationer och stödja investeringar som främjar delningsekonomin och den cirkulära ekonomin. Med olika investeringsprojekt kan man förbättra vattenstatusen, stärka samarbetet och nätverksbildningen inom vattenvården samt utveckla och pilottesta nya metoder, verktyg och rutiner för skötsel och istandsättning av mark och små vattenområden, anlagda våtmarker och andra områden. Genom projekten kan man stödja åtgärder för att förbättra landskapsvården och mångfalden av bylandskap och natur på landsbygden samt utveckla de tjänster som naturen erbjuder. Exempelvis olika samarbetsåtgärder kan öka sakkunskapen om klimatförändringar och identifieringen av risker och anpassningsbehov samt främja koldioxidsnålheten. Olika försök kan utnyttjas för utveckling av nya produkter, tjänster och metoder. Åtgärderna främjar ekologisk och hållbar verksamhet.

Konsekvenser för företagen

För att landsbygden ska förbli en livskraftig och attraktiv plats att bo på måste affärsverksamheten förnyas och diversifieras och nya företag grundas. Det innebär att landsbygdsnäringarna och företagandet på landsbygden blir viktigare och nya arbetstillfällen uppstår. Genom företagsfinansiering för landsbygden enligt den föreslagna lagen utvecklas näringsstrukturen och diversifieras till branscher utanför jordbruket, skogsbruket och fiskerinäringen. Dessutom främjas den övriga företagsverksamhet som många odlare bedriver vid sidan av jordbruket och som utgör en nödvändig källa till ytterligare inkomster för dem. Företagsfinansieringen främjar den ekonomiska tillväxten och totalhållbara utvecklingen på landsbygden med hänsyn till de olika delområdena av hållbar utveckling.

Naturresursinstitutets undersökning (Effekter av programmen för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland på den regionala ekonomin och sysselsättningen. Jord- och skogsbruksministeriet 16/2019) av landsbygdsutvecklingens effekter på den regionala ekonomin och sysselsättningen visar att den mångsidiga företagsfinansieringen på landsbygden har riktats framgångsrikt i Finland. De företag som fått stöd har skapat fler arbetstillfällen, gjort bättre ekonomiskt resultat och genererat större effekter för den regionala ekonomin än de jämförelseföretag som inte fått stöd.

Alternativa handlingsvägar

Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik genomförs i alla EU:s medlemsstater, och de politiska besluten fattas på EU-nivå. Den gemensamma jordbrukspolitiken omfattar förutom jordbruket också utvecklingen av landsbygden, det vill säga primärproduktionen inom jord- och skogsbruket samt de branscher utanför fiskerinäringen där landsbygdens företag verkar. I de inledande förberedelserna för den strategiska planen har man identifierat behovet av utvecklingsåtgärder för landsbygdens företag. De alternativa handlingsvägarna är begränsade till de åtgärder som anges i förordningen om strategiska planer.

Stöd till landsbygdens företag riktas också via aktionsgrupperna. Leaderkonceptet är obligatoriskt för alla medlemsstater. Förordningen om strategiska planer anger också att stöd för nyetablering av landsbygdsföretag med annan verksamhet än jordbruksverksamhet kan beviljas endast via lokala strategier, det vill säga via aktionsgrupperna.

Om inga åtgärder som riktas till företag på landsbygden tas in i planen faller företagen helt eller delvis utanför de övriga stödsystemen på grund av de bedömningsgrunder som tillämpas på stöddagarna, till exempel krav på att företagen ska vara bolag, internationaliseras och sysselsätta ett visst antal personer. Sannolikt skulle en del investeringar och utvecklingsåtgärder inte alls genomföras. Stödet säkerställer att landsbygdens företag kan följa med i utvecklingen.

Planen möjliggör tillgång till företagsfinansiering som lämpar sig för landsbygdsföretagens behov och olika faser av företagsverksamheten. Åtgärderna i planen är småskaligare, vilket gör det möjligt att bättre utnyttja landsbygdens resurser och på lämpligt sätt inrikta åtgärderna på olika lokala och regionala situationer. Stödet uppmuntrar företagen att utnyttja utvecklingsmöjligheter, förbättrar verksamhetsbetingelserna för företagen och diversifierar näringsstrukturen på landsbygden.

De flesta landsbygdsföretag som verkar på lokala och regionala premisser uppfyller inte alla bedömningsgrunder för att beviljas stöd inom ramen för andra stödsystem. De andra stödsystemen och sakkunnig- och finansieringstjänsterna motsvarar alltså inte på ett tillfredsställande sätt landsbygdsföretagens behov. Samtidigt visar detta att de åtgärder som EU medfinansierar för landsbygdens företag uppfyller ett behov och har samordnats med de övriga stödsystemen.

Det föreslås att stödet ska beviljas i form av understöd, vilket bedöms vara lämpligast för mål-företagen och den effektivaste stödformen. Företagens möjligheter att främja till exempel produktutveckling med lån är små. När det gäller investeringar finns möjligheter för företagen att kombinera stöd med marknadsfinansiering och tillgängliga finansieringsinstrument.

Målgrupper

Företagsstrukturen på landsbygden har förändrats avsevärt. I början av EU-medlemskapet 1995 fanns cirka 100 000 gårdar, men 2020 var det kvarstående antalet gårdar som bedrev jordbruk och trädgårdsodling mindre än hälften, cirka 45 600 (Naturresursinstitutet). Nästan en tredjedel

av gårdarna bedriver också annan företagsverksamhet vid sidan av jordbruket. I och med att antalet gårdar minskat har betydelsen av företag utan koppling till jordbruket för den ekonomiska och sociala välfärden på landsbygden ökat.

Målgruppen för den föreslagna lagen är små och medelstora företag på landsbygden i Fastlandsfinland, som kan få företagsfinansiering som medfinansieras av Ejflu åren 2023—2027. Åtgärderna inriktas inte på större företag än så. Gränsen mellan små och medelstora företag och stora företag går vid 250 anställda och en omsättning på 50 miljoner euro. En annan målgrupp är gårdar som bedriver annan företagsverksamhet vid sidan av jordbruket. På landsbygden koncentreras företagsfinansieringen till kärnlandsbygden och den glest bebodda landsbygden.

Det finns 78 760 företag på landsbygden i Fastlandsfinland (Statistikcentralen, 2019), vilket är nästan 30 procent av alla företag i Fastlandsfinland. Den föreslagna lagens konsekvenser berör i regel mikroföretag och små företag. Av företagen på landsbygden räknas 94 procent som mikroföretag. Företagen på landsbygden är vanligtvis mycket små. I storleksklassen mikroföretag sysselsätter majoriteten av företagen 0—4 anställda. Andelen små företag av alla företag på landsbygden är endast fem procent.

När det gäller medelstora företag berör den föreslagna lagens konsekvenser endast medelstora företag som förädlar jordbruksprodukter och omfattas av tillämpningsområdet för artikel 42 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Företag som förädlar jordbruksprodukter stöds inte genom några andra stödsystem. I lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet 2021—2028 (758/2021) finns bestämmelser om understöd för utvecklande av företag, som beviljas av medlen i Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) enligt programmet Ett förnybart och kompetent Finland 2021—2027. Enligt 6 § i lagen beviljas understöd inte för bedrivande av primärproduktion inom fiske, jordbruk eller skogsbruk. Understöd beviljas inte heller för förädling eller saluföring av jordbruksprodukter.

Finansieringen för företag på landsbygden riktas till företag som verkar lokalt eller regionalt. Många företag verkar först på hemmamarknaden och söker sig senare ut till den internationella marknaden. Internationalisering är dock inget villkor för att få stöd. Små företag som strävar efter tillväxt är ofta företagardrivna. I deras verksamhet betonas affärsorientering och pragmatisk utveckling av verksamheten samt försök i stället för eller jämsides med forsknings- och teknikutveckling. På regional nivå kan de praktiska tillämpningarna vara en kombination av erfarenhetsbaserad utveckling och forskningsbaserad innovation.

Målgrupperna för företagsfinansieringen föreslås i regel vara samma som i Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020. I fortsättningen ska målgruppen emellertid delas in så att Leadergrupper endast ska kunna bevilja stöd till företag i storleksklassen mikroföretag som sysselsätter maximalt fem personer. Leadergrupperna ska också kunna främja företagsverksamhet som bedrivs på deltid eller heltid och utveckling av den samt etablering av företagsverksamhet i olika situationer som nya företagare befinner sig i.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska kunna bevilja företagsfinansiering för företagsverksamhet på heltid till mikroföretag och små och medelstora företag för investeringar och utveckling samt till gårdar som inleder företagsverksamhet utanför jordbruket. Åtgärderna för att främja företagsverksamhet föreslås riktas mångsidigt till olika sektorer, varav de vanligaste på landsbygden är livsmedelsförädling, turism, produktion av förnybar energi samt teknologiindustri.

Ambitionen är att förtydliga Leadergruppernas och närings-, trafik- och miljöcentralernas roller så att båda parterna har sina särskilda uppgifter i finansieringen av landsbygdens företag.

Konsekvenser för innovationsverksamheten

Förordningen om strategiska planer anger vilka åtgärder som stöds. Utvecklingen av landsbygden kan främjas med investeringar, etablering av företagsverksamhet, samarbete, kunskapsutbyte och informationsspridning. Immateriella investeringar som anskaffning av patent, varumärken, upphovsrätter, licenser och dataprogram lämpar sig för att stödja utvecklingsverksamhet av innovationskaraktär. Med anskaffning avses inte till exempel att ett företag med hjälp av produktutveckling och forskning uppfinner en ny lösning som den skyddar med patent så att ingen annan kan utnyttja uppfinningen utan patentinnehavarens tillstånd.

Kunskapsutbyte och informationsspridning omfattar utvecklingsstödet för företag, som lämpar sig för utveckling av produkter, tjänster och marknadsföring samt införande av nya metoder och rutiner och anlitan av utomstående expertis. Genom samarbete kan man stödja nätverksbaserade verksamhetssätt som företagen inför tillsammans. Med etablering av företagsverksamhet främjas i sin tur företagandet och uppkomsten av nya företag på landsbygden.

Förordningen om strategiska planer och den övriga relaterade EU-lagstiftningen utgör ett gediget rättsligt ramverk för de stödsystem som medlemsstaterna planerar. Utbudet av stödformer för utveckling av landsbygden är investeringsbetonat. Detta beror delvis på Världshandelsorganisationen WTO:s jordbruksavtal, som de stöd som beviljas enligt förordningen om strategiska planer ska vara förenliga med. Jordbruksavtalet begränsar vissa kostnader som är kopplade till programmen och tjänster eller fördelar för jordbruket eller landsbygdssamhället.

I den strategiska planen stöds också utvecklingsprojekt på landsbygden som syftar till att förbättra verksamhetsmiljön för både företagare och invånare. Målet med utvecklingsprojekten är att ge upphov till nya lösningar, förnya landsbygdsnäringarna, höja kompetensen och öka samarbetet samt utveckla landsbygden som boendemiljö. Projekt kan genomföras lokalt, regionalt, interregionalt, nationellt eller delvis också internationellt.

Landsbygdens livskraft stärks genom olika projekt som stärker samarbetet och gemenskapen och förbättrar infrastrukturen. Tjänsterna och tillgången till dem kräver hårt arbete, samarbete och innovationer på landsbygden. Bättre bredbandsanslutningar ökar verksamhetsmöjligheterna för företagare på landsbygden och höjer invånarnas livskvalitet. Fritidsrelaterade åtgärder och kulturprojekt ökar bland annat möjligheterna och aktiviteten bland unga. Projektåtgärder kan också bidra med lösningar för att förbättra tjänsterna för äldre och deras livskvalitet samt integrationen av invandrare på landsbygden. Utvecklingsprojekt främjar bland annat utnyttjandet av digitaliseringen när nya tjänster och lösningar införs.

Landsbygdsföretagarnas kompetens och samarbetet mellan dem stärks genom olika utbildnings- och näringsutvecklingsåtgärder. Avsikten är att öka det branschöverskridande samarbetet mellan aktörerna, riva skrankor, vara nyskapande och stärka tjänsterna och företagsverksamhetens konkurrenskraft på landsbygden. I projekt som reformerar landsbygdsnäringarna finns inga branschbegränsningar, men projekten ska alltid ha minst två aktiva företag.

Målet för ett utvecklingsprojekt kan vara att utveckla företagets verksamhet, produkter, teknik eller processer samt den relaterade kompetensen. Ett mål är också att främja lokala livsmedel och samarbete mellan producenterna i en bransch. En särskild ambition är att stödja utvecklingen av nya företag inom bioekonomi.

Man försöker också öka företagarnas och invånarnas miljökompetens och informationen om energieffektivitet. Begränsningen av klimatförändringar och anpassningen till dem kräver också

kompetens och kunskap. Samtidigt utvecklas innovationer inom de områdena. Överlag är utvecklingsprojekten ett sätt att snabbt reagera på nya situationer och hitta lösningar för landsbygdens behov.

Landsbygdens innovationsgrupper det vill säga EIP-grupper (EIP = European Innovation Partnership) syftar till att lösa problem som på förhand identifierats i samband med primärproduktionen, vilket kan leda till att nya innovationer eller verksamhetsmodeller uppstår. De lösningar som utvecklas i EIP-projekten bygger på primärproduktionsföretagens behov och gäller förnyelse av jordbruket eller skogsbruket eller främjande av bioekonomi.

Andra samhällseliga konsekvenser

Konsekvenser för jämställdheten och jämlikheten

Grundlagens krav på främjande av jämställdhet och jämlikhet har beaktats i den lokala, regionala och riksomfattande beredningen av Finlands plan för den gemensamma jordbrukspolitiken och i beredningen av lagstiftning för att genomföra planen. Jämställdheten är också en central princip för EU och främjas även genom åtgärderna i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Vid beredningen av regionala och lokala åtgärder för utveckling av landsbygden beaktas jämställdhets- och jämlikhetsmålen genomgående. Vem som helst som uppfyller villkoren för stödberättigande kan ansöka om företags- och projektstöd oavsett kön, ålder, hälsotillstånd, religion, etnisk bakgrund eller motsvarande jämlikhetsrelaterade omständigheter. Många människor av olika kön, i olika åldrar och från olika delar av Finland som är intresserade av landsbygdsutveckling har deltagit i beredningen av företags- och projektstöden. Inom ramen för beredningen av dessa åtgärder ordnades till exempel turnén Smart landsbygd, som lockade över 2 000 deltagare inom alla NTM-centralernas områden 2020—2021.

Majoriteten av befolkningen i arbetsför ålder på landsbygden är män, och särskilt på den glest bebodda landsbygden är männen betydligt fler än kvinnorna. Skillnaderna är störst i åldersklassen unga vuxna. Däremot är majoriteten av 50—64-åringarna i landsbygdens lokalcentrum kvinnor. (Landsbygdsöversikten 2017, på finska). Landsbygdens utmaning är att i synnerhet unga och kvinnor flyttar bort för att studera och arbeta. Med tanke på landsbygdens framtid är det viktigt att få dem eller en del av dem att återvända. För det ändamålet måste det finnas arbets- och fritidsmöjligheter, tjänster och god tillgänglighet på landsbygden, och dessa faktorer kan stärkas och förbättras med hjälp av åtgärder för utveckling av landsbygden.

Med stöd av lagen genomförs lokal och regional landsbygdsutveckling som en del av planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Ett av målen med Leaderkonceptet är att öka deltagandet i lokal verksamhet. Då man med hjälp av stöd skapar möjligheter till deltagande stärker verksamheten samtidigt jämlikheten i utvecklingen av arbete och företagande och finansieringen av projekt som stöder livskvaliteten och välbefinnandet. Som resultat av projektarbetet kan man också öka tryggheten i vardagen, stödja den äldre befolkningens möjligheter att bo hemma och förbättra deras livskvalitet till exempel med olika åtgärder som ökar gemenskapen.

I projektverksamheten kan olika åldersgruppers ställning påverkas genom att man fäster uppmärksamhet vid bland annat ungas ställning på landsbygden. Genom projektverksamheten kan man stödja försök och åtgärder för att förbättra i synnerhet ungas möjligheter till hobbyer, deltagande och näringsverksamhet. Tack vare nätverket av NTM-centraller och Leadergrupper kan man i praktiken också fästa särskild uppmärksamhet vid bland annat möjligheterna för äldre och människor som bor längre bort från tätorterna att delta och utnyttja projektverksamhetens möjligheter för att förbättra välbefinnandet och arbetsmöjligheterna. I övervakningen insamlas

finansieringsperiodens resultat och i utvärderingarna granskas konsekvenserna även ur det perspektivet.

Planen eftersträvar också sammanhållning i den regionala utvecklingen genom att livskraften på olika slags landsbygder stärks och utvecklingsskillnaderna mellan regionerna minskas. Detta bidrar till jämlikheten mellan invånarna i olika regioner. Den regionala och den lokala finansieringen till åtgärder för utveckling av landsbygden riktas i synnerhet till den glest bebodda landsbygden och kärnlandsbygden.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Andra möjliga handlingsvägar har behandlats i beredningsfasen. Europeiska unionens direkt tillämpliga rättsakter utgör grunden. Nationella bestämmelser behövs när EU:s rättsakter inte innehåller bestämmelser om en fråga som är nödvändig för genomförandet eller när det handlar om frågor som kräver bestämmelser på lagnivå i Finland eller ett bemyndigande på lagnivå att utfärda författningar och föreskrifter på lägre nivå.

I samband med beredningen av finansieringsperioden 2023—2027 har kommissionen strävat efter att utveckla bestämmelser på EU-nivå i synnerhet i fråga om kontrollen och i stället överföra mer ansvar på medlemsstaterna. Kommissionens förordningar preciserar när nationell lagstiftning behövs. Det bör också beaktas att i synnerhet den horisontella förordningen och den allmänna budgetförordningen förutsätter att medlemsstaterna har ett effektivt förvaltnings- och kontrollsystem för genomförandet. Detta krav förutsätter i sin tur tillräckligt omfattande bestämmelser på lagnivå och tillräckliga bemyndiganden att utfärda förordningar och föreskrifter i synnerhet om kontrollen.

Nationella bestämmelser behövs för att komplettera EU-rättsakterna, och något annat än normstyrning räcker inte. Nationella bestämmelser måste utfärdas när sådana är nödvändiga. Det bör beaktas att dessa bestämmelser kompletterar Europeiska unionens bestämmelser. De utredningar som gjorts visar att statsunderstödslagen inte i tillräcklig mån beaktar frågor som gäller det nationella genomförandet av den strategiska planen. Dessutom kräver förvaltningsmodellen för det nationella genomförandet av den strategiska planen nationella bestämmelser. Under beredningen har man bedömt möjligheten att ändra gällande bestämmelser i förhållande till att stifta helt nya lagar. Helt nya lagar har ansetts vara ett bättre alternativ eftersom det då är möjligt att mer omfattande bedöma författningsstrukturens ändamålsenlighet och göra andra ändringar i författningarna än endast de nödvändiga.

Under beredningsfasen har man ansett att det är ändamålsenligt att stifta en separat lag om förvaltningen och separata lagar om sakfrågorna liksom under den gällande programperioden. Det har ansetts vara ändamålsenligast att låta lagen om förvaltning och lagen om stödjande av landsbygden utgöra en helhet som ingår i samma proposition. Ambitionen har varit att förenkla och förenhetliga genomförandet och lagarna utifrån erfarenheterna av den praktiska tillämpningen av den gällande programperiodens författningar. Europeiska unionens rättsakter om den nya finansieringsperioden har samma mål. Nationellt har man ansett att det ändamålsenligaste sättet är att så heltäckande som möjligt förenhetliga de allmänna genomförandebestämmelserna om investerings- och startstöden för jordbruket samt stöden för företag och utvecklingsprojekt på landsbygden.

Möjligheten att sammanföra de allmänna och gemensamma förfarandena för genomförandet i en separat, gemensam lag utreddes som alternativ till den nuvarande författningsstrukturen där

de paragrafer som gäller genomförandet av utvecklingsstöden och de allmänna bestämmelserna om genomförandeförfarandena på landsbygden finns i två separata lagar. En gemensam lag om genomförandet skulle ha undanröjt onödiga bestämmelser om samma frågor i flera olika lagar och förenhetligat förfarandena i den mån det är möjligt.

Under beredningen valde man dock i stället för en totalreform av lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) att endast göra nödvändiga ändringar i lagen i fråga om investerings- och startstöden för jordbruket. Därför stiftades ingen särskild gemensam lag om genomförandet. I övrigt har likadana förfaranden som för investerings- och startstöden eftersträfvats under beredningen.

5.2 Åtgärder som planeras eller genomförs av andra medlemsstater

Den nya gemensamma jordbrukspolitiken är mer resultatbaserad än tidigare. Avsikten är att lokala förhållanden och behov ska beaktas samtidigt som hållbarheten stärks. Målet är en smart, hållbar, konkurrenskraftig och mångsidig jordbrukssektor som på lång sikt garanterar livsmedelssäkerheten. Den gemensamma jordbrukspolitiken främjar klimatåtgärder, skydd av naturresurser och bevarande av den biologiska mångfalden och stärker den socioekonomiska strukturen på landsbygden. Varje medlemsstat har gjort upp en egen strategisk plan, som kommissionen godkänner med undantag av påföljderna. Varje medlemsstat utreder utvecklingsbehovet i sina regioner med hjälp av en SWOT-analys (styrkor, svagheter, möjligheter, hot). Utifrån behoven anger medlemsstaten mål för utvecklingen, väljer åtgärder som motsvarar dessa och bestämmer finansieringen. Medlemsstaternas offentliggjorda planer för den gemensamma jordbrukspolitiken finns sammanställda här: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en

Sverige

I Sverige är Jordbruksverket förvaltande myndighet och utbetalande organ enligt planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Jordbruksverket är förvaltande myndighet inom jordbruk, fiske och landsbygd. Verkets uppgift är att främja hållbar och lönsam livsmedelsproduktion och en god djurvälstånd.

Sveriges plan för den gemensamma jordbrukspolitiken har som ambition att förbättra produktivitet, lönsamhet och konkurrenskraft i sektorn. Djurens välfärd och en höjd ambition inom miljö- och klimatområdet prioriteras. Syftet är också att bidra till utvecklingen inom Sveriges landsbygder, så att det går att bo och verka där. Ett övergripande mål i den strategiska planen är att främja målen i den nationella livsmedelsstrategin, stödja de nationella miljömålen och föra en sammanhållen landsbygdspolitik. En ökad livsmedelsproduktion i enlighet med strategin skapar gröna arbetstillfällen i livsmedelskedjan och främjar hållbar utveckling i hela landet. Sverige anser också att det är viktigt att förenkla stödsystemen och öka miljö- och klimatåtgärderna. Förenklingen handlar bland annat om att en del av de nuvarande stödformerna från och med 2023 hanteras nationellt i stället för i den EU-medfinansierade planen. Exempel på stödformer som framöver kommer att hanteras nationellt är bredbandsstöd, kommersiell service och rovdjursavvisande stängsel. Företagande och innovationskraft stärks och generationsväxlingar stimuleras för att öka landsbygdens attraktionskraft.

Totalt omfattar den strategiska planen över 60 miljarder kronor, varav cirka 45 miljarder kronor är EU-medel och cirka 15 miljarder kronor svensk finansiering. Därutöver satsar regeringen cirka 4,3 miljarder kronor på nationella jordbruks-, miljö- och utvecklingsåtgärder för den svenska landsbygden under samma tidsperiod, alltså sammanlagt åren 2023—2027.

Estland

I Estland är landsbygdsministeriet förvaltande myndighet enligt planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Landsbygdsministeriets förvaltningsområde omfattar planeringen och genomförandet av landsbygdspolitiken, jordbrukspolitiken, fiskeripolitiken och handelspolitiken för jordbruksprodukter, organiseringen av livsmedelssäkerheten och kontrollen av överensstämmelse, samordningen av funktioner som gäller djurhälsa, djurskydd, växthälsa och växtskydd, ordnandet av forskning och utveckling inom jordbruket och utbildning inom jordbrukssektorn samt beredningen av motsvarande författningar. Uppgiften som utbetalande organ enligt planen sköts i Estland av styrelsen för jordbruksregister och jordbruksinformation.

Estland har utarbetat en jordbruks- och fiskestrategi för 2030 med målet att förbättra jordbruks-, fiske-, vattenbruks- och livsmedelsindustrins konkurrenskraft, växt- och djurhälsan, markförhållandena, livsmedelssäkerheten, den hållbara utvecklingen på landsbygden och kusten samt bevarandet av en ren miljö och naturens mångfald. Estlands plan för den gemensamma jordbrukspolitiken baseras på denna nationella strategi. I Estlands plan anvisas 730 miljoner euro till direkta stöd. Detta utgör nästan 45 procent av hela finansieringen för den gemensamma jordbrukspolitiken. På grund av knapp finansiering kommer inte alla landsbygdsutvecklingsåtgärder från programperioden 2014—2020 att fortsätta under finansieringsperioden 2023—2027. Nya åtgärder är bland annat stödet för att grunda producentorganisationer och stödet för investeringar i affärs miljön. Finansieringsinstrument där stödet återbetalas tillämpas. Finansieringen för Leaderverksamhet utgör 10 procent av den totala finansieringen för planen.

6 Remissvar

Propositionen var ute på remiss 22.6—12.8.2022. Remissvar om propositionen lämnades av justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, kommunikationsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Livsmedelsverket, Konkurrens- och konsumentverket, Skatteförvaltningen, Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi, Kommunförbundet, Finlands skogscentral, Sametinget, Renbeteslagsföreningen, Finlands näringsliv, Företagarna i Finland rf, Finlands Byar rf och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf.

Av NTM-centralerna yttrade sig NTM-centralerna i Södra Österbotten, Tavastland, Sydöstra Finland, Mellersta Finland, Lappland, Birkaland, Österbotten, Norra Karelen, Norra Österbotten, Norra Savolax, Satakunta, Nyland och Egentliga Finland.

Av landskapsförbunden yttrade sig Södra Karelens förbund, Södra Savolax landskapsförbund, Mellersta Österbottens förbund, Norra Karelens landskapsförbund, Päijänne-Tavastlands förbund, Nylands förbund och Egentliga Finlands förbund.

Yttranden lämnades också av Finlands naturskyddsförbund rf, Förbundet för ekologisk odling rf och Vehmaa samarbetsområde för landsbygdsförvaltningen. Inrikesministeriet meddelade att det inte har några kommentarer.

Ett sammandrag har gjorts av remissvaren. Sammandraget finns på följande webbplats <https://mmm.fi/sv/projekt2?tunnus=MMM025:00/2020> . På samma webbplats finns också de remissvar som inkommit.

I yttrandena ansågs de nya lagarna generellt vara bra och värda understöd. Enklare, tydligare och enhetligare stödssystem understöddes. Den uteslutande elektroniska ansökningsprocessen fick understöd. De frågor som togs upp i yttrandena gällde i huvudsak lagen om stödjande av landsbygds utveckling under finansieringsperioden 2023—2027.

Lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken

Med anledning av NTM-centralernas yttranden gjordes preciseringar i planförvaltningslagen för att förhållandet mellan paragraferna och andra anvisningar ska vara tydligare när det gäller de regionala planerna och de lokala strategierna. Även de föreslagna preciseringarna i justitieministeriets yttrande beaktades i den fortsatta beredningen.

Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027

Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid vissa aspekter av bemyndigandena att utfärda förordningar. Justitieministeriet framförde också att omprövningsförfarandet bör vara det första skedet vid sökande av ändring som gäller de föreslagna stöden. Till den delen ändrades lagförslaget i den fortsatta beredningen så att begäran om omprövning tillämpas som rättsmedel i första hand. Justitieministeriet tog också upp att koncentrationen av besvär till en viss förvaltningsdomstol är ett undantag som kräver en särskild motivering. Eftersom koncentrationen av besvär till Tavastehus förvaltningsdomstol baseras på en relativt ny riktlinje i samband med att Landsbygdsnäringarnas besvärsnämnd lades ner ändras inte lagförslagen. Med anledning av justitieministeriets kommentarer gjordes också andra preciseringar och tillägg i paragraferna och motiveringen.

Finansministeriet konstaterade i sitt yttrande att det stödsystem som avses i propositionen och de föreslagna ändringarna i systemet genomförs inom ramen för anslagen och antalet årsverken i planerna för de offentliga finanserna och statsbudgetarna.

Livsmedelsverket framförde önskemålet att formen och genomförandet av eventuella påföljder utreds vidare. Under den fortsatta beredningen har de påföljder som EU-rättsakterna förutsätter inriktats på betalningsfasen i stället för återkravsfasen. Vid beviljandet bedöms dessutom sökandens eventuella försummelser som gäller tidigare beviljade stöd. Även finansministeriet fäste i sitt yttrande uppmärksamhet vid paragrafen om påföljder och motiveringen till den och ansåg att de behöver förtydligas. Livsmedelsverket föreslog också preciseringar av teknisk natur i några paragrafer och motiveringen, och dessa beaktades i den fortsatta beredningen.

Finansministeriet och Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi yttrade sig om begränsningarna för beviljande av stöd (15 §) och rätten att få upplysningar (57 §). Paragraferna preciserades utifrån yttrandena. Den största ändringen är att perioden för granskning av skatter och lagstadgade avgifter begränsades till tre år och även utsträcktes till företagsledningen och dem som äger minst 25 procent om sökanden är en juridisk person. Paragrafen ändrades så att den föreskriver om hur en likgiltig inställning till villkoren för tidigare beviljat stöd påverkar när stöd ska beviljas. Specialmotiveringen om utlämnande av information på eget initiativ kompletterades.

I synnerhet NTM-centralerna och Livsmedelsverket föreslog preciseringar i paragraferna om återkrav. I princip understöddes de föreslagna ändringarna i villkoren för återkrav. Förtydliganden efterlystes när det gällde hur aktieaffärer påverkar eventuella återkrav. Dessutom efterlystes en möjlighet att överlåta allmännyttiga investeringar till stödberättigade mottagare. Paragraferna om återkrav samt motiveringen preciserades med anledning av yttrandena.

Med anledning av yttrandet från Finlands Byar rf preciserades arbetsfördelningen mellan NTM-centralerna och aktionsgrupperna i fråga om företagsstöd, för att den tydligare ska motsvara den strategiska planen. Avgränsningen fem anställda i samband med arbetsfördelningen mellan NTM-centralerna och aktionsgrupperna avser fem årsverken. Detta har preciserats i paragrafen. Dessutom kan investeringar stödjas via aktionsgrupperna också för andra än företag som inleder

eller befinner sig i begynnelsefasen av sin verksamhet, och paragrafen formulerades tydligare i det avseendet.

Dessutom har paragraferna och motiveringen i regeringens proposition preciserats utifrån yttrandena.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken

Med förvaltning av den strategiska planen avses skötsel av alla de uppgifter i anslutning till beviljande och utbetalning av stöd, medelsförvaltning, kontroll, återkrav, påföljder, övervakning, utvärdering, rapportering, styrning, information och systemadministration som hör till genomförandet av den strategiska planen och som förutsätts för att de åtgärder som ingår i den strategiska planen ska kunna genomföras effektivt och med iakttagande av principerna för oklanderlig medelsförvaltning enligt såväl EU:s som medlemsstaternas nationella bestämmelser. Lagen gäller delvis också andra stödsystem som finansieras ur jordbruksfonderna i fråga om det utbetalande organet, den behöriga myndigheten och det attesterande organet. För tydlighetens och korthetens skull används i lagens rubrik termen förvaltning, liksom i den gällande lagen, i stället för förvaltning av åtgärder.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. Enligt förslaget ska lagen tillämpas inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde på utarbetandet, genomförandet, utvärderingen, uppföljningen av och rapporteringen om den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Lagens bestämmelser om det utbetalande organet, den behöriga myndigheten och det attesterande organet avses också tillämpas på andra stödsystem som finansieras ur jordbruksfonderna.

Lagen ska alltså inte tillämpas på planer eller program som genomförs inom arbets- och näringsministeriets eller de övriga ministeriernas förvaltningsområden även om de inbegriper åtgärder för utveckling av landsbygden. När den riksomfattande planen, de regionala planerna och de lokala planerna som hör till lagens tillämpningsområde utarbetas och genomförs säkerställs det att de olika förvaltningsområdenas utvecklingsåtgärder kompletterar men inte överlappar varandra. I praktiken avgränsas lagens tillämpningsområde av den strategiska planens koppling till de allmänna och specifika målen i artiklarna 5 och 6 i förordningen om strategiska planer.

Den föreslagna lagen ska tillämpas på det nationella arbetet med den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och på organiseringen av uppgifterna och befogenheterna för de myndigheter och andra organ som ansvarar för att förvalta den. Med planarbete avses utarbetande, ändring och godkännande av den riksomfattande strategiska planen, de regionala utvecklingsplanerna och de lokala utvecklingsstrategierna och samarbete mellan de aktörer som deltar i planarbetet.

Lagens tillämpningsområde omfattar inte planer och program som finansieras ur Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet eller instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik. Planer och program som finansieras ur EU:s olika fonder samordnas som en del av planarbetet.

Den föreslagna lagen tillämpas på de åtgärder som ingår i den strategiska planen och dessutom när det gäller de ovannämnda organen också på stöd som inte ingår i den strategiska planen. Detta är ändamålsenligt eftersom det handlar om organ som baseras på samma EU-rättsakter.

Åtgärder som med stöd av artikel 5 i den horisontella förordningen betalas ur EGFJ är marknadsordningsåtgärder som inte ingår i den strategiska planen.

Nationella jordbruksstöd som förvaltas genom det integrerade administrations- och kontrollsystemet (IACS-stöd) är jordbruksstöd som inte ingår i den strategiska planen.

Den gällande lagens 1 § möjliggör att lagen tillämpas också på utarbetande, genomförande, utvärdering och övervakning av nationella program. I praktiken har lagen inte tillämpats på dem, och därför ska det inte längre föreskrivas att lagen kan tillämpas på nationella program.

2 §. Tillämpning av lagen i landskapet Åland. I självstyrelselagen för Åland (1144/1991) föreskrivs det om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet Åland samt om genomförande av EU-rätten i landskapet. Huruvida rikets lag blir tillämplig på den strategiska plan som genomförs i landskapet följer alltså direkt av självstyrelselagen för Åland.

Under innevarande programperiod genomförs på Åland ett särskilt utvecklingsprogram för landsbygden, som hör till landskapets behörighet att förvalta och genomföra. Under nästa finansieringsperiod ingår åtgärderna för Åland i den riksomfattande strategiska planen.

3 §. Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning. Enligt förslaget tillämpas lagen på planarbetet och förvaltningen i samband med den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023—2027 som helt eller delvis finansieras av EU, om inte något annat följer av EU:s lagstiftning. Bestämmelser om planarbete, förvaltning, medelsförvaltning och kontroll i samband med åtgärderna i den strategiska plan som finansieras av medel i Ejflu och EGFJ finns i den förordning om strategiska planer, den horisontella förordning och den allmänna förordning som avses i 4 § 2, 3 och 5 punkten.

Termen intervention används i EU-rättsakterna under den nya finansieringsperioden, men den termen orsakar missförstånd i de nationella författningarna och genomförandet av stödsystemen. Därför används i den föreslagna lagen termen åtgärd, som också använts under den pågående programperioden.

På allmän nivå finns bestämmelser om förvaltningen, kontrollen och övervakningen av EU-medel också i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 om finansiella regler för unionens allmänna budget och om upphävande av rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002. Därtill har EU-kommissionen antagit delegerade akter och genomförandeakter om förvaltningen av de strategiska planerna för EU:s gemensamma jordbrukspolitik och medlen för dem.

Den nationella lagstiftningen om förvaltningen av den strategiska planen, som finansieras med EU-medel, ska närmast genomföra de bestämmelser om medlemsstatens organ som EU-lagstiftningen förutsätter.

4 §. Definitioner. I 4 § föreskrivs det om definitioner. Enligt 1 mom. 1 punkten avses med plan den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023—2027, som finansieras antingen med EU-medel och nationella medel eller uteslutande med nationella medel eller uteslutande med EU-medel. I artikel 104 i förordningen om strategiska planer föreskrivs det om innehållet i den strategiska planen och hur den ska utarbetas.

I 2 och 3 punkterna definieras den EU-lagstiftning som det senare hänvisas till i flera paragrafer som anger hur medlemsstaternas förvaltningsorgan utses och deras behörighet fördelas. Innehållet i förordningen om strategiska planer och den horisontella förordningen beskrivs närmare i avsnitt 2 om målen för och det huvudsakliga innehållet i EU-rättsakterna.

Enligt 2 punkten avses med förordningen om strategiska planer Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013.

Enligt 3 punkten avses med den horisontella förordningen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013.

Med det förmedlande organet, som definieras i 4 punkten, avses ett offentligt eller privaträttsligt organ som en nationell eller regional förvaltande myndighet ansvarar för, eller som utför uppgifter för en sådan myndighets räkning, enligt definitionen i artikel 3.16 i förordningen om strategiska planer. Bestämmelser om förmedlande organ finns i 11 §.

Enligt 5 punkten avses med lokal aktionsgrupp en i artikel 33 i den allmänna förordningen avsedd grupp (Leadergrupp) som består av aktörer som deltar i den lokala landsbygdsutvecklingen och som godkänts av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelser om godkännande av lokala aktionsgrupper, om gruppernas uppgifter samt om deras allmänna verksamhetsmässiga och administrativa förutsättningar finns i de föreslagna 7 och 15 §.

2 kap. Planarbete

I kapitlet om planarbete föreslås det bestämmelser om beredning, godkännande och samordning av den strategiska planen. I kapitlet föreskrivs det också om utarbetande och samordning av de regionala planer för landsbygdsutveckling och de lokala utvecklingsstrategier som utarbetas som underlag för beredningen av den strategiska planen och är avsedda att genomföras som en del av den. Under den innevarande programperioden beskrivs det i programmet för utveckling av landsbygden hur programmet främjar EU:s strategi för en smart och hållbar tillväxt för alla samt unionens prioriteringar för utveckling av landsbygden. Under nästa finansieringsperiod utarbetas i stället för ett landsbygdsutvecklingsprogram en strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken, som de regionala planerna och de lokala strategierna baseras på.

5 §. Godkännande och ändring av planen. I paragrafen föreskrivs det om det nationella godkännandet av förslaget till strategisk plan och om ändringar av planen. Bestämmelser om beredning av, innehållet i samt godkännande och ändring av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken finns i avdelning V, kapitel II och III i förordningen om strategiska planer. Dessutom har kommissionen antagit genomförandebestämmelser (kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2289) om förfarandena för hur och när de strategiska planerna och ändringar i dem ska lämnas in och godkännas.

I fråga om den del av planen som gäller Åland fattar statsrådet endast beslut om att skicka planen till kommissionen.

Kommissionen bedömer förslaget till plan och lämnar vid behov sina synpunkter om det. Medlemsstaten ska förse kommissionen med alla ytterligare uppgifter som behövs och om nödvändigt revidera förslaget till plan. Kommissionen godkänner planen förutsatt att synpunkterna har beaktats i tillräcklig utsträckning.

I 1 mom. finns bestämmelser om det nationella godkännandet av planen. Förslaget till plan godkänns av statsrådet innan det sänds till kommissionen. I 2 mom. föreskrivs det om förfarandet vid ändring av planen och om godkännande av ändringarna. Ändringar av planen ska godkännas av övervakningskommittén för den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Övervakningskommitténs ställning och uppgifter beskrivs närmare i samband med 13 §.

6 §. Regionala planer för landsbygdsutveckling. I paragrafen finns bestämmelser om de regionala planerna för landsbygdsutveckling, som utarbetas för att fastställa de regionala målen i den strategiska planen och för att bereda de åtgärder som gäller dem. De interventionstyper enligt artikel 69.1 d, e, g och h i förordningen om strategiska planer som ingår i de regionala planerna är d) investeringar, inbegripet investeringar i bevattning, e) etablering av unga jordbrukare och nya jordbrukare samt nyetablering av landsbygdsföretag, g) samarbete och h) kunskapsutbyte och informationsspridning.

De regionala närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för utarbetandet av de regionala utvecklingsplanerna. Jord- och skogsbruksministeriet ger närings-, trafik- och miljöcentralerna anvisningar om utarbetandet av planerna med stöd av 9 § 1 mom. 4 punkten.

I 2 mom. föreskrivs om det innehåll som åtminstone ska ingå i de regionala utvecklingsplanerna. De regionala urvalskriterierna bereds nationellt och godkänns av övervakningskommittén.

Vid behov får statsrådet utfärda förordningar om de regionala planernas närmare innehåll och struktur samt förfarandet när planerna utarbetas eller ändras, och därför föreslås ett bemyndigande om detta i 2 mom. Avsikten är att bestämmelserna om de nämnda aspekterna huvudsakligen ska motsvara de gällande bestämmelserna i statsrådets förordning om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden.

7 §. Lokala utvecklingsstrategier. I paragrafen föreskrivs det om utarbetande av lokala strategier för utveckling av landsbygden. Lokalsamhällenas utvecklingsprojekt i enlighet med de lokala utvecklingsstrategierna kallas lokalt ledd utveckling enligt Leaderkonceptet när det gäller Ejflu. De lokala utvecklingsstrategierna är inte fristående delar av planen, utan de utnyttjas i planarbetet för att fastställa lokala mål och planera åtgärder för dem. Syftet är att nationellt genomföra bestämmelserna i artikel 31—34 om lokalt ledd utveckling i den allmänna förordningen.

I artikel 32 i den allmänna förordningen finns bestämmelser om vad som åtminstone ska ingå i de lokala utvecklingsstrategierna. Avsikten är att närmare bestämmelser enligt nationella särbehov ska kunna utfärdas om strategins innehåll med stöd av det föreslagna bemyndigandet i 2 mom. Lokala grupper som uppfyller minimikraven på lokala aktionsgrupper enligt 15 § 2 mom. svarar för utarbetandet av de lokala strategierna. Dessa krav gäller gruppens verksamhetsmässiga, ekonomiska och administrativa förutsättningar samt en tillräckligt bred lokal representation bland medlemmarna och i styrelsen. Avsikten är att de som utarbetar en lokal utvecklingsstrategi ska kunna godkännas som lokal aktionsgrupp i fall att den utvecklingsstrategi som gruppen utarbetat väljs ut för att genomföras som en del av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Enligt artikel 32 i den allmänna förordningen väljs de lokala utvecklingsstrategierna ut av en urvalskommitté som inrättats för ändamålet. Med stöd av samma artikel ansvarar den förvaltande myndigheten för att inrätta urvalskommittén och fatta beslut om godkännande av lokala utvecklingsstrategier. Enligt 9 § 1 mom. i den föreslagna lagen är jord- och skogsbruksministeriet den förvaltande myndighet som avses i artikel 32 i den allmänna förordningen.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att vid behov genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förfarandet vid utarbetande, ändring och godkännande av lokala utvecklingsstrategier samt om strategiernas innehåll och struktur. Avsikten är att i huvudsak samma förfaranden som under den innevarande programperioden ska iakttas. Bemyndigandet har en koppling till 15 § 2 mom. i lagförslaget, där det föreskrivs om de allmänna förutsättningarna för att en grupp ska kunna godkännas som lokal aktionsgrupp.

8 §. *Samarbete.* I paragrafen föreskrivs det om samarbete i planarbetet. Syftet med samarbetet är att säkerställa att inte överlappande finansiering från olika finansieringskällor beviljas för samma slags åtgärder och att utvecklingsåtgärderna kompletterar varandra även i praktiken. De parter som deltar i samarbetet varierar beroende på om planarbetet är riksomfattande, regionalt eller lokalt. Även samarbetsformerna kan variera beroende på fasen i planarbetet. På samarbetet med landskapet Åland tillämpas bestämmelserna i självstyrelselagen för Åland.

Representationen i samarbetet ska vara så bred som möjligt och täcka alla aktörer som är viktiga för utvecklingen av landsbygden. I utarbetandet av planer är de här aktörerna åtminstone övriga ministerier och centralförvaltningsmyndigheter med koppling till planen, representanter för regionalförvaltningen, lokala aktionsgrupper, intresseorganisationer såsom näringslivs-, producent-, arbetsmarknads- och miljöorganisationer samt sakkunniga inom jordbruk, landsbygd och regional utveckling.

I utarbetandet av regionala planer för landsbygdsutveckling deltar åtminstone regionalförvaltningsmyndigheterna, regionens samarbetsgrupper eller motsvarande organ, lokala aktionsgrupper, företag och intresseorganisationer samt sakkunniga inom utveckling av regionen eller en del av den. Också den kreativa branschens aktörer, såsom Centret för konstfrämjande i regionerna, beaktas vid behov i samarbetet. I sameområdet kan samarbetet till exempel involvera Sametinget. Ambitionen är att de regionala planerna ska utarbetas i så omfattande samarbete som möjligt med hänsyn till landskapsförbundens synpunkter och landskapsstrategierna.

I utarbetandet av lokala utvecklingsstrategier deltar åtminstone de lokala myndigheterna, sakkunniga inom utveckling av det område där strategin ska genomföras eller en del av det, samt företag, sammanslutningar och andra aktörer i området som har betydelse för genomförandet av den lokala strategin. I samarbetet kan också andra aktörer delta på inbjudan från fall till fall enligt målen och åtgärderna i utvecklingsarbetet. I samarbetet är det viktigt att utnyttja mångsidig sakkunskap och samordna riksomfattande, regionala och lokala mål.

I planen ingår ofta åtgärder som har en koppling till andra ministeriers än jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde. Då diskuteras planens tillämpningsområde och samordningen av åtgärderna med de berörda ministerierna. Till exempel stöden för företagsverksamhet på landsbygden och samordningen med strukturfonderna diskuteras med arbets- och näringsministeriet. Planens miljöåtgärder inom jordbruket och på landsbygden diskuteras i sin tur med miljöministeriet. Då kan också bestämmelser om andra planer och program än dem som ingår i den föreslagna lagen komma att tillämpas på samordningsförfarandet, till exempel lagstiftningen om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden eller EU:s regional- och strukturpolitiska fonder. Liksom under den innevarande programperioden kommer bestämmelser om landskapets samarbetsgrupper att finnas i arbets- och näringsministeriets lagstiftning.

EU-rättsakterna under den nya finansieringsperioden förutsätter inte längre någon sådan särskild partnerskapsöverenskommelse med Ejflu och de övriga EU-fonderna som skulle ingås under den innevarande perioden.

Enligt 2 mom. svarar jord- och skogsbruksministeriet för samordningen av planen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska inom sina områden svara för att de regionala planerna och genomförandet av planens regionala åtgärder bereds samordnat. Den lokala grupp som utarbetat den lokala strategin svarar i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralerna för att den samordnas. Avsikten är att närings-, trafik- och miljöcentralerna och de som utarbetat de lokala strategierna ska se till att de regionala och de lokala utvecklingsåtgärderna kompletterar varandra. Om det behövs kan jord- och skogsbruksministeriet styra samordningen av regionala planer och lokala strategier med stöd av 9 § 1 mom. 4 och 5 punkten i den föreslagna lagen. Samordningen ska beaktas också när den riksomfattande planen, de regionala planerna eller den lokala strategin ändras.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att vid behov genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de aktörer som är viktiga med tanke på utvecklingen av landsbygden, samarbete vid skötseln av uppgifter enligt den föreslagna lagen samt samordning av planer och strategier. Till den här delen är avsikten att i huvudsak samma regler som under innevarande programperiod ska iakttas.

3 kap. Myndigheter och andra organ

I kapitlet föreslås det bestämmelser om de myndigheter som svarar för uppgifterna i samband med beredningen och genomförandet av den strategiska planen och om andra organ som deltar i planarbetet samt om fördelningen av behörighet mellan parterna. Det föreskrivs på allmän nivå om uppgifterna i samband med genomförandet av de stödssystem som ingår i planen. Närmare bestämmelser om fördelningen av uppgifter i samband med genomförandet och om åtskillnaden mellan de organ som genomför planen finns i lagstiftningen om stödssystemen, såsom i den föreslagna lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027.

Syftet med bestämmelserna i det föreslagna kapitlet är att genomföra de viktigaste kraven på förvaltningen av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023—2027 som ställs i förordningen om strategiska planer, den horisontella förordningen och den allmänna förordningen. Bestämmelser om medlemsstaternas skyldigheter vid samordningen och förvaltningen av den strategiska planen finns i avdelning VI i förordningen om strategiska planer och i avdelning II, kapitel II i den horisontella förordningen. Medlemsstaterna ska sätta i kraft alla behövliga lagar, förordningar och administrativa föreskrifter för att säkerställa att unionens ekonomiska intressen skyddas effektivt. Medlemsstaterna ska utse en förvaltande myndighet, ett utbetalande organ och ett attesterande organ för planen. Medlemsstaterna ska inrätta förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en tydlig uppgiftsfördelning och åtskillnad mellan den förvaltande myndigheten och de övriga organen. Förvaltnings- och kontrollsystemet ska säkerställa att unionslagstiftningen om unionens åtgärder efterlevs. Medlemsstaten ska underätta kommissionen om bestämmelser som utfärdats om det förvaltnings- och kontrollsystem som inrättats för att säkerställa ett effektivt skydd av unionens ekonomiska intressen.

9 §. Jord- och skogsbruksministeriets uppgifter. I paragrafen finns bestämmelser om de uppgifter som jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för vid förvaltningen av den i lagförslaget avsedda strategiska planen och i planarbetet. Bestämmelser om ministeriets interna arbetsfördelning och åtskillandet av uppgifter ska finnas i ministeriets arbetsordningar.

Den förvaltande myndigheten ansvarar för att den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken förvaltas och genomförs på ett effektivt, ändamålsenligt och korrekt sätt i medlemsstaten. Enligt artikel 123 i förordningen om strategiska planer ska medlemsstaten utse en förvaltande myndighet. I 1 mom. 1 punkten utses jord- och skogsbruksministeriet till förvaltande myndighet. Jord- och skogsbruksministeriet är också under den pågående programperioden förvaltande myndighet för Ejflu-programmen.

Jord- och skogsbruksministeriet föreslås också vara den förvaltande myndighet som avses i artiklarna 32 och 33 i den allmänna förordningen, och svara för de uppgifter som anges i de artiklarna i anslutning till lokalt ledda utvecklingsstrategier och lokala aktionsgrupper.

Detaljerade bestämmelser om den förvaltande myndighetens uppgifter finns i artikel 123 i förordningen om strategiska planer. Den förvaltande myndigheten ansvarar bland annat för det elektroniska informationssystemet för övervakning och utvärdering och för att förhands- och efterhandsutvärderingar överlämnas till kommissionen, stöddagarna och de aktörer som genomför planen får tillräcklig information och planen ges offentlighet. Avsikten är att ministeriet ska ha det övergripande ansvaret för att ordna och samordna övervakningen och utvärderingen, men i praktiken kan dessa tjänster köpas in eller helt eller delvis delegeras till andra aktörer inom förvaltningsområdet. Dessutom ska den förvaltande myndigheten säkerställa att de årliga prestationsrapporter som är ett nytt krav för denna planperiod upprättas.

En del av uppgifterna som gäller övervakningen av planen sköts av den övervakningskommitté som det föreskrivs om i 13 §. Detaljerade bestämmelser om hur övervakningen och utvärderingen av den strategiska planen ska ordnas och om innehållet och förfarandena i övervakningen och utvärderingen finns i avdelning VII, kapitel I och II i förordningen om strategiska planer. Kommissionen har dessutom antagit genomförandeförordningar med närmare bestämmelser om årliga prestationsrapporter över de strategiska planernas output och resultat och om utvärderingen.

Den aktör som utsetts till förvaltande myndighet ansvarar fortfarande helt för skötseln av de uppgifter som i EU-lagstiftningen föreskrivs för den förvaltande myndigheten, även om ett förmedlande organ utför uppgifterna.

EU-lagstiftningen ger också medlemsstaterna andra uppgifter än de som uttryckligen angetts som den förvaltande myndighetens ansvar. I praktiken kan jord- och skogsbruksministeriet, som är förvaltande myndighet för planen, också ansvara för dessa uppgifter i enlighet med bestämmelserna om fördelningen av ministeriernas behörighet.

En ändring i den förvaltande myndighetens uppgifter är att det utbetalande organet under finansieringsperioden 2023—2027 sammanställer en årlig prestationsrapport för budgetåret, som innehåller output- och finansieringsindikatorer, och sänder rapporten till kommissionen senast den 15 februari. Tidigare har den förvaltande myndigheten ansvarat för att årligen senast den 31 januari och den 31 oktober förse kommissionen med kalenderårets indikatoruppgifter om utfall och finanser samt göra upp en årsrapport och efter övervakningskommitténs godkännande skicka den till kommissionen senast den 30 juni.

De uppgifter som anges i 1 mom. 2 och 3 punkten motsvarar jord- och skogsbruksministeriets uppgifter enligt gällande lag. Jord- och skogsbruksministeriet föreslås svara för beredningen av fördelningen av planens medel och för anvisandet av medel till de myndigheter som genomför planen. Här avses planeringen av hur planens medel ska riktas enligt åtgärd och region både årligen och för hela planeringsperioden samt besluten om anvisandet av medel till de aktörer

som genomför planen. Beslutsförslag om anvisandet av planens medel behandlas i statsrådets finansutskott i enlighet med bestämmelserna om utskottets behörighet.

Enligt 1 mom. 4 och 5 punkten har jord- och skogsbruksministeriet i uppgift att styra utarbetandet av regionala planer för landsbygdsutveckling och lokala utvecklingsstrategier. Med stöd av bemyndigandena i 6 och 7 § i lagförslaget får bestämmelser om planerna och strategierna utfärdas genom förordning av statsrådet. Utöver dessa bestämmelser är avsikten att ministeriet ska utfärda närmare anvisningar om praktiska frågor som är så detaljerade att det inte är ändamålsenligt att utfärda bestämmelser om dem genom förordning av statsrådet. Det handlar till exempel om riktgivande innehållsförteckningar och längder för planer och strategier samt tidsfrister för utarbetandet. Ett syfte med bestämmelsen är att säkerställa att de regionala planerna och de lokala strategierna är enhetliga och jämförbara och att de utvecklingsåtgärder som ingår i dem kompletterar varandra och den strategiska planen.

I 1 mom. 5 punkten föreskrivs också om jord- och skogsbruksministeriets behörighet att godkänna lokala aktionsgrupper. Detta motsvarar förfarandet under innevarande programperiod.

I 1 mom. 6 punkten föreskrivs det att ministeriet ska vara behörig myndighet. Enligt artikel 8.1 i den horisontella förordningen ska medlemsstaten utse en myndighet på ministernivå som ansvarar för att utfärda, granska och återkalla ackrediteringen av utbetalande organ. Enligt den föreslagna 6 punkten ska jord- och skogsbruksministeriet vara den behöriga myndighet som avses i artikel 8 i den horisontella förordningen. Jord- och skogsbruksministeriet har under hela Finlands EU-medlemskap varit den behöriga myndighet som avses i punkten. Motsvarande bestämmelse har under innevarande programperiod funnits i 36 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

Eftersom syftet är att samla alla bestämmelser om förvaltningen och organen i den föreslagna lagen ingår i 7 punkten en bestämmelse om att utse det attesterande organet. Jord- och skogsbruksministeriet utser i egenskap av behörig myndighet det attesterande organ som avses i artikel 12 i den horisontella förordningen.

I artikel 12 i den horisontella förordningen finns bestämmelser om det attesterande organet. Kommissionen har dessutom antagit genomförandeakter med regler för det attesterande organets verksamhet, till exempel om kontroller, certifikat och rapporter. Medlemsstaten ska utse en offentligrättslig eller privaträttslig sammanslutning till attesterande organ. Det attesterande organet ska i sin verksamhet vara oberoende av det utbetalande organet, den behöriga myndighet som har ackrediterat det utbetalande organet och de organ som ansvarar för genomförandet och övervakningen av den gemensamma jordbrukspolitik.

Det attesterande organet lämnar ett yttrande om att räkenskaperna ger en sann och rättvisande bild och att medlemsstatens styrningssystem fungerar tillfredsställande. Dessutom ska det i yttrandet anges att prestationsrapporteringen om outputindikatorer och resultatindikatorer för prestationsövervakningen är korrekt och att utgifterna för de åtgärder för vilka det begärts ersättning från kommissionen är lagliga och korrekta.

Under finansieringsperioden 2023—2027 ändras i synnerhet de skyldigheter som gäller kontroller på plats. Det attesterande organets uppgift är att säkerställa att informationssystemen är tillräckliga, att de fungerar, att de är uppdaterade och att den information som produceras är korrekt. En viktig uppgift blir att granska resultat och indikatoruppgifter. Vid kontrollerna framhävs principen om ”single audit”, som innebär att samma objekt endast kontrolleras en gång. Kvalitetskontrollen i samband med övervakningen fortsätter endast i fråga om marknadsordningarna.

Kommissionen har framhåvt den behöriga myndighetens skyldighet att kontinuerligt övervaka det utbetalande organet bland annat med hjälp av det attesterande organets yttrande.

Den behöriga myndighetens uppgifter i samband med att utse det utbetalande organet och det attesterande organet gäller också i fråga om andra åtgärder än de som ingår i den strategiska planen.

I praktiken meddelas föreskrifter om åtskiljandet av uppgifter enligt 2 mom. i ministeriets arbetsordningar.

I 3 mom. finns ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av de lokala aktionsgrupperna samt om förfarandet i samband med godkännandet. Liksom under den innevarande programperioden gäller dessa bestämmelser närmast säkerställande av öppenhet och jämlikhet i de lokala aktionsgruppernas verksamhet, deras ekonomiska och administrativa kompetens samt uppfyllandet av förutsättningarna för lokala strategier.

10 §. Livsmedelsverkets uppgifter. Enligt 2 § 1 mom. 1—2 punkten i lagen om Livsmedelsverket ska Livsmedelsverket bland annat sköta uppgifter som utbetalande organ för stöd som finansieras av EGFJ och Ejflu, uppgifter i anknytning till förvaltning och verkställighet samt uppgifter i anknytning till verkställigheten av nationella stöd som beviljas för jordbruks- och landsbygdsutvecklingsåtgärder, enligt vad som föreskrivs om dem i EU:s lagstiftning eller den nationella lagstiftningen. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det mer exakt än i den ovannämnda lagen om de uppgifter som Livsmedelsverket ska svara för vid genomförandet av den plan som lagförslaget gäller.

Enligt 1 mom. svarar Livsmedelsverket för verkställigheten och uppföljningen av och rapporteringen om planen samt för utbetalningen av medel och för en tillräcklig kontroll av medelsanvändningen. Med verkställighet avses bland annat utarbetande av det ansöknings- och beslutsmaterial som behövs, planering, genomförande och administrering av informationssystem samt anvisningar till stödtagarna i form av ansökningsinstruktioner. Utbetalning och kontroll av medel inbegriper också rapporteringen om dem till de nationella organ eller EU-organ som övervakar medelsanvändningen. Bestämmelser om fördelningen och åtskiljandet av uppgifter inom Livsmedelsverket föreslås finnas i ämbetsverkets arbetsordningar.

En ytterligare uppgift för Livsmedelsverket är att styra och övervaka de förmedlande organ som avses i 11 § och de lokala aktionsgrupperna när de sköter uppgifter som gäller verkställigheten av planen. Syftet med styrningen och övervakningen av de förmedlande organen och de lokala aktionsgrupperna är att säkerställa att planen genomförs enhetligt och effektivt i regionerna. För närings-, trafik- och miljöcentralerna innebär detta förvaltningsintern styrning med stöd av 8 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009). Bemyndiganden att meddela föreskrifter som behövs för styrningen av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och de lokala aktionsgrupperna föreslås ingå i lagarna om stödsystemen. Livsmedelsverket kan också ge förmedlande organ och aktionsgrupper allmän operativ eller administrativ styrning, till exempel utbildning, som är nödvändig för att planens mål ska kunna uppnås.

I 2 mom. föreskrivs det att Livsmedelsverket också kan sköta andra uppgifter som gäller verkställigheten av planen. Då avses uppgifter i samband med beredningen och avgörandet av förvaltningsbeslut som gäller stödtagarna. Vid behov föreskrivs det särskilt om dessa uppgifter i lagarna om stödsystemen.

Livsmedelsverket är utbetalande organ enligt artikel 9 i den horisontella förordningen. Det utbetalande organet är en myndighet eller ett organ i en medlemsstat som ansvarar för att korrekt förvalta och kontrollera de utgifter som finansieras ur Ejflu och genom EGJF genom delad förvaltning med unionen. Det utbetalande organet har en viktig roll när unionens andel av finansieringen söks och ansökningar korrigeras.

Bestämmelser om ackreditering av utbetalande organ finns i artikel 9 i den horisontella förordningen. Kommissionen har också antagit delegerade akter om minimivillkoren och förfarandena för ackreditering av utbetalande organ. En myndighet på ministernivå i medlemsstaten ska ackreditera det utbetalande organet. Ett ackrediteringsvillkor är att det utbetalande organet uppfyller de kriterier som fastställts i artikel 9 i den horisontella förordningen och i den delegerade förordningen (EU) 2022/127. Den myndighet som ackrediterar det utbetalande organet ska också övervaka det och vid behov återkalla ackrediteringen, om ackrediteringsvillkoren inte längre uppfylls och det utbetalande organet inte genomför nödvändiga anpassningar inom den angivna tidsfristen.

I egenskap av behörig myndighet enligt 9 § i lagförslaget svarar jord- och skogsbruksministeriet för den nationella ackrediteringen av det utbetalande organet. Under den innevarande programperioden har Livsmedelsverket ackrediterats som utbetalande organ för Ejflu-program. Ackrediteringen är fortfarande giltig, men ska ses över i fråga om de nya uppgifterna innan den nya strategiperioden börjar. Momentet gör det möjligt att utse ett utbetalande organ bland annat när en tidigare ackreditering måste återkallas.

Det utbetalande organ som ackrediterats svarar för de uppgifter som ålagts det i Europeiska unionens lagstiftning under iakttagande av principerna för oklanderlig medelsförvaltning. Bestämmelser om principerna för oklanderlig medelsförvaltning finns i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 och i den horisontella förordningen.

Detaljerade bestämmelser om de uppgifter som det utbetalande organet svarar för finns i artikel 9 i den horisontella förordningen och i de delegerade akter och genomförandeakter som antagits med stöd av artikel 11. När det utbetalande organets uppgifter inbegriper förvaltningsbeslut eller inspektioner som gäller stödtagare, eller annan utövning av offentlig makt, föreskrivs det särskilt om det utbetalande organets behörighet i lagarna om stödsystemen.

Enligt artikel 9 i den horisontella förordningen får de utbetalande organen med undantag för utbetalning av stöd delegera utförandet av sina uppgifter. Med utbetalning av stöd avses själva betalningarna. Det innebär att förvaltningsbeslut som gäller bedömningen av förutsättningarna för utbetalning av stöd till en stödtagare och huruvida de kostnader som anges i ansökan berättigar till stöd kan delegeras i lagstiftningen om stödsystemen. Under den innevarande programperioden har det utbetalande organets uppgifter delegerats till närings-, trafik- och miljöcentralerna, Ålands landskapsregering, Statens ämbetsverk på Åland samt kommunerna, regionförvaltningsverken, tullen och kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter.

Det utbetalande organet styr och övervakar övriga myndigheter när de sköter uppgifter som hör till det utbetalande organets ansvarsområde. Syftet med styrningen och övervakningen av de organ som sköter det utbetalande organets uppgifter är att säkerställa att planen genomförs enhetligt och effektivt i regionerna. I praktiken utförs styrningen och övervakningen med samma metoder som beskrivits ovan i samband med 1 mom.

En ny uppgift för det utbetalande organet under finansieringsperioden 2023—2027 är att utöver sina andra rapporteringsskyldigheter utarbeta, underteckna och skicka en prestationsrapport till kommissionen senast den 15 februari. Dessutom ska det utbetalande organet senast den 30 juni

2030 skicka en ytterligare prestationsrapport som innehåller utgifterna fram till utgången av 2029 för att räkenskaperna ska kunna avslutas.

11 §. Förmedlande organ. I paragrafen föreskrivs det på allmän nivå om de parter som sköter uppgifter som tillkommer planens förvaltande myndighet. Ett förmedlande organ är enligt artikel 3.16 i förordningen om strategiska planer ett organ som en nationell eller regional förvaltande myndighet ansvarar för, eller som utför uppgifter för en sådan myndighets räkning.

Till förmedlande organ utses Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralerna och kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter. Under den innevarande perioden har Livsmedelsverket inte separat angetts som förmedlande organ även om verket också har skött delar av den förvaltande myndighetens uppgifter. Statens ämbetsverk på Åland är ett nytt förmedlande organ, och det beror på att den strategiska planen också föreslås omfatta uppgifter som hör till Ålands behörighet.

Det förmedlande organet svarar inom sitt verksamhetsområde för den förvaltande myndighetens uppgifter, till exempel uppgifter i samband med beviljande av stöd, i enlighet med vad som föreskrivs särskilt i lag. Vid behov meddelas föreskrifter om fördelningen och åtskiljandet av uppgifter inom det förmedlande organet i arbetsordningarna för de myndigheter som är förmedlande organ.

Bestämmelsen ger inte de förmedlande organen den behörighet de behöver för att sköta uppgifterna, utan behörigheten grundar sig på lagarna om stödssystemen. När det gäller företags- och projektverksamhet på landsbygden finns bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter och behörighet i den föreslagna lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027. På motsvarande sätt finns bestämmelser om uppgifter som gäller strukturstöd till jordbruket, jordbrukarstöd och marknadsstöd som finansieras med planens medel i lagarna om dessa stödssystem.

Under den innevarande programperioden definierades de förmedlande organen nationellt i 5 § i lagen om stödjande av landsbygdens utveckling.

12 §. Det attesterande organets rätt att utföra inspektioner och få upplysningar. Det attesterande organet lämnar till kommissionen ett yttrande om att räkenskaperna ger en sann och rättvisande bild och att medlemsstatens styrningssystem fungerar tillfredsställande. Dessutom ska det i yttrandet anges att prestationsrapporteringen om outputindikatorer och resultatindikatorer för prestationsövervakningen är korrekt och att utgifterna för de åtgärder för vilka det begärts ersättning från kommissionen är lagliga och korrekta.

För att det attesterande organet ska kunna utföra de nödvändiga granskningar och kontroller som avses i artiklarna 5—7 i budgetförordningen (EU) 2022/128 ska det ha bestämda rättigheter att utföra inspektioner och få upplysningar.

Enligt det föreslagna 1 mom. får det attesterande organet utföra inspektioner som gäller den förvaltande myndigheten och hos de myndigheter eller sammanslutningar som sköter uppgifter som det utbetalande organet ska sköta, eller hos stödtagaren. Den som utför inspektionerna har rätt att i den omfattning som uppdraget kräver inspektera stödtagarens husdjursbyggnader, odlingar, lokaler och andra förhållanden som utgör förutsättningar för utbetalning av stödet. Det attesterande organet får dock inte utföra inspektioner i lokaler som används för permanent boende.

I 2 mom. föreskrivs det i sak enligt 40 § i den gällande lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) om det attesterande organets rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter av myndigheterna. Nu föreslås bestämmelsen finnas i samma lag som bestämmelserna om de andra organen för förvaltning av den strategiska planen och deras uppgifter. Enligt förslaget ska det attesterande organet trots sekretessbestämmelserna ha rätt att av myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för utförandet av de uppdrag som föreskrivs för organet i 1 mom. De uppgifter som begärs ska gälla stödtagaren.

Enligt det föreslagna 3 mom. tillämpas förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet vid utförande av det attesterande organets inspektionsuppdrag. På den som utför inspektionsuppdrag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och på skada som orsakas vid inspektionen det som föreskrivs i skadeståndslagen.

13 §. Övervakningskommitté. I 13 § föreslås nationella bestämmelser om den övervakningskommitté som avses i artikel 124 i förordningen om strategiska planer. Övervakningskommittén övervakar genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. En övervakningskommitté ska inrättas senast inom tre månader från det att den strategiska planen har godkänts. Statsrådet tillsätter övervakningskommittén, vilket motsvarar förfarandet under innevarande programperiod. Enligt artikel 124 i förordningen om strategiska planer ska övervakningskommittén ha en balanserad representation av relevanta offentliga myndigheter och förmedlande organ och av företrädare för de partner som avses i artikel 106.3 i den förordningen. Företrädare för kommissionen deltar i övervakningskommitténs arbete i egenskap av rådgivare. Statsrådet beslutar närmare om övervakningskommitténs sammansättning och antalet ledamöter i samband med beslutet om tillsättande.

Övervakningskommittén är verksam under hela programperioden, och därför förekommer det sannolikt omsättning bland ledamöterna. I sådana fall beslutar jord- och skogsbruksministeriet om ändringar i övervakningskommitténs sammansättning. Här avses att en annan person utnämns till företrädare för en part som deltar i övervakningskommitténs verksamhet enligt statsrådets beslut om tillsättande. Statsrådet fattar beslut om ändringar av övervakningskommitténs struktur eller antalet ledamöter.

Enligt artikel 124 i förordningen om strategiska planer ska övervakningskommittén sammanträda minst en gång om året. Övervakningskommittén organiserar sitt arbete och iakttar en arbetsordning som den utarbetat och godkänt.

Bestämmelser om övervakningskommitténs uppgifter finns i artikel 124 i förordningen om strategiska planer. Övervakningskommittén granskar i synnerhet framstegen med att genomföra den strategiska planen och uppnå delmålen samt problem som påverkar framstegen med planen och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem. Till övervakningskommitténs viktigaste uppgifter hör också att granska framstegen med att genomföra utvärderingar och sammanfattande utvärderingar av planen och övervaka genomförandet av eventuella rekommendationer. Övervakningskommittén granskar också genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder.

Övervakningskommittén yttrar sig om den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser och om den årliga prestationsrapporten. Övervakningskommittén yttrar sig också om utvärderingsplanen och betydande ändringar av den. Ett yttrande av övervakningskommittén krävs också om alla förslag från den förvaltande myndigheten som gäller justeringar i den strategiska planen.

Övervakningskommitténs uppgifter ändras inte avsevärt inför den nya finansieringsperioden. Däremot ändras tidsschemat för övervakningskommitténs sammanträden, eftersom prestationsrapporten ska skickas till kommissionen redan före den 15 februari. Tidigare har årsrapporten skickats före den 30 juni. I fortsättningen ska rapporteringen gälla EU:s budgetår (16.10—15.10 N+1) i stället för kalenderåret som tidigare. En nyhet är att prestationsrapporten framöver omfattar och övervakningskommittén behandlar även ärenden i samband med stöd inom ramen för pelare I, då övervakningskommittén och årsrapporten tidigare endast tog upp ärenden inom ramen för pelare II.

Under den kommande perioden är den prestationsrapport som gäller budgetåret också mer teknisk än den tidigare årsrapporten, eftersom övervakningsuppgifterna för rapporten genereras direkt ur informationssystemen. Andra nyheter är att övervakningskommitténs arbetsordning och en förteckning över ledamöterna ska offentliggöras på internet och att kommittéer kan inrättas under övervakningskommittén.

En del av de uppgifter som föreskrivs för övervakningskommittén är sådana att kommitténs avgöranden styr myndigheternas genomförande av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken och allokeringen av planens medel. Därför innehåller det föreslagna 2 mom. de bestämmelser som behövs för att säkerställa god förvaltning och rättssäkerhet enligt 124 § i grundlagen. På skötseln av övervakningskommitténs uppgifter tillämpas förvaltningslagen (423/2003), offentlighetslagen (621/1999), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). I samma moment föreskrivs det också om tillämpning av straffrättsligt tjänsteansvar på personer som deltar i övervakningskommitténs beslutsfattande. Med straffrättsligt tjänsteansvar avses tillämpning av bestämmelserna i 40 kap. i strafflagen. För att uppfylla den straffrättsliga legalitetsprincipen avgränsas det straffrättsliga tjänsteansvaret till personer som är med och fattar de beslut som föreskrivits för övervakningskommittén. I 2 mom. föreskrivs också om tillämpning av skadeståndslagen (412/1974) på ersättning av skada som orsakas i samband med utförandet av de uppgifter som föreskrivits för övervakningskommittén. 2 mom. motsvarar 14 § 3 mom. i programförvaltningslagen.

14 §. Landsbygdsnätverket. Varje medlemsstat ska inrätta ett nationellt nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken. Bestämmelser om nätverkets uppgifter finns i artikel 126 i förordningen om strategiska planer. Nätverket ska inrättas för nätverkssamarbete mellan organisationer och förvaltningar, rådgivare, forskare och andra innovationsaktörer samt andra aktörer inom jordbruk och landsbygdsutveckling på nationell nivå senast tolv månader efter det att kommissionen har godkänt den strategiska planen. Nätverket föreslås heta Landsbygdsnätverket, samma term som har använts under den innevarande programperioden. Även om uppgifterna blir fler är det ändamålsenligt att använda den etablerade termen Landsbygdsnätverket.

I artikel 126 i förordningen anges också landsbygdsnätverkets mål och uppgifterna för den enhet som ska uppfylla målen (landsbygdsnätverkstjänster).

Finlands landsbygdsnätverk har i uppgift att synliggöra möjligheterna med och resultaten av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken i Fastlandsfinland och på Åland. Det gör nätverket genom information och utbildning, genom att sprida goda exempel och öka frukterna av samverkan genom nationellt och internationellt samarbete.

Det är fortfarande obligatoriskt att inrätta nationella nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken, och medlemsstaten ska med stöd av artikel 126 i förordningen om strategiska planer rikta en del av det tekniska biståndet för sin strategiska plan till att inrätta nätverket och till

skötseln av dess uppgifter. GJP-nätverkets verksamhetsområde har utvidgats från landsbygdsutveckling (pelare II) till direkta stöd (pelare I). Också vissa nya uppgifter tillkommer.

Under finansieringsperioden 2023—2027 är ett nytt mål för det nationella GJP-nätverket att underlätta ömsesidigt lärande och samverkan mellan alla berörda parter inom jordbruket och på landsbygden och att bidra till spridningen av den strategiska planens resultat. Förutom att främja innovation är ett mål för landsbygdsnätverket under perioden 2023—2027 att alla berörda parter ska involveras i processen för kunskapsutbyte och kunskapsbyggande.

Det nationella GJP-nätverket behöver inte längre utarbeta någon kommunikationsplan. Nätverket ska dock fortfarande samla in, analysera och sprida information om åtgärder som stöds genom den strategiska planen och om resultaten av de åtgärder som fått stöd. En ny uppgift för det nationella GJP-nätverket är att analysera utvecklingen inom jordbruket och i landsbygdsområdena som är relevant för nio specifika mål. En ytterligare ny uppgift är att skapa plattformar, forum och evenemang för att främja ett utbyte av erfarenheter mellan berörda parter och ömsesidigt lärande, däribland i relevanta fall utbyte med nätverk i tredjeländer.

Utöver att främja nätverksbyggandet mellan lokala aktionsgrupper är en uppgift också att främja nätverksbyggandet mellan landsbygdens innovationsgrupper, inklusive internationellt samarbete. En annan ny uppgift är att skapa kopplingar till andra unionsfinansierade strategier eller nätverk och att bidra till den fortsatta utvecklingen av den gemensamma jordbrukspolitiken och utarbetande av eventuella efterföljande perioder för strategiska planer.

Under finansieringsperioden 2023—2027 föreskrivs det inte särskilt om inrättandet av ett nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken eller om nätverkets struktur.

Liksom för närvarande med stöd av 15 § i den gällande programförvaltningslagen utfärdas närmare bestämmelser om det organ som svarar för landsbygdsnätverkets verksamhet också med stöd av den föreslagna lagen genom förordning av statsrådet. Det organ som svarar för landsbygdsnätverkets verksamhet ges inga uppgifter som inbegriper utövande av offentlig makt. Därför behövs ingen bestämmelse på lagnivå enligt 119 § 2 mom. i grundlagen för att föreskriva om det organ som under nästa period ska svara för landsbygdsnätverkets verksamhet. Under den pågående programperioden har en enhet vid Livsmedelsverket svarat för landsbygdsnätverkets verksamhet. Avsikten är inte att utse något annat organ för uppgiften.

Närmare bestämmelser om det organ som svarar för landsbygdsnätverkets verksamhet, om styrningen av verksamheten samt om innehållet i och förfarandet för godkännande av verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser utfärdas med stöd av ett bemyndigande i paragrafen genom förordning av statsrådet. Genom förordning föreskrivs i huvudsak på samma sätt som under innevarande programperiod bland annat om sammansättningen och uppgifterna för den styrgrupp som styr landsbygdsnätverkets verksamhet.

15 §. Lokala aktionsgrupper. I paragrafen föreslås bestämmelser om de lokala aktionsgruppernas uppgifter, allmänna krav på deras förvaltning, verksamhet och sammansättning samt den lagstiftning som ska tillämpas på aktionsgruppens förfarande.

Paragrafen tillämpas på lokala aktionsgrupper som genomför lokalt ledd utveckling. Bestämmelser om dem finns i artikel 33 i den allmänna förordningen. De lokala aktionsgrupperna utgörs av representanter för lokala privata och offentliga socioekonomiska intressegrupper. Ingen enskild intressegrupp får dominera beslutsfattandet i aktionsgrupperna. De lokala utvecklingsstrategier som aktionsgrupperna genomför och godkännandet av aktionsgrupperna behandlas i samband med 7 och 9 §.

Leaderkonceptet är obligatoriskt för medlemsstaterna när det gäller den Ejflu-finansierade strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Enligt artikel 92 i förordningen om strategiska planer ska minst fem procent av det totala Ejflu-bidraget till den strategiska planen reserveras för Leader. Enligt artikel 34 i den allmänna förordningen får högst 25 procent av det totala offentliga bidraget till den lokala utvecklingsstrategin användas för aktionsgruppernas förvaltningskostnader och för ledning av den lokala utvecklingsstrategin. Bestämmelser om denna verksamhetspenning som beviljas aktionsgrupper finns i 58 § i förslaget till lag om stöd- jande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 och i den förord- ning som statsrådet utfärdar med stöd av den.

De lokala aktionsgrupperna svarar för skötseln av uppgifterna enligt artikel 33 i den allmänna förordningen. Dessa uppgifter är förutom att genomföra den lokala utvecklingsstrategin bland annat att planera ett urvalsförfarande och urvalskriterier för insatser som stöds, ta emot och bedöma ansökningar om stöd, välja ut insatser och fastställa stödbeloppet för dem samt lägga fram förslagen för det organ som fattar stödbesluten. Aktionsgrupperna övervakar också fram- stegen med att uppnå utvecklingsstrategins mål. Bestämmelser om dessa uppgifter ska finnas i den nationella lagstiftningen om stödsystemen,

I 2 mom. föreskrivs det om allmänna förutsättningar för lokala aktionsgrupper. I förfarandet i samband med godkännandet av aktionsgrupperna kontrollerar jord- och skogsbruksministeriet att dessa förutsättningar uppfylls, samtidigt som ministeriet kontrollerar de förutsättningar som kommer att föreskrivas med stöd av bemyndigandet i 9 § 3 mom. Syftet med de allmänna för- utsättningarna för aktionsgrupperna är att garantera Leaderkonceptets principer och utveck- lingsarbetets kvalitet i alla regioner. En lokal aktionsgrupp ska vara en juridisk person som har tillräckliga verksamhetsmässiga, ekonomiska och administrativa förutsättningar för att sköta de uppgifter som aktionsgrupperna har föreskrivits. Medlemmarna i en lokal aktionsgrupp ska be- stå av en bred representation av olika lokala aktörer, och verksamheten i aktionsgruppen ska vara öppen för alla. Åtminstone de myndigheter och föreningar som deltar i den lokala lands- bygdsutvecklingen samt invånarna i verksamhetsområdet ska vara företrädare i aktionsgruppen. I samernas hembygdsområde kan även Sametinget vara representerat. I styrelsen för en lokal aktionsgrupp ska företrädare för verksamhetsområdets kommuner, privaträttsliga sammanslut- ningar och stiftelser samt företrädare för lokalbefolkningen vara jämlikt representerade. I prak- tiken ska den så kallade trepartsprincipen iakttagas när aktionsgruppens styrelse sätts samman, så att var och en av de ovannämnda parterna företräds av en tredjedel av styrelseledamöterna. I övrigt grundar sig den behörighet som behövs för att sköta aktionsgruppens föreskrivna uppgif- ter på lagarna om de stödsystem som används för att genomföra planen.

I 3 mom. föreslås att förvaltningslagen, offentlighetslagen, språklagen, samiska språklagen och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ska tillämpas när den lokala aktionsgruppen sköter sina lagstadgade uppgifter. Avsikten med bestämmelsen är att på det sätt som förutsätts i 21 § 2 mom. och 124 § i grundlagen trygga garantierna för en god förvaltning när den lokala aktionsgruppen sköter sina lagstadgade uppgifter. Därtill föreslås det att straffla- gens 40 kap. om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på dem som deltar i en lokal aktions- grupps beslutsfattande när de sköter uppgifter som föreskrivits för en lokal aktionsgrupp. I en- lighet med den straffrättsliga legalitetsprincipen föreslås det att ansvaret avgränsas så att det gäller dem som deltar i aktionsgruppens beslutsfattande och dem som är anställda av aktions- gruppen när dessa sköter uppgifter som föreskrivits för en lokal aktionsgrupp. I 3 mom. före- skrivs också om tillämpning av skadeståndslagen på ersättning av skada som orsakas i samband med utförandet av de uppgifter som föreskrivits för aktionsgruppen. 3 mom. motsvarar 16 § 3 mom. i den gällande programförvaltningslagen.

4 kap. Särskilda bestämmelser

16 §. Information om planen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska omfattande information om planens möjligheter och effekter ges i den region där planen genomförs. Informationen om planen ges under beredningen och genomförandet samt efter att planen har genomförts. I informationen ligger fokus på planens mål, målgrupperna och finansieringsmöjligheterna för åtgärderna samt på resultaten av övervakningen och utvärderingarna av programmet. Den i paragrafen avsedda informationen inkluderar inte annonser och instruktioner om ansökan, beviljande och utbetalning av stöd enligt de stödsystem som finansieras genom planen, utan vid behov föreskrivs det om ansvaret och förfarandet för sådan information i lagarna om stödsystemen. I enlighet med uppgiftsfördelningen i den föreslagna lagen eller EU-lagstiftningen svarar jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket eller landsbygdsnätverket för att informera på riksnivå. I övrigt svarar de förmedlande organen eller de lokala aktionsgrupperna för att informera inom sitt verksamhetsområde, i den mån de svarar för beredningen eller genomförandet av planen eller en del av den.

Paragrafen motsvarar 17 § i den gällande programförvaltningslagen.

17 §. Skyldighet att lämna uppgifter. I paragrafen föreskrivs det att det förmedlande organet och de lokala aktionsgrupperna är skyldiga att trots sekretessbestämmelserna ge jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket alla upplysningar som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i den föreslagna lagen. Syftet med bestämmelsen är att de krav som EU-lagstiftningen ställer på skötseln av den förvaltande myndighetens och det utbetalande organets uppgifter ska kunna uppfyllas. I samband med genomförandet av planen uppkommer information som är nödvändig för övervakningen av planens utfall och effektivitet, och den ska skickas till kommissionen till exempel vid utvärderingen av planens och de statliga stödens effekt. Information som uppkommit under genomförandet av planen behövs också för planeringen och utvecklingen av medelsanvändningen och genomförandet av planen. Enligt artikel 131 i förordningen om strategiska planer ska lokala aktionsgrupper och stödmottagare tillhandahålla den förvaltande myndigheten och dem som utvärderar planen all information som behövs för övervakning och utvärdering av den strategiska planen.

I sak motsvarar paragrafen 18 § i den gällande programförvaltningslagen.

18 §. Tekniskt bistånd. Enligt artikel 125 i förordningen om strategiska planer får medel ur Ejflu riktas till tekniskt bistånd för att stöd enligt den strategiska planen ska kunna förvaltas och genomföras ändamålsenligt. I motsats till vad som gällt tidigare kan tekniskt bistånd alltså användas även inom ramen för pelare I, det vill säga stödsystem som helt finansieras av unionen. En del av det tekniska biståndet ska användas för att inrätta och driva de nationella nätverken för den gemensamma jordbrukspolitiken. Tekniskt bistånd kan också användas för åtgärder som gäller tidigare programperioder och kommande planperioder inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Under den innevarande programperioden har tekniskt bistånd enligt 65 § i den gällande lagen om stödjande av landsbygdens utveckling kunnat användas för att sköta de uppgifter enligt programförvaltningslagen som avser uppgörande, genomförande, bedömning och övervakning av program samt information, sköta uppgifter som gäller verkställande av program, göra eller låta göra undersökningar och utredningar som stöder programplaneringen samt genomförandet och övervakningen av ett program samt ordna utbildning i samband med genomförandet av ett program. I den föreslagna paragrafens 1 mom. ingår inte längre någon detaljerad förteckning över

användningsändamålen för det tekniska stödet, utan i stället en hänvisning till artikel 125 i förordningen om strategiska planer. Avsikten är ändå att det tekniska biståndet ska användas för att finansiera samma typ av åtgärder som under den innevarande programperioden.

Enligt 2 mom. bereder Livsmedelsverket en dispositionsplan för det tekniska biståndet, och planen fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. I Livsmedelsverkets uppgifter ingår att övervaka den totala användningen av biståndet och sammanställa utredningar om det. Momentet motsvarar 65 § 2 mom. i den gällande lagen om stödjande av landsbygdens utveckling. Under den kommande finansieringsperioden föreskrivs det om tekniskt bistånd i lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken, och inte i lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027, eftersom det tekniska biståndet också gäller alla insatser som genomförs med hjälp av åtgärderna i den strategiska planen.

Livsmedelsverket betalar ut tekniskt bistånd på ansökan. Livsmedelsverket beslutar om återkrav av tekniskt bistånd. Närmare bestämmelser om återkrav finns i 10 kap. i lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027, som det hänvisas till i 3 mom.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förfarandet när dispositionsplanen fastställs och vid utbetalning samt om de godtagbara kostnaderna för det tekniska biståndet.

19 §. Finansiering från Europeiska unionen. Paragrafen gäller den nationella intäktsföringen av EU:s bidrag till finansieringen av den strategiska planen. Enligt paragrafen är källan för den nationella medfinansiering som motsvarar EU:s bidrag avgörande vid intäktsföringen av EU:s finansiella bidrag. Om den nationella finansieringsandelen kommer från statsbudgeten intäktsförs EU:s bidrag i statsbudgeten. På motsvarande sätt intäktsförs EU:s finansiella bidrag till gårdsbrukets utvecklingsfond om den nationella finansieringen beviljas ur fondens medel.

Avsikten är att den nationella medfinansieringen för Ejflu och EGFJ ska intäktsföras i statsbudgeten. Den nationella finansieringen intäktsförs till gårdsbrukets utvecklingsfond om den nationella finansieringsandelen av stöd som medfinansieras av EU beviljas ur fondens medel. Motsvarande förfarande tillämpas under den innevarande programperioden. Alternativet med intäktsföring till fonden föreskrivs som en möjlighet som i praktiken närmast blir aktuell när understödsandelen av strukturstöd till jordbruket beviljas ur gårdsbrukets utvecklingsfond.

20 §. Sökande av ändring. Paragrafen innehåller bestämmelser om rätten att söka ändring i beslut om betalning och återkrav av tekniskt bistånd. Eftersom avsikten är att begäran om omprövning så heltäckande som möjligt ska vara det första skedet när ändring söks ska omprövningsförfarandet i fortsättningen vara det första steget också vid sökande av ändring i beslut om tekniskt bistånd. Detta är nytt i jämförelse med den gällande lagen. Ändring i beslut med anledning av begäran om omprövning får sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol. I fråga om stöd för landsbygdsutveckling koncentrerades besvären till Tavastehus förvaltningsdomstol i samband med nedläggningen av Landsbygdsnäringsarnas besvärsnämnd (RP 121/2013 och lagändringarna 75/2014 och 81/2014). I övrigt tillämpas vad som föreskrivs om sökande av ändring i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). I jord- och skogsbruksministeriets beslut om godkännande av aktionsgrupper söks alltså ändring hos förvaltningsdomstolen.

21 §. Ikraftträdande. I paragrafen finns bestämmelser om lagens ikraftträdande, tillämpningen av lagen, upphävande av den gällande programförvaltningslagen samt övergångsbestämmelser i anslutning till detta. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023. Lagen tillämpas på planer

som börjar genomföras den 1 januari 2023 eller senare. De bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande ska tillämpas på program vars genomförande pågår vid ikraftträdandet. I praktiken innebär detta en övergångsperiod för Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020, det vill säga åren 2021 och 2022, då den gällande programförvaltningslagen tillämpas på förvaltningen.

7.2 Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027

Lagens rubrik innehåller fortfarande stödjande av landsbygdens utveckling, vilket tydligt anger den verksamhet som stöds med stöd av lagen. Till skillnad från den gällande lagen anges också den kommande finansieringsperioden med årtal i lagens rubrik. Detta är en tydlig lösning också för att det är fråga om ett tidsbegränsat stödprogram. Avsikten är att stödprogrammet ska vara kopplat till finansieringsperioden 2023—2027, och beviljandet och utbetalningen av stöd fortsätter därmed under en eventuell övergångsperiod också efter 2027.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syften. I den föreslagna paragrafen anges lagens syften, som är att i enlighet med principerna för en hållbar utveckling modernisera och öka näringsverksamheten på landsbygden samt göra den mångsidigare, förbättra verksamhetsbetingelserna och konkurrenskraften för landsbygdsföretagen samt utveckla landsbygden som boende- och verksamhetsmiljö i syfte att förbättra välfärden och verksamhetsmöjligheterna för dem som bor och är verksamma på landsbygden. Syftena motsvarar de syften som anges i 1 § i den gällande lagen.

2 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. tillämpas lagen på de stöd för utveckling av landsbygden som i enlighet med en plan som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten i den nya planförvaltningslagen finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) eller Europeiska unionens övriga medel tillsammans med motsvarande nationella medel eller utslutande med nationella medel eller uteslutande med Europeiska unionens medel. Ett tillägg jämfört med gällande lag är att lagen också kan tillämpas på landsbygdsutvecklingsstöd som inte omfattas av den strategiska planen. Detta tillägg gör det möjligt att bevilja nationellt finansierade stöd som inte omfattas av planen om ett sådant behov uppstår under finansieringsperioden. Exempelvis ett stöd enligt den föreslagna 20 § som beviljas under exceptionella förhållanden kan vara en sådan stödform.

I 2 mom. finns bestämmelser om åtgärder som den föreslagna lagen inte ska tillämpas på, nämligen stöd som beviljas för att bedriva jordbruk eller förbättra jordbrukets struktur. Sådana stöd är bland annat nationella stöd som beviljas för att bedriva jordbruk och som regleras i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), investeringsstöd för gårdsbruk och startstöd till unga jordbrukare, som det i nuläget föreskrivs om i lagen om strukturstöd till jordbruket. Renhushållningen räknas då också som jordbruk, och lagstiftningen om strukturstöd för renhushållning tillämpas på den.

Lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd, eller motsvarande ersättande lag som stiftas när den nya finansieringsperioden kräver det, ska fortsättningsvis tillämpas i stället för den föreslagna lagen på stöd som beviljas för att främja hållbart utnyttjande av landsbygdens naturresurser, förbättra miljöns tillstånd och animalieproduktionsdjurens välbefinnande samt ersätta de olägenheter som mindre gynnade naturförhållanden medför för jordbruket.

Den föreslagna lagen tillämpas inte heller på stöd finansierade ur Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ), som huvudsakligen är så kallade direkta stöd utan koppling till produktionen. Till exempel stöd till producentorganisationer och branschorganisationer inom jordbruket faller därmed utanför lagens tillämpningsområde på grund av finansieringskällan.

Lagen tillämpas inte på stöd som finansieras ur Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, och berör därför inte till exempel förädling av fiskeriprodukter.

I 2 mom. ingår dock en avvikelse från avgränsningen av tillämpningsområdet. Med stöd av den föreslagna lagen kan stöd fortsättningsvis beviljas för iordningställande av jordbruksprodukter för försäljning. Med iordningställande av jordbruksprodukter för försäljning avses att en jordbruksprodukt behandlas så att den kan levereras till återförsäljare eller förädlare och direkt till konsumenter. Typiska verksamheter är behandling av jordbruksprodukter, till exempel rengöring och skalning samt arbeten i samband med förpackning. I synnerhet på mindre gårdar kan inkomsterna härstamma från flera olika näringsverksamheter, även småskaligt jordbruk, och mervärde uppstår till exempel genom att en produkt ställs i ordning för försäljning direkt till konsumentkunder eller behandlas så att det redan handlar om förädling. Iordningställande för försäljning kan, även om det räknas som gårdsbruksverksamhet och därmed berättigar till investeringsstöd, utgöra en så liten del av sökandens inkomster att den i kombination med småskaligt jordbruk inte räcker till för att generera sådana jordbruksinkomster som förutsätts för att en investering ska kunna få stöd. När sådana verksamheter stöds enligt den föreslagna lagen blir det dock möjligt att stödja ändamålsenliga helheter inom ramen för ett och samma stödsystem då både småskaligt iordningställande och produktförädling kan stödjas som en samlad helhet. Sådan mer långtgående förädling och marknadsföring av jordbruksprodukter kan också skapa livskraftiga gårdsbrukshelheter av mindre gårdar där enbart jordbruket inte räcker till för försörjningen.

Stöd för försök med primär jordbruksproduktion som söks genom aktionsgrupperna riktas till etablering av nya slag av lantbruksföretagsverksamhet, testning och försök med nya affärsidéer. Försöksstödet gör det möjligt att till exempel börja odla specialväxter eller utvidga till kommersiell produktion, animalieproduktion eller iordningställande av produkter för försäljning.

På stöd som främjar hållbar användning av skogsbruksmark tillämpas även under den kommande finansieringsperioden i stället för den föreslagna lagen det som föreskrivs särskilt om finansiering av hållbart skogsbruk. För närvarande föreskrivs det om finansiering av hållbart skogsbruk i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015), som just nu revideras.

Jämfört med den gällande lagen har bestämmelserna om tillämpningsområdet förenklats. Paragrafen föreskriver inte längre omfattande om fall där lagen inte ska tillämpas. I sak införs endast en liten ändring i tillämpningsområdet i fråga om stödet för försök inom jordbruket.

3 §. Tillämpning i landskapet Åland. Den föreslagna lagen tillämpas inte på plan eller stöd som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Under den innevarande perioden har Åland haft ett eget landsbygdsutvecklingsprogram som förvalts av Ålands landskapsregering. Lagen tillämpas inte heller på stöd som en åländsk myndighet eller annan offentlig enhet på Åland ansvarar för att bevilja. Bestämmelser om dessa utfärdas med stöd av 18 § och 22 § i självstyrelselagen genom landskapslagar. Däremot är det inget som hindrar åländska aktörer från att dra nytta av till exempel de riksomfattande utvecklingsprojektens resultat eller i vissa fall delta i projekt där den egentliga stödtagaren är en aktör som är verksam på landsbygden i Fastlandsfinland.

Under den kommande finansieringsperioden är Åland en del av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Genomförandet av stödsystemen ändras dock inte i fråga om den föreslagna lagen och de stöd som beviljas med stöd av den.

4 §. Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning. Enligt den föreslagna paragrafen tillämpas lagen på beviljande, utbetalning, övervakning, inspektion och återkrav av stöd för landsbygdsutveckling som Europeiska unionen delvis eller helt finansierar, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

I 2 mom. föreskrivs det om den primära uppgiften för lagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den i förhållande till Europeiska unionens lagstiftning. Syftet är att lagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den ska komplettera Europeiska unionens lagstiftning till de delar som sådana bestämmelser behövs ur nationell synpunkt och inte strider mot EU-bestämmelser som ska tillämpas som sådana och som det inte är tillåtet att avvika från. Det ska därmed vara möjligt att genom eller med stöd av lagen utfärda striktare bestämmelser än i EU-lagstiftningen, såvida det inte uttryckligen förbjuds i unionslagstiftningen eller ska betraktas som förbjudet. I lagen föreskrivs det också om vissa aspekter som ingår i unionslagstiftningen men som nationella tillämpningsbestämmelser inte kan utfärdas om utan att också EU-bestämmelserna om frågan införlivas i lagen. På det sättet undviks också talrika hänvisningar till unionens rättsakter. När stödsystemet tillämpas ska dock den samlade unionslagstiftningen iakttagas, vilket i samband med den föreslagna lagen innebär i synnerhet de förordningar som anges i 4 § 2, 3 och 5 punkten i planförvaltningslagen och de förordningar, tillämpningsföreskrifter och vägledningar som kommissionen har utfärdat med stöd av dem. Delvis innehåller lagen också bestämmelser som ingår i de ovannämnda rättsakterna. Då kräver unionslagstiftningen detta eller också handlar det uteslutande om nationell finansiering, vilket också är möjligt med stöd av den föreslagna lagen, om medel anvisas för ändamålet.

5 §. Definitioner. I paragrafen definieras de begrepp som används i den föreslagna lagen. Ambitionen har varit att i så stor utsträckning som möjligt hålla fast vid de begrepp som använts under den innevarande programperioden. Antalet definitioner i lagen har minskats jämfört med innevarande programperiod och endast de viktigaste begrepp som behövs har definierats.

I 1 punkten definieras plan som en plan enligt 4 § 1 mom. 1 punkten i den föreslagna nya planförvaltningslagen.

I 2—7 punkten preciseras vad som avses med olika typer av finansiering från olika källor. Enligt 2 punkten avses med finansiering från Europeiska unionen medel som i Europeiska unionens budget beviljas ur Ejflu för finansiering i Finland samt andra medel från Europeiska unionen som reserverats för stöd som avses i den föreslagna lagen. Bestämmelsen motsvarar definitionen i 5 § 2 punkten i den gällande lagen. Med statlig finansiering avses enligt 3 punkten medel som inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde i statsbudgeten anvisats för utveckling av landsbygden samt medel som anvisats i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Detta är av betydelse när det ska avgöras vilken del av finansieringen för den verksamhet eller åtgärd som ska stödjas som omfattas av de stöd villkor som anges i den föreslagna lagen. Enligt 4 punkten avses med annan offentlig finansiering annan finansiering än den som avses i 3 punkten och som staten, en kommun eller något annat offentligt rättsligt samfund anvisar till den åtgärd som stöds samt en förmån eller prestation vars värde kan anges i pengar. Innehållet i definitionerna i 3 och 4 punkten motsvarar definitionerna i 5 § 3 och 4 punkten i den gällande lagen. Ordet nationell har strukits som onödigt ur definitionen av offentlig finansiering i 4 punkten. Enligt 5 punkten avses med offentlig finansiering finansiering enligt 2—4 punkten. Innehållet i definitionen motsvarar 5 punkten i den gällande lagen, men punkten har komprimerats. Med privat finansiering avses i sin tur fysiska personers eller privaträttsliga sammanslutningars

finansiering eller andra prestationer vars värde kan anges i pengar, I 7 punkten avses med total finansiering offentlig och privat finansiering tillsammans. Definitionerna i 6—8 punkten motsvarar definitionerna i 5 § 6, 7 och 9 punkten i den gällande lagen.

Enligt 8 punkten avses med stöd finansiering av statens eller både statens och unionens medel, som beviljas i form av bidrag. Beviljande av stöd innebär alltså inte ett beslut om beviljande av annan offentlig finansiering. Annan offentlig finansiering eller privat finansiering har fortfarande betydelse närmast för stödbeloppet och när planen till exempel förutsätter att kommuner eller privata aktörer deltar för att deras finansieringsandelar ska kunna övervakas. Bestämmelsen motsvarar 5 § 9 punkten i den gällande lagen.

Definitionen av stöd av mindre betydelse i 9 punkten är närmast informativ. Med stöd av mindre betydelse avses stöd som beviljats eller beviljas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse och som omfattas av villkoren för stöd av mindre betydelse. Stöd av mindre betydelse definieras också i 5 § 11 punkten i den gällande lagen.

Definitionerna av mikroföretag samt små och medelstora företag i 10 punkten baseras på definitionerna i EU-kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.

Med små och medelstora företag avses enligt kommissionens rekommendation 2003/361/EG företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro, och som uppfyller kännetecknen för fristående företag och de övriga kännetecknen för SMF-företag som ingår i definitionen. I kategorin små och medelstora företag avses med små företag företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars årsomsättning och balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro, och som uppfyller kännetecknen för fristående företag och de övriga kännetecknen som ingår i definitionen. Mikroföretag definieras som små företag som sysselsätter färre än 10 personer.

2 kap. Allmänna förutsättningar för beviljande av stöd

6 §. Stödjandets syften. I paragrafen föreslås bestämmelser om stödets allmänna syften. Varje åtgärd som stöds ska sedd som en helhet främja ett eller flera av de syften som anges i 1 §. Om stödet beviljas av medel som är avsedda för genomförande av en plan, ska stödet dessutom enligt 2 mom. främja de mål som ställts för det i planen, den åtgärd som stöds genomförs inom planens tillämpningsområde och nyttan av åtgärden riktas till detta område. Att nyttan i viss utsträckning också riktas utanför planområdet utgör dock inget hinder för beviljande av stöd. Med viss utsträckning avses enskilda personer eller företag utanför planområdet, vanligen i områdets omedelbara närhet, som deltar i projektet.

7 §. Finansiering av stödet. Enligt 1 mom. är en förutsättning för att stöd ska beviljas fortfarande att den finansiering som behövs för stödet har anvisats i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond. Paragrafens 1 mom. motsvarar den gällande lagens 7 § 1 mom. Avsikten är att statsbudgeten ska vara den primära finansieringskällan både för de stöd som hör till den strategiska planen och eventuella stöd som inte hör till den strategiska planen.

I 2 mom. preciseras det att medlens tillräcklighet ska säkerställas innan stödet beviljas och betalas ut. Momentets innehåll motsvarar den gällande lagens 7 § 2 mom.

8 §. Verksamhet som stöds. I paragrafen föreslås bestämmelser om den verksamhet som i allmänhet kan beviljas stöd enligt den föreslagna lagen. Bestämmelsens syfte är att på en mer

allmän nivå beskriva den verksamhet som kan stödjas med de stödsystem som den föreslagna lagen föreskriver om. Som sådan verksamhet räknas enligt paragrafen både verksamhet som direkt utvecklar landsbygdsens företag och verksamhet som mer generellt förbättrar landsbygden som boende-, livs- och verksamhetsmiljö. Huvudsyftet med den verksamhet som stöds är att uppfylla de mål som sätts upp i Finlands nya strategiska plan för den gemensamma landsbygdspolitiken. Detta hindrar dock inte att stöd också beviljas för landsbygdsutveckling som inte omfattas av planen.

Stödet är behovsprövat, och sökanden har därför ingen subjektiv rätt att få stöd. Stöd kan endast beviljas inom landsbygdsområden. NTM-centralerna och de lokala aktionsgrupperna anger vilka landsbygder som är stödberättigade inom deras verksamhetsområden. I princip utgör det inre och det yttre stadsområdet enligt Finlands miljöcentralers regiontypologi kärnan av ett stadsområde. Av stadsområdena kan det inre stadsområdet inte höras till ett stödberättigat landsbygdsområde. Det yttre stadsområdet är enligt regionklassificeringen ett tätt, småhusdominerat område med intensiv markanvändning och hör därmed i princip inte till det stödberättigade landsbygdsområdet. Om man i regionen ändå anser att ett yttre stadsområde oundvikligen hör ihop med landsbygdsområdena kan det i regionen anges som ett stödberättigat område, om anledningen är väl grundad. Kommuner med färre än 30 000 invånare kan dock i sin helhet vara stödberättigade landsbygdsområden enligt NTM-centralens och aktionsgruppens prövning.

Stödet kan enligt 1 mom. 1 punkten beviljas i form av finansiering av landsbygdsföretag för investeringar, utveckling och inledande av företagsverksamhet.

Genom investeringarna eftersträvas ökad investeringsaktivitet i företagen och uppmuntras nya företag att inleda sin verksamhet. Samtidigt förebyggs arbetslöshet och risk för arbetslöshet samt fattigdom, som alla har både en social och en regional dimension. Ur den regionala jämlikhetens perspektiv är ambitionen att det ska finnas möjligheter att bedriva företagsverksamhet på landsbygden och söka finansiering för det. Det stöd som beviljas för investeringar i form av understöd hjälper företagen att samla ihop den övriga finansieringen för att kunna genomföra investeringen.

Företagen har olika behov av att göra såväl materiella som immateriella investeringar. Materiella investeringar är den vanligaste investeringsformen i de flesta branscher. Direkta materiella investeringar är enklast att begripa, eftersom de har ett visst värde och en fysisk form, som till exempel byggnader, produktionsanläggningar och olika lokallösningar inbegripet renovering och dessutom ny eller begagnad teknologi och teknik såsom produktionsmaskiner, utrustning och datorer.

Immateriella investeringar har ingen fysisk form. Immateriella investeringar är till exempel upphovsrätter, patent, varumärken, licenser, tillstånd, företagets varumärke och immateriella rättigheter samt den breda helhet av rättigheter och skyldigheter som är förknippad med företagsverksamhet.

Enligt den föreslagna lagen är också en studie av en investerings genomförbarhet en investering.

Med den företagsverksamhet som inleds vill den som ansöker om stöd inte enbart bedriva jord- och skogsbruk utan även växa genom att diversifiera inkomsterna. Stöd kan beviljas för ny företagsverksamhet som inleds från noll eller som ännu inte har hunnit etableras. Med stöd av artikel 75.2 c i förordningen om strategiska planer kan stöd för att inleda annan företagsverksamhet än jordbruksverksamhet i landsbygdsområden beviljas genom Leader.

De föreslagna bestämmelserna om verksamhet som stöds avviker inte väsentligt från motsvarande bestämmelser under den innevarande perioden, som finns i 9 § 1—4 punkten i den gällande lagen. En skillnad är att en del av åtgärderna under den nya finansieringsperioden endast kan genomföras med stöd som söks genom aktionsgrupperna.

Förutom investeringsstöd kan företag på landsbygden beviljas utvecklingsstöd till exempel för att utveckla produkter och tjänster. Med stödet uppmuntras företagen att aktivt bedriva utvecklingsarbete och inhämta utomstående expertis för att förnya företagsverksamheten. När företag stöds är det viktigt att stödet inte blir ett driftsstöd som finansierar företagets affärsverksamhet genom att helt eller delvis eliminera normala kostnader för företagsverksamheten. Till den verksamhet som stöds hör inte heller normalt upprätthållande av personalens yrkeskunskaper och anskaffning av kompetens som är nödvändig för att företagsverksamheten över huvud taget ska kunna bedrivas. Dit hör inte heller normala sakkunnigtjänster såsom bokföring eller skatterådgivning.

Närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med företagsstöd finns i 16 § i den föreslagna lagen.

I 1 mom. 2 punkten föreskrivs det om verksamhet som är av sådan natur att den omfattas av projektstöd. Den verksamhet som stöds kan vara samarbetsprojekt, utbildnings- och informationsförmedlingsprojekt samt allmännyttiga investeringar och bredbandsinvesteringar.

Målet med landsbygdsutvecklingsprojekten är att generera nya lösningar, förnya landsbygdsnäringsarna, höja kompetensen och samarbetet samt utveckla landsbygden som boendemiljö. Projekt kan genomföras lokalt, regionalt, interregionalt, nationellt eller delvis också internationellt. Landsbygdens livskraft stärks genom olika projekt som stärker samarbetet och gemenskapen och förbättrar infrastrukturen. Tjänsterna och tillgången till dem kräver hårt arbete, samarbete och innovationer på landsbygden. Bättre bredbandsanslutningar ökar verksamhetsmöjligheterna för företagarna och invånarna på landsbygden. Landsbygdsföretagarnas kompetens och samarbetet mellan dem stärks bland annat genom olika utbildnings- och näringsutvecklingsåtgärder. Avsikten är att öka det branschöverskridande samarbetet mellan aktörerna, riva skrankor, vara nyskapande och stärka bland annat tjänsterna och företagsverksamhetens konkurrenskraft på landsbygden. I projekt som reformerar landsbygdsnäringsarna finns inga branschbegränsningar, men projekten ska alltid ha minst två aktiva aktörer.

Den verksamhet som stöds har huvudsakligen samma innehåll som anges i 9 § 5—9 punkten i den gällande lagen. Närmare bestämmelser om verksamhet som stöds med stöd för utvecklingsprojekt finns i 21 § i den föreslagna lagen.

I 3 mom. föreskrivs det att stöd beviljas för verksamhet som en lokal aktionsgrupp samt för beredning och genomförande av en lokal utvecklingsstrategi. Motsvarande verksamheter har också fått stöd under den nuvarande programperioden. I 58 och 59 § finns närmare bestämmelser om verksamhetspenning och stöd för förberedande åtgärder.

Även om den verksamhet som stöds får inbegripa samarbete mellan företag är det enligt 2 mom. förbjudet att stödja samarbete där målet med verksamheten är ett förfarande som strider mot konkurrenslagen (948/2011). Sådana förfaranden är till exempel marknadsdelning och prissamarbete, som primärt avser kartellverksamhet. Även missbruk av dominerande marknadsställning till följd av samarbete är förbjudet.

I 3 mom. finns en ny bestämmelse om beaktande av Europeiska unionens sektorsvisa begränsningar. Då avses i synnerhet begränsningar för beviljande av stöd till vissa branscher enligt reglerna om statligt stöd, som tillämpas i detta fall.

9 §. Godtagbara kostnader för en åtgärd som stöds. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att stöd kan beviljas för nödvändiga och skäliga kostnader för en åtgärd som stöds. I ansökan om stöd krävs att kostnaderna för åtgärden eller utvecklingsprojektet läggs fram. Den myndighet som beviljar stödet avgör kostnadernas godtagbarhet i samband med beslutet om ansökan.

I 10 § i den gällande lagen ingår motsvarande huvudregel om nödvändiga och skäliga kostnader för en åtgärd som stöds. I stället för ett kostnadsförslag föreskrivs det i paragrafen om godtagbara kostnader, vilket i sak har samma innebörd. Närmare bestämmelser om godtagbara kostnader enligt stödform finns i 19 och 22 § i den föreslagna lagen och i statsrådets förordningar som utfärdas med stöd av dem.

I gällande lag föreskrivs det också att, med undantag för kostnader för planering av byggnadsarbete, endast kostnader som uppstått efter att ansökan lämnats in berättigar till stöd. I 13 § i den föreslagna lagen finns närmare bestämmelser om inledande av åtgärder. Enligt detta bestäms också de stödberättigade kostnaderna, eftersom inga stödberättigade kostnader kan uppstå före åtgärden inleds. Närmare bestämmelser om godtagbara kostnader enligt stödform finns i 19 och 22 § i den föreslagna lagen och i statsrådets förordningar som utfärdas med stöd av dem.

Då bygginvesteringar understöds räknas fortsättningsvis också kostnader som orsakas av planeringen av bygginvesteringen och allmänna kostnader för investeringen som godtagbara kostnader. Dessa kostnader stöds också enligt den gällande lagen och statsrådets förordningar som utfärdats med stöd av den. I fråga om planeringskostnaderna görs en precisering om att det handlar om kostnader för planering av bygginvesteringar. Rätten till stöd för markförvärv endast när mark förvärvas i samband med en byggnad motsvarar också 25 § 2 mom. i gällande lag.

I 3 mom. finns ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om bedömningen av kostnadernas skälighet. Även under innevarande programperiod har bedömningen av kostnadernas skälighet utgjort en viktig del av beviljandefasen och närmare bestämmelser om detta har utfärdats genom förordning av statsrådet. Beroende på projektets typ och skala är olika sätt att bedöma kostnadernas skälighet ändamålsenliga. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de metoder som kan användas för att bedöma kostnadernas skälighet.

10 §. Behovet av stöd och projektplan för den åtgärd som ska stödjas. En förutsättning för att stöd ska beviljas är fortfarande att stödet är nödvändigt för den verksamhet som stödet avser. Stödtagarens normala driftskostnader kan dock inte ersättas med stödet, utan stödet ska åstadkomma effekter som inte är möjliga att uppnå utan stöd. Ett preciserande tilläggs villkor jämfört med 11 § 1 mom. i den gällande lagen är att stödbeloppet ska stå i lämplig proportion till omfattningen av den planerade verksamheten. Med detta avses att stödets betydelse för stödtagaren ska bedömas när stöd beviljas. Stödtagarens storlek och ekonomiska ställning påverkar vilken betydelse det stöd som beviljas har för stödtagaren.

Dessutom krävs det att sökanden lägger fram en plan för den åtgärd som ska stödjas. Planen ska innehålla mål, åtgärder för att uppnå dem samt kriterier för bedömning av utfallet, en uppskattning av tidsåtgången, de totala kostnaderna och den totala finansieringen samt en redogörelse för hur målet att nå en hållbar utveckling har beaktats vid genomförandet av åtgärden. När det gäller en plan för stöd till företagsverksamhet ska en utredning av verksamhetens lönsamhet inkluderas i enlighet med bestämmelserna i 17 §. I den gällande lagens 11 § 1 mom., 20 §

1 mom. och 28 § 1 mom. förutsätts det att en plan och utredning om motsvarande omständigheter läggs fram.

Det föreslås inga ändringar i innehållskraven för planen om byggande. Förutom det som nämns ovan ska det av den plan som avses i 2 mom. även framgå hur funktionell, lämplig och miljöanpassad bygginvesteringen är. Närmare bestämmelser om hur de nämnda omständigheterna ska framgå av planen får utfärdas genom förordning av statsrådet. Motsvarande villkor och bemyndigande att utfärda förordning ingår i den gällande lagens bestämmelser om planer. Med hjälp av bestämmelsen kan man bedöma om det är ändamålsenligt att stödja ett planerat byggprojekt med tanke på användningsändamålet, energilösningarna, läget och miljökonsekvenserna.

Bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella detaljer samt säkerhets- och miljörelaterade detaljer i fråga om planer för bygginvesteringar inom ramen för åtgärder som ska stödjas med stöd av den föreslagna lagen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Motsvarande bestämmelser finns i 11 § 3 mom. i den gällande lagen.

11 §. Villkor som gäller stödets belopp. I paragrafen finns bestämmelser om stödets belopp. Det föreslås att stödet ska beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds. Detta ska dock inte gälla stöd som beviljas som engångsersättning och som helt kan täcka den åtgärd som stöds när Europeiska unionens lagstiftning möjliggör det. Då beviljas stödet i euro. Om ett stöd som beviljas som procentuell andel inte helt täcker de godtagbara kostnaderna för åtgärden, krävs av sökanden en utredning om hur kostnaderna kan täckas med annan offentlig finansiering eller med privat finansiering. Till exempel budgetfinansiering från en offentlig aktör som omfattas av statens budgetekonomi eller finansiering från kommunens budget, ett kommunalt organ eller någon annan offentlig sammanslutning kan betraktas som sådan offentlig finansiering. Enbart projektstöd kan stödjas till 100 procent.

Stöd får dock inte beviljas till den del som den offentliga finansieringens andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds överstiger det i Europeiska unionens lagstiftning angivna maximibelopp för offentlig finansiering som kan beviljas för en åtgärd som stöds. När det är fråga om stöd som baserar sig på en plan får den i stödet ingående offentliga finansieringen inte överskrida det maximibelopp för offentlig finansiering som anges i planen. Därtill bör det beaktas att finansiering som beviljas som statligt stöd tillsammans med de offentliga medel eller förmåner som sökanden använder som egen finansiering inte får överskrida maximibeloppet av statligt stöd som kan beviljas för ändamålet. Då iakttas de regler om statligt stöd som tillämpas när stöd beviljas. Dessutom gäller det att beakta att en åtgärd för att stödja projektverksamhet till sin natur kan bli sådan att den enligt EU:s regler för statligt stöd betraktas som stöd till företag eller till en viss näringssektor. Om verksamheten blir sådan måste det stödssystem som beviljas för verksamheten på behörigt sätt anmälas till kommissionen eller stödet beviljas enligt villkoren för stöd av mindre betydelse.

Stöd kan inte beviljas för en åtgärd som redan har fått annan offentlig finansiering, om det leder till sådan dubbelfinansiering som avses i artikel 36 i den horisontella förordningen. Paragrafen grundar sig på den skyldighet som åläggs medlemsstaterna i den ovannämnda artikeln.

Bankens och Finnvera Abp:s finansiering kan också innefatta ett kalkylmässigt stödelement som ska beaktas när det statliga stödet beräknas. Även om banklån inte är offentlig finansiering kan statens, kommunens eller Finnvera Abp:s garanti för lånet inbegripa offentligt stöd.

Motsvarande bestämmelser finns i 12 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen.

Avsikten är att närmare bestämmelser om stödets minimibelopp ska utfärdas genom förordning av statsrådet så att minimistödet i euro vid behov kan variera mellan stödformerna och stödändamålen. I statsrådets gällande förordning om stödjande av företagsverksamhet förutsätts för företagsstöden att investeringsstödet belopp är minst 2 000 euro. I statsrådets förordning om stödjande av projektverksamhet är motsvarande belopp vid beviljande av projektstöd tillsammans med övrig offentlig finansiering för närvarande 5 000 euro.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om nivån och maximibeloppet för stöd som beviljas för olika åtgärder inom de gränser som anges i Europeiska unionens lagstiftning och av de medel som avses i 7 § samt om stödets minimibelopp. Avsikten är att förutom unionslagstiftningen om statligt stöd också beakta målet att behandla företagen jämlikt i maximibeloppen för företagsstöd, oavsett enligt vilket förvaltningsområdes stödsystem stödet beviljas, om det inte finns en grundad anledning att avvika från detta med hänsyn till stödets mål. Motsvarande bemyndigande finns i 12 § 3 mom. i den gällande lagen, och för företagsstödet del även i 19 § 2 mom.

Enligt förslaget får dessutom närmare bestämmelser om privat finansiering utfärdas genom förordning av statsrådet. I bestämmelserna definieras närmare sådant vederlagsfritt arbete som kan godkännas som privat finansiering samt överlåtelse av en produktionsinsats som privat finansiering och deras penningvärde.

Avsikten är att med stöd av bemyndigandet specificera maximibeloppen av stöd som beviljas för företagsverksamhet enligt stödändamål, region, företagsverksamhetens art samt olika stödformer. Närmare bestämmelser om projektstöd utfärdas på motsvarande sätt.

12 §. Kostnadsmodeller. De kostnader som fastställs när stödet beviljas utgör grunden för beviljandet. Kostnadsförslaget är oberoende av om stödet beviljas enligt godtagbara kostnader eller som engångsersättning. Kostnaderna kan fastställas med användning av de kostnadsmodeller som anges i 1 mom. Enligt Europeiska unionens lagstiftning måste förutsättningarna för betalning av stöd verifieras för att ett stöd eller en ersättning ska kunna betalas ut. Bestämmelser om bidragsformer för betalning av stöd finns i artikel 83 i förordningen om strategiska planer. Termen kostnadsmodeller används för dessa olika bidragsformer. Enligt artikel 83 kan bidragsformerna vara a) ersättning av faktiskt uppkomna stödberättigande kostnader för en stödmottagare, b) enhetskostnader, c) klumpsummor eller d) schablonfinansiering.

I artikel 37.1 i den horisontella förordningen föreskrivs det att unionsfinansiering endast får beviljas för utgifter som har betalats på ett sätt som är förenligt med unionsreglerna. Utgifter för åtgärder enligt förordningen om strategiska planer kan också godkännas om utgifterna kan kopplas till motsvarande rapporterad output. När det gäller klumpsummor, det vill säga fasta eurobelopp, föreskrivs 100 000 euro som maximibelopp för startstöd i artikel 75 i förordningen om strategiska planer.

Enligt Finlands strategiska plan för finansieringsperioden 2023—2027 är det möjligt att ta i bruk förenklade kostnadsförfaranden för landsbygdsutvecklingsåtgärder för att minska det administrativa arbetet för dem som tar emot och dem som beviljar stöd.

I artikel 83 i förordningen om strategiska planer föreskrivs det om förutsättningarna för användning av de så kallade förenklade betalningsförfaranden som avses i artikel 83.1 b, c och d. Enligt den bestämmelsen ska beloppen vid användning av dessa bidragsformer fastställas så att grunden är en rättvis, skälig och kontrollerbar beräkningsmetod baserad på statistiska uppgifter, annan objektiv information eller en expertbedömning, kontrollerade historiska uppgifter för en-

skilda stödmottagare eller normala rutiner för kostnadsredovisning för de aktuella stödmottagarna. Grunden kan också vara ett godkännande baserat på ett budgetförslag som fastställs från fall till fall. Grunden kan också vara metoder och motsvarande enhetskostnader, klumpsummor och schablonsatser som tillämpas inom unionens politik för en liknande insatstyp och liknande stöddagare. Likaså kan grunden vara metoder och motsvarande enhetskostnader, klumpsummor och schablonsatser som tillämpas inom bidragssystem som finansieras helt och hållet av medlemsstaten för en liknande insatstyp och liknande stöddagare.

Under den innevarande programperioden har man för Ejflu-stöden utnyttjat möjligheten att tillämpa kalkylerade kostnader som godkänts med stöd av faktiskt uppkomna kostnader inom vissa kostnadsslag (så kallad schablonfinansiering). Bestämmelser om detta finns i 13 § i den gällande lagen. Erfarenheten visar att en kalkylmässig stödandel väsentligt underlättar betalningen av stöd till organisationer där utbetalningen annars skulle baseras på stora mängder kvitton och kalkylerade andelar enligt en fördelning av sökandens allmänna kostnader till kostnader för det projekt som stöds. Då kan stödet beviljas så att bokföringsbaserade utredningar över personalkostnaderna för projektet måste läggas fram, medan stödet för projektets övriga kostnader beviljas som en procentuell andel av lönekostnaderna utan att det krävs någon utredning över uppkomsten av dessa kostnader när stödet betalas ut.

Även klumpsummor förenklar betalningsförfarandet, men samtidigt krävs särskild omsorg när stödet beviljas, eftersom stödet betalas ut endast om de åtgärder som fastställs i stödbeslutet har genomförts. Om det förekommer brister betalas inget stöd alls. Projektets innehåll kan inte ändras efter att stödet beviljats. Stöddagarens risk kan minskas genom att i stödbeslutet ange olika faser som ska slutföras för att en del av stödet ska kunna betalas ut. Inte heller då betalas stöd för en fas som genomförts bristfälligt, men stödet för övriga faser som genomförs i enlighet med stödbeslutet betalas. Då krävs en tillförlitlig utredning över att åtgärden har genomförts, men kvitton och en utredning över bokföring av kostnaderna behövs inte. Även klumpsummor har använts för Ejflu-stöd under den innevarande programperioden.

Enhetskostnader är i sin tur standardkostnader som baseras på statistik eller motsvarande uppgifter, och stöd kan beviljas i enlighet med dem. Även då är en förutsättning för beviljande av stöd att åtgärden genomförs på det sätt som enhetskostnaden är till för. Dessutom ska åtgärden genomföras på ett sätt där man i efterhand kan bevisa att de åtgärder som anges i stödbeslutet och som har beviljats stöd utifrån enhetskostnaderna har genomförts. Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde har enhetskostnader hittills fastställts genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet för byggande som understöds inom lantbruket, men enhetskostnaderna används endast för att visa att stödet är skäligt, och inte som uteslutande betalningsgrund.

I 2 mom. föreskrivs det att den myndighet som beviljar stödet beslutar om kostnadsmodellen och betalningssättet. I princip är kostnadsmodellen densamma som sökanden föreslår. Stöd kan betalas ut på grundval av resultaten av de åtgärder som genomförts eller de faktiska kostnaderna.

För att de förenklade förfarandena för utbetalning av stöd ska underlätta förvaltningen bör de tillämpas relativt omfattande. Användningen kan främjas till exempel genom att man helt frångår möjligheten att betala ersättning enligt faktiska kostnader, endast tillåter sådana ersättningar för vissa ändamål eller i samband med rådgivningen instruerar de sökande att använda dem.

Vid beredningen av propositionen har skillnaderna mellan stöddagarnas samhällsstruktur, resurser och kompetens uppmärksamats. Därför har man utgått från att de förenklade stödformerna betraktas som primära, men att möjligheten att ansöka om stöd enligt faktiska kostnader ändå

ska finnas kvar. Förenklade stödformer kan givetvis endast användas i situationer där lagstiftningen möjliggör det. Samtidigt förekommer situationer där den nämnda lagstiftningen förutsätter att en viss stödform används. Till exempel gäller det stöd som beviljas för etablering av företagsverksamhet.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om kostnadsmodeller och deras användningsändamål genom förordning av statsrådet. KPMG Oy Ab utförde i slutet av 2021 på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet en utredning om beräkningsmetoder och beräkningsmodeller för förenklade kostnadsförfaranden. I utredningen fastställdes för den strategiska planen 1) procentuella andelar för schablonfinansiering (flat rate) i utvecklingsprojekt, 2) kalkylerad procent för bikostnader, semesterpenning och semesterlön i utvecklingsprojekt, 3) standardiserade enhetskostnader/standardenhetskostnader för experttjänster inom finansiering av företags- och utvecklingsprojekt, 4) standardiserade engångsersättningar inom finansieringen av företags- och utvecklingsprojekt, 6) procentuella andelar för schablonmässig finansiering (flat rate) av Leadergruppernas verksamhetspenning samt 7) engångsersättning för Leadergruppernas stöd för förberedande åtgärder. Denna utredning utgör underlaget för närmare bestämmelser om olika kostnadsmodeller.

Avsikten är att bestämmelser om hurtiga åtgärder som kan stödjas med förenklade stödformer ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Samtidigt ska det också föreskrivas om hur beräkningsgrunderna för dessa stödformer godkänns, det vill säga de tidigare uppkomna verkliga kostnader utifrån vilka man kan uppskatta till exempel att en viss mängd indirekta allmänna kostnader kommer att uppkomma i normala sökandes projektverksamhet. För dessa allmänna kostnader fastställs en schablonmässig stödandel av de sökandes faktiska lönekostnader. Samtidigt anges det vad som ska anses ingå i dessa indirekta kostnader. De föreslås bestå åtminstone av kostnaderna för lokaler, maskiner och utrustning som de som deltar i åtgärden eller projektet använder, dessa personers utbildnings- och företagshälsokostnader samt kostnaderna för styrgruppen. Som indirekta kostnader ersätts inte lönekostnader, köpta tjänster i projektet, anskaffning eller hyrning av maskiner, utrustning och byggnader som hör till själva projektet och inte heller andra motsvarande kostnader för att genomföra projektet.

13 §. Inledande av en åtgärd som stöds samt uppvisande av tillstånd. I 1 mom. föreslås bestämmelser om inledning av den åtgärd som stöds. Stöd ska inte kunna beviljas om den åtgärd som stödet gäller har inletts innan ansökan har blivit anhängig. Enligt förslaget ska de åtgärder som leder till de allmänna kostnaderna för investeringen dock ännu inte i detta skede betraktas som inledande av investeringen. Sådana är till exempel planeringskostnaderna för en bygginvestering, som det föreskrivs om i 9 § i lagen. Bestämmelsen motsvarar det som anges i 14 § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreskrivs om de tillstånd som åtgärden kräver. Om den åtgärd som stöds förutsätter att tillstånd utverkas hos en myndighet, är det en förutsättning för beviljande av stöd att tillståndet visas upp. Typiska åtgärder som kräver tillstånd är åtgärder som kräver bygglov och miljötillstånd. Tillståndet bör i regel vara giltigt när stöd beviljas. Av grundad anledning kan stöd undantagsvis beviljas också med stöd av ett tillstånd som inte har vunnit laga kraft, om det i stödbeslutet tas in ett villkor om att ett lagakraftvunnet tillstånd ska läggas fram senast i samband med den första ansökan om utbetalning.

I 14 § 1 mom. i den gällande lagen förutsätts också att stödansökan har blivit anhängig innan åtgärden inleds. Det stödvillkor om uppvisande av tillstånd som anges i 14 § 2 mom. i den nu gällande lagen om tillstånd föreslås förbli oförändrat.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om uppvisande av tillstånd och om när verksamheten anses ha inletts i fråga om olika stöd.

14 §. Tillämpning av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd. Vid beviljande av företagsstöd tillämpas Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd. Reglerna för statligt stöd innehåller förutsättningar och begränsningar för beviljande av statligt stöd. Bestämmelser om statligt stöd ingår också i kommissionens beslut om en särskild stödordning för statligt stöd.

Enligt 2 mom. beviljas stödet i form av stöd enligt den allmänna gruppundantagsförordningen om statligt stöd eller enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (allmänt stöd av mindre betydelse). Stöd kan också beviljas enligt andra regler om statligt stöd som godkänts av Europeiska kommissionen.

Endast de regler om statligt stöd som huvudsakligen används tas upp i paragrafen. Det ska dock också vara möjligt att bevilja stöd på grundval av andra regler om statligt stöd. Grund för statligt stöd kan utgöras till exempel av kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 om fastställande av att vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden är förenliga med den inre marknaden i enlighet med artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, det vill säga den så kallade gruppundantagsförordningen för jord- och skogsbruk och landsbygdsområden. Eftersom kommissionen för närvarande reformerar gruppundantagsförordningen är det inte lämpligt att uttryckligen hänvisa till den i paragrafen.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet vid behov utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av Europeiska unionens lagstiftning om statligt stöd på stöd som avses i den föreslagna lagen och om förutsättningarna för beviljande av statligt stöd.

15 §. Begränsningar för beviljande av stöd. I 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen föreskrivs det om effekten av att sökanden inte iakttagit stöd villkoren för stöd som beviljats tidigare när nytt stöd beviljas. Stöd kan inte beviljas, om den som ansöker om stöd under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregår ansökan om stöd upprepade gånger i sin verksamhet har visat uppenbar likgiltighet vid iakttagandet av villkoren för stöd som tidigare beviljats med stöd av den föreslagna lagen. Granskningen omfattar även stöd som beviljats enligt den gällande lagen. På så sätt blir även sökandens tillförlitlighet föremål för bedömning när nytt stöd beviljas.

Enligt artikel 59.1 i den horisontella förordningen (Skydd av unionens ekonomiska intressen) ska medlemsstaterna, samtidigt som de tillämpliga styrningssystemen inom den gemensamma jordbrukspolitikens respekteras, anta alla de lagar, förordningar och administrativa föreskrifter samt vidta de andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett effektivt skydd av unionens ekonomiska intressen. I artikel 59 d i förordningen anges att dessa lagar, bestämmelser och åtgärder särskilt ska vara förknippade med tillämpande av sanktioner som är effektiva, avskräckande och proportionella i enlighet med unionsrätten eller, om detta inte är möjligt, nationell rätt, och väcka talan, om så behövs. Enligt artikel 59.5 i den horisontella förordningen ska medlemsstaterna dessutom vidta lämpliga försiktighetsåtgärder som säkerställer att de tillämpade sanktioner som avses i punkt 1 d är proportionella och avpassas med hänsyn till den upptäckta bristande efterlevnadens allvar, omfattning, varaktighet eller upprepning. Den begränsning av stöd som föreslås i 1 mom. 1 punkten kan samtidigt anses vara en av de ovan angivna påföljderna enligt den horisontella förordningen, eftersom den situation som avses i 1 mom. 1 punkten innebär att en karens fastställs för erhållande av stöd. Karensen aktiveras, om den som ansöker om stöd under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregår ansökan

om stöd upprepade gånger i sin verksamhet har visat uppenbar likgiltighet vid iakttagandet av villkoren för stöd som tidigare beviljats med stöd av den föreslagna lagen eller lagstiftning som föregår denna. Påföljden kan anses stå i proportion till och vara avpassad till hur allvarlig den konstaterade överträdelsen är, med beaktande av dess upprepning.

Enligt 2 punkten kan stödtagaren inte vara en sökande som bevisligen på ett konstlat sätt har skapat de förutsättningar som krävs för att få stödet i fråga. Begränsningen gäller både företagsstöd och stöd för utvecklingsprojekt. I artikel 62 i den horisontella förordningen föreskrivs att medlemsstaterna ska vidta effektiva och proportionella åtgärder för att undvika att bestämmelser i unionsrätten kringgås och särskilt säkerställa att inga förmåner som föreskrivs i jordbrukslagstiftning beviljas en fysisk eller juridisk person för vilken det konstaterats att de förutsättningar som krävs för att få sådana förmåner har skapats på ett konstlat sätt, i strid med lagstiftningens syften. Med detta avses dock inte att rätten att tillämpa specialbestämmelser i EU-rätten begränsas. Syftet med paragrafen är att säkerställa ett effektivt genomförande av artikel 62 i den horisontella förordningen.

Bestämmelser om motsvarande begränsning finns i 8 § 4 mom. i den gällande lagen. Formuleringen av denna punkt har preciserats på grundval av artikel 62 i den nya horisontella förordningen.

Den föreslagna 3 punkten i paragrafen är ny. Den föreslagna lagen innehåller inte något krav på att den som ansöker om stöd har skött sina offentligrättsliga skyldigheter. I 17 § i den föreslagna lagen finns däremot ett villkor om att företagsstöd kan beviljas ett företag som bedöms ha förutsättningar att bedriva lönsam verksamhet. I fråga om stöd för utvecklingsprojekt förutsätts i 21 § att sökanden har tillräckliga ekonomiska förutsättningar att genomföra projektet. Problem med att fullgöra offentliga skyldigheter kan också återspegla risken för en grå ekonomi.

Enligt punkten beviljas stöd inte, om den som ansöker om stöd under året för ansökan eller under de tre föregående kalenderåren väsentligen har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut eller har väsentliga betalningsstörningar, eller har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på sökandens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder, om inte beviljandet av stöd av särskilda skäl anses ändamålsenligt. Utgångspunkten för beviljande av stöd enligt prövning är att mottagaren har fullgjort sina förpliktelser på behörigt sätt. Ansökan om stöd ska dock inte avslås på grund av obetydlig försummelse. Bedömningen av om försummelsen är obetydlig bör göras från fall till fall, men den bör ta hänsyn till hur den myndighet som har konstaterat att försummelsen har skett bedömer försummelsens art. Då kan man bedöma om försummelsen är obetydlig, till exempel i euro, dock med beaktande av om försummelsen upprepats eller om det finns en uppenbar medvetenhet om försummelsen. Dessutom kan stödtagarens initiativ att avhjälpa sin försummelse vara av betydelse från fall till fall. Av särskilda skäl ska stöd kunna beviljas även i händelse av väsentlig försummelse om det till exempel har gjorts upp en bindande betalningsplan för fullgörandet av skyldigheterna, som redan har följts under en tid. Av särskilda skäl kan stöd beviljas också om försummelsen av förpliktelserna är väsentlig på grund av exceptionella omständigheter och sökanden har lagt fram en tillräcklig utredning om en anhängig betalningsplan. Med exceptionella omständigheter avses bland annat oförutsägbara och plötsliga förändringar i förhållandena som det inte har gått att förbereda sig på. Beviljande av stöd vid försummelse av väsentliga förpliktelser ska dock vara mycket exceptionellt och bör alltid grundas på en motiverad och dokumenterad bedömning från fall till fall. Även i denna punkt är det, liksom i 1 punkten, fråga om en bedömning av sökandens tillförlitlighet.

Enligt 4 punkten beviljas understöd inte om sökanden är ett företag i svårigheter i den mening som avses i EU:s regler om statligt stöd. Enligt artikel 1.4 c i den allmänna gruppundantagsförordningen får statligt stöd inte beviljas ett företag som befinner sig i svårigheter. Bestämmelser om definitionen av företag i svårigheter finns i artikel 2.18 i den allmänna gruppundantagsförordningen. Eftersom det i fråga om stöd av mindre betydelse inte uttryckligen krävs att stödmottagaren inte får vara ett företag i svårigheter, ska detta villkor inte utvidgas till att i den nationella lagstiftningen omfatta stöd av mindre betydelse. Villkoret om lönsam verksamhet enligt 17 § i den föreslagna lagen gäller också företagsstöd som beviljas som stöd av mindre betydelse. Dessutom gäller 15 § 3 punkten om försummelser och väsentliga betalningsstörningar även företagsstöd som beviljas i form av stöd av mindre betydelse.

I 5 punkten föreslås bestämmelser om att stöd inte beviljas om sökanden är föremål för ett betalningskrav från Europeiska kommissionen på grund av statligt stöd som strider mot reglerna. Detta stödsvillkor kallas Deggendorf-villkoret. Enligt artikel 1.4 a i den allmänna gruppundantagsförordningen ska det i en godkänd stödordning för statligt stöd uttryckligen uteslutas att individuellt stöd betalas ut till ett företag som har fått ett betalningskrav på grundval av ett tidigare beslut av Europeiska kommissionen som förklarar stödet olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Den begränsning som avses i 1 mom. 1 och 3 punkten i den föreslagna paragrafen gäller enligt det föreslagna 2 mom. även när sökanden är en juridisk person. Granskningen i anslutning till begränsningen gäller verkställande direktören och dennes ställföreträdare, styrelseledamöter och ersättare, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och därmed jämförbara organ, ansvariga bolagsmän samt andra som hör till den högsta ledningen. Begränsningen ska dessutom gälla en person som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av det röstetal som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

3 kap. Föresättningar för beviljande av företagsstöd för landsbygden

16 §. Mottagare av företagsstöd och verksamhet som stöds. I paragrafen föreslås att det ska preciseras vilka företag som kan beviljas företagsstöd på landsbygden i form av understöd. Stödberättigade företag är gårdsbruksenheter. Ett sådant företag är dock berättigat till stöd endast till den del det bedriver verksamhet utanför jord- och skogsbruket. Till den del det är fråga om primär jordbruksproduktion beviljas stöd fortfarande med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket. En jordbrukare eller en familjemedlem till honom eller henne ska kunna bedriva företagsverksamhet utanför jord- och skogsbruket som en del av verksamheten på gårdsbruksenheten, förutsatt att den åtgärd som stöds till sina kostnader är sådan att den klart kan särskiljas från kostnaderna för annan verksamhet på gårdsbruksenheten. Det ska dock inte vara nödvändigt att inrätta ett separat mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag enbart för detta ändamål, om det inte av någon annan orsak är ändamålsenligt att skilja verksamheten från jordbruket.

Stöd till mikroföretag och små företag kan också beviljas för annan företagsverksamhet. Inte heller i detta fall kan den verksamhet som stöds vara något som betraktas som jordbruk.

Mikroföretag och små och medelstora företag (smf-företag) kan beviljas stöd för förädling och saluföring av jordbruksprodukter. Ett sådant mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag ska naturligtvis kunna vara beläget på gårdsbruksenheten, men detta är inte nödvändigt. Förädling och saluföring ska kunna bedrivas även på andra platser.

Utgångspunkten är att stöd till små och medelstora företag hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Arbets- och näringsministeriet har dock inte tillgång till EU-medel för att stödja förädling och saluföring av jordbruksprodukter. Stöd för sådan verksamhet finansieras från Ejflu och beviljas inte inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Stödet till företagen ska också i övrigt samordnas så att uttryckligen mikroföretag och små företag på landsbygden stöds med tillgängliga medel inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde och i enlighet med lagstiftningen, i allmänhet då de befinner sig i begynnelsefasen av sin verksamhet. I fråga om stödssystemen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde ska tyngdpunkten ligga på att stödja företag som är belägna i städer och i närheten av dem samt företag på landsbygden, närmast små och medelstora företag. Sådana företag på landsbygden som har grundats med stöd av jord- och skogsbruksministeriets stödssystem och som har blivit tillväxtföretag och på grund av sin storlek inte längre kan få stöd genom jord- och skogsbruksministeriets stödssystem ska därför kunna övergå till att utnyttja stödssystem inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, förutsatt att de uppfyller stöd villkoren.

I 2 mom. finns en ny bestämmelse om stöd som endast kan sökas via en lokal aktionsgrupp. Denna åtskillnad från stöd som söks via NTM-centralen grundar sig på bestämmelserna i förordningen om strategiska planer (artikel 75.2 c), där vissa åtgärder endast kan stödjas som en del av den lokalt ledda utvecklingsstrategin. Nystartade mikroföretag i början av sin verksamhet kan endast stödjas som en del av den lokala utvecklingsstrategin. Den företagsverksamhet som stöds ska vara av annat slag än jord- och skogsbruk. Med annan företagsverksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten avses annan företagsverksamhet än jord- och skogsbruk. Ett småskaligt försök inom jordbruket avser i sin tur ett småskaligt test av jordbruksföretagande. Försöket ska göra det möjligt att bedriva jordbruk i mindre skala än i fråga om startstöd som beviljas unga jordbrukare. Testningen ska också möjliggöra en genuin bedömning av om det är möjligt att utveckla en mer permanent jordbruksverksamhet inom den planerade verksamheten.

Med sådana särskilda skäl enligt 3 mom., som gör det möjligt att bevilja stöd genom en aktionsgrupp till mikroföretag som sysselsätter mer än fem årsverken, avses till exempel arbetsfördelning som regionens NTM-central och den lokala aktionsgruppen särskilt kommit överens om. Ett annat särskilt skäl är bristen på medel för NTM-centralens finansieringskvot.

I 4 mom. preciseras även stödtagaren som subjekt för rättigheter och skyldigheter. De karaktäriseringar av företag som ingår i 1 och 2 mom. beskriver närmast företagets storlek och verksamhet. I 4 mom. bör därför anges vilken typ av person som kan vara mottagare av företagsstöd. Sådana är både fysiska personer och sammanslutningar i bolags- och andelslagsform. Alla förutsätts bedriva näringsverksamhet.

På samma sätt som i den gällande lagen grundar sig begreppen mikroföretag, små företag och medelstora företag i den föreslagna lagen på Europeiska kommissionens definition, som ingår i 5 § 10 punkten i den föreslagna lagen.

17 §. Villkor som gäller mottagare av företagsstöd. I 1 mom. föreslås att företagsstöd kan beviljas för företagsverksamhet. Företaget ska ha ett verksamhetsställe i Finland. I paragrafen förutsätts inte att det företag som stöds har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Finland. Eftersom det vid beviljande av stöd som baserar sig på den strategiska planen för Finlands gemensamma jordbrukspolitik bör finnas ett verksamhetsställe inom planens stödberättigande område och stödet ska främja planens mål, i huvudsak utvecklingen av landsbygden i Finland, ska det företag som stöds, oberoende av dess huvudsakliga verksamhetsställe, ha förutsättningar att på ett väsentligt sätt påverka utvecklingen av näringsverksamheten inom planområdet och förbättringen av invånarnas livskvalitet. Ett företag som utgör en sammanslutning ska ha sin hemort inom

Europeiska unionen. Inga begränsningar anges i fråga om medborgarskapet hos den som bedriver näringsverksamhet som fysisk person. De rättigheter som grundar sig på unionslagstiftningen och som garanterar fri rörlighet begränsar i vilket fall som helst möjligheterna att förutsätta finskt medborgarskap. Det skulle på sin höjd vara möjligt att kräva EU-medborgarskap, vilket också skulle kunna betraktas som en kränkning av EU-lagstiftningen om en person har ett legitimt uppehållstillstånd. Diskriminering utifrån medborgarskap är därmed inte tillåtet, och förbjuds också i bestämmelserna om jämlikhet i 6 § i grundlagen, om det inte finns godtagbart skäl till särbehandling. Bestämmelsen motsvarar det som i 18 § 1 mom. i den gällande lagen anges om förutsättningarna för beviljande av stöd.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att företagsstöd kan beviljas företag som har förutsättningar att bedriva lönsam verksamhet. Bedömningen ska göras på grundval av de uppgifter som finns tillgängliga när företagsstöd beviljas. Bedömningen bör dock grunda sig på befintliga uppgifter om företagets tidigare verksamhet och på marknadsövervakning inom branschen. Om det är fråga om ett nytt företag bör bedömningen göras utifrån uppgifter om verksamhetsbetingelserna för företag som redan är verksamma inom branschen och uppgifter som beskriver marknadsbrister samt utifrån företagarens kunnande och tidigare verksamhet. Vid bedömningen bör man också förutse eventuella förändringar i verksamhetsmiljön och bedöma verksamhetens hållbarhet och flexibilitet i förhållande till dem. Ett villkor för att stöd ska beviljas är att företaget lägger fram utredningar om sin ekonomiska ställning. Bedömningen av företagets lönsamhet ska vara en helhetsbedömning som bland annat tar hänsyn till företagets ekonomiska nyckeltal. Dessutom kan bedömningen ta hänsyn till uppgifter från olika offentliga och privata register om företagets betalningsstörningar samt om betalning av skatter och lagstadgade avgifter.

I 4 § i lagen om allmänna förutsättningar för stöd för ekonomisk verksamhet (429/2016) förutsätts också att stöd beviljas endast för verksamhet som bedöms ha förutsättningar att vara lönsam.

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 18 § 2 mom. i den gällande lagen. Kravet på yrkesskicklighet ska inte längre vara ett separat villkor, utan utgöra en del av de samlade förutsättningarna för en lönsam verksamhet.

Enligt 3 mom. bör verksamhet som stöds vara huvudsyssla, antingen ensam eller i kombination med primärproduktion och annan företagsverksamhet som sökanden bedriver. Detta innebär att företagsverksamheten bör ge den huvudsakliga försörjningen för minst en företagare eller arbetstagare som är verksam i företaget. Målet är att stödja företag som drivs av personer som är genuint engagerade i entreprenörskap på ett sådant sätt att verksamheten redan från början också har förutsättningar att uppfylla målet att främja sysselsättningen på landsbygden genom stöd för företagsverksamheten. Kravet på huvudsyssla ska inte förhindra att företagsverksamheten består av olika verksamheter, till exempel säsongsbetonat beroende på kundsektor, men verksamheten som helhet bör ge den huvudsakliga försörjningen för minst en person inklusive företagaren.

Som ny bestämmelse i 3 mom. föreslås en lindring av kravet på huvudsyssla i fråga om företagsstöd som finansieras genom aktionsgrupper. Entreprenörskap på deltid ska göra det möjligt att testa företagsverksamheten i praktiken, till exempel vid sidan av lönearbete eller jordbruk. Syftet är att sänka tröskeln för att starta företagsverksamhet, eftersom inte bara entreprenörskap som huvudsyssla är en förutsättning för att få stöd. Avsikten är att så många deltidsverksamheter som möjligt ska kunna bli huvudsyssla senare.

Eftersom kravet på yrkesskicklighet och ålderskravet inte längre är sådana som i 18 § 4 mom. i den gällande lagen, behövs motsvarande bestämmelse inte i den nya lagen.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet vid behov utfärda närmare bestämmelser om de grunder som ska användas vid bedömningen av ett företags ekonomiska ställning och lönsamhet. Dessutom ska bestämmelser kunna utfärdas om den omfattning av företagsverksamheten som förutsätts för stödet. Detta avser särskilt kriterier som används vid bedömning av huruvida verksamheten bedrivs som huvudsyssla.

18 §. Allmänna förutsättningar för stödjande av företagsverksamhet. I paragrafen föreslås allmänna villkor för beviljande av företagsstöd. Företagsverksamhet som stöds bör främja de mål för vilka stöd beviljas med anvisade medel. I regel beviljas stödet med hjälp av EU-medel och nationella medel som reserverats för att genomföra den strategiska planen. Det är också möjligt att bevilja företagsstöd på annat sätt än som en del av den strategiska planen.

När stöd beviljas ska även dess inverkan på konkurrensen bedömas. Stödet får inte orsaka mer än ringa snedvridning av konkurrensen och verksamheten på marknaden i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller, om företaget endast är verksamt på lokal nivå, inom företags verksamhetsområde.

Företaget ska presentera en genomförbar affärsplan. Planen bör omfatta godtagbara stödberättigande kostnader samt en redogörelse för verksamhetens art, omfattning och betydelse för den som bedriver närings- eller företagsverksamhet så att verksamhetens karaktär av huvudsyssla kan bedömas. En noggrant utarbetad affärsplan är av avgörande betydelse för alla företagsstöd. I artikel 75 i förordningen om strategiska planer föreskrivs särskilt att inlämnande av en plan med ett innehåll som följer kraven är en förutsättning för beviljande av startstöd. Omfattningen av affärsplanen ska anpassas till omfattningen av företagsverksamheten och de åtgärder som ska stödjas.

De åtgärder i affärsplanen som är nödvändiga för att den ska kunna genomföras godkänns genom ett beslut om beviljande av stöd. Affärsplanen beskriver den planerade nya affärsverksamheten eller den nuvarande affärsverksamheten. De nödvändiga åtgärderna ingår inte i den handling som beskriver affärsverksamheten, utan i utvecklingsplanen för företagsverksamheten (vad som görs) som beskriver vad man vill utveckla för att genomföra affärsplanen (utgångsläget). De faktiska åtgärder för vilka stöd söks beskrivs i projektplanen (hur). Projektplanen ska bland annat innehålla tidsplanen, kostnaderna och åtgärderna samt konsekvenserna för företags verksamhet och finansieringen av projektet.

Bestämmelser om motsvarande frågor finns i 18 § i den gällande lagen.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om bedömningskriterierna för hur stödet snedvrider konkurrensen samt affärsplanens innehåll och varaktighet, kraven för hur planen ska följas och bedömningen av genomförandet av den åtgärd som ska stödjas.

Bemyndigandet motsvarar det som anges i 18 § 4 mom. i den gällande lagen.

19 §. Åtgärder och kostnader som stöds. I paragrafen preciseras de åtgärder som kan komma i fråga för stöd och som bidrar till att främja företagsverksamheten på landsbygden.

Som en sådan åtgärd betraktas för det första att starta ett nytt företag eller en ny affärsverksamhet på gården. Det är då fråga om stöd enligt artikel 75 i förordningen om strategiska planer för inledande av verksamhet som inte hänför sig till jordbruk på landsbygden. Att ett företag registrerats är inte tillräckligt för att stöd ska beviljas. Sökanden bör genom en affärsplan i enlighet med artikel 75 visa hur företagsverksamheten kommer att bedrivas och vilka verksamheter som

sökanden åtar sig att utföra för att den nya verksamheten ska kunna börja. Försöksstödet ingår i det inledande av företagsverksamhet som avses i punkt 1.

Åtgärder som stöds är också investeringar för att inleda, utvidga eller väsentligt förändra företagets verksamhet. Med dessa investeringar avses huvudsakligen sådana investeringar i maskiner, utrustning och byggnader som är nödvändiga för företagsverksamheten. Bestämmelser om investeringar enligt strategiplanen finns i artikel 73 i förordningen om strategiska planer. Till de investeringar som stöds hör inte bara materiella investeringar, utan också sådana immateriella investeringar enligt artikel 73 i förordningen som är nödvändiga för företagets utveckling.

I 3 punkten ingår stöd för utveckling av företaget i enlighet med artikel 78 i förordningen om strategiska planer. Stödet bör särskilt vara kopplat till utvecklingen av företaget. Utvecklingsstödet är till exempel lämpligt för att genomföra olika småskaliga utredningar och studier och för att inhämta sakkunskap för att främja innovation. Syftet är att med hjälp av företagsstöd stärka företagets konkurrenskraft, förbättra företagets tjänster eller produkter, produktions- eller verksamhetsmetoder eller främja företagets internationalisering eller nätverksbyggande i företagets verksamhetsmiljö.

Vidare preciseras de godtagbara kostnaderna för stödberättigande åtgärder i den föreslagna paragrafen. När företagsverksamhet inleds kan stöd beviljas för planering som är nödvändig för att grunda ett företag, för anskaffningar och andra kostnader som föranleds av inledande av företagsverksamhet samt för konsolidering av verksamheten. Planeringskostnaderna är kostnader som föranledas av anskaffning av olika experttjänster och av genomförbarhetsstudier. Övriga kostnader är anskaffningar av möbler och små apparater, kostnader av engångskaraktär som hänför sig till själva företaget och dess verksamhet och är direkt förknippade med inledandet av verksamheten. Ytterligare är det fråga om kostnader för informationssystem som behövs för förvärvande av företagets kundkrets, kostnader för anslutningar som behövs för kommunikation och kostnader för kommunikation i anslutning till etableringen av företaget.

Investeringskostnaderna är också stödberättigande, det vill säga kostnaderna för förvärv av anläggningstillgångar som är nödvändiga för att starta eller utvidga företagsverksamheten eller förbättra eller upprätthålla företagets konkurrenskraft i händelse av en betydande förändring av omständigheterna. Investeringar ska kunna få stöd under hela företagets livscykel. Stöd kan beviljas både för materiella investeringar, såsom byggnader, anläggningar, maskiner och utrustning, och för immateriella investeringar. Stöd beviljas dock inte för investeringar som endast är ersättande. Investeringsbehovet bör bero på annat än normalt slitage på en maskin eller anordning som används i företaget. Stöd för en sådan ersättningsinvestering kan närmast betraktas som driftsstöd. Däremot kan stöd beviljas om en maskin eller anordning förnyas på ett sådant sätt att prestandan förbättras avsevärt, verksamheten diversifieras eller produkter av högre kvalitet skapas, även om maskinen eller anordningen anskaffas i stället för den som tidigare användes.

Stödtagaren bör också visa att de kostnader som stöds i regel orsakas av åtgärder som främjar företagets utveckling. På stödberättigande kostnader tillämpas dessutom vad som i artikel 73 i förordningen om strategiska planer eller i tillämpliga regler om statligt stöd föreskrivs om stödberättigande kostnader.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de stödberättigande åtgärderna och om de godtagbara kostnaderna för dem och om tidpunkten för när kostnaderna uppkommit. Motsvarande bemyndigande att precisera kostnaderna ingår i 21 § i den gällande lagen.

20 §. Beviljande av stöd under exceptionella förhållanden. Paragrafen är ny. Den föreslås innehålla bestämmelser om beviljande av företagsstöd under exceptionella förhållanden. Bakgrunden till förslaget är det coronavirus som har spridit sig i världen och Finland under 2020 och den covid-19-pandemi som viruset orsakat. På grund av covid-19-pandemin konstaterade statsrådet i samarbete med republikens president den 16 mars 2020 att undantagsförhållanden råder i Finland. På grund av pandemin och undantagsförhållandena drabbades många företag i hela landet av en plötslig minskning av omsättningen, och många aktörer inom olika sektorer tvingades tillfälligt stänga sina dörrar på grund av en plötslig försämring av verksamhetsförutsättningarna, på grund av att kunderna försvann eller på grund av begränsningar i verksamheten (till exempel företag i restaurangbranschen). För att stödja företagen försökte man så snabbt som möjligt inleda stödprogram. Det var inte möjligt att bevilja vanligt företagsstöd på landsbygden. Dessutom täckte stödssystemen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde inte alla verksamhetsområden, varför man inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde var tvungen att med stöd av statsunderstödslagen genom förordning av statsrådet föreskriva om stödssystem för viss tid.

Företagen behövde särskilt stöd för att trygga sin likviditet. På grund av den plötsliga förändringen av den sociala och ekonomiska situationen uppstod för många företag ett brådskande behov att anpassa sin verksamhet till de förändrade omständigheterna och vidta utvecklingsåtgärder som bland annat gjorde det möjligt att omorganisera affärsverksamheten, omstrukturera produktionen eller stärka kompetensen. Genom att föreskriva om en möjlighet att bevilja utvecklingsunderstöd under exceptionella förhållanden kan man förbereda sig på situationer där det på grund av sociala och ekonomiska förhållanden som motsvarar covid-19-pandemin behövs snabbt stöd för företagets verksamhet på något annat sätt än med normalt företagsstöd, till exempel genom direkt finansiering.

I 1 mom. föreslås, utöver vad som i 19 § föreskrivs om företagsstöd, bestämmelser om att företag kan beviljas stöd för verksamheten och för anpassning av verksamheten samt för tryggnad av likviditeten under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011) samt under normala förhållanden i samband med sådana mycket exceptionella omständigheter som på ett märkbart sätt plötsligt och oförutsägbart orsakar betydande förändringar i företagets verksamhetsmiljö och verksamhetsförutsättningar. Med märkbart exceptionella omständigheter avses att effekterna av de exceptionella omständigheterna och av förändringar i verksamhetsmiljön och verksamhetsförutsättningarna berör ett stort antal företag i flera branscher och att effekterna av de exceptionella omständigheterna är riksomfattande. Dessutom bör effekterna av de exceptionella omständigheterna vara oförutsägbara och plötsliga för företagen. En normal konjunktursvängning ska inte betraktas som en mycket exceptionell omständighet och inte heller en situation som endast påverkar ett fåtal företag eller till exempel endast företag som är verksamma inom ett avgränsat geografiskt område. Med mycket exceptionella omständigheter avses därför uttryckligen krissituationer av samma typ som covid-19-pandemin eller andra krissituationer. Sådana kan till exempel uppkomma till följd av naturkatastrofer, varvid det inte är möjligt att fastställa att sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen råder, samtidigt som till exempel omfattande begränsande åtgärder sätts in och får negativa konsekvenser för företagets verksamhetsförutsättningar.

När företagsstöd beviljas under exceptionella förhållanden förutsätter beviljandet av understöd att den som ansöker om understöd bedöms ha förutsättningar för lönsam verksamhet enligt 17 §. Enligt förslaget ska understöd inte heller under exceptionella förhållanden kunna beviljas, om den som ansöker om understöd, på det sätt som föreskrivs i 15 § 1 mom. 3 punkten väsentligen har försummat sina skyldigheter att betala skatter eller lagstadgade avgifter eller har väsentliga betalningsstörningar, om det inte av särskilda skäl anses ändamålsenligt att bevilja understödet. På så sätt strävar man efter att säkerställa att stöd även under exceptionella förhållanden beviljas

endast företag som bedöms ha förutsättningar att fortsätta sin verksamhet trots störningar som orsakats av de exceptionella förhållandena, och att bidraget inte riktas till företag vars verksamhetsförutsättningar eventuellt har upphört redan innan de exceptionella förhållandena uppstod eller av andra orsaker än exceptionella förhållanden.

I 2 mom. föreslås att närmare bestämmelser om beviljande av stöd och stödets användningsändamål i samband med sådana omständigheter som anges i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet. För tydlighetens skull konstateras att när det gäller stödbeloppet, de godtagbara kostnaderna, kostnadsmodellerna samt förfarandena för ansökan om stöd och behandlingen av stödärenden iakttas i fråga om företagsstöd som beviljas under exceptionella förhållanden vad som föreskrivs i den föreslagna lagen, inklusive bemyndigandet att utfärda förordning.

Kap.4 Förutsättningar för beviljande av stöd för utvecklingsprojekt

21 §. Mottagare av stöd för utvecklingsprojekt samt verksamhet som stöds. I paragrafen föreslås att stöd för utvecklingsprojekt kan beviljas i form av understöd till en offentligt rättslig eller privaträttslig sammanslutning. Den rättsliga karaktären hos mottagaren av utvecklingsstödet utesluter knappast någon potentiell stödmottagare. Endast en fysisk person kan inte vara mottagare av stödet. Stiftelser nämns inte längre särskilt, men i övrigt motsvarar stödtagarna vad som i 23 § i den gällande lagen anges om mottagarna av stöd för utvecklingsprojekt.

Stöd för utvecklingsprojekt kan beviljas för verksamhet som syftar till att stärka den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområdena, främja en smart, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor samt främja miljövård och klimatåtgärder. Målet är hållbar tillväxt, utveckling av näringarna och förbättring av livskvaliteten på landsbygden. Nyttan av EU:s landsbygdsfond Ejflus utvecklingsprojekt är inriktad på landsbygdsföretag och landsbygdsinvånare samt på miljön som helhet. Den socioekonomiska rollen för olika landsbygdsområden och i samhället i allmänhet har förändrats under de senaste årtiondena. Dessutom har olika typer av landsbygdsområden utvecklats på olika sätt.

Eftersom många landsbygdsområden lider av strukturella problem, till exempel brist på attraktiva arbetstillfällen, kunskapsbrist, brist på investeringar i bredband och konnektivitet, digital och annan infrastruktur och bastjänster liksom av ungdomsflykt, är det viktigt att förstärka den socioekonomiska strukturen i dessa områden. Förutom att skapa arbetstillfällen är det viktigt att främja social delaktighet, stödja ungdomar och utveckla smarta byar på landsbygden. Det är också viktigt att försöka förhindra att befolkningen minskar på landsbygden.

Vid stöd till utvecklingsprojekt ska verksamhetens karaktär i huvudsak vara oförändrad och till många delar motsvara den verksamhet som redan stöds enligt 9 § 5—9 punkten i den gällande lagen.

Genomgående mål under den nya finansieringsperioden är kunskapshöjning, innovationer och digitalisering som ökar behovet av reformer i form av innovationer inom jordbrukssektorn och i landsbygdsområdena. Fokuseringen på miljön och klimatet innebär att målen för hållbar utveckling aktualiseras ännu mer i projekten. Samarbetsåtgärderna främjar starkt miljö- och klimatteman och även utvecklingen av smart jordbruk. Det finns också ett nytt verktyg för att utveckla smarta byar. Genom projekt för smarta byar är det möjligt att främja förnyelsen inom alla teman för hållbar utveckling, och digitaliseringen spelar en stark roll i dem. Större vikt än tidigare läggs också vid åtgärder som gagnar producentorganisationer och kvalitetssystem. Målet är att förbättra producenternas ställning i värdekedjan samt samarbetet mellan producenter och andra företagare.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förutsättningarna för stöd som beviljas för utvecklingsprojekt och om stödtagare. Motsvarande bemyndigande finns i 23 § 2 mom. i den gällande lagen.

22 §. Åtgärder och kostnader som stöds. I paragrafen preciseras de åtgärder som kan ingå i utvecklingsprojekt. Enligt förslaget kan stöd i enlighet med gällande lag beviljas som stöd för utvecklingsprojekt, i vilket kan ingå utveckling, utbildning och informationsförmedling samt investeringar. De åtgärder som stöds beskrivs närmare i den strategiska planen. Artikel 73 i förordningen om strategiska planer innehåller bestämmelser om investeringar, artikel 77 bestämmelser om samarbete och artikel 78 bestämmelser om kunskapsutbyte och informations-spridning.

Utveckling enligt 1 punkten omfattar även samarbete, uppbyggnad av samarbete och försök.

Samarbetsprojekt

Åtgärder som vidtas inom ramen för samarbetsprojekt inriktas enligt förslaget på att utveckla jordbruksföretagens konkurrenskraft och modernisera gårdsbruken samt på att vidta åtgärder som gagnar unga jordbrukare och företagsverksamhet. Samarbetsåtgärderna ska också bidra till bättre kvalitetssystem och gagna producentorganisationerna. Dessutom inriktas samarbetsåtgärderna på begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt på en hållbar förvaltning av naturresurserna. Åtgärder som rör utvecklingen av den socioekonomiska strukturen och smarta byar kan också vara åtgärder inom ramen för samarbetsprojekt.

Utvecklingsprojekt som genomförs som samarbetsprojekt är gemensamma projekt som genomförs av två eller flera parter och som inte gynnar bara ett företag eller sker på entreprenad, utan i form av äkta samarbete. Samarbetsprojekt som finansieras genom aktionsgrupper kan genomföras av en enda aktör. Projekt som främjar samarbete syftar till praktiska reformer och lösningar, nya produkter och metoder och teknisk förnyelse tillsammans med företagare, producenter, skogsägare och sammanslutningar.

Företagsgruppsprojekt är åtgärder som omfattar minst tre och högst tio företag, och stöd kan beviljas så att det riktas till de deltagande företagen som stöd av mindre betydelse. I ett samarbetsprojekt utvecklar en grupp företag sin verksamhet både genom gemensamma utvecklingsåtgärder och företagsvis. Målet kan till exempel vara att utveckla produktions-samarbete, utveckla marknadsförings- och försäljningssamarbete eller planera en produktfamilj. Samarbetet kan i ett företagsgruppsprojekt byggas upp så att slutresultatet blir till exempel att ett andelslag som betjänar företagen bildas eller att en exportring för turistföretag startas.

Vid projekt som gäller grupper av jordbrukare kan utvecklingsgruppen för jordbrukare omfatta minst tre och högst tio jordbrukare. I ett samarbetsprojekt utvecklar en grupp företag sin verksamhet både genom gemensamma utvecklingsåtgärder och företagsvis. Målet kan till exempel vara att utveckla arbetet och det produktiva samarbetet. Det är viktigt att samarbeta, både när det gäller jordbrukarnas möjligheter att delta och påverka, och när det gäller meningsfulla sätt att genomföra miljöåtgärder.

Samarbetsprojekten för smarta byar är en åtgärd i den strategiska planen. EU:s åtgärder för smarta byar är ett initiativ som lanserades av Europeiska kommissionen i april 2017. Det är en satsning på framtidens byar som syftar till att stödja investeringar som främjar digitaliseringen samt tillgänglighet och kompetens. Initiativet uppmuntrar till att hitta helt nya stigar som korsar varandra och hänför sig till landsbygdsrelaterad utveckling, forskning, trafik, energi och digital utveckling. Enligt Europeiska kommissionens och parlamentets definition avser smarta byar

sammanslutningar i landsbygdsområden som använder innovativa lösningar för att förbättra sin hållbarhet och resiliens utifrån lokala styrkor och möjligheter. De förlitar sig på en involverande ansats för att utveckla och genomföra sin strategi för att förbättra sina ekonomiska, sociala och/eller miljömässiga omständigheter i synnerhet genom att ta i bruk lösningar som den digitala tekniken erbjuder. Smarta byar drar nytta av samarbete med andra sammanslutningar och aktörer på landsbygden och i urbana områden. Digitala lösningar, utnyttjande av information, ny teknik och AI-lösningar är centrala verktyg i förändringsarbetet.

Projekten för smarta byar syftar till att främja en bys eller kommuns livskraft på ett mycket konkret sätt. En by eller kommun kan söka hjälp till exempel hos läroanstalter eller forskningsinrättningar eller hos andra expertorganisationer och tillsammans med dem söka lösningar för sina utmaningar och bygga upp motåtgärder. Också en annan by eller kommun kan fungera som partner. Inom ramen för projektet kan man lösa ett konkret problem eller hitta lösningar på flera utmaningar, en åt gången. Avsikten med projektet är att möjliggöra försök och dela information om dem med andra byar och kommuner. Att lära sig av andra och dela erfarenheter ökar insatsernas effekt.

I ett projekt för en innovationsgrupp för landsbygden (European Innovation Partnership, det vill säga EIP-projekt) deltar minst två aktörer. Projektet har som mål att utveckla, testa, ta i bruk och/eller släppa ut på marknaden en ny innovation i anslutning till primärproduktion med syftet att uppnå målen enligt artikel 6 och artikel 127 i förordningen om strategiska planer. Den innovation som utvecklas inom ramen för ett EIP-projekt kan i sin helhet eller inom området i fråga gälla nya produkter, system, metoder eller verksamhetssätt. Under den nuvarande programperioden har EIP-projekt finansierats som nationella projekt, men i fortsättning kan de också vara regionala.

Utveckling, informationsförmedling och samarbete

Genom kompetensutveckling och samarbetsprojekt främjas praktiska lösningar inom klimatforskning, produktutveckling, beredning och ibruktagning av innovationer, kvalitet, logistik och kostnadseffektivitet. Samtidigt effektiviseras produktionsprocesserna och funktionen på marknaderna samt införandet av nya lösningar bland annat genom ökad kunskap om klimatförändringen, bättre beredskap att identifiera risker, anpassningsbehov och metoder samt genom internationellt sektorsöverskridande samarbete. Projektet bidrar till minskning av klimatavtrycket. Klimatavtrycket minskas genom resurseffektivitet som bland annat består av energieffektivitet, hållbart producerade förnybara energiformer, materialeffektivitet inklusive förebyggande och minskning av matsvinn samt smart rörlighet och hållbar konsumtion. Genom utvecklingsprojekt kan man främja åtgärder inom alternativa matnätverk och andelsjordbruk samt planer i anslutning till cirkulär ekonomi och delningsekonomi, som bidrar till det här målet.

Utvecklingsprojekten ger ökad skötsel och bättre utnyttjande av naturresurserna samt fler nya lösningar. Projekten ökar också sakkunskapen och det sektorsöverskridande samarbetet. Stödet kan inriktas på innovationssamarbete inom naturresursområdet mellan olika aktörer. Målet är att effektivisera utnyttjandet av näringsämnesflöden och minska vattendragsbelastningen samt förbättra vattendragens tillstånd. Ett annat mål är att öka kunskapen om stressfaktorer i avrinningsområden och vattenskydd, om återvinning av näringsämnen och tillgängliga nya metoder samt att ge invånare, föreningar och företagare idéer och impulser om nya möjligheter till samarbete och affärsverksamhet.

Utbildningsinsatserna ska bidra till att ett eller flera specialmål uppnås och de är synnerligen viktiga med tanke på uppnående av det sektorsöverskridande målet för kompetens, innovation

och digitala lösningar. Utbildningsprojekten har en viktig roll också i genomförandet av AKIS-helheten.

Inom ramen för åtgärden genomförs projekt som på olika sätt gör det lättare att ge jordbrukare, skogsägare, livsmedelsaktörer och andra landsbygdsföretagare och landsbygdssammanslutningar tillgång till vetenskaplig information, innovationer, digitala lösningar och annat kunskande samtidigt som förändringsresiliensen och ledningskompetensen ökar.

Allmännyttiga investeringar

Med allmännyttiga investeringar avses investeringar i utveckling av verksamhetsmiljön på landsbygden och investeringar i bekämpning av och anpassning till klimatförändringen. Till allmännyttiga investeringar hör också investeringar i hållbar skötsel av naturresurserna och i främjande av naturens mångfald.

Genom allmännyttiga investeringsprojekt skapas och förbättras den småskaliga infrastrukturen, verksamhetsmiljön samt energi- och resurseffektiviteten på landsbygden. Ytterligare ökas säkerheten och mängden förnybara energikällor samt användningen av sådana samtidigt som energieffektiviteten och energisparandet ökas. Målet är klimatneutralitet. En förutsättning för att målen ska nås är att den nyaste tekniken och lösningar inom cirkulär ekonomi tas i bruk bättre än tidigare. Målet är att öka klimatneutraliteten och finna lösningar för effektivare bindning av kol, för effektiv användning och återvinning av näringsämnen samt för riskhantering då extrema väderfenomen blir allt vanligare. Genom utvecklingsprojekt kan man främja gemensam användning av maskiner och anordningar som behövs i nya innovationer som anknyter till klimatlösningar, skaffa anordningar för gemensamt bruk samt stödja investeringar som främjar delningsekonomi och cirkulär ekonomi.

Med allmännyttiga investeringsprojekt kan man också förbättra landskapsvärden på landsbygden, byalandskapens och naturens mångfald samt ekosystemtjänsterna. Utveckling av ekosystemtjänsterna ökar ett områdes attraktionskraft och möjligheterna till rekreationsanvändning. Med ekosystemtjänster avses tjänster och produkter som naturen erbjuder och som är viktiga för människors välbefinnande. Genom åtgärden är det möjligt att främja nya sätt att sköta, återställa och förbättra naturens mångfald (med avseende på fåglar, pollinerare, vattenorganismer, markorganismer, växter) samt genomföra nödvändiga investeringar och demonstrationer.

Med hjälp av åtgärderna genomförs i investeringsprojekt för att skapa och förbättra den småskaliga infrastrukturen och verksamhetsmiljön på landsbygden, bland annat genom multiservicecenter, gemensamma arbetsutrymmen och innovationslokaler av hub-typ, distansarbetslokaler samt konstruktioner som är avsedda för gemensamt bruk. Ytterligare stöds småskaliga investeringar som ökar digitaliseringen, energi- och resurseffektiviteten samt säkerheten inom vattenvården. I fråga om vattenvårdsinvesteringar har åtgärden en koppling till den nationella reformen av vattentjänsterna. Ett ytterligare mål är klimatneutralitet. En förutsättning för att målen ska nås är att den nyaste tekniken och lösningar inom cirkulär ekonomi tas i bruk bättre än tidigare. Investeringar som främjar multilokalitet hör till de redskap som används i åtgärden.

Enligt förslaget omfattar de åtgärder som stöds investeringar som ökar säkerheten, beredskapen, tillgängligheten och hanteringen av undantagssituationer på landsbygden.

Investeringar i rekreationsanvändning av naturen, aktiva naturhobbyer, infrastruktur för fritidsaktiviteter samt kulturtjänster är en del av de åtgärder som stöds.

Också bredbandsinvesteringar är fortfarande åtgärder som ska stödjas.

Det finns naturligtvis situationer där det inte är ändamålsenligt att vissa åtgärder ingår i samma projekt och enligt förslaget ska lagen inte hindra att olika åtgärder då hålls i sär. Exempelvis utbildning och utveckling av en näring kan ändå ingå i samma projekt och i samband med allmännyttig utveckling kan mindre investeringar genomföras.

Även om allmännyttiga utvecklingsprojekt inom näringsverksamhet och forskningsprojekt inom näringar kan vara rätt liknande till sin karaktär är avsikten ändå att stöd till utvecklingsprojekt inte beviljas för egentlig vetenskaplig forskning och i synnerhet inte för grundforskning. Det finns särskilda finansieringssystem för vetenskaplig forskning.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om inkomsternas inverkan på de stödberättigande kostnaderna för ett utvecklingsprojekt. Från de stödberättigande kostnaderna avdras de direkta inkomster som projektet genererar. Bestämmelsen motsvarar det som anges i 10 § 2 mom. i den gällande lagen. I lagstiftningen om EU:s landsbygdsfond Ejflu har hela tiden förutsatts att projektets inkomster dras av från utgifterna. De inkomster som dras av ska vara direkt riktade till projektet. Inkomster som den som genomför utvecklingsprojektet får över huvud taget, eller inkomstförfärd som stödtagaren bedriver för att finansiera sin normala verksamhet, är däremot inte sådan inkomst som ska dras av från de stödberättigande kostnaderna om inte stödtagarens verksamhet som helhet utgör ett utvecklingsprojekt och inkomsterna är en del av den här verksamheten.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de stödberättigande åtgärderna, om stödformerna och om de stödberättigande kostnaderna för åtgärderna.

23 §. Förutsättningar och begränsningar för beviljande av stöd för utvecklingsprojekt. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att en förutsättning för beviljande av stöd är att sökanden har tillräckliga ekonomiska och funktionella resurser för att genomföra projektet. Det här innebär bland annat behövliga kunskaper och färdigheter inom den bransch som projektet hänför sig till, tillräcklig personal och resurser för att ordna ekonomin och den övriga verksamheten och administrationen så att projektet kan genomföras med beaktande av sammanslutningens eller stiftelsens övriga åtaganden och så att genomförandet av projektet kan följas upp och kostnaderna särskiljas från stödtagarens övriga verksamhet och kostnaderna för denna. Till förpliktelserna hör också att stödtagaren följer de bestämmelser om befogenheter och de beslut som gäller stödtagaren själv. Stöd för utvecklingsprojekt kan med andra ord inte beviljas en sammanslutning vars uppgifter eller bransch inte enligt författningarna om sammanslutningen eller stiftelseurkunden för den privata sammanslutningen eller stiftelsen omfattar sådan verksamhet som ingår i projektet. En offentlig myndighet ska också vara behörig att genomföra projekt. I 15 § ingår särskilda bestämmelser om hur beviljandet av stöd påverkas av försummad skyldighet att betala skatter eller offentliga avgifter eller av väsentliga betalningsstörningar.

I 2 mom. förutsätts att projektstöd kan beviljas endast för en åtgärd som har getts formen av ett separat projekt som är fristående från sökandens normala verksamhet. Det här innebär bland annat att en viss person eller ett visst antal personer utses för att genomföra projektet, att nödvändiga lokaler och andra redskap som behövs vid genomförandet av projektet anvisas liksom den arbetsinsats som behövs av assisterande personal. Då infrastrukturinvesteringar stöds ska investeringen tydligt kunna särskiljas till exempel från investeringar i samhällsallmänna primärfunktioner som staten och kommunen är skyldiga att genomföra direkt med stöd av lagstiftningen och med medel som anvisats för verksamheten i fråga. Avsikten är inte att med projektfinansiering finansiera sådant som hör till statens, välfärdsområdenas och kommunernas primära skyldigheter eller att på det sättet ersätta nationell finansiering med EU-finansiering.

I fråga om aktionsgrupper bör det noteras att projektstöd inte kan användas för uppgifter som ska finansieras med verksamhetspenning.

Det är också skäl att undvika att finansiera sådana utvecklingsprojekt där de allmänna kostnaderna för den som genomför projektet är väldigt höga på grund av ett betydande byggnads- eller maskinbestånd som inte har en tydlig koppling till genomförandet av projektet. Avsikten är att utvecklingsverksamheten grundar sig på tillförlitliga utredningar om såväl det rådande läget som de möjligheter som erbjuds. Man borde ändå komma vidare från att samma utredning eller flera utredningar om liknande ärenden görs av flera olika aktörer, så att utredningen följs av rådgivning och projekt som involverar innovation och dessa vid behov efterföljs av projekt som på olika sätt handlar om utbildning och rådgivning samt kompetensökning för företagarna. Alternativt kunde personer som siktar på att bli företagare hänvisas till andra företagstjänster. Efter detta kunde ett företag redan grundas och dess verksamhet stödjas eller ett existerande företags verksamhet omriktas eller utvidgas. I sådana fall bör det naturligtvis beaktas att ju närmare företagsverksamhet man befinner sig, desto mera egna insatser i projektet förutsätts av företaget och slutligen måste reglerna om statligt stöd och bestämmelserna om maximala stödbelopp beaktas. Utredningar om projekt som under den pågående perioden finansierats med projektstöd och genomförts av forskningsinrättningar och universitet samt andra projektverksamhetsorganisationer visar att det emellertid redan är möjligt att övergå till sådan projektverksamhet där det slutliga målet är att företagsverksamhet uppkommer eller att befintlig företagsverksamhet utvidgas samt att mervärde skapas inom verksamhetsområdet så att det ökar välbefinnandet bland invånarna i området genom att främja sysselsättningen och möjligheterna till försörjning.

I 3 mom. anges, liksom i den gällande lagen, att en förutsättning för beviljande av stöd är att sökanden presenterar en projektplan.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak 27 § i den gällande lagen. Bestämmelser om stödets minimibelopp finns i fortsättningen 11 § 3 mom. Bestämmelser om projektets längd ingår för sin del i 26 § och i statsrådets förordning som utfärdas med stöd av den.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de grunder som ska användas vid bedömningen av förutsättningarna enligt 1—3 mom. Motsvarande bemyndigande finns i 27 § 5 mom. i den gällande lagen.

24 §. Överföring av stöd till någon annan för att användas för en åtgärd som stöds. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att ett stöd delvis kan överföras till någon annan för att användas för den åtgärd som stöds. En sådan överföring är ändamålsenlig till exempel i en situation där en yrkeshögskola är ansvarig för genomförandet av ett utbildningsprojekt, men den som genomför en viss specialiseringsandel är en rådgivningsorganisation eller en privat utbildningsorganisation eller en annan yrkeshögskola. Med överföring av stöd avses inte upphandling som sökanden har gjort.

En förutsättning för beviljande av stöd är då att det med hänsyn till den åtgärd som stöds är ändamålsenligt att stödet överförs och att de aktörer som genomför åtgärden i fråga uppfyller villkoren för mottagare av stödet i fråga. Dessutom krävs det att stödtagaren genom avtal som ingås med dem som deltar i genomförandet av åtgärden säkerställer att villkoren för beviljande och utbetalning av stöd uppfylls samt att stödvillkoren iakttas. Till dessa villkor hör även eventuell återbetalning av stöd och annan offentlig finansiering inklusive räntor och administrativa påföljdsavgifter. I 47 § i lagen finns bestämmelser om myndighetens inspektionsrätt. Stödtagaren ansvarar dock inför den myndighet som beviljar stödet för att förutsättningarna uppfylls och villkoren iakttas. Stödtagaren svarar likaså för återbetalning av stödet, om beslut fattas om återkrav.

Stödet får dock inte helt överföras till verksamhet som bedrivs av någon annan än sökanden, utan enligt 2 mom. ska den sökande ha en betydande del av stödet till sitt eget förfogande även efter överföringen. Syftet med bestämmelsen är att stärka och fördjupa sökandens åtagande att genomföra projektets innehåll i stället för att endast förmedla medel till andra organisationer.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om villkoren för överföring av stöd och om förfarandet.

Paragrafen motsvarar det som anges i 15 § 1, 2, 4 och 5 mom. i den gällande lagen. Eftersom det rör sig om en överföring av stöd som gäller ett genomförandesätt som redan är känt då projektet beviljas, har 15 § 3 mom. i den gällande lagen strukits, eftersom den gäller förändringar i förhållandena efter det att stödet beviljades.

25 §. Styrgrupp. I 1 mom. föreslås bestämmelser om en styrgrupp som NTM-centralen kan tillsätta för att följa genomförandet av projektet, om det är motiverat med beaktande av projektets omfattning och konsekvenser. En motsvarande möjlighet att tillsätta en styrgrupp till stöd för projekt ingår i 29 § i den gällande lagen. Styrgruppens uppgifter föreslås i synnerhet gälla uppföljningen av projektets framskridande.

Till styrgruppens uppgifter hör aldrig att bedöma stödtagaren, det projekt som stöds, genomförandet av projektet eller finansieringen, vare sig när stöd beviljas eller senare. Ansvaret för genomförandet av projektet kvarstår hos stödtagaren.

I 2 mom. anges att statsrådet genom förordning får utfärda närmare bestämmelser om tillsättandet av styrgruppen och om förfarandet vid tillsättandet samt om styrgruppens uppgifter. Dessa uppgifter inriktas särskilt på att övervaka hur finansieringen används i förhållande till projektets framskridande. Benämningen styrgrupp beskriver inte exakt gruppens uppgifter, men benämningen är invand i projektverksamhet och det är inte ändamålsenligt att ändra den i detta sammanhang. Bestämmelser om styrgruppen och dess uppgifter utfärdas för närvarande med stöd av bemyndigandet i 29 § 6 mom. i den gällande lagen.

Kap. 5 Stöd villkor

26 §. Tiden för genomförande av åtgärder. I 1 mom. Finns bestämmelser om tiden för genomförande av åtgärden. Tidsfristen för genomförandet av den åtgärd som stöds bestäms i stödbeslutet. Inom tiden för genomförandet bör man beakta de relevanta EU-rättsakter och de genomförandetider som fastställs genom förordning av statsrådet. I slutet av finansieringsperioden påverkas genomförandetiderna också av att åtgärderna måste genomföras och betalas ut inom de genomförande- och betalningstider som krävs enligt EU-lagstiftningen. Därför är genomförandetiderna i slutet av finansieringsperioden i regel kortare än under finansieringsperioden i övrigt. I artikel 77.7 i förordningen om strategiska planer föreskrivs särskilt för samarbetsprojekt en maximal period på sju år, med undantag för Leaderprojekt.

I 2 mom. ingår en möjlighet för närings-, trafik- och miljöcentralen att förlänga den tid för genomförande som avses i 1 mom. på ansökan som gjorts före utgången av tidsfristen. En förutsättning för förlängning av tiden för genomförande är att sökanden lägger fram godtagbara skäl för förlängningen. Om orsaken i fråga dock var känd redan när stödet beviljades och den som beviljat stödet inte då ansåg att den var godtagbar som orsak för en längre genomförandetid, berättigar ett senare återopande av samma omständighet inte till förlängning av genomförandetiden. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan avstå från att förlänga tiden för genomförande, om de medel av vilka stödet beviljats inte är disponibla så att stödet kan betalas med de medel

som använts för beviljandet eller med andra medel med beaktande av den förlängda genomförandetiden. Detta innebär att man i slutet av planeringsperioden särskilt noga bör övervaka hurdana projekt som får stöd, med beaktande av de medel som är disponibla för att genomföra planen. Om de medel som reserverats för planen tagit slut under tiden för användning av programmedlen eller redan under planeringstiden ska det vara möjligt att förlänga genomförandetiden för åtgärder eller projekt som får stöd med EU-medel endast om medlen för nästa planeringsperiod kan användas för oavslutade projekt eller om det finns nationella medel som kan användas för detta ändamål och det är möjligt med beaktande av den åtgärd som ska stödjas.

Som ändring jämfört med den gällande lagen anges i 2 mom. att närings-, trafik- och miljöcentralen kan behandla och godkänna även en försenad ansökan om förlängning om sökanden råkat ut för en allvarlig förändring i sina omständigheter. Denna möjlighet föreslås dock vara begränsad. Ansökan bör lämnas in inom skälig tid efter att den genomförandetid som anges ovan har löpt ut. En skälig försening innebär några veckors försening, inte månaders. En förutsättning för förlängning är att ansökan beror på en allvarlig förändring i sökandens hälsotillstånd eller på någon annan överraskande, oförutsedd händelse som inte beror på sökanden, eller på något annat oöverstigligt hinder. Till exempel normala väderförhållanden som i allmänhet är förutsägbara, såsom instabila väderförhållanden under hösten, är inte en överraskande, oförutsägbar orsak i detta sammanhang. Dröjsmål vid genomförandet av åtgärden och orsaker som anknyter till detta är inte i normala fall en överraskning för stödtagaren. I sådana fall är det därmed möjligt att ansöka om förlängning i god tid innan genomförandetiden löper ut.

I den gällande lagen fastställs tidsfrister för genomförandet av åtgärderna och möjligheter till förlängning av genomförandeperioderna för varje stödform. Bestämmelser om närmare genomförandetider utfärdas enligt den föreslagna lagen genom förordning av statsrådet.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om den tidsfrist inom vilken åtgärden ska genomföras och om förutsättningarna för förlängning av genomförandetiden. Det föreslagna bemyndigandet att genom förordning utfärda bestämmelser om förutsättningarna för förlängning av genomförandetiden är en utvidgning i förhållande till 26 § 5 mom. i den gällande lagen.

27 §. Villkor för användning av stöd. Stödtagaren ska lägga fram en utredning om att ett köp har skett på det sätt som krävs i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), när denna lagstiftning ska tillämpas. Kravet på konkurrensutsättning enligt upphandlingslagen gäller särskilt mottagare av stöd för utvecklingsprojekt där stödtagaren är en sådan offentlig aktör som avses i 5 § 1 mom. 1–4 punkten i upphandlingslagen eller under bestämmande inflytande av en sådan aktör eller varje sådan upphandlare som avses i 5 § 1 mom. 5 punkten, när stödtagaren för upphandlingen har fått stöd av en upphandlande enhet som avses i 1–4 punkten till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde.

Objektet för en investering som stöds får inte permanent eller i betydande utsträckning användas för annan verksamhet än den som stödet gäller eller för utvecklingsarbete före utgången av den tidsfrist som anges i paragrafen. För att säkerställa detta bestäms i stödbeslutet en särskild användningstid för de investeringar som får stöd. I 2 mom. ingår bestämmelser om användningstid för en investering som stöds. Med investeringarna avses inte små upphandlingar. I de tidsfrister som bestämts har hänsyn tagits till de varaktigheter som följer av Europeiska unionens regler om statligt stöd och dessutom till den föreskrivna varaktigheten för investeringar som är föremål för projektstöd. Tidigare fanns det bestämmelser om investeringens varaktighet i den allmänna förordningen. När det gäller investeringar som finansieras av Ejflu finns det nu bara bestämmelser om varaktighet i EU-lagstiftningen om statligt stöd. I fråga om stöd enligt denna lag är

den viktigaste regeln om statligt stöd den så kallade allmänna gruppundantagsförordningen. Utöver reglerna om statligt stöd har det inte i EU-lagstiftningen föreskrivits någon särskild varaktighet för investeringar utanför statligt stöd för denna finansieringsperiod. De allmänna varaktigheter som föreslås i paragrafen motsvarar dem som gällt under den nuvarande programperioden. En ändring är att det i fråga om både företagsstöd och projektstöd av särskilda skäl ska vara möjligt att i stödbeslutet bestämma en varaktighet på högst tio år. En längre användningstid kan motiveras till exempel med karaktären hos den investering som är föremål för stöd. En förlängning av användningstiden ska anses vara särskilt motiverad till exempel när syftet med en längre användningstid är att förhindra en eventuell senare övergång från affärsverksamhet till privat användning av den egendom som är föremål för stödet eller att på annat sätt förhindra effekter som strider mot lagens syften. Som exempel kan nämnas turistföretags fritidshus och bredbandsinvesteringar.

I 2 mom. finns bestämmelser om situationer i samband med vilka det är möjligt att överlåta en stödberättigad investering i enlighet med villkoren för användningen av stödet. Ägande- eller besittningsrätten till föremålet för en investering som stöds kan dock överlåtas till någon annan före utgången av den tidsfrist som avses ovan, förutsatt att stödtagaren skaffar sådan motsvarande egendom i stället för den överlåtna eller genomför ett ägararrangemang genom vilket mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och karaktären av den verksamhet som stöds inte förändras väsentligt. Med motsvarande egendom avses här inte anskaffning av ny egendom, utan anskaffning av sådan egendom som anses kunna användas på ett ändamålsenligt sätt för den verksamhet som stödet gäller. I ett ägararrangemang krävs att ägande- eller besittningsrätten till den understödda investeringen innehåses av en aktör som uppfyller de lagstadgade villkoren för stödtagare. Denna bestämmelse möjliggör också överlåtelse av allmännyttiga investeringar. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att stödet inriktas på främjande av verksamhet som avses i lagen samt på aktörer som uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd.

Enligt mom. 3 får den verksamhet som stöds inte avslutas eller väsentligt inskränkas innan den tidsfrist som anges i 2 mom. har löpt ut. En väsentlig minskning av verksamheten innebär en väsentlig minskning av produktionen eller sysselsättningen inom den verksamhet som stöds. Nedläggning eller väsentlig nedskärning av verksamheten anses ha skett omedelbart när verksamheten minskades eller om verksamheten avbröts, om det inte anses vara fråga om en skadehändelse som kräver längre reparation, såsom till exempel avhjälpande av följderna av en omfattande eldsvåda. Om den egendom som stödet gäller har förstörts, skadats eller stulits och det inte i stället skaffas sådan egendom som motsvarar anskaffningspriset och kvaliteten, bör verksamheten anses ha upphört eller väsentligt minskats.

Detta liknas vid att företaget avförs ur registret eller försätts i likvidation. Att flytta den verksamhet som är föremål för stöd utanför det område där projektet har fått stöd eller att flytta verksamheten inom ett område till ett område som hör till en region på en lägre stödnivå jämföras med att stödet upphör till den del det inte hade varit möjligt att bevilja stödet.

Ägande- eller besittningsrätten till en företagsverksamhet som stöds kan dock överlåtas till någon annan före utgången av den tidsfrist som avses ovan, förutsatt att stödtagaren skaffar sådan motsvarande egendom i stället för den överlåtna eller genomför ett sådant ägararrangemang genom vilket mottagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd och karaktären av den företagsverksamhet som stöds inte förändras väsentligt. Även denna bestämmelse syftar till att säkerställa att stödet riktas till aktörer som uppfyller villkoren för beviljande av stöd. När det gäller allmännyttiga investeringar är det inte ett villkor att motsvarande egendom skaffas, men mottagaren ska uppfylla villkoren för beviljande av stöd.

Enbart ändring, delning eller fusion av en sammanslutning som är stöddagare eller försäljning av aktier eller verksamhetsöverlåtelse som avser aktierna i en sammanslutning betraktas inte som nedläggning av verksamheten, eftersom de förpliktelser som hänför sig till understödet, såsom användningstiden för egendomen, anses övergå till den aktör som fortsätter verksamheten. En förutsättning är dock att stöddagaren uppfyller villkoren för beviljande av stöd.

Det ska fortfarande vara möjligt att överföra obetalt stöd i enlighet med 4 mom., om förutsättningarna för beviljande av stöd uppfylls av mottagaren.

Som en överlåtelse som strider mot stödbeslutet betraktas enligt 5 mom. inte att objektet för den investering som stöds eller den företagsverksamhet som är föremål för stödet övergår genom arv eller generationsväxling.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande att vid behov genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om överföring av obetalt stöd. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om den bestående karaktären hos den verksamhet och den investering som stöds. Om detta kan det vara nödvändigt att utfärda nationella bestämmelser om den verksamhet som stöds grundar sig på reglerna om statligt stöd, särskilt riktlinjerna för statligt stöd, eller om det inte föreskrivs någon tidsfrist i Europeiska unionens lagstiftning.

Bestämmelserna om närings-, trafik- och miljöcentralens tillståndsförfarande i samband med överlåtelser, som ingår i 31 § 4 mom. i den gällande lagen upphävs och motsvarande förutsättningar ändras till stödvillkor. Genom ändringen undanröjs situationer där villkoren för beviljande av stöd uppfylls, men ett misstag som avser villkoret om varaktighet och som hänför sig till ansökan om tillstånd för överlåtelse på förhand, har lett till återkrav av stödet. Stöddagaren ska dock fortfarande utan dröjsmål underrätta närings-, trafik- och miljöcentralen om förändringar i förhållandena. Anmälningsskyldigheten grundar sig på i 29 § 2 mom. i den föreslagna lagen.

28 §. Bokföringsskyldighet. I paragrafen föreslås bestämmelser om den bokföring som krävs av stöddagaren. Enligt 1 mom. ska utgångspunkten vara bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997), om stöddagaren i sin verksamhet måste iaktta den. Om däremot 2 kap. i lagen om statsbudgeten (423/1988) tillämpas på stöddagaren, ska detta också tillämpas på bokföringen av den verksamhet som stöds. Bokföringen bör alltid följa god bokföringssed. Dessutom bör bokföringen över den åtgärd som stöds i stöddagarens bokföring utan svårighet kunna identifieras och särskiljas från den övriga bokföringen.

I 2 mom. föreslås närmare bestämmelser om bokföringen då jordbruk bedrivs. Om stöddagaren är en person som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967), betraktas som tillräcklig bokföring över den åtgärd som stöds det som krävs i fråga om stöddagarens övriga bokföring för att beskattning ska kunna verkställas. Även då bör bokföringen ordnas så att kostnaderna för den åtgärd som stöds kan identifieras utan svårighet. Den verksamhet som stöds bör kunna särskiljas från de övriga räkenskaperna. Med detta avses dock inte separat bokföring över den åtgärd som stöds, liksom inte heller i fråga om bokföring enligt 1 mom. Det som avses är att verifikationer som gäller inkomster och utgifter som hänför sig till den åtgärd som stöds enkelt bör kunna läggas fram som en helhet, särskilt vid ansökan om utbetalning av stöd.

Om stöddagaren inte är bokföringsskyldig för sin verksamhet i övrigt, ska bokföringen över den åtgärd som stöds dock ordnas så att bestämmelserna i bokföringslagen iakttas i tillämpliga delar.

På förvaringen av bokföringsmaterial tillämpas vad som föreskrivs i lagen om statsbudgeten och i 2 kap. 9 och 10 § i bokföringslagen. Om det är fråga om stöd som ingår i en plan som

delfinansieras av Europeiska unionen gäller för det material som hänför sig till bokföringen den förvaringstid som anges i artikel 34 i kommissionens genomförandeförordning 128/2022. Förvaringstiden för verifikationer som gäller utgifter som finansieras av Ejflu är enligt artikel 34.2 minst tre år från det att Livsmedelsverket i egenskap av utbetalande organ har betalat ut slutbetalningen av stödet till stödtagaren.

Den föreslagna paragrafen motsvarar i övrigt 32 § i den gällande lagen, men i paragrafen preciseras förvaringstiden för verifikationer för de stöd som ingår i de strategiska planerna.

29 §. Upplysnings- och biståndsskyldighet. Enligt förslaget innehåller paragrafen bestämmelser om stödtagarens skyldigheter vid lämnandet av uppgifter till myndigheterna samt om annat bistånd. Enligt 1 mom. är stödtagaren skyldig att lämna den myndighet som beviljar stöd riktiga och tillräckliga uppgifter om den åtgärd som stöds, om hur den framskrider och om hur stödet används. Detta är avgörande både för resursanvändningen och för övervakningen av genomförandet av den strategiska planen.

I 2 mom. anges att stödtagaren utan dröjsmål ska lämna den som beviljat stödet upplysningar om sådana förändringar som gäller stödtagarens ställning eller verksamhet eller den åtgärd som stöds och som kan inverka på förutsättningarna för betalning av stöd eller leda till återkrav av stöd. Anmälan ska göras till den närings-, trafik- och miljöcentral som har beviljat stödet och som i första hand bör behandla anmälan som en ansökan om ändring av villkoren i stödbeslutet. I så fall bör det utredas om villkoren enligt den föreslagna lagen för stödtagaren och den verksamhet som stöds uppfylls även om de har ändrats på det sätt som anges i anmälan. Om villkoren inte längre uppfylls och stödtagaren enligt lag borde ha fortsatt sin verksamhet i enlighet med stödbeslutet, bör anmälan behandlas som ett avbrott i utbetalningen av stödet eller som ett återkrav i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. i den föreslagna lagen.

I 3 mom. förutsätts också att stödtagaren vid inspektion av den verksamhet som stöds biträder den som utför inspektionen genom att utan ersättning lämna de uppgifter som är nödvändiga för att inspektionen ska kunna genomföras och de upplysningar som gäller objektet för inspektionen samt vid behov genom att presentera föremålet för stödet.

I 4 mom. ingår bestämmelser om skydd mot självinkriminering för stödtagaren. Om stödtagaren är misstänkt vid en förundersökning eller står åtalad för ett brott och stödtagaren överlämnar till den som utför inspektionen de i 1—3 mom. avsedda uppgifterna om de omständigheter som misstanken eller åtalet grundar sig på, får den som utför inspektionen inte utan stödtagarens samtycke överlåta uppgifterna till polis- eller åklagarmyndigheterna.

Paragrafen motsvarar 33 § i den gällande lagen.

6 kap. Ansökan om och beviljande av stöd

30 §. Ansökningstid och information om ansökningsmöjligheten. I 1 mom. föreslås bestämmelser om ansökningstiden. Till ansökningstiden knyts också en prioritetsordning för ansökningarna. För att man ska kunna prioritera de olika projekten måste ansökningarna jämföras med varandra. Detta är inte möjligt utan att man känner till vilka ansökningar som ska jämföras. I praktiken kräver detta att ansökan eller handläggningen periodiseras, antingen genom att en viss ansökningstid, som kan vara flera per år, fastställs för ansökan eller genom att ansökningar tas emot kontinuerligt, men avgörs på ett sådant sätt att de ansökningar som inkommit under en viss period jämförs varefter de väljs ut som får finansiering. Vid behov kan det finnas en tidsfrist mellan ansökningstiderna, då ansökningar inte alls tas emot, till exempel för att man då avgör

de ansökningar som kommit in under ansökningstiden. Sökande bör i så fall också vara medvetna om ansökningstiderna. Ansökningsperioden är i första hand ett administrativt förfarande som inte nödvändigtvis har någon inverkan på ansökningsförfarandet. I praktiken förutsätter båda metoderna att en viss mängd medel tilldelas för ansökningar som inkommit antingen under ansökningstiden eller under ansökningsperioden och att ansökningarna finansieras i prioritetsordning. Om de ansökningar som inkommit under ansökningstiden inte kan finansieras ur finansieringskvoten för ansökningstiden i fråga, är utgångspunkten att ansökan avslås. Då de administrativa handläggningsperioderna fastställs skulle det vara enklare att överföra ansökningar som inte har finansierats till handläggningen av ansökningar om medel från följande ansökningsperiod. Detta skulle emellertid innebära att de konkurrerar med de nya ansökningarna och eventuellt fortfarande blir utan finansiering. En sådan överföring är inte möjlig särskilt länge, eftersom en god förvaltning förutsätter att sökanden får ett avgörande om sin ansökan inom skälig tid. Enligt 23 § i förvaltningslagen (434/2003) ska ett ärende behandlas utan obefogat dröjsmål och myndigheten ska dessutom på begäran av en part ge en uppskattning om när beslut meddelas.

Av denna anledning föreslås i 1 mom. bestämmelser om möjligheten att fastställa en ansökningstid eller en ansökningsperiod när ansökningarna ställs i prioritetsordning. Om ingen ansökningstid fastställs, bör stödansökningarna avgöras för varje ansökningsperiod. Ett liknande förfarande har redan tillämpats under den innevarande programperioden. Bestämmelser om det här finns i 34 § 1 mom. i den gällande lagen.

Enligt 2 mom. ska närings-, trafik- och miljöcentralen i lämplig omfattning informera om möjligheten att ansöka om det stöd som hör till centralens behörighet, om ansökningsförfarandet och om de viktigaste förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd. Enligt 3 mom. ska en lokal aktionsgrupp informera om liknande frågor när det gäller åtgärder och projekt som finansieras ur gruppens finansieringskvot. De här momenten motsvarar det som anges i 34 § 3 och 4 mom. i den gällande lagen.

31 §. Ansökan om stöd. I paragrafen finns bestämmelser om ansökan om stöd. Enligt 1 mom. ska stöd sökas elektroniskt via en nättjänst som är avsedd för ändamålet. Nättjänsten i fråga är en del av den informationsresurs för livsmedelsförvaltningen som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021). Inloggningen förutsätter stark autentisering. Sökanden identifieras med stark autentisering på det sätt som föreskrivs i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

Elektronisk ansökan har varit i bruk också under tiden med den gällande lagen, men i fortsättningen kan ansökan endast lämnas in elektroniskt. Under den gällande lagens giltighetstid och EU:s innevarande programperiod har andelen elektroniska ansökningar om utvecklingsprojekt och företagsstöd hela tiden ökat och 2020 var den cirka 96 procent. År 2020 gjordes 98,54 procent av ansökningarna om företagsstöd och 93,48 procent av ansökningarna om stöd för utvecklingsprojekt elektroniskt. Av de 3 279 ansökningar som lämnades in hade endast 117 gjorts på en pappersblankett. De flesta ansökningarna på pappersblankett lämnades in i början av den pågående programperioden, då den elektroniska ansökan infördes som en ny möjlighet och inte till en början användes fullt ut.

Under den kommande planperioden kommer den elektroniska tjänsten att vara i bruk när ansökan om stöd inleds. När det gäller stöd för utvecklingsprojekt och projektstöd på landsbygden är sökanden i regel ett företag eller en annan sammanslutning, det vill säga i praktiken oftast en juridisk person. Företagsstöd kan också beviljas enskilda näringsidkare, det vill säga firmaföretagare. Skyldigheten att använda elektroniska tjänster gäller således i huvudsak juridiska perso-

ner, men också i liten utsträckning fysiska personer som utövar näringsverksamhet. Skyldigheten gäller ansvariga personer i föreningar, företag eller andra sammanslutningar samt fysiska personer som utövar näringsverksamhet och som med stöd av statistiken ovan kan anses ha tillräcklig teknisk beredskap och tillräckliga färdigheter för att använda elektroniska tjänster.

I 2 mom. finns bestämmelser om undantag från att ansöka om stöd elektroniskt. Även om elektronisk ansökan är den huvudsakliga formen för ansökan om stöd, ger momentet utrymme för att det i vissa situationer är motiverat att möjliggöra ansökan i pappersform. I momentet föreslås ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela föreskrifter om att det är möjligt att ansöka på något annat sätt än på elektronisk väg. Ett brådskanie verkställande av stödsystemet kan till exempel vara kopplat till situationer där ett stödsystem av krisstödstyp snabbt bör verkställas. Antalet stödansökningar kan vara litet i situationer där antalet stödtagare är begränsat på grund av stödsystemet och det därför inte med tanke på ekonomi och tidsplan skulle vara motiverat att anpassa det elektroniska systemet till det nya stödsystemet. Med andra jämförbara särskilda skäl avses bland annat situationer där en sådan stark elektronisk autentisering som lagen förutsätter i samband med ansökan inte skulle vara möjlig för en viss grupp sökande.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela föreskrifter i samband med ansökan om stöd. Paragrafen motsvarar det bemyndigande att meddela föreskrifter som finns i den gällande lagen.

32 §. Behörig närings-, trafik- och miljöcentral. I 1 mom. föreslås att den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen ska regleras på samma sätt som i 37 § i den gällande lagen, varvid den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde den åtgärd som stöds ska genomföras fortfarande är behörig. Detta är en sekundär behörighetsbestämmelse. Med stöd av 5 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) är det möjligt att föreskriva om närings-, trafik- och miljöcentralens behörighet även på annat sätt. Detta gör det möjligt att bland annat koncentrera stödansökningarna till vissa närings-, trafik- och miljöcentraler och att ge vissa närings-, trafik- och miljöcentraler bestämda specialiseringsuppgifter.

I 2 mom. ingår bestämmelser om projekt som överskrider områdesgränserna och om riksomfattande projekt. Om den åtgärd som stöds ska genomföras inom flera än en centrals verksamhetsområde är den närings-, trafik- och miljöcentral behörig inom vars verksamhetsområde åtgärden i huvudsak ska genomföras. Dessutom kan närings-, trafik- och miljöcentralerna överföra en ansökan från den på detta sätt behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen till en annan närings-, trafik- och miljöcentral för avgörande. Då ska dock i första hand iakttas vad som föreskrivs i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna eller med stöd av den. Dessutom ska de berörda närings-, trafik- och miljöcentralerna ge sitt samtycke till överföringen. Om ett utvecklingsprojekt i huvudsak har nationella mål är den närings-, trafik- och miljöcentral behörig till vilken jord- och skogsbruksministeriet har anvisat medel för finansiering av nationella projekt. Under den innevarande perioden har medlen riktats till närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland.

33 §. Ansökan om stöd ur finansieringskvoten för en lokal aktionsgrupp. I paragrafen finns bestämmelser om förfarandet vid ansökan om stöd ur en aktionsgrupps finansieringskvot. Förfarandet vid ansökan om stöd motsvarar i övrigt vad som i 31 § föreslås om ansökan, men i 1 mom. finns därtill bestämmelser om en behörig aktionsgrupp som bestäms enligt det område där den åtgärd som stöds ska genomföras. I allmänhet meddelar den som ansöker om stöd redan i ansökningsstadiet var projektet genomförs och har varit i kontakt med aktionsgruppen i fråga innan ansökan har inlett.

Enligt 2 mom. ska den behöriga lokala aktionsgruppen kontrollera att ansökan uppfyller formkraven. Aktionsgruppens viktigaste uppgift är ändå att ge sitt yttrande om huruvida det med tanke på målen i den lokala strategin är ändamålsenligt att bevilja stödet. Den lokala aktionsgruppen ger in stödansökan och sitt yttrande till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen. Om det är den lokala aktionsgruppen själv som ansöker om stöd, tillämpas dock 31 § på ansökandet.

I 6 mom. föreslås ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter om hur ansökan ska ges in till närings-, trafik- och miljöcentralen samt om behandlingen.

34 §. Bedömning av en stödansökan. Enligt artikel 79 i förordningen om strategiska planer ska den förvaltande myndigheten efter samråd med övervakningskommittén fastställa urvalskriterier för de åtgärder som ska stödjas (interventioner). Syftet med tillämpning av urvalskriterier är att säkerställa likabehandling av sökande, bättre användning av medel och inriktning av stödet i enlighet med åtgärdernas syfte. Prioriteringen bör dokumenteras. Enligt tredje stycket i artikel 79 i förordningen om strategiska planer är det endast i vederbörligen motiverade fall möjligt att fastställa en annan urvalsmetod efter samråd med övervakningskommittén. Enligt artikel 124 i förordningen om strategiska planer ska övervakningskommittén för den strategiska planen avge ett yttrande om urvalskriterierna.

Ansökningar som uppfyller stöd villkoren avgörs i den ordning som anges i urvalskriterierna. I fråga om andra stöd än sådana som söks via aktionsgrupper fastställer jord- och skogsbruksministeriet, efter att ha hört övervakningskommittén, urvalskriterierna innan ansökningsförfarandet inleds. Avsikten är att ställa upp urvalskriterier för hela programperioden och inte separat för varje ansökningsomgång.

Under innevarande programperiod har man redan använt sig av metoden att bedöma projekt genom att poängsätta ansökningarna utifrån urvalskriterierna. Bestämmelser om det här finns i 34 § 1 mom. i den gällande lagen.

I 2 mom. föreslås att närings-, trafik- och miljöcentralen kan begära ett utlåtande av andra myndigheter innan stöd beviljas om sådana omständigheter som har samband med stödtagaren och den åtgärd som stöds, om detta är nödvändigt för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd.

I 3 mom. föreslås att närings-, trafik- och miljöcentralen innan företagsstöd beviljas kan göra ett företagsbesök för att bedöma förutsättningarna för att bevilja företagsstöd och den åtgärd som ska stödjas. De observationer som görs vid företagsbesöket ska antecknas samt delges sökanden. Företagsbesök får inte göras i utrymmen som är avsedda för boende av permanent natur. I 40 § i den gällande lagen föreskrivs nu om de frågor som anges i 2 och 3 mom.

35 §. Avbrott i beviljande av stöd. Jord- och skogsbruksministeriet har fortsatt rätt att genom sitt beslut avbryta beviljandet av stöd nationellt eller regionalt, om det inte finns behövliga medel för finansieringen av stödet eller om marknadsläget eller Europeiska unionens lagstiftning kräver det. Beviljande av stöd kan avbrytas för viss tid eller tills vidare. Hittills har beviljandet av stöd inte avbrutits på grundval av den paragraf som möjliggör detta.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska beslutet om avbrytande av stöden publiceras i Finlands författningssamling. Information om att beviljandet av stöd har avbrutits ska på ett heltäckande sätt nå eventuella sökande, och därför bör information om avbrottet ges i lämplig omfattning.

Paragrafens innehåll motsvarar 41 § i den gällande lagen.

36 §. Beviljande av stöd. I 1 mom. föreslås att beslut om beviljande av både företagsstöd och projektstöd ska fattas av den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen. Om den verksamhet som stöds ska genomföras inom flera än en centrals verksamhetsområde, ska den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen skaffa ett utlåtande från de övriga centralerna innan stödet beviljas. Stöd kan då beviljas endast om den andra närings-, trafik- och miljöcentralen ger ett utlåtande där deltagande i finansieringen av projektet förordas. Det är då inte fråga om att helt överföra ansökan till en annan närings-, trafik- och miljöcentral för avgörande, om vilket det finns bestämmelser i 32 § 2 mom.

I 1 mom. finns bestämmelser om stöd som söks direkt hos närings-, trafik- och miljöcentralen. Om ansökan i stället gäller stöd ur den lokala aktionsgruppens finansieringskvot, är enligt 2 mom. en förutsättning för beviljande att aktionsgruppen har gett ett utlåtande där ansökan förordas. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan avvika från den lokala aktionsgruppens utlåtande där ansökan förordas endast om beviljandet av stöd skulle strida mot Europeiska unionens lagstiftning eller den nationella lagstiftningen. För att den som ansöker om stöd ska ha möjlighet att använda administrativa rättsmedel bör aktionsgrupperna till närings-, trafik- och miljöcentralen lämna in också de ansökningar som de inte har förordat. Också på sådana ansökningar meddelar närings-, trafik- och miljöcentralen beslut, även om det alltid är negativt. För att handläggningstiderna ska hållas skäliga ska den lokala aktionsgruppen utan dröjsmål lämna ansökan med utlåtande till närings-, trafik- och miljöcentralen.

Paragrafen motsvarar det som anges i 42 § 1—2 mom. i den gällande lagen.

37 §. Stödbeslut. Den föreslagna paragrafen innehåller bestämmelser om innehållet i stödbeslutet och om stödvillkoren. I ett stödbeslut anges beloppet av det beviljade stödet, de stödvillkor som föreskrivs i den föreslagna lagen samt förutsättningarna för utbetalning och återkrav av stöd. Beslutet ska också innehålla de villkor och förutsättningar som anges i Europeiska unionens lagstiftning och som väsentligen och direkt inverkar på användningen och utbetalningen av stödet. För att stödbeslutet ska vara skäligt till sin omfattning och innehållet begripligt för sökanden ska som stödvillkor tas in endast sådana bestämmelser i Europeiska unionens lagstiftning som med tanke på sökanden och stödobjektet samt användningen och utbetalningen av stödet har en väsentlig och direkt inverkan. Bestämmelsen i momentet om godkännande av en plan för den åtgärd som stöds genom stödbeslutet ingår i 43 § i den gällande lagen.

I 2 mom. anges att stödbesluten även får undertecknas maskinellt. Detta avser i synnerhet eventuella beslut av masskaraktär. Detta innebär dock inte att beslutet undertecknas elektroniskt, vilket i princip är det sätt på vilket besluten undertecknas.

Paragrafen motsvarar 43 § i den gällande lagen.

7 kap. Utbetalning av stöd

38 §. Betalningsansökan. Enligt förslaget anges i paragrafen hur betalningsansökan ska göras. Betalningsansökan ska göras elektroniskt via den nättjänst som avses i 31 § 1 mom. Ansökan om utbetalning av stöd handläggs på motsvarande sätt som anges i bestämmelserna om handläggning av ansökan om stöd. Betalningsansökan ska då undertecknas elektroniskt.

Enligt 2 mom. ska som bilaga till ansökan lämnas de utredningar och, om inte stödet beviljats som en engångsersättning, de bokföringshandlingar som är nödvändiga för bedömningen av förutsättningarna för utbetalning av stöd. Till sitt innehåll motsvarar bestämmelsen 44 § 2 mom. i den gällande lagen.

För Livsmedelsverket föreslås behörighet att meddela närmare föreskrifter om de utredningar och bokslutshandlingar som ska läggas fram vid betalningsansökan. I bestämmelsen beaktas de ändringar i presentationen av utredningar och handlingar som den elektroniska kommunikationen medför. Motsvarande bemyndigande att meddela föreskrifter finns i 45 § 2 mom. i den gällande lagen.

39 §. Tidsfrist för betalningsansökan. I 1 mom. föreslås att en skälig tidsfrist sätts ut för inlämnande av ansökan. Tidsfristen räknas från den tidpunkt när stödbeslutet fattades. När stöd betalas i flera poster än en, kan tidsfristen för den sista betalningsansökan räknas från det att tiden för genomförande av åtgärden löpt ut.

I 2 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om den tidsfrist som sätts ut för inlämnande av en betalningsansökan.

Med undantag av de blanketter som används vid ansökan om betalning och de fullmaktsbestämmelser som gäller elektronisk kommunikation, motsvarar paragrafen 45 § 2 mom. i den gällande lagen.

40 §. Förutsättningar för utbetalning av stöd. I paragrafen föreslås bestämmelser om förutsättningarna för utbetalning av stöd. Den viktigaste är enligt 1 mom. att stödtagaren har genomfört de åtgärder för vilka stödet har beviljats och iakttagit stödvillkoren. Utöver vad som i den föreslagna lagen bestäms om stödberättigande och om förutsättningarna för utbetalning samt vad som införs som villkor i stödbeslutet ska bidrag, tekniskt bistånd och verksamhetspenning också omfattas av den allmänna budgetförordningen (EU, Euratom) 2018/1046, i vilken artikel 125 innehåller bestämmelser om formerna för unionsfinansiering och avdelning VIII kapitel 1 bestämmelser om bidrag. Ytterligare tillämpas vad som föreskrivs om förutsättningarna för utbetalning av understöd med stöd av den horisontella förordning som avses i 4 § 3 punkten i den föreslagna planförvaltningslagen och med stöd av den samt den förordning om strategiska planer som avses i 4 § 2 punkten i planförvaltningslagen och med stöd av den.

Om utbetalningen av stöd är resultatbaserad är en förutsättning för utbetalning av stöd enligt 2 mom. att stödtagaren på ett tillförlitligt sätt visar att alla de åtgärder som stöds har genomförts. Genomförandet av åtgärderna ska visas genom handlingar eller på något annat sätt som den myndighet som beviljat stödet förutsätter.

Om stödet har beviljats så att det helt eller delvis betalas ut utifrån faktiska kostnader, är en förutsättning för utbetalning av stödet till denna del att den utgift som stödtagaren har haft är faktisk, slutlig och verifierbar samt att den hänför sig till den åtgärd som stöds. Med kalkylerade kostnader som kan betalas avses de kalkylerade kostnader (flat rate) som enligt 12 § 1 mom. 3 punkten i den föreslagna lagen är godtagbara kalkylerade kostnader enligt separat definierade kostnadsslag för faktiska kostnader. Stödtagaren ska lägga fram handlingar och utredningar som gäller dessa förutsättningar. Till den del det är fråga om ett krav på att man genom bokföringen visar huruvida en utgift är faktisk och hur den hänförs ska Europeiska gemenskapens lagstiftning till denna del iakttas.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de grunder som används vid bedömningen av huruvida en utgift är faktisk, slutlig, skälig och verifierbar. I momentet föreslås dessutom ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter om de utredningar och bokföringshandlingar som visar att en åtgärd har genomförts samt huruvida utgifterna är faktiska, slutliga, verifierbara och skäliga samt vilka åtgärder de avser.

Paragrafen motsvarar i sak 46 § i den gällande lagen, men den har preciserats särskilt när det gäller termer.

41 §. Stödbelopp som betalas ut. I paragrafen föreslås bestämmelser om det stödbelopp som ska betalas ut. I 1 mom. föreslås bestämmelser om hur resultatbaserat stöd ska betalas ut. Stödet betalas ut i poster som motsvarar de åtgärder som godkänts genom stödbeslutet. Genom stödbeslutet kan åtgärderna delas in i delar och genomförandet granskas för de olika delarna. De faktiska kostnaderna är inte relevanta vid resultatbaserad utbetalning.

Bestämmelser om det stöd som ska betalas ut på grundval av de faktiska kostnaderna ingår i 2 mom. Stödet betalas högst till beloppet av den andel av de godtagbara kostnader som ingår i betalningsansökan som motsvarar stödnivån och beloppet av det beviljade stödet.

I 3 mom. förutsätts att stödtagaren för myndigheten lägger fram en utredning om annan offentlig finansiering. I fråga om projektstöd krävs dessutom i samband med betalningsansökan en utredning om inkomsterna och om privat finansiering. Till denna del motsvarar förfarandet det som anges i 47 § 2 mom. i den gällande lagen. Den privata finansieringsandelen kan vara större än vad som krävs i stödbeslutet.

Den privata finansiering som anges i planen för utvecklingsprojekt betraktas inte som inkomster. Stödtagaren ska också i fortsättningen lägga fram en utredning om inkomsterna från projektet i samband med betalningsansökan. En inkomst som inte har beaktats när stödet beviljades eller en inkomst som överstiger inkomsten enligt finansieringsplanen minskar det stöd som betalas ut.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att vid behov genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om inkomster och deras inverkan på stödbeloppet. I momentet föreslås också ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter om den utredning som gäller den övriga offentliga och privata finansieringen av projektet samt inkomsterna från projektet.

42 §. Stödposter. I paragrafen föreslås bestämmelser om i hurdana poster stödet betalas ut. Enligt 1 mom. betalas stödet i en eller flera poster. På lagnivå ska det inte längre finnas några bestämmelser om årliga maximibelopp för utbetalningar av stöd, och inte heller om stöd som måste betalas ut minst en gång per år. Det är inte ändamålsenligt att fastställa beloppen för de olika stödposterna eller meddela bestämmelser om årlig betalningsansökan på lagnivå. Vid behov kan närmare bestämmelser om betalningsposterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Övervakningen av projektens framskridande kommer i framtiden att ske på ett annat sätt än genom en lagstadgad skyldighet för stödtagaren att varje år lämna in en betalningsansökan.

Stöd för utvecklingsprojekt kan betalas i förskott, om det är motiverat med hänsyn till stödtagarens ställning och genomförandet av den åtgärd som stöds. Det ska också vara möjligt att betala ut verksamhetspenning till aktionsgrupperna i förskott.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om utbetalningsposterna, om det stödbelopp som ska betalas i förskott, om förutsättningarna och villkoren för betalning av förskott samt om förfarandet vid ansökan om och utbetalning av förskott. I sak motsvarar bestämmelsen 48 § 3 mom. i den gällande lagen.

Innehållet och dispositionen i 48 § i den gällande lagen har förtydligats genom att bestämmelserna om betalningsposter flyttats till en annan paragraf än bestämmelserna om godkännande och betalning av stöd. Efter ändringen motsvarar paragrafernas rubriker bättre deras innehåll.

43 §. Godkännande och utbetalning. I paragrafen anges att den närings-, trafik- och miljöcentral som beviljat stödet beslutar om utbetalningen av stödet. Närings-, trafik- och miljöcentralen sammanställer uppgifterna om avgifterna och lämnar dem till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket är utbetalande organ och svarar för godkännandet av utgifterna och för utbetalningen till stödtagaren. Besluten om betalningar kan undertecknas maskinellt.

Paragrafen motsvarar 48 § 1 i den gällande lagen.

8 kap. Ärendehanteringssystem och övervakning av stöd

44 §. Lämnan av uppgifter för övervakning. Enligt förslaget innehåller paragrafen bestämmelser om vilken myndighet som har rätt att få övervakningsuppgifter om genomförandet av stödsystemet och om av vem dessa uppgifter kan fås. Trots sekretessbestämmelserna har jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket rätt att av närings-, trafik- och miljöcentralen och av aktionsgruppen avgiftsfritt få för förvaltningen av understödssystemet behövliga uppgifter och utredningar om ansökan om understöd och beviljande och utbetalning av understöd samt om tillsynen över understöd. Jord- och skogsbruksministeriet har motsvarande rätt att få uppgifter av Livsmedelsverket.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om jord- och skogsbruksministeriets, Livsmedelsverkets samt närings-, trafik- och miljöcentralernas rätt att av stödtagarna få uppgifter om användningen av understöden. I 2 mom. föreslås också bestämmelser om stödtagarens skyldighet att till närings-, trafik- och miljöcentralen eller aktionsgruppen lämna utredningar och övervakningsuppgifter om hur den åtgärd som stöds avancerar samt vilka effekterna av den är. När understöd har sökts genom aktionsgrupper ska uppgifterna lämnas till aktionsgruppen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om sättet att lämna ut övervakningsuppgifter. Eftersom elektronisk kommunikation blir allt viktigare också när övervakningsuppgifter lämnas ut, ska det inte längre vara möjligt att lämna ut övervakningsuppgifter på annat sätt än med hjälp av teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt sätt. Detta gör det enklare att granska övervakningsuppgifterna och vidarebefordra dem till kommissionen. Övervakningsuppgifternas tillförlitlighet får större tyngd under den nya finansieringsperioden, då utvärderingen av resultaten kommer att spela en central roll.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om innehållet i utredningarna och övervakningsuppgifterna. Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om hur utredningarna och övervakningsuppgifterna ska presenteras samt om hur de ska lämnas till närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Med undantag för sättet att lämna ut övervakningsuppgifter motsvarar paragrafen det som anges i 49 § i den gällande lagen.

45 §. Informationssystem för ärendehantering och övervakning. I paragrafen föreslås bestämmelser både om information som lagras elektroniskt från informationssystemet och information som lagras elektroniskt i systemet. De handlingar som uppkommer vid skötseln av uppgifter enligt den föreslagna lagen och de register som bildas av dem utgör en del av livsmedelsförvaltningens informationsresurs. Bestämmelser om förande och användning av de register som hör till informationsresursen samt om behandling av kunduppgifter finns i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021).

De uppgifter som ska föras in i informationssystemet är sökandens namn och kontaktinformation samt personbeteckning eller företags- och organisationsnummer, namn och kontaktinformation för sökandens kontaktperson samt motsvarande uppgifter om den som deltar i genomförandet av den åtgärd som stöds och till vilken stöd överförs i enlighet med 24 §. I registret kan också föras in uppgifter om innehållet i, målen för och resultaten av den åtgärd som stöds och uppskattningar av kostnaderna och den totala finansieringen för den åtgärd som stöds samt uppgifter om utfallet av dessa och uppgifter om det program som deltar i finansieringen av den åtgärd som stöds. På samma sätt kan uppgifter föras in om stöd- eller betalningsansökan och avgörandet av ansökan samt specificerande uppgifter om stödet. Även namn och kontaktinformation för medlemmarna i projektets styrgrupp samt uppgifter om stöd som beviljats och betalats till stödtagaren kan föras in. Dessutom är det möjligt att föra in storleken på den offentliga finansiering som används för den åtgärd som stöds, uppgift om huruvida det beviljade stödet är statligt stöd, uppgifter om inspektionen och de iakttagelser som gjorts vid den, om de stöd som återkrävs av stödtagaren och om verkställandet av återkravet och om andra administrativa påföljder samt de uppgifter som samlas in för övervakning. Ytterligare kan andra nödvändiga uppgifter som samlats in vid handläggningen av ansökan föras in.

På dessa uppgifter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Dessutom är den information offentlig som medlemsstaterna enligt EU:s lagstiftning är skyldiga att offentliggöra. Sådana skyldigheter kan ingå både i lagstiftningen om stöd från Ejflu och i lagstiftningen om statligt stöd. I praktiken omfattar uppgifterna namnet på stödtagaren, karakteriseringen av den åtgärd som stöds och stödbeloppet. De uppgifter som offentliggörs förväntas inte innehålla uppgifter som enligt nationell lagstiftning är sekretessbelagda. Offentliggörande innebär att sådan information ska offentliggöras på medlemsstatens separata webbplats.

Utöver att den nättjänst som ingår i informationssystemet kan användas för ansökan om stöd kan också finansiering, beviljande och utbetalning av stöd samt därtill hörande åtgärder, inspektioner och återkrav samt stödets effekter övervakas med hjälp av informationssystemet. Utöver övervakningen sker även den egentliga handläggningen av ärenden med hjälp av informationssystemet. En i registret elektroniskt lagrad handling arkiveras också elektroniskt.

Enligt 2 mom. förvaras de uppgifter som ingår i informationssystemet tio år från det att beslutet om beviljande av stöd fattats. Om stöd har beviljats förvaras uppgifterna dock tio år från utbetalningen av den sista stödposten. Om det är fråga om stöd som ingår i en plan som delfinansieras av Europeiska unionen förvaras uppgifterna minst fem år efter det att Europeiska kommissionen betalade ut den sista posten av unionens finansieringsandel i planen. Om det emellertid i Europeiska unionens lagstiftning om stöd som beviljats som statligt stöd krävs en längre tid för förvaring i fråga om sådant stöd på vilket nämnda lagstiftning ska tillämpas, ska dessutom lagstiftningen i fråga tillämpas på förvaringstiden.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om sådana uppgifter i registret som inte är personuppgifter.

46 §. Aktionsgruppens och sökandens rätt att få registeruppgifter. I 1 mom. föreskrivs om den lokala aktionsgruppens rätt att trots sekretessbestämmelserna ur registret få uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppdrag som åligger gruppen. Till aktionsgruppen ska då till exempel kunna ges information om återkrav som inverkar på utbetalningen av den kommunpenning som aktionsgruppen använder eller på avtal mellan aktionsgruppen och stödtagaren. För varje begäran bör det dock alltid finnas en särskild motivering till att sekretessbelagd information är nödvändig för att uppdraget ska kunna utföras. Den som ansöker om stöd ska i sin tur i nättjänsten ha rätt att följa hur ett ärende som gäller ansökan, utbetalning, inspektion och återkrav framskrider och avgörs. En aktionsgrupp har motsvarande rätt i fråga om stöd som har

sökts och beviljats ur dess finansieringskvot. Avsikten är att aktionsgruppen själv ska använda nättjänsten för att se uppgifter om stöd som sökts, beviljats och betalats ut ur gruppens finansieringskvot. Aktionsgruppen ska dock inte kunna se uppgifter om övervakning, inspektion och återkrav eller sådana sekretessbelagda uppgifter som har införts i registret i samband med ansökan om och utbetalning av stöd.

I fråga om stöd som har sökts ur dess finansieringskvot har aktionsgruppen dessutom rätt att i den nättjänst som ingår i ärendehanteringssystemet se konsoliderade uppgifter om de stöd som beviljats ur dess finansieringskvot.

För att följa hur ärendet framskrider krävs elektronisk identifiering av både sökanden och aktionsgruppen samt för aktionsgruppen dessutom rätt att se konsoliderade uppgifter.

Paragrafen motsvarar 51 § i den gällande lagen.

9 kap. Inspektion

47 §. Inspektionsrätt. Den inspektionsrätt som föreslås i paragrafen motsvarar det som anges i 52 § i den gällande lagen. Därmed kan jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och det attesterande organet alltjämt förrätta inspektioner som gäller de myndigheter som ansvarar för genomförandet och stödtagaren i syfte att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stöd iakttas. Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt det attesterande organ som avses i 12 § i planförvaltningslagen har motsvarande rätt i fråga om stödtagarna enligt vad som föreskrivs i eller med stöd av den horisontella förordning som avses i 4 § 2 punkten i planförvaltningslagen. Om ett stöd på det sätt som avses i 23 § i denna lag har överförs på någon annan aktör har de ovannämnda myndigheterna och det attesterande organet rätt att granska även denna aktörs ekonomi och verksamhet för att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stöd iakttas. Det är nödvändigt att särskilt nämna det attesterande organet, eftersom detta, åtminstone tills vidare, de facto är en privat revisionssammanslutning.

Också Europeiska unionens organ har inspektionsrätt enligt vad som bestäms i Europeiska unionens lagstiftning, i fråga om stöd som helt eller delvis har beviljats av Europeiska unionens medel eller som har beviljats som statligt stöd. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om inspektionsrätt för Europeiska unionens organ. Rätten gäller till exempel kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), Europeiska revisionsrätten och Europeiska åklagarmyndigheten. Denna bestämmelse är i huvudsak informativ, eftersom organens behörighet att utföra sina uppgifter, inklusive inspektionsrätten, fastställs i nedanstående förordningar. Vid tillämpningen av stödsystemet enligt lagen om strukturstöd till jordbruket ska Europeiska unionens lagstiftning iakttas, såsom de förordningar som avses i 4 § 2 och 10 punkten i den föreslagna lagen, det vill säga förordningen om strategiska planer och den horisontella förordningen och kommissionens förordningar, tillämpningsföreskrifter och vägledningar som utfärdats med stöd av dem.

48 §. Inspektion. Den paragraf som gäller utförandet av inspektionen ska i huvudsak bestå i enlighet med 53 § i den gällande lagen. Eftersom kommissionen inte kommer att utfärda några mer precisa förordningar om de inspektioner som ska utföras under den nya finansieringsperioden, föreslås i paragrafen att de inspektioner som utförs ska baseras på den revisionsstrategi och den revisionsplan som Livsmedelsverket har utarbetat. Syftet med inspektionerna är att säkerställa att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar korrekt, att de finansierade åtgärderna verkligen genomförs och att detta sker på lämpligt sätt. Närmare bestämmelser kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

För att kunna genomföra en inspektion har myndigheten och det attesterande organet rätt att få tillträde till byggnader, lokaler och platser som är betydelsefulla med hänsyn till den åtgärd som stöds och användningen av stödet. Inspektionen kan därför i den omfattning som tillsynsuppgiften kräver gälla byggnader, lokaler, förhållanden, informationssystem och handlingar som är betydelsefulla med hänsyn till den åtgärd som stöds och användningen av stödet. Inspektion får dock inte utföras i lokaler som används för boende av permanent natur. Bestämmelsens förhållande till den hemfrid som garanteras av grundlagen behandlas närmare i avsnitt 12.

För att inspektionsuppdraget ska kunna skötas på ett lämpligt sätt kan enligt 2 mom. en utomstående revisor befullmäktigas för inspektionen. Det är högst osannolikt att revisorn ensam skulle få rätt att utföra en normal revision. I situationer där det till exempel finns anledning att misstänka att stödtagarens ekonomiförvaltning och redovisning inte genomförs på ett korrekt sätt kan en revisor emellertid anlitas. Om en inspektion av en större organisation i detta avseende tar flera dagar, är det inte lämpligt att en företrädare för myndigheten är närvarande vid den faktiska kontrollen, även om myndighetens företrädare i vissa fall i början av inspektionen på plats skulle ange orsaken till och syftet med inspektionen.

Revisorn ska vara en revisor eller revisionssammanslutning enligt revisionslagen (459/2007) eller lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999). Revisionssammanslutningen ska utse en för inspektionen huvudansvarig revisor. Vid utförandet av inspektionsuppdrag tillämpas förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. På revisorn tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförande av inspektionsuppdrag. I informationssyfte konstateras också att bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

En inspektionsberättelse ska göras upp över en inspektion och utan dröjsmål ges in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen och Livsmedelsverket. Inspektionen ska utföras i enlighet med bestämmelserna i EU-lagstiftningen om förfarandet och de rättigheter och skyldigheter som gäller för den person som är föremål för inspektionen.

Den som utför inspektionen har rätt att omhänderta handlingarna och annat material som har samband med användningen av stödet, om detta krävs för att syftet med inspektionen ska uppnås. Handlingarna och annat material ska utan dröjsmål returneras när de inte längre behövs för inspektionen.

De myndigheter och attesterande organ som avses i 47 § har rätt att avgiftsfritt få handräckning av polisen för inspektionen. En sådan bestämmelse begränsar inte andra myndigheters rätt till insyn enligt lag eller andra författningar.

I 4 mom. föreskrivs om genomförandet av inspektioner som hänför sig till Livsmedelsverkets inspektionsrätt samt om strategin och planen för genomförandet av dem. Vid inspektionerna betonas det slumpmässiga urvalet och riskkriteriet. Närmare bestämmelser om hur inspektionerna ska genomföras utfärdas genom förordning av statsrådet. Under den nuvarande programperioden har kommissionen med hjälp av rättsakter på ett mycket detaljerat sätt fastställt hur inspektionerna ska genomföras och hur många inspektioner som ska göras. I framtiden kommer medlemsstaterna att ha mera nationell prövningsrätt, men inspektionerna måste ändå göra det möjligt att visa att förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar på ett trovärdigt sätt.

10 kap. Återbetalning av stöd, upphörande med utbetalning av stöd samt återkrav

49 §. Återbetalning av stöd. I paragrafen föreslås motsvarande bestämmelser om återbetalning av stöd som i 54 § i den gällande lagen. Stödtagaren är då skyldig att på eget initiativ betala tillbaka stödet eller en del av det i en situation där stöd har betalats ut felaktigt, till ett för stort belopp eller uppenbart utan grund. Stödtagaren ska betala tillbaka stödet eller en del av det också när det inte kan användas på det sätt som förutsätts i stödbeslutet. Återbetalningen bör ske utan dröjsmål. Om det belopp som ska återbetalas är högst 100 euro, behöver det inte betalas tillbaka. Det här beloppet motsvarar det högsta belopp som man kan avstå från att återkräva. Skyldigheten att betala tillbaka stödet gäller inte skillnaden mellan stöd som beviljats enligt kalkylerade grunder och de faktiska kostnaderna. Det uppenbart ogrundade eller felaktiga stödet ska även i detta fall återbetalas.

50 §. Upphörande med utbetalning av stöd samt återkrav. Enligt förslaget ändras det inledande stycket i 1 mom. så att den nuvarande formuleringen om avbrytande av utbetalning av stöd ändras till en formulering om upphörande med utbetalning av stöd. Den föreslagna ändringen ger en tydligare bild av det praktiska resultatet än den nuvarande termen i bestämmelsen.

I det inledande stycket i 1 mom. konstateras närings-, trafik- och miljöcentralens skyldighet att upphöra med utbetalningen av stöd och att återkräva stödet. När det gäller de olika kriterierna för återkrav är det i praktiken också möjligt att hela stödet inte återkrävs utan bara en del av det. Detta kan till exempel bero på innehållet i 3 mom., enligt vilket återkrav ska ske om stöd villkoren inte har iakttagits. Om underlåtelsen att iaktta villkoren är lindrig skulle det vara oskäligt att återkräva hela stödet. Utöver det ovanstående föreslås också en ändring av rubriken för paragrafen för att återspegla de föreslagna ändringarna.

Återkravskriteriet i 3 mom., som grundar sig på underlåtelse att iaktta stöd villkoren, är ett nytt återkravskriterium. Detta kriterium klargör situationer där stödtagaren uppenbart har brutit mot villkoren i stödbeslutet, men andra grunder för återkrav inte är direkt tillämpliga i situationen.

Kriterierna för återkrav i 1, 2, 6 och 7 mom. motsvarar kriterierna för återkrav i 55 § 1 mom. 1, 2, 4 och 5 punkten i den gällande lagen.

Om den verksamhet eller egendom som stöds enligt 1 mom. 4 punkten eller en del av den överläts till någon annan, leder detta till återkrav av stödet. Också nedläggning eller väsentlig minskning av den verksamhet som är föremål för stöd leder till återkrav. Med överlåtelse till någon annan avses åtgärder som leder till att den verksamhet eller egendom som är föremål för stödet övergår i någon annans ägo eller besittning eller för att utnyttjas på något annat sätt. Med överlåtelse av verksamheten avses till exempel överlåtelse av ägande- eller besittningsrätten till någon av de affärsverksamheter som stöds eller till stödtagarens hela affärsverksamhet. Också försäljning av företagets aktier granskas mot bakgrund av denna punkt. Med överlåtelse av egendom avses överlåtelse av ägande- eller besittningsrätten till den egendom som är föremål för stödet. Om stödtagaren exempelvis säljer en del av de maskiner och anordningar som är föremål för stödet och man inte till gården förvärvar egendom som kan anses vara likvärdig, ska NTM-centralen återkräva understöd som hänför sig till den sålda egendomen. Med överlåtelse jämföras att den egendom som stöds blir föremål för en utökningsåtgärd. Närings-, trafik- och miljöcentralen är dock inte skyldig att upphöra med utbetalningen och att återkräva stödet, om stödtagaren har överlåtit den företagsverksamhet som är föremål för stödet eller föremålet för den investering som stöds före utgången av den tidsfrist som anges i 27 § och har förvärvat motsvarande egendom till gården eller genomfört ett ägar- eller företagsarrangemang i enlighet med den paragrafen. I motiveringen till bestämmelserna i 27 § utreds slopandet av ett tillstånd som närings-, trafik- och miljöcentralen för närvarande beviljar.

Med nedläggning avses inte avslutande av verksamheten genom konkurs.

I 1 mom. 5 punkten föreskrivs om återkrav av stöd i en situation där mottagaren av det understöd som hänför sig till investeringen har försatts i konkurs under den användningstid som avses i 27 §. Konkursen bör anses leda till återkrav om stödtagaren i sin verksamhet har begått ett sådant gäldenärsbrott som avses i 39 kap. i strafflagen (39/1889). Ett beslut om återkrav till följd av konkurs bör återkallas, om det förordnas att försättandet i konkurs ska återkallas eller upphävas med anledning av besvär. Bestämmelsen om åtgärdens varaktighet iakttas inte i fråga om åtgärder som innebär att produktionsverksamheten upphör till följd av en konkurs där det inte rör sig om bedrägeri. Att endast försättas i konkurs ska därför inte anses utgöra en grund för återkrav, och det finns inte anledning att vidta ytterligare åtgärder till följd av en konkurs som anses vara normal. Detta motsvarar de villkor som under den nuvarande programperioden grundar sig direkt på EU-lagstiftningen. Till den del gäldenärens brott ännu bara är föremål för utredning när personen försätts i konkurs, bör fordran bevakas i konkursen och vid behov bör ärendet avgöras genom beslut om återkrav sedan brottmålet har avgjorts. Om verksamheten har upphört eller väsentligt minskats före konkursen, ska återkravsärendet dock behandlas i enlighet med 1 mom. 4 punkten. Den föreslagna bestämmelsen kräver i praktiken att NTM-centralerna följer stödtagarnas konkurser. De bör också övervaka fordran i ett konkursförfarande om det uppstår misstankar om gäldenärsbrott. Ett slutligt beslut om återkrav kan fattas efter en lagakraftvunnen dom om gäldenärsbrott.

I 2 mom. föreskrivs om situationer där Livsmedelsverket fattar beslut om att utbetalningen ska upphöra och beslut om återkrav.

Ett belopp som uppgår till högst 100 euro behöver dock fortfarande inte återkrävas. Det belopp som inte återkrävs måste nu fastställas nationellt, eftersom det inte finns någon bestämmelse om detta i EU-lagstiftningen. Beloppet motsvarar det belopp som tidigare grundade sig på EU-lagstiftningen. Dessutom behövs bestämmelser om återbetalning av stöd som beviljats flera stödtagare gemensamt. Då svarar alla stödtagare solidariskt för återbetalningen av stödet.

51 §. Dröjsmålsränta på belopp som återkrävs. Enligt förslaget ska bestämmelserna om dröjsmålsränta på stöd eller del därav som återkrävs i huvudsak vara samma som i 57 § i den gällande lagen. På det belopp som återbetalas ska betalas en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) som beräknas enligt den tid som börjar 60 dagar efter beslutet om återkrav och slutar när fordran betalas eller, om fordran dras av från en post som ska betalas ut senare, när avdraget görs.

52 §. Jämkning av återkrav. Om jämkning av återkrav föreslås samma bestämmelser som i 58 § i den gällande lagen. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan helt eller delvis avstå från att återkräva det belopp som betalats ut felaktigt eller utan grund eller från att ta ut den ränta som ska betalas på beloppet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att återkräva det fulla beloppet. En jämkning av återkravet begränsas av kraven i Europeiska unionens lagstiftning om återkrav av stöd till fullt belopp. Det är därför endast undantagsvis möjligt att jämka återkrav.

53 §. Minskat stöd, påföljder och vite. Paragrafen innehåller bestämmelser om minskat stöd och påföljder. Påföljderna grundar sig på medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 59 i den horisontella förordningen. Enligt artikel 59.1 i den horisontella förordningen (Skydd av unionens ekonomiska intressen) ska medlemsstaterna, samtidigt som de tillämpliga styrningssystemen i samband med den gemensamma jordbrukspolitikens respekteras, anta alla de lagar och andra författningar samt vidta de andra åtgärder som behövs för att säkerställa ett effektivt skydd av unionens ekonomiska intressen. I artikel 59 d i förordningen anges att dessa lagar, bestämmelser

och åtgärder särskilt ska vara förknippade med tillämpande av sanktioner som är effektiva, avskräckande och proportionella i enlighet med unionsrätten eller, om detta inte är möjligt, nationell rätt, och väcka talan, om så behövs.

Vid administrativa kontroller eller andra kontroller som utförs i samband med behandlingen av en ansökan om utbetalning kan det uppdagas brister i genomförandet av den åtgärd som stödet gäller. Med administrativ kontroll avses myndighetsbehandling av en ansökan om utbetalning. Om en myndighet upptäcker att den åtgärd som stöds inte har genomförts i enlighet med en godkänd plan eller om den som ansöker om stöd har uppgett icke stödberättigande kostnader, betalas stödet inte ut eller minskas det stöd som betalas. Stödtagaren kan drabbas av en annan åtgärd på grund av allvarliga brister som myndigheten har upptäckt. I värsta fall utbetalas inget stöd alls. Denna påföljd kommer i fråga i en situation där stödtagaren till exempel har använt det beviljade stödet till något nästan helt annat än det som stödbeslutet förutsatte. Minskning av stöd kommer i sin tur i fråga i en situation där sökanden till vissa delar har deklarerat icke stödberättigande kostnader. Men även i den sistnämnda situationen kan graden av allvar variera. I de situationer som nämns ovan beaktas vid bestämmandet av påföljderna i enlighet med artikel 59.5 i den horisontella förordningen hur allvarlig, omfattande, bestående och återkommande försummelsen är.

Dessutom föreskrivs i 2 mom. också om undantag från påförande av påföljder. I momentet hänvisas i fråga om tillämpande av undantag vid påförande av påföljder till situationer som avses i artikel 59.5 andra stycket a, b och c i den horisontella förordningen. Påföljder påförs inte heller i andra situationer som är jämförbara med dem som avses i den ovannämnda horisontella förordningen. Artikel 59.5 andra stycket a i den horisontella förordningen gäller force majeure och exceptionella omständigheter. I dessa fall bevarar den som ansöker om stöd sin rätt till stöd. I de situationer som avses i artikel 59.5 andra stycket b och c i den horisontella förordningen tillämpas inte sanktionen, men stödet minskas dock till den del som sökanden inte har rätt till det. I situationer enligt punkt b beror den bristande efterlevnaden på fel från den behöriga myndighetens eller någon annan myndighets sida, och felet kunde inte rimligen ha upptäckts av den person som berörs av den administrativa sanktionen. I de situationer som avses i punkt c kan den berörda personen på ett för den behöriga myndigheten tillfredsställande sätt visa att denne inte bär skulden för bristande efterlevnad av de skyldigheter som avses i punkt 1 i denna artikel, eller den behöriga myndigheten kan på annat sätt övertygas om att den berörda personen inte bär skulden.

Enligt det föreslagna 3 mom. fastställs påföljderna i enlighet med artikel 61 i den horisontella förordningen om stödmottagaren har underlåtit att följa lagstiftningen om offentlig upphandling. Om den bristande efterlevnaden rör unionsregler eller nationella regler om offentlig upphandling ska medlemsstaterna, enligt artikel 61 första stycket i den horisontella förordningen, säkerställa att den del av stödet som inte ska betalas ut eller som ska dras in fastställs på grundval av hur allvarlig den bristande efterlevnaden är och i enlighet med proportionalitetsprincipen. Likaså ska medlemsstaterna enligt artikel 61 andra stycket säkerställa att transaktionens laglighet och korrekthet bara påverkas upp till den del av stödet som inte ska betalas ut eller som ska dras in.

Om vite föreskrivs i 4 mom. på motsvarande sätt som i 59 § 4 mom. i den gällande lagen.

Enligt det föreslagna 5 mom. får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkning av minskningar och påföljder.

54 §. Beslut om återkrav och upphörande med utbetalning. Enligt förslaget är bestämmelserna om beslut om återkrav och upphörande med utbetalning i huvudsak desamma som i 60 § i den

gällande lagen. Beslutet ska fortfarande fattas av närings-, trafik- och miljöcentralen. I beslutet anges det belopp som återkrävs samt förfallodagen för betalningen, som är 60 dagar efter dagen för återkravsbeslutet. Enligt 2 mom. ska ett beslut om återkrav fattas utan ogrundat dröjsmål efter det att närings- trafik- och miljöcentralen fått del av den grund som anges i 50 § och senast inom tio år från det att den sista stödposten har betalats ut.

55 §. Verkställighet av återkravsbeslut. Enligt förslaget motsvarar den paragraf som gäller verkställighet av återkravsbeslut delvis i 61 § i den gällande lagen. Livsmedelsverket svarar för verkställandet av återkravsbeslut. Återkrav kan fortfarande genomföras så att det belopp som återkrävs inklusive ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren. Bestämmelsen om verkställighet av återkravsbeslut ändras så att kvittning mot annat stöd som betalas till stödtagaren är möjlig utan ett lagakraftvunnet beslut. Detta klargör och påskyndar återkravet i situationer där samma stödtagare också har löpande stöd.

Enligt 2 mom. ska ett beslut om återkrav, på samma sätt som i dag, kunna verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft. Med avvikelse från gällande lagstiftning föreslås det att i lagen införs en bestämmelse om att en återkravsfordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då återkravsbeslutet har vunnit laga kraft. I detta avseende grundar sig förslaget på Europeiska unionens domstols dom av den 7 april 2022 (Förenade målen IFAP mot LM C-447/20 och BD mot Autoridade Tributária e Aduaneira tributada C-448/20 ECLI:EU:C:2022:265), enligt vilken artikel 3.2 första stycket i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för en nationell bestämmelse om att den frist som föreskrivs i rådets förordning börjar löpa från och med den dag då ett beslut fattas om återbetalning av ett felaktigt utbetalt belopp. Detta eftersom denna tidsfrist måste löpa från och med den dag då beslutet blir slutgiltigt. Enligt 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter som tillämpas på verkställighet av återkravsbeslut (706/2007) preskriberas en offentlig fordran dock fem år efter ingången av det år som följer på det år då den har påförts eller debiterats. Till följd av domen från Europeiska unionens domstol föreslås att i 3 mom. införs en bestämmelse om att en återkravsfordran preskriberas från och med ingången av året efter det år då återkravsbeslutet har vunnit laga kraft. I övrigt tillämpas på verkställande av beslutet det som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Till denna del är förslaget förenligt med gällande lagstiftning.

11 kap. Särskilda bestämmelser

56 §. Avgiftsfrihet för beslut. Enligt 4 § 1 mom. 3 punkten i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) är myndighetsbeslut som har fattats på ansökan avgiftsbelagda, om det inte finns motiverade skäl till att prestationen är avgiftsfri. För beslut om offentlig finansiering till en sökande är det inte ändamålsenligt att ta ut någon avgift. Enligt förslaget anges därför i paragrafen att beslut om beviljande, utbetalning och återkrav av stöd enligt lagförslaget är avgiftsfria.

Bestämmelsen motsvarar 63 § i den gällande lagen.

57 §. Rätt att få upplysningar och utlämnande av information. Enligt förslaget föreskrivs det i paragrafen att jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att få uppgifter av andra myndigheter eller av aktörer som sköter offentliga uppdrag. I 1 mom. föreskrivs det att jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen trots sekretessbestämmelserna har rätt att få uppgifter till den del det är nödvändigt för dem att få uppgifter av andra myndigheter eller av aktörer som sköter offentliga uppdrag. Uppgifter som är nödvändiga för förvaltningen av stödssystemet är

uppgifter som gäller sökanden eller stödtagaren, dennes ekonomiska ställning och affärs- eller yrkesverksamhet eller finansiering med offentliga medel eller andra omständigheter av betydelse för stödet. Till denna del motsvarar bestämmelsen det som anges i 64 § 1 mom. i den gällande lagen. Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har därtill rätt att få motsvarande uppgifter av sökanden och stödtagaren, eftersom uppgifterna är nödvändiga för att myndigheterna ska kunna utföra de uppgifter som anges i den föreslagna lagen.

I 2 mom. föreskrivs om jord- och skogsbruksministeriets, Livsmedelsverkets och NTM-centralens rätt att få nödvändiga uppgifter från Skatteförvaltningen. Uppgifter från andra myndigheter och andra aktörer som sköter offentliga uppdrag kan gälla skötseln av registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt uppgifter om verksamheten, ekonomin och kopplingarna. En förutsättning är dock att uppgifterna är nödvändiga för beviljande eller utbetalning av stöd eller övervakning av stödets användning. Tillgången till uppgifter är nödvändig särskilt vid bedömning av begränsningarna för beviljande av stöd enligt den föreslagna 15 § i lagen om utvecklingsstöd. Eftersom det finns risk för missbruk i samband med ansökan om och användning av stöd, är det viktigt att vid beviljandet och övervakningen av stödet försäkra sig om att det stödtagande företaget och dess ansvariga personer agerar korrekt. Det kan inte anses vara ändamålsenligt att bevilja eller betala ut stöd i situationer där företaget väsentligt har försummat att betala skatter eller andra offentligrättsliga avgifter. Eftersom verksamheten, särskilt för små och medelstora företag, är starkt beroende av företagarens och företagets ansvariga personers arbetsinsats och tillförlitlighet, bör granskningen av hur skyldigheterna fullgörs inte begränsas till företaget, utan vid behov även omfatta annan och tidigare företagsverksamhet för företagets ansvariga. Med stöd av paragrafen kan man få information om både sökanden och stödtagaren och om de ansvariga personerna i organisationen och deras verksamhet. Sådana ansvariga personer är till exempel styrelsemedlemmar, verkställande direktörer och ansvariga och tysta bogs män. Uppgifter kan också fås om dessa personers övriga företagsverksamhet och om understöd, skatteskulder, lönegarantiskulder och andra förfaranden som hänför sig till företagsverksamhet. En liknande rätt att få uppgifter omfattar också andra sökande och mottagare av stöd, oberoende av deras rättsliga form. Rätten att få uppgifter är nödvändig för att jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna ska kunna sköta sina uppgifter på behörigt sätt. Med stöd av paragrafen gäller rätten att få uppgifter Skatteförvaltningens register, socialförsäkrarnas register och andra myndigheters register.

Lagen föreslås också innehålla ett uttryckligt omnämnande av att informationen bör lämnas avgiftsfritt. Av skattemyndigheten kan man till exempel begära upplysningar om huruvida företaget vid ansökan om stöd eller vid utbetalningen har obetalda skatter eller andra offentligrättsliga avgifter som förfallit till betalning. Dessutom kan uppgifter begäras till exempel av utso knings-, tull- och polismyndigheter. Olika myndighetsuppgifter kan också begäras med hjälp av de fullgöranderapporter som Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi har utarbetat. Det har inte med stöd av tidigare lagstiftning varit möjligt att få fullgöranderapporter, vilket har försvårat nödvändiga utredningar. En begäran om information bör alltid specificeras och uppgifternas användningsändamål anges. Information som erhålls på detta sätt bör inte användas för något annat ändamål än det som anges i begäran. Bestämmelser om den verksamhet som Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi utövar finns i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010).

I 3 mom. föreskrivs om utlämnande av uppgifter. Enligt momentet har de myndigheter som nämns i momentet trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter, aktörer som sköter offentliga uppdrag och organ inom Europeiska unionen lämna ut de uppgifter som avses i paragrafen och som är nödvändiga för att de ska kunna fullgöra sina lagstadgade uppgifter.

Paragrafen innehåller inte några bestämmelser om hur information ska lämnas ut. Enligt 22 § 1 mom. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen ska myndigheterna regelbundet genomföra periodisk och standardiserad elektronisk överföring av uppgifter mellan datasystem med hjälp av tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt att få uppgifterna. Regelbundet återkommande och standardiserat elektroniskt utlämnande av uppgifter kan ske på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. En myndighet kan även i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt att få information.

58 §. Verksamhetspenning för aktionsgrupper. Enligt artikel 34 i den allmänna förordningen kan verksamhetspenning användas för kostnader för den lokala aktionsgruppens strategi och för genomförande, uppföljning och utvärdering av strategin. Också kontakterna mellan samarbetspartner kan stödjas med verksamhetspenning. Den verksamhet som stöds med verksamhetspenning förblir oförändrad jämfört med den nuvarande programperioden.

I 1 mom. föreslås att en lokal aktionsgrupp kan beviljas verksamhetspenning för att sköta sina uppgifter enligt den föreslagna lagen och den föreslagna planförvaltningslagen. Till uppgifterna hör också uppgifter som rör samarbete, nätverk och internationalisering.

Enligt 66 § 3 mom. i den gällande lagen beslutar Livsmedelsverket om beviljande av verksamhetspenning. Beslut om verksamhetspenning föreslås i 2 mom. överförs till jord- och skogsbruksministeriet, eftersom beviljandet av verksamhetspenning i fortsättningen sker i samband med att jord- och skogsbruksministeriet anvisar aktionsgruppen det totala beloppet av den offentliga finansieringen i den lokala utvecklingsstrategin. Utbetalning och återkrav av verksamhetspenningen ska däremot fortsätta att vara Livsmedelsverkets uppgifter.

Eftersom verksamhetspenningen inte längre ska beviljas på kostnadsbasis, räknas de godtagbara kostnaderna inte upp i 2 mom. på det sätt som föreskrivs i 66 § 3 mom. i den gällande lagen. Utbetalningen av verksamhetspenningen ska grunda sig på framsteg i genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin, som bedöms särskilt mot bakgrund av de framsteg som gjorts i fråga om utbetalning av stöd som sökts genom aktionsgruppen i fråga.

I 50 § i lagen föreskrivs om återkrav av verksamhetspenning, men i 3 mom. beaktas de situationer där verksamhetspenningen har betalats ut felaktigt eller till ett för stort belopp i förhållande till de faktiska betalningarna för åtgärder som genomförs inom ramen för utvecklingsstrategin. En sådan situation kan till exempel uppstå när återkravet gäller ett enskilt stöd som sökts genom en aktionsgrupp. Denna bestämmelse säkerställer att verksamhetspenningen ligger kvar på högst 25 procent av det totala offentliga bidraget till den lokala strategin, vilket är det högsta belopp av verksamhetspenning som anges i artikel 34.2 i förordningen om strategiska planer.

I 4 mom. föreslås ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om förfaranden i anslutning till verksamhetspenningen, om bedömningen av genomförandet samt om utbetalningen och om de uppgifter som utbetalningen förutsätter. I bemyndigandet har man beaktat det nya förfarandet för utbetalning av verksamhetspenningen, vilket gör att uppgifterna om verksamhetens framskridande och resultat betonas i bemyndigandet, och inte de ärenden som hänför sig till godtagbara kostnader såsom i bemyndigandet enligt 66 § 3 mom. i den gällande lagen. I 5 mom. föreslås därtill ett bemyndigande för Livsmedelsverket att meddela närmare föreskrifter om de utredningar som förutsätts vid utbetalning av verksamhetspenning. Syftet är att man vid behov ska kunna använda närmare utredningar för att bedöma hur utvecklingsstrategin framskrider.

59 §. Stöd för förberedande åtgärder för lokala strategier. Under den nuvarande programperioden har det förberedande stödet till den lokala strategin för planeringsperioden 2023—2027 finansierats på grundval av bestämmelser om verksamhetspenning. Eftersom stödtagaren också kan vara en annan lokal aktionsgrupp än den nuvarande, förtydligas stödsystemet genom att det förberedande stödet för den lokala strategin differentieras till en stödform som är separat från verksamhetspenningen. Det är dock troligt att det förberedande stödet även i fortsättningen huvudsakligen inriktas på de befintliga aktionsgrupperna. Det förberedande stödet är kopplat till förberedelserna för den eventuella finansieringsperioden efter 2027.

60 §. Besvär/förbud. I paragrafen föreslås att besvär/förbudet enligt 68 § i den gällande lagen ska bibehållas. Enligt det får närings-, trafik- och miljöcentralens beslut om förlängning av tidsfristen enligt 26 § 2 mom. inte överklagas särskilt genom besvär. Det rör sig om ett förbud mot att lämna in besvär i samband med stöd enligt prövning som inte gäller beviljande, utbetalning eller återkrav av stöd. Beslutet om förlängning av tiden för genomförande är inte ett slutligt avgörande om stödtagarens rätt och skyldighet, vars verkningar är omedelbara. Stödtagarens rättsskydd tryggas, eftersom det är möjligt att söka ändring med anledning av beslutet om upphörande med utbetalningen.

61 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs om sökande av ändring. Eftersom syftet är att begäran om omprövning så omfattande som möjligt ska vara den första etappen av ändringssökandet, är förfarandet för begäran om omprövning i fortsättningen den första etappen i ändringssökandet. Detta är nytt jämfört med 69 § i den gällande lagen. Besvär över ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får anföras hos Tavastehus förvaltningsdomstol. När det gäller stöd för utveckling av landsbygden koncentrerades besvären i samband med nedläggningen av Landsbygdsnäringsnämnden till Tavastehus förvaltningsdomstol (RP 121/2013, 75/2014 och 81/2014). I övrigt finns bestämmelser om ändringssökande i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

De beslut av Livsmedelsverket som omfattas av paragrafen om ändringssökande är beslut om utbetalning och återkrav av verksamhetspenning, stöd för förberedande åtgärder och tekniskt bistånd samt beslut om beviljande av stöd för förberedande åtgärder.

7.3 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. I 1 mom. föreskrivs för vilket ändamål en fullgöranderapport kan användas. I detta moment införs nya punkter 31–33. Enligt 31 punkten är det möjligt att utarbeta rapporter till stöd för beviljande, betalning och tillsyn i enlighet med lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027. Enligt den nya 32 punkten kan rapporter utarbetas till stöd för beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) och lagen om strukturstöd för renhus-hållning och naturnäringsar (986/2011) samt enligt den nya 33 punkten till stöd för beviljande av, utbetalning av och till-syn över stöd enligt lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012). Bestämmelserna bidrar till att bekämpa den grå ekonomin och främja en korrekt användning av understödsmedlen.

Behovet av och syftet med fullgöranderapporterna behandlas närmare i specialmotiveringen för 57 § i lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027. I den paragrafen föreskrivs om rätten att få uppgifter av Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi.

7.4 Lag om Livsmedelsverket

2 §. Uppgifter. I paragrafen föreskrivs om Livsmedelsverket uppgifter. De program för landsbygdsutveckling som föreskrivs i 1 mom. 2 punkten ändras till en strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken, vilket motsvarar terminologin för finansieringsperioden 2023—2027.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Avsikten är att två statsrådsförordningar ska utfärdas med stöd av planförvaltningslagen, vilket också har skett med stöd av den gällande programförvaltningslagen. Den ena förordningen ska innehålla mer detaljerade bestämmelser om förvaltningen av den strategiska planen. Den andra förordningen ska gälla ersättning för kostnaderna för genomförandet av den strategiska planen, det vill säga innehålla bestämmelser på lägre nivå rörande tekniskt bistånd och verksamhetspenning. Skillnaden jämfört med de nuvarande statsrådsförordningarna är att bestämmelserna om verksamhetspenningar, det vill säga ersättning för de kostnader som genomförandet av Leaderåtgärderna medför för aktionsgrupperna, i framtiden ingår i samma förordning som bestämmelserna om kostnaderna för genomförandet av det tekniska biståndet till myndigheterna. För närvarande har bestämmelserna på lägre nivå om verksamhetspenning ingått i samma statsrådsförordning som bestämmelserna om stöd för utvecklingsprojekt.

I den nya lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 införs ett bemyndigande att vid behov föreskriva om verkställighetsfrågor genom förordning av statsrådet. I statsrådets förordningar föreskrivs dessutom närmare om systemen för projekt- och företagsstöd för utveckling av landsbygden. Avsikten är att även i fortsättningen utfärda separata statsrådsförordningar om projektstöd och företagsstöd för landsbygden.

Livsmedelsverket ska även i fortsättningen bemyndigas att meddela föreskrifter. Denna behörighet ska i synnerhet vara knuten till närmare förfaranden för ansökan, beviljande, utbetalning och övervakning av stöd. Syftet är dessutom att Livsmedelsverket vid behov genom vägledning säkerställer att enhetliga förfaranden och praxis tillämpas inom närings-, trafik- och miljöcentralernas område i olika delar av Finland. I detta avseende motsvarar förfarandena den nuvarande situationen.

Med stöd av den föreslagna planförvaltningslagen ska statsrådets förordning om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (planförvaltningsförordningen) och statsrådets förordning om tekniskt bistånd och verksamhetspenning utfärdas. Med stöd av den föreslagna lagen om utvecklingsstöd ska statsrådets förordning om stödjande av företagsverksamhet på landsbygden (förordningen om företagsstöd) och statsrådets förordning om stödjande av projektverksamhet på landsbygden (förordningen om projektstöd) utfärdas.

Lagförslag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken

Enligt 6 § i den föreslagna planförvaltningslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de regionala utvecklingsplanernas innehåll och struktur samt om förfarandet när planerna utarbetas eller ändras.

Enligt 7 § i den föreslagna planförvaltningslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet vid utarbetande, ändring och godkännande av lokala utvecklingsstrategier samt om strategiernas innehåll och struktur.

Enligt 8 § i den föreslagna planförvaltningslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de aktörer som är viktiga med tanke på planens innehåll, om samarbetet vid skötseln av uppgifter enligt denna lag samt om samordningen av planerna och de lokala utvecklingsstrategierna.

Enligt 9 § i den föreslagna planförvaltningslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna att godkänna lokala aktionsgrupper och om förfarandena då grupperna godkänns.

Enligt 14 § i den föreslagna planförvaltningslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om det organ som svarar för landsbygdsnätverkets verksamhet, om styrningen av verksamheten samt om innehållet i och förfarandet för godkännande av verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser.

Enligt 18 § i den föreslagna planförvaltningslagen får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfarandet när dispositionsplanen för tekniskt bistånd fastställs och vid utbetalning samt om de godtagbara kostnaderna för det tekniska biståndet.

Lagförslag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027

Enligt 9 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om bedömningen av kostnadernas skälighet.

Enligt 10 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om projektplanen för den åtgärd som ska stödjas. Dessutom får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur en bygginvesteringens funktion, ändamålsenlighet och lämplighet för miljön ska framgå av byggplanen.

Enligt 11 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om nivån och maximibeloppet för stöd som beviljas för olika åtgärder inom de gränser som ställs i Europeiska unionens lagstiftning och av de medel som anvisats i statens budget eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond samt om stödets minimibelopp. Dessutom får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om privat finansiering.

Enligt 12 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om kostnadsmodeller och deras användningsändamål.

Enligt 13 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om inledande av verksamhet enligt Europeiska unionens lagstiftning innan ansökan om stöd har blivit anhängig, om uppvisande av tillstånd och om när verksamheten anses ha inletts i fråga om olika åtgärder samt om de allmänna kostnader som berättigar till stöd innan ansökan blivit anhängig.

Enligt 14 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de regler om statligt stöd som tillämpas och om förutsättningarna för beviljande av statligt stöd och om förfarandet i samband med beviljandet.

Enligt 17 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om kraven på företagets ekonomiska ställning och lönsamhet samt den omfattning av företagsverksamheten som förutsätts för stödet.

Enligt 18 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om bedömningskriterierna för hur stödet snedvrider konkurrensen samt affärsplanens innehåll och varaktighet, kraven för hur planen ska följas och bedömningen av genomförandet av den åtgärd som stöds.

Enligt 19 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas inom ramen för Europeiska unionens rättsakter genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om åtgärder som stöds, stödform, stödberättigande kostnader för åtgärder samt om tidpunkten när kostnaderna uppkommit.

Enligt 20 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beviljande av stöd och stödets användningsändamål i samband med sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (1552/2011) samt under sådana mycket exceptionella omständigheter under normala förhållanden som på ett märkbart sätt plötsligt och oförutsägbart orsakar betydande förändringar i företagets verksamhetsmiljö och verksamhetsförutsättningar.

Enligt 21 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd och om stödtagarna.

Enligt 22 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas inom ramen för Europeiska unionens rättsakter genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om åtgärder som stöds, stödform och stödberättigande kostnader för åtgärder.

Enligt 23 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om de grunder som används vid bedömningen av de förutsättningar som anges i 1–3 mom.

Enligt 24 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om villkoren för överföring av stöd och om förfarandet i samband med överföringen.

Enligt 25 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om tillsättande av styrgrupper samt om förfarandet vid tillsättandet och om styrgruppens uppgifter.

Enligt 26 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om den tidsfrist som bestäms för genomförande av åtgärder som stöds samt om villkoren för förlängning av tidsfristen.

Enligt 27 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om överföring av obetalt stöd. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om den bestående karaktären hos den verksamhet och den investering som stöds.

Enligt 34 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om urvalskriterierna och om urvalsförfarandet.

Enligt 40 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de grunder som används vid bedömningen av huruvida en utgift är faktisk, slutlig, skäligen och verifierbar.

Enligt 41 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om inkomster och annan finansiering och om deras inverkan på det stödbelopp som betalas ut.

Enligt 42 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om stödposterna, om beloppet av stöd som betalas i förskott och om förutsättningar för förskottsbetalningar.

Enligt 44 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om innehållet i utredningarna och övervakningsuppgifterna.

Enligt 45 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om sådana uppgifter som utan att utgöra personuppgifter kan föras in i registret.

Enligt 53 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om grunderna för minskning av stöd och om beräkning av minskningar och påföljder.

Enligt 58 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om förfaranden som gäller verksamhetspenning, bedömning av genomförandet samt om utbetalning och de uppgifter som förutsätts för utbetalning.

Enligt 59 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om förfarandena i anslutning till stöd för förberedande åtgärder samt om förutsättningarna för beviljande och utbetalning.

Enligt 10 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella detaljer samt säkerhets- och miljörelaterade detaljer i fråga om en plan för bygginvesteringar inom ramen för åtgärder som ska stödjas med stöd av lagen om utvecklingsstöd.

Bemyndigande att meddela föreskrifter

Enligt 31 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får Livsmedelsverket avvika från 1 mom. meddela närmare föreskrifter om att ett visst stöd ska sökas på något annat sätt än på elektronisk väg, om verkställandet av stödsystemet är brådskande, antalet ansökningar är litet eller något annat därmed jämförbart särskilt skäl förutsätter det. Livsmedelsverket får också meddela närmare föreskrifter om de handlingar som ska fogas till ansökan, om förfarandet vid ansökan samt om det sätt på vilket planen och utredningarna ska presenteras.

Enligt 33 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd meddelar Livsmedelsverket vid behov närmare föreskrifter om hur ansökan ska ges till närings-, trafik- och miljöcentralen samt om behandlingen av ansökan.

Enligt 40 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd meddelar Livsmedelsverket närmare föreskrifter om de utredningar och bokföringshandlingar som visar att en åtgärd har genomförts och huruvida utgifterna är faktiska, verifierbara, slutliga och skäligen samt vilka åtgärder de avser.

Enligt 41 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd meddelar Livsmedelsverket närmare föreskrifter om de utredningar som gäller den övriga offentliga och privata finansieringen av projektet samt inkomsterna från projektet.

Enligt 44 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd meddelar Livsmedelsverket närmare föreskrifter om hur utredningarna och övervakningsuppgifterna ska presenteras.

Enligt 58 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om de utredningar som förutsätts vid utbetalning av verksamhetspenning.

Enligt 59 § i den föreslagna lagen om utvecklingsstöd får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om de utredningar och bokföringshandlingar som visar att en åtgärd har genomförts och huruvida utgifterna är faktiska, verifierbara, slutliga och skäligen samt vilka åtgärder de avser.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

De bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande ska enligt övergångsbestämmelsen i lagförslag 1 tillämpas på program vars genomförande har inletts före ikraftträdandet. Program innebär i praktiken programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020.

Lagförslag 2 innehåller en övergångsbestämmelse enligt vilken ändringen inte inverkar på behandlingen av de ansökningar som är anhängiga när lagen träder i kraft och inte heller på stöd som beviljats före lagens ikraftträdande. Övergångsbestämmelsen innehåller också bestämmelser om ibruktagande av stödsystem, vilket i fråga om stöd som avses i 3 och 4 kap. samt 58 och 59 § i lagen sker genom förordning av statsrådet. Stöden kan tas i bruk vid olika tidpunkter. Dessutom innehåller lagförslag 2 en övergångsbestämmelse enligt vilken de planeringskostnader som avses i lagförslaget inte kan berättiga till stöd om de uppkommit före den 1 januari 2023.

Det föreslås att lagen om förvaltning av program för utveckling av landsbygden upphävs genom lagförslag 1 och lagen om stöd för utveckling av landsbygden genom lagförslag 2.

10 Verkställighet och uppföljning

Ansvar för verkställigheten av lagen vilar till största delen på Livsmedelsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna och aktionsgrupperna. För att verkställigheten av lagarna ska bli så smidig som möjligt så snart lagen träder i kraft ska man ha ett nära samarbete med Livsmedelsverket, så att utbildningarna och anvisningarna på bästa möjliga sätt kan stödja verkställigheten av lagarna. Dessutom är ett nära samarbete med Livsmedelsverket vid utvecklandet av informationssystemen en förutsättning för att verkställigheten ska kunna inledas smidigt. Färdigställandet av ändringar i informationssystemet Hyrrä för ansökan om och förvaltning av stöd är en central förutsättning för att ansökan om stöd ska kunna inledas. Detta framhävs ytterligare av det faktum att det är meningen att ansökan om stöd helt och hållet ska göras elektroniskt.

Efter det att lagarna har trätt i kraft ska man på olika sätt följa upp hur de fungerar. Olika bedömningar som anknyter till utvärderingen av genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken kommer också att tjäna som underlag för utvärderingen av hur de lagar som stiftas fungerar. I avdelning VII i förordningen om strategiska planer föreskrivs närmare om övervakning, rapportering och utvärdering. Vid genomförandet av planen utarbetas

en utvärderingsplan för varje särskilt mål för hela finansieringsperioden. Vid utvärderingen ska man se över hur effektmålen för de här särskilda målen uppnås. I utvärderingsplanen beskrivs de bedömningar som planeras för olika teman. I de årliga resultatrapporter som ska lämnas på basis av förordningen om strategiska planer ska varje medlemsstat redogöra för genomförandet av planen under det föregående budgetåret. Kommissionen godkänner resultatrapporterna. Vartannat år (2024 och 2026) granskas resultaten utifrån resultatindikatorernas utfall. Efter finansieringsperiodens utgång görs en efterhandsutvärdering av planen.

De inspektioner som görs av både nationella inspektörer och EU-institutionernas inspektörer bidrar också till uppföljningen av verkställigheten.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Samtidigt som denna proposition behandlas i riksdagen behandlas också regeringens proposition med förslag till lagar om vissa areal- och djurbaserade stöd, regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter samt regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om strukturstöd till jordbruket, lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar och skoltlagen samt vissa lagar i anslutning till dem. Den regeringsproposition som nu behandlas innehåller ett förslag till lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken, som också gäller de lagförslag som ingår i de tre ovan nämnda regeringspropositionerna. Avsikten är att dessa fyra regeringspropositioner ska behandlas i riksdagen under höstsessionen 2022 och att de ska träda i kraft samtidigt den 1 januari 2023.

I denna regeringsproposition ingår som anknytande lagförslag ett förslag till ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010). I lagförslaget fogas till 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi nya punkter som gör det möjligt att utöver i fråga om stöd enligt lagen om stöd för utveckling av landsbygden under finansieringsperioden 2023—2027 utarbeta en fullgöranderapport även i fråga om stöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2011), lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) och lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012). De tre ovan nämnda lagändringar som inte ingår i regeringens proposition ingår i de regeringspropositioner som nämns i föregående stycke och som behandlas samtidigt.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den. I fråga om de stödformer som ingår i den här regeringspropositionen ingår finansieringen av planen i statsbudgeten för politiken för landsbygdsutveckling. Under moment 30.10.64 (*EU:s och statens bidrag till regional och lokal utveckling av landsbygden*) i budgetpropositionen föreslås bevilningsfullmakter för stödformerna enligt denna regeringsproposition för 214,256 miljoner euro och anslag för 60,616 miljoner euro.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Lag om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken

Syftet med lagförslaget om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken är att reformera bestämmelserna för programplaneringen och förvaltningen av

landsbygdsutvecklingsprogrammen för programperioden 2014—2020 för finansieringsperioden 2023—2027. Målet är att anpassa de nationella bestämmelserna så att de överensstämmer med de nya EU-bestämmelserna och med den terminologi som används i dessa. De föreslagna bestämmelserna gäller främst den allmänna organiseringen av utarbetandet och genomförandet av den strategiska planen. Bestämmelserna gäller inte direkt grunderna för individens rättigheter och skyldigheter på det sätt som avses i 80 § 1 mom. i grundlagen. Lagen ska inte heller skapa behörigheter för Livsmedelsverket, förmedlande organ eller lokala aktionsgrupper, utan den ska ge en allmän administrativ ram för utövandet av de behörigheter som inrättas genom lagar om stödssystem. Syftet med bestämmelserna är att uppfylla de krav som i Europeiska unionens lagstiftning ställs på medlemsstaternas myndigheter och andra organ som deltar i genomförandet av den strategiska planen samt på skötseln av deras uppgifter.

Lagförslaget ska inte skapa nya uppgifter för kommunerna eller närings-, trafik- och miljöcentralerna. I lagen föreskrivs om jord- och skogsbruksministeriets rätt att styra närings-, trafik- och miljöcentralerna och de lokala aktionsgrupperna vid beredningen av regionala planer och lokala strategier. Dessutom föreskrivs om rätt för Livsmedelsverket att styra och övervaka skötseln av de uppgifter som gäller genomförandet av planen hos förmedlande organ och lokala aktionsgrupper samt i fråga om de delegerade uppgifterna för utbetalande organ. Avsikten är inte att utöka styrningen av de myndigheter som genomför planen och de lokala aktionsgrupperna, utan styrningen kommer att överensstämma med den nuvarande praxisen. Bestämmelser om styrning av närings-, trafik- och miljöcentralerna finns i 8 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentraler, enligt vilken jord- och skogsbruksministeriet svarar för styrningen av närings-, trafik- och miljöcentralerna inom sitt eget verksamhetsområde. Bestämmelser om organisering och styrning av de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheternas uppgifter finns i lagen om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna (210/2010) och i lagen om verkställighet av jordbruksstöd.

Lagen ska på det sätt som avses i 124 § i grundlagen reglera ställningen för lokala aktionsgrupper som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. I lagförslaget har man på det sätt som förutsätts i grundlagsutskottets utlåtandep Praxis (GrUU 42/2005 rd., GrUU 11/2006 rd., GrUU 20/2006 rd. och GrUU 17/2012) försökt beakta de arrangemang som behövs för att trygga rättssäkerheten och garantierna för god förvaltning. Enligt förslaget ska i lagen tas in grundläggande bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av lokala aktionsgrupper som sköter offentliga förvaltningsuppgifter samt om styrningen och övervakningen av dem. I lagförslaget ska det dessutom finnas en hänvisning till de allmänna förvaltningslagar som kommer att gälla för de lokala aktionsgrupperna när de utför de uppgifter som föreskrivs för dem. På verksamheten hos personer som deltar i beslutsfattandet eller är anställda i de lokala aktionsgrupperna tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar i 40 kap. i strafflagen. För att uppfylla kraven på exakthet och förutsägbarhet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen tas en hänvisning till de ovan nämnda bestämmelserna in i lagförslaget och den verksamhet som omfattas av tjänsteansvaret fastställs. I förslaget föreskrivs att skadeståndslagen ska tillämpas på skada som orsakats av en lokal aktionsgrupp vid skötseln av föreskrivna uppgifter.

På motsvarande sätt föreslås det att lagen ska innehålla en bestämmelse om de rättsakter som ska tillämpas på verksamheten i den övervakningskommitté för strategiplanen som förutsätts i förordningen om strategiska planer. På det förfarande som föreskrivs för övervakningskommittén ska samma lagar och straffrättsliga tjänsteansvar som gäller för de lokala aktionsgrupperna tillämpas. Detta är motiverat med tanke på att övervakningskommitténs beslutsfattande indirekt påverkar verksamheten hos de myndigheter som utför de uppgifter som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning och i den nationella lagstiftningen.

I lagförslaget har tagits in en bestämmelse om de förmedlande organens och de lokala aktionsgruppernas skyldighet att trots sekretessbestämmelserna lämna jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket alla uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som ålagts dem. I grundlagsutskottets utlåtandepraxis (GrUU 30/2005 rd. och GrUU 38/2009 rd.) konstateras att en bestämmelse enligt ovan inte är problematisk med tanke på grundlagen, om rätten att få uppgifter inte i onödan utvidgas och den begränsas till att endast gälla nödvändiga uppgifter. Jord- och skogsbruksministeriets rätt att få uppgifter har begränsats till att gälla endast uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som enligt lagförslaget ankommer på ministeriet. Ministeriets rätt att få uppgifter ska med stöd av 9 § i förslaget omfatta också de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som enligt Europeiska unionens lagstiftning ankommer på den förvaltande myndigheten. Livsmedelsverkets rätt att få uppgifter har begränsats på motsvarande sätt. För skötseln av uppgifter som utbetalande organ på det sätt som Europeiska unionens lagstiftning förutsätter krävs omfattande rätt för Livsmedelsverket att få uppgifter om genomförandet av den strategiska planen och användningen av medlen. Innehållet i uppgifterna som utbetalande organ bestäms enligt den horisontella förordningen och de delegerade akter och genomförandeakter som preciserar den. Bestämmelser om den attesterande myndighetens rätt till granskning och information finns i 12 §, där rätten att få uppgifter också har begränsats till att gälla endast nödvändiga uppgifter.

Lag om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag. För att en förvaltningsuppgift ska kunna anförtros någon annan än en myndighet krävs det dessutom att detta behövs för att uppgiften ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt och att det inte äventyrar de grundläggande rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock inte anförtros någon annan än myndigheter. Grundlagsutskottet har i samband med grundlagen understrukit att rättssäkerheten och god förvaltningssed bör säkerställas genom bestämmelser, också när förvaltningsuppgifter direkt genom lag förs över på andra än myndigheter (GrUB 10/1998 rd, s. 33/II).

I lagförslaget ingår bestämmelser som gäller sådan överföring av ett offentligt förvaltningsuppdrag som avses ovan. Vissa uppgifter i samband med beviljande av stöd föreskrivs för aktionsgrupperna. Beslut på ansökan om stöd ska även i framtiden fattas av en myndighet, vilket är i linje med den nuvarande praxisen. När det gäller den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitik som verkställs med Ejflus medel är Leaderkonceptet obligatoriskt för medlemsstaterna. I Finland ansvarar de lokala aktionsgrupperna enligt artikel 33 i den allmänna förordningen för gruppernas uppgifter i anslutning till den lokalt ledda utvecklingen, det vill säga för Leaderverksamheten. De lokala aktionsgruppernas roll beskrivs mer specifikt ovan i samband med planförvaltningslagen.

Myndigheters rätt att få upplysningar och utlämnande av information

I förslaget föreslås en ny bestämmelse om myndigheters rätt att få upplysningar från Skatteförvaltningen (57 § 2 mom.). Den föreslagna bestämmelsen om en myndighets rätt att lämna ut uppgifter till andra myndigheter (57 § 3 mom.) motsvarar bestämmelsen i den gällande lagen. Bestämmelserna i fråga redovisas närmare i specialmotiveringen.

Grundlagsutskottet har bedömt myndigheternas rätt att trots sekretessbestämmelserna få och lämna ut information med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter i 10 §

1 mom. i grundlagen, och då fäst vikt bland annat vid vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om informationsinnehållen däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på ”att informationen är nödvändig” för ett visst ändamål (GrUU 7/2019 rd). De ovan nämnda bestämmelserna i lagförslaget uppfyller detta krav, eftersom de är bundna till nödvändighetskriteriet. I den föreslagna 57 § hänvisas till 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs, där det föreskrivs att uppgifter ur livsmedelsförvaltningens informationsresurs trots sekretessbestämmelserna kan utlämnas till vissa myndigheter som bekämpar grå ekonomi samt till en myndighet eller ett organ som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i en internationell överenskommelse som är bindande för Finland, när dessa bestämmelser eller föreskrifter förutsätter det. Den föreslagna bestämmelsen gäller de i lagen avsedda myndigheternas rätt att lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna. Rätten att trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter enligt den föreslagna 57 § har kopplats till nödvändighetskravet. De internationella myndigheternas och organens rätt att få information har att göra med EU-rättens företrädesprincip och Finlands internationella åtaganden, så på denna grund är utlämnandet av uppgifter till instanserna i fråga nödvändigt.

Skydd för privatliv och personuppgifter

I förslaget föreslås en ny bestämmelse om myndighetens rätt att få upplysningar från Skatteförvaltningen och andra myndigheter (57 § 2 mom.). Den föreslagna bestämmelsen gäller en myndighets rätt att lämna ut uppgifter till andra myndigheter (57 § 3 mom.) och motsvarar bestämmelsen i den gällande lagen. Bestämmelserna i fråga redovisas närmare i specialmotiveringen.

Enligt 57 § 1 mom. i den föreslagna lagen har jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket trots sekretessbestämmelserna rätt att av NTM-centralen få de nödvändiga uppgifter och utredningar som förvaltningen av stöd förutsätter när det gäller ansökan, beviljande, utbetalning, övervakning och granskning av stöd. Uppgifter som är nödvändiga för förvaltningen av stödsystemet är uppgifter som gäller sökanden eller stödtagaren, dennes ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller finansiering med offentliga medel eller andra omständigheter av betydelse för stödet. Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och NTM-centralen har motsvarande rätt att av stödtagarna få sådana uppgifter och utredningar om användningen av stöden.

I 57 § 2 mom. föreskrivs separat om rätten att av Skatteförvaltningen, det vill säga i praktiken av Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi, få sådana uppgifter om den som ansöker om stöd och stödtagaren som gäller skötseln av registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter samt av andra myndigheter i anslutning till lagstadgade pensions- olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt uppgifter om sökandens och stödtagarens verksamhet, ekonomi och kopplingar. För att få tillgång till uppgifterna krävs det att uppgifterna är nödvändiga för beviljande, utbetalning eller övervakning av stödets användning.

I 57 § 3 mom. i den föreslagna lagen föreskrivs om jord- och skogsbruksministeriets, Livsmedelsverkets och NTM-centralens rätt att lämna ut uppgifter som erhållits vid skötseln av uppdrag enligt den föreslagna lagen till de myndigheter som anges i paragrafen om fysiska personer, sammanslutningars eller stiftelsers ekonomiska ställning och företagshemligheter. Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och NTM-centralen ska enligt den föreslagna bestämmelsen kunna lämna ut uppgifter, om de är nödvändiga för att de organisationer som nämns i paragrafen ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att om informationsinnehållen inte anges i form av en uttömmande förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på "att informationen är nödvändig" för ett visst ändamål (se till exempel GrUU 7/2019 rd.). Grundlagsutskottet har ansett att den rätt att få upplysningar som går före sekretessbestämmelserna i sista hand går ut på att den myndighet som har rätt att få information i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av sekretess som gäller den myndighet som innehar informationen. Ju mer generella bestämmelserna om rätt till information är, desto större är risken att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju mer fullständigt rätten att få uppgifter är kopplad till förutsättningarna i bestämmelserna i sak, desto mer sannolikt är det att en enskild begäran om information i praktiken måste motiveras. Då kan också den som lämnar ut informationen bedöma en begäran med avseende på de lagliga villkoren för att lämna ut den. Genom att de facto vägra lämna ut informationen kan den som innehar den få till stånd ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (GrUU 12/2014 rd, s. 2/II—3/I och GrUU 62/2010 rd, s. 3/II—4/I och där nämnda utlåtanden).

I den föreslagna 57 § är rätten att få upplysningar bunden till uppgifter som är nödvändiga för förvaltningen av stödsystemet och enligt den föreslagna 57 § ska utlämnandet av information till de aktörer som nämns i paragrafen också förutsätta att uppgifterna är nödvändiga för att de myndigheter som nämns i paragrafen ska kunna fullgöra sina lagstadgade uppgifter. De föreslagna bestämmelserna om rätt att få upplysningar och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter strider därför inte mot det i grundlagen föreskrivna integritetsskyddet.

I 48 § i lagen finns bestämmelser om inspektioner. Enligt 48 § 1 mom. får inspektion inte utföras i lokaler som används för boende av permanent natur och som omfattas av hemfriden. Grundlagsutskottet har i princip ansett att hemfriden omfattar alla typer av utrymmen som används för permanent boende (se t.ex. GrUU 49/2005 rd, s. 3/II, GrUU 40/2010 rd, s. 4/I och GrUU 43/2010 rd, s. 2/I), det vill säga även sådana lokaler för en näringsidkare som är belägna i hans bostad. Grundlagsutskottet har å andra sidan inte krävt att sådana lokaler ska ställas utanför myndigheternas inspektionsbefogenheter, till exempel när inspektionerna gäller övervakning av användningen av stöd och understöd som beviljats av offentliga medel. Enligt grundlagsutskottet får dock en inspektion i bostaden förrättas bara om det är nödvändigt för att utreda de frågor som inspektionen avser (se t.ex. GrUU 54/2014).

Dessutom har grundlagsutskottet i sin praxis ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden kan godkännas "för att brott ska kunna utredas" om åtgärden kopplas till en konkret och specificerad anledning att misstänka att brott mot lagen har begåtts eller kommer att begås. När det gäller proportionaliteten i regleringen har utskottet utgått från att ingrepp i hemfridsskyddet inte i första hand bör göras för utredning av överträdelse som är ringa och straffbara med böter, (se GrUU 40/2002 rd). Samtidigt har utskottet ansett att inspektioner i hemfridsskyddade platser är godtagbara för att kontrollera att offentliga stöd och bidrag används på ett korrekt sätt, även på grund av berättigade misstankar om brott som är straffbara och som allra högst kan leda till böter (se GrUU 69/2002 rd). Inspektionsrätten har i en vanlig lag också kunnat kopplas samman med ett förfarande där påföljden är en straffavgift (se t.ex. GrUU 39/2005 rd). Enligt den föreslagna paragrafen kan en inspektion göras i den omfattning som beviljandet och användningen av bidraget förutsätter. Eftersom inspektionen dock inte grundar sig på misstanke om brott mot lagen och den föreslagna lagen inte innehåller bestämmelser om straff eller andra påföljder på basis av observationer under inspektion, bör inspektionen inte utsträckas till lokaler som används för boende av permanent natur och som omfattas av hemfriden, även om en näringsidkares lokal är belägen i personens bostad.

Kravet på likabehandling och principerna för god förvaltning

Enligt den föreslagna lagen ska stöd för landsbygdsutveckling och företagsstöd sökas elektroniskt i en nättjänst som är avsedd för detta. Även vid ansökan om stöd som enligt den gällande lagen om utveckling av landsbygden har en elektronisk ansökan varit huvudregeln, men det har också varit möjligt att lämna in ansökan på en pappersblankett. Andelen elektroniska ansökningar har ökat under hela programperioden 2014—2020 och 2022 (1.1—30.6.2022) har 95 procent av stödansökningarna gjorts elektroniskt. Bestämmelsen om elektronisk ansökan i den föreslagna lagen innebär i praktiken att man avstår från pappersansökan. Undantaget är situationer där Livsmedelsverket bemyndigas att av särskilda skäl göra det möjligt att lämna in ansökningar i pappersform.

Grundlagsutskottet har ansett att regleringen av övergången till elektronisk kommunikation ska bedömas med hänsyn till de principer för god förvaltning som avses i 21 § i grundlagen och den jämlikhet som föreskrivs i 6 § i grundlagen (se till exempel GrUU 32/2018). Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att få sin sak behandlad av en myndighet som är behörig. Till rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen hör också att var och en har rätt att få sin sak behandlad på behörigt sätt. Dessa krav har också samband med de övriga kraven på god förvaltning, såsom kravet på behandlingens offentlighet samt rätten att bli hörd, få ett motiverat beslut och söka ändring. Grundlagens 21 § ska till denna del läsas som helhet (se RP 309/1993 rd, s. 77). Grundlagsutskottet har konstaterat att elektronisk kommunikation som enda kanal också har samband med likabehandlingsbestämmelsen i 6 § i grundlagen, eftersom elektroniska kommunikationsmedel inte nödvändigtvis är tillgängliga för alla i praktiken.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande 32/2018 rd om Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett bostadsdatasystem (RP 127/2018 rd) ansett att kravet på elektronisk kommunikation kan anses ha godtagbara grunder som hänför sig till informationssystemets elektroniska karaktär och systemets mål. Grundlagsutskottet ansåg att det är viktigt att skyldigheten till elektronisk kommunikation inte direkt gäller enskilda personer, utan i första hand juridiska personer. Indirekt ska skyldigheten i huvudsak gälla yrkespersoner och aktörer inom fastighetsbranschen som kan förutsättas ha teknisk beredskap och tillräcklig förmåga att använda elektronisk kommunikation. Enligt grundlagsutskottet kan skyldigheten till elektronisk kommunikation inte anses vara problematisk med tanke på jämlikheten, rättssäkerheten eller grunderna för god förvaltning med beaktande av regleringssammanhanget samt regleringsobjektets och aktörernas kunskaper och färdigheter.

När det gäller stöd för utvecklingsprojekt och projektstöd på landsbygden är sökanden i regel ett företag eller en annan sammanslutning, det vill säga i praktiken oftast en juridisk person. Företagsstöd kan också beviljas enskilda näringsidkare, det vill säga firmaföretagare. I praktiken gäller skyldigheten att lämna in en elektronisk ansökan i huvudsak juridiska personer och enskilda näringsidkare. Skyldigheten gäller ansvariga personer i företag eller andra sammanslutningar samt personer som bedriver näringsverksamhet. Med tanke på att praktiskt taget alla ansökningar, oavsett sammanslutningsform, har lämnats in på elektronisk väg under den gällande lagen kan det anses att de som ansöker om stöd har tillräcklig teknisk beredskap och tillräckliga färdigheter för att använda elektronisk kommunikation. Övergången till en helt elektronisk ansökan bedöms därför inte försvaga företagens möjlighet att få sin stödansökan prövad av myndigheten och företagen anses oberoende av företagsform ha lika möjligheter i förhållande till likabehandlingsbestämmelsen i 6 § i grundlagen att ansöka om företagsstöd.

Befogenhet att utfärda förordningar och föreskrifter

När det gäller EU:s gemensamma jordbrukspolitik och den nationella regleringen av den har grundlagsutskottet uttryckligen tagit ställning till de föreslagna befogenheterna att utfärda förordningar i nationell lagstiftning. I samband med att lagen om genomförande av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) stiftades (RP 17/2005 rd) konstaterade grundlagsutskottet i sitt utlåtande (GrUU 25/2005 rd) bland annat att "trots den skenbara vagheten i bestämmelserna om bemyndigande har den som utfärdar förordningar inte gränslösa befogenheter. Statsrådets befogenheter begränsas av bestämmelserna i lagförslaget men också av Europeiska gemenskapens jämförelsevis detaljerade lagstiftning om systemet med det samlade gårdsstödet. Denna reglering utgör med beaktande av utskottets tidigare ståndpunkter om reglering av systemen för gårdsstöd den helhet gentemot vilken statsrådet utifrån bemyndigandena i allmänhet utfärdar "detaljerade" förordningar (GrUU 46/2001 rd, s. 2/I, GrUU 47/2001 rd, s. 2—3, GrUU 48/2001 rd, s. 3/II). I flera bemyndiganden binds utfärdarens befogenheter dessutom uttryckligen till EG-lagstiftningen (GrUU 45/2001 rd, s. 5/II). Även de förordningar som utfärdas med stöd av den i denna proposition föreslagna lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitik och den föreslagna lagen om stöd för utveckling av landsbygden under finansieringsperioden 2023—2027 samt innehållet i förordningarna begränsas av en detaljerad helhet av Europeiska unionens lagstiftning samt av innehållet i Finlands strategiska plan som godkänts av kommissionen. Grundlagsutskottets linje i fråga om godtagbarheten av bemyndiganden att utfärda förordning i fråga om lagstiftningen om jordbruksstöd har också behandlats bland annat i grundlagsutskottets utlåtanden GrUU 16/2007 rd och GrUU 34/2012 rd.

Bestämmelser om delegering av lagstiftningsbehörighet till andra myndigheter än ministerier finns i 80 § 2 mom. i grundlagen. Enligt bestämmelsen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

Enligt förarbetena till grundlagen (RP 1/1998 rd, s.134/I) kan ett sådant särskilt skäl anses föreligga närmast när det är fråga om en sådan teknisk reglering av smärre detaljer som inte inbegriper prövningsrätt i någon större utsträckning. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 28/2008 rd) ansett att det är möjligt att bemyndiga andra än ministerier att utfärda förordning om den verksamhet som lagstiftningen gäller är förknippad med många sådana yrkesmässiga särdrag som utskottet i sin praxis ansett vara att betrakta som särskilda skäl enligt 80 § 2 mom. i grundlagen.

Det är ändamålsenligt och motiverat att ge Livsmedelsverket bemyndigande att meddela föreskrifter. Livsmedelsverkets bemyndiganden att meddela föreskrifter gäller detaljerade frågor och frågor av teknisk natur. Dessutom är de helheter som regleras tydligt avgränsade. Det kan anses att det finns särskilda skäl till den föreslagna regleringen med avseende på föremålet för regleringen.

Enligt grundlagsutskottets ställningstagande (GrUU 16/2009 rd) har kommunikationsverket kunnat utfärda närmare föreskrifter när de i huvudsak har varit tekniska bestämmelser som är motiverade på grund av regleringsobjektets art, hastigheten i den tekniska utvecklingen och den särskilda sakkunskap som krävs för regleringen. Grundlagsutskottet har också konstaterat (GrUU 48/2005 rd) att bemyndigandet i det lagförslag (Regeringens proposition till riksdagen som luftfartslag) som utlåtandet gällde var begränsat och gällde tekniska frågor som kräver sakkunskap på området. Det i lagförslagen avsedda bemyndigandet för Livsmedelsverket att meddela föreskrifter ska begränsas till sådana omständigheter vars sakliga betydelse inte förutsätter

att bestämmelser om dem utfärdas genom lag eller förordning. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis betonat att 80 § 2 mom. i grundlagen redan i sig direkt begränsar tolkningen av bestämmelserna om bemyndigande och att bemyndigandena att meddela föreskrifter därför ska tolkas restriktivt (GrUU 52/2001 rd och GrUU 24/2002 rd). Bemyndigandet för Livsmedelsverket ska i lagförslagen specificeras exakt till detaljerna i ett visst ärendekomplex och ska dessutom vara av teknisk natur. Det finns inte heller något betydande utrymme för prövning vid meddelandet av föreskrifter.

Närmare uppgifter om innehållet i befogenheterna att utfärda förordningar och meddela föreskrifter finns ovan i punkten Bestämmelser på lägre nivå än lag och i samband med specialmotiveringen. De ovan nämnda bestämmelserna om bemyndigande att utfärda förordning kan anses ha ett exakt och tydligt avgränsat tillämpningsområde och de tillämpas endast för att meddela närmare bestämmelser om detaljerna i fråga om individens rättigheter och skyldigheter. Livsmedelsverkets befogenhet att meddela föreskrifter gäller i sin tur tekniska detaljer.

På de grunder som anges ovan kan det anses att de föreslagna befogenheterna att utfärda förordning och meddela föreskrifter uppfyller kraven i 80 § 2 mom. grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i normal lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom förordningen om strategiska planer och den horisontella förordningen innehåller bestämmelser som föreslås kompletteras genom lag föreläggs riksdagen följande lagförslag.

1.

Lag

om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde på utarbetandet, genomförandet, utvärderingen, uppföljningen av och rapporteringen om Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken, nedan kallad *planen*.

De bestämmelser som gäller organ tillämpas förutom på åtgärderna i 1 mom. på genomförande av sådana åtgärder utanför planen som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, nedan *marknadsordningsförordningen*. De bestämmelser som gäller organ ska dessutom tillämpas på allt jordbruksstöd som förvaltas genom det integrerade administrations- och kontrollsystemet.

2 §

Tillämpning av lagen i landskapet Åland

Denna lag tillämpas i landskapet Åland på förvaltningen av stöd som avses i lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbrukare (/20) och lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), om ärendet med stöd av självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till rikets behörighet.

3 §

Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas på utarbetande, genomförande, utvärdering och övervakning av och rapportering om den strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken som avser åtgärder som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning eller av någon annan lag.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *plan* en i artikel 104 i förordningen om strategiska planer avsedd strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken vars åtgärder finansieras antingen med Europeiska unionens medel och nationella medel eller uteslutande med nationella medel eller uteslutande med Europeiska unionens medel,

2) *förordningen om strategiska planer* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013,

3) *den horisontella förordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013,

4) *förmedlande organ* ett offentligrättsligt eller privaträttsligt organ som en nationell eller regional förvaltande myndighet ansvarar för, eller som utför uppgifter för en sådan myndighets räkning, och

5) *lokal aktionsgrupp* en i artikel 33 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (*den allmänna förordningen*) avsedd grupp (*Leadergrupp*) som består av aktörer som deltar i den lokala landsbygdsutvecklingen och som godkänts av jord- och skogsbruksministeriet.

2 kap.

Planarbete

5 §

Godkännande och ändring av planen

Statsrådet beslutar om det nationella godkännandet av förslaget till plan innan det sänds till Europeiska kommissionen för godkännande.

Ändringar av planen ska godkännas av övervakningskommittén för Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Jord- och skogsbruksministeriet ska sända förslaget till ändring till Europeiska kommissionen för godkännande.

6 §

Regionala planer för landsbygdsutveckling

För att fastställa regionala mål och bereda de åtgärder som gäller dem ska det för åtgärder enligt artikel 69.1 d, e, g och h i förordningen om strategiska planer upprättas regionala planer för landsbygdsutveckling. Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för utarbetandet av de regionala utvecklingsplanerna inom sina verksamhetsområden. Det stödberättigade området

fastställs i ett samarbetsdokument mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och den lokala aktionsgruppen.

Den regionala utvecklingsplanen ska innehålla den regionala utvecklingsstrategin och prioriteringar som stöder genomförandet. Närmare bestämmelser om de regionala utvecklingsplanernas innehåll och struktur samt om förfarandet när planerna utarbetas eller ändras får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Lokala utvecklingsstrategier

För att fastställa regionala mål och bereda de åtgärder som gäller dem ska det utarbetas lokala utvecklingsstrategier i enlighet med artikel 32 i den allmänna förordningen. De lokala aktionsgrupperna svarar för utarbetandet av de lokala utvecklingsstrategierna. Det stödberättigade området fastställs i ett samarbetsdokument mellan närings-, trafik- och miljöcentralen och den lokala aktionsgruppen.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid utarbetande, ändring och godkännande av lokala utvecklingsstrategier samt om strategiernas innehåll och struktur får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Samarbete

Planen, de regionala planerna för landsbygdsutveckling och de lokala utvecklingsstrategierna ska utarbetas i samarbete med de aktörer som är viktiga med tanke på planens innehåll. Om åtgärderna i planen gäller andra ministeriers än jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde ska planen utarbetas i samarbete med dessa ministerier.

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för att planen samordnas med övriga planer, program och finansieringsinstrument. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska se till att de regionala planerna för landsbygdsutveckling och genomförandet av de regionala stödåtgärder som ingår i planen samordnas med övriga program, planer och utvecklingsåtgärder som genomförs i regionen. De lokala aktionsgrupperna svarar för att samordna de lokala utvecklingsstrategierna med andra lokala program, lokala planer och utvecklingsåtgärder i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen i regionen.

Närmare bestämmelser om de aktörer som avses i 1 mom., om samarbetet vid skötseln av uppgifter enligt denna lag samt om samordning av planer och lokala utvecklingsstrategier får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Myndigheter och andra organ

9 §

Jord- och skogsbruksministeriets uppgifter

Jord- och skogsbruksministeriet har till uppgift att

1) vara den förvaltande myndighet som avses i artikel 123 i förordningen om strategiska planer och, i fråga om lokala utvecklingsstrategier, i artikel 32 i den allmänna förordningen. Jord-

och skogsbruksministeriet svarar för förvaltningen av planen och sköter de uppgifter som åligger förvaltningsmyndigheten enligt Europeiska unionens lagstiftning eller denna eller någon annan lag,

2) svara för beredningen av planen och ändringar av den samt för planeringen av användningen av planens medel,

3) svara för beredningen av fördelningen av medel och för anvisandet av medel i enlighet med kraven i förordningen om strategiska planer till de aktörer som sköter uppgifter enligt denna lag,

4) styra utarbetandet av regionala planer för landsbygdsutveckling,

5) styra och godkänna utarbetandet av lokala utvecklingsstrategier samt godkänna lokala aktionsgrupper,

6) vara behörig myndighet enligt artikel 8 i den horisontella förordningen med ansvar för att utföra de uppgifter som den behöriga myndigheten tilldelas enligt den artikeln, och

7) i egenskap av behörig myndighet utse det attesterande organ som avses i artikel 12 i den horisontella förordningen. En myndighet eller en revisor som avses i revisionslagen (1141/2015) kan utses till attesterande organ.

Jord- och skogsbruksministeriet ska administrativt åtskilja de uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 6 punkten från varandra.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av de lokala aktionsgrupperna samt om förfarandet i samband med godkännandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Livsmedelsverkets uppgifter

Livsmedelsverket svarar för verkställigheten och uppföljningen av och rapporteringen om planen samt för utbetalningen av medel och för en tillräcklig kontroll av medelsanvändningen. Livsmedelsverket styr och övervakar de förmedlande organ som avses i 11 § och de lokala aktionsgrupperna när de sköter uppgifter som gäller verkställigheten av planen.

Livsmedelsverket kan dessutom sköta uppgifter som gäller verkställigheten av planen i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag.

Livsmedelsverket är ett sådant av den behöriga myndigheten ackrediterat utbetalande organ som avses i artikel 9.1 andra stycket i den horisontella förordningen. Det utbetalande organet svarar för de uppgifter som ålagts det i Europeiska unionens lagstiftning under iakttagande av principerna för oklanderlig medelsförvaltning. Uppgifter som det utbetalande organet ska sköta kan delegeras till en annan myndighet i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag. Det utbetalande organet styr och övervakar övriga myndigheter när dessa sköter uppgifter som med stöd av artikel 9 i den horisontella förordningen hör till det utbetalande organets ansvarsområde.

I syfte att säkerställa en ändamålsenlig förvaltning och användning av Europeiska unionens medel har Livsmedelsverket rätt att utöva tillsyn över myndigheter till den del de sköter uppgifter som det utbetalande organet ska sköta.

11 §

Förmedlande organ

Förmedlande organ är Livsmedelsverket, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralerna och kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter.

Det förmedlande organet svarar inom sitt verksamhetsområde för de uppgifter som gäller beviljande och övervakning av stöd i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lag.

12 §

Det attesterande organets rätt att utföra inspektioner och få upplysningar

I syfte att utföra inspektioner som är nödvändiga för utfärdande av det intyg som avses i artikel 12 i den horisontella förordningen och i syfte att utföra andra inspektioner som det attesterande organet ska utföra enligt Europeiska unionens lagstiftning får det attesterande organet utföra inspektioner hos myndigheter eller sammanslutningar som sköter uppgifter som det utbetalande organet ska sköta, samt inspektioner hos stötagaren. Den som utför inspektionerna har rätt att i den omfattning som uppdraget kräver inspektera stötagarens husdjursbyggnader, odlingar, lokaler och andra förhållanden som utgör förutsättningar för utbetalning av stödet. Inspektioner får dock inte utföras i lokaler som används för permanent boende.

Det attesterande organet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheterna få de uppgifter om stötagaren som är nödvändiga för utförandet av de uppdrag som avses i 1 mom.

Vid utförande av inspektionsuppdrag tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), samiska språklagen (1086/2003) samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På den som utför inspektionsuppdrag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. På skada som orsakas vid inspektionen tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

13 §

Övervakningskommitté

Bestämmelser om sammansättningen av, ledamöterna i och uppgifterna för den övervakningskommitté som avses i artikel 124 i förordningen om strategiska planer finns i Europeiska unionens lagstiftning. Övervakningskommittén tillsätts av statsrådet. Jord- och skogsbruksministeriet beslutar om ändringar i övervakningskommitténs sammansättning.

Bestämmelser om det förfarande som övervakningskommittén ska iakta när den sköter sina lagstadgade uppgifter finns i förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). På dem som deltar i kommitténs beslutsfattande tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter som föreskrivits för övervakningskommittén. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

14 §

Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverket sköter de uppgifter som hör till det i artikel 126 i förordningen om strategiska planer avsedda nationella nätverket för den gemensamma jordbrukspolitiken. Närmare bestämmelser om det organ som svarar för landsbygdsnätverkets verksamhet, om styrningen av verksamheten samt om innehållet i och förfarandet för godkännande av verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Lokala aktionsgrupper

De lokala aktionsgrupperna ska genomföra lokalt ledd utveckling i enlighet med artikel 31 i den allmänna förordningen och ansvara för skötseln av de uppgifter som avses i artikel 33 i den

allmänna förordningen och delta i skötseln av de uppgifter som avses i förordningen om strategiska planer i enlighet med vad som särskilt föreskrivs genom lag.

En lokal aktionsgrupp ska vara en registrerad juridisk person som har tillräckliga verksamhetsmässiga, ekonomiska och administrativa förutsättningar för att sköta de uppgifter som lokala aktionsgrupper har. Medlemmarna i en lokal aktionsgrupp ska bestå av en bred representation av olika lokala aktörer på verksamhetsområdet, och verksamheten i aktionsgruppen ska vara öppen för alla. Åtminstone de myndigheter och föreningar som är viktiga med tanke på den lokala landsbygdsutvecklingen samt invånarna i det område där den lokala utvecklingsstrategin genomförs ska vara företrädare i den lokala aktionsgruppen. I styrelsen för en lokal aktionsgrupp ska företrädare för verksamhetsområdets kommuner, privaträttsliga sammanslutningar eller stiftelser samt företrädare för lokalbefolkningen vara jämnt representerade.

Bestämmelser om det förfarande som de lokala aktionsgrupperna ska iaktta när de sköter sina lagstadgade uppgifter finns i förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. På dem som deltar i en lokal aktionsgrupps beslutsfattande och på dem som är anställda vid aktionsgruppen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter som föreskrivits för en lokal aktionsgrupp. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

16 §

Information om planen

Om planens möjligheter och effekter ska omfattande information ges i den region där planen genomförs. Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket och landsbygdsnätverket svarar för den riksomfattande informationen. De förmedlande organen och de lokala aktionsgrupperna svarar för informationen inom sina verksamhetsområden.

17 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Det förmedlande organet och de lokala aktionsgrupperna ska trots sekretessbestämmelserna ge jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket alla upplysningar som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag.

18 §

Tekniskt bistånd

Tekniskt bistånd kan användas för åtgärder enligt artikel 125 i förordningen om strategiska planer vid jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, Landsbygdsnätverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Livsmedelsverket bereder en dispositionsplan för det tekniska biståndet, övervakar den totala användningen av biståndet och sammanställer utredningar om det tekniska biståndet. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer dispositionsplanen.

Livsmedelsverket betalar ut tekniskt bistånd och beslutar också om återkrav av biståndet. På återkrav av tekniskt bistånd tillämpas vad som föreskrivs i 10 kap. i lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 (/).

Närmare bestämmelser om förfarandet när dispositionsplanen fastställs och vid utbetalning samt om de godtagbara kostnaderna för det tekniska biståndet utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Finansiering från Europeiska unionen

Europeiska unionens finansiella bidrag intäktsförs i statsbudgeten. Om den nationella finansieringsandelen för planen beviljas med medel från gårdsbrukets utvecklingsfond, intäktsförs Europeiska unionens finansiella bidrag till gårdsbrukets utvecklingsfond.

20 §

Sökande av ändring

I ett beslut av Livsmedelsverket om tekniskt bistånd enligt 18 § 3 mom. får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. I ett avgörande som gäller begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol. I övrigt finns bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

21 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den ...

Genom denna lag upphävs lagen om förvaltning av utvecklingsprogrammen för landsbygden (27/2014).

De bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande ska tillämpas på program vars genomförande har inletts före ikraftträdandet.

2.

Lag

om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023—2027

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syften

Syftet med denna lag är att i enlighet med principerna för en hållbar utveckling modernisera och öka näringsverksamheten på landsbygden samt göra den mångsidigare, förbättra verksamhetsbetingelserna och konkurrenskraften för landsbygdsföretagen samt utveckla landsbygden som boende- och verksamhetsmiljö i syfte att förbättra välfärden och verksamhetsmöjligheterna för dem som bor och är verksamma på landsbygden.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på de stöd för utveckling av landsbygden som i enlighet med en plan som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten i lagen om förvaltning av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (/), nedan *planförvaltningslagen*, finansieras med medel ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) eller Europeiska unionens övriga medel tillsammans med motsvarande nationella medel eller uteslutande med nationella medel eller uteslutande med Europeiska unionens medel. Lagen tillämpas också på stöd för utveckling av landsbygden som inte omfattas av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Denna lag tillämpas dock inte på stöd som beviljas den som bedriver jordbruk för produktionsverksamhet inom jordbruket eller förbättrande av jordbrukets struktur. Denna lag tillämpas dock på iordningställande av jordbruksprodukter för försäljning, när jordbruksprodukterna efter iordningställandet säljs direkt till konsumenter. Dessutom tillämpas lagen på småskaligt försök med primär jordbruksproduktion.

3 §

Tillämpning i landskapet Åland

Denna lag tillämpas inte på plan eller stöd som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

4 §

Förhållande till Europeiska unionens lagstiftning

Denna lag tillämpas på beviljande, utbetalning, övervakning, inspektion, upphörande med utbetalning och återkrav av stöd för utveckling av landsbygden som Europeiska unionen delvis eller helt finansierar, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

I denna lag och med stöd av den kompletteras Europeiska unionens lagstiftning.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) plan en plan enligt 4 § 1 mom. 1 punkten i planförvaltningslagen,
- 2) finansiering från Europeiska unionen medel som i Europeiska unionens budget beviljas ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, nedan EJFLU, för finansiering i Finland samt andra medel från Europeiska unionen som reserverats för stöd som avses i denna lag,
- 3) statlig finansiering medel som inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde i statsbudgeten anvisats för utveckling av landsbygden samt medel som anvisats i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond,
- 4) annan offentlig finansiering annan finansiering än den som avses i 3 punkten och som staten, en kommun eller något annat offentligt rättsligt samfund anvisar samt en förmån eller prestation vars värde kan anges i pengar,
- 5) offentlig finansiering finansiering enligt 2—4 punkten,
- 6) privat finansiering fysiska personers eller privaträttsliga sammanslutningars finansiering eller andra prestationer vars värde kan anges i pengar,
- 7) total finansiering offentlig och privat finansiering tillsammans,
- 8) stöd bidrag som har beviljats eller beviljas av statens eller Europeiska unionens medel eller av både statens och Europeiska unionens medel,
- 9) stöd av mindre betydelse stöd, finansiering och annan förmån som beviljas av en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse,
- 10) mikroföretag samt små och medelstora företag företag som uppfyller definitionen av ett sådant företag i Europeiska kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag K(2003) 1422 eller en motsvarande definition i en rekommendation som ersätter den rekommendationen.

2 kap.

Allmänna förutsättningar för beviljande av stöd

6 §

Stödjandets syften

En förutsättning för att stöd ska beviljas är att den åtgärd som stöds sedd som en helhet främjar ett eller flera av de syften som anges i 1 §.

Om stödet beviljas av medel som är avsedda för genomförande av en plan, ska stödet dessutom främja de mål som ställts för det i planen, den åtgärd som stöds genomföras inom planens

tillämpningsområde och nyttan av åtgärden riktas till detta område. Att nyttan i viss utsträckning också riktas utanför planområdet utgör inget hinder för beviljande av stöd.

7 §

Finansiering av stödet

En förutsättning för att stöd ska beviljas är att den finansiering som behövs för stödet har anvisats i statsbudgeten eller i dispositionsplanen för gårdsbrukets utvecklingsfond.

Innan stödet beviljas och betalas ut ska det säkerställas att medlen räcker till.

8 §

Verksamhet som stöds

Stödet är behovsprövat och kan beviljas inom landsbygdsområden så som föreskrivs nedan i denna lag

1) i form av finansiering av landsbygdsföretag för investeringar, utveckling och inledande av företagsverksamhet,

2) i form av utvecklingsprojekt för samarbetsprojekt, utbildnings- och informationsförmedlingsprojekt samt allmännyttiga investeringar och bredbandsinvesteringar, samt

3) för verksamhet som en lokal aktionsgrupp samt för beredning och genomförande av en lokal utvecklingsstrategi.

När det gäller att främja samarbetet mellan företag får målet med verksamheten inte vara ett förfarande som strider mot konkurrenslagen (948/2011).

Vid beviljande av stöd ska de sektorsvisa begränsningar som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning beaktas.

9 §

Godtagbara kostnader för en åtgärd som stöds

Stöd kan beviljas för nödvändiga och skäligen kostnader för en åtgärd som stöds, när kostnaderna har godkänts av den myndighet som beviljar stödet.

Kostnaderna för investeringar kan också omfatta allmänna kostnader för en investering och kostnader för byggande och planering av byggnadsarbete. För markförvärv kan stöd beviljas endast när mark förvärvas i samband med en byggnad.

Närmare bestämmelser om bedömningen av kostnadernas skälighet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Behovet av stöd och projektplan för den åtgärd som ska stödjas

En förutsättning för att stöd ska beviljas är att stödet är nödvändigt för den verksamhet som stödet avser och att stödets belopp står i lämplig proportion till omfattningen av den planerade verksamheten. Dessutom krävs det att sökanden lägger fram en projektplan för den åtgärd som ska stödjas. Närmare bestämmelser om projektplanen för den åtgärd som ska stödjas utfärdas genom förordning av statsrådet.

En plan som avser byggande ska innehålla ritningar som upprättats med en noggrannhet som beaktar projektets storlek. Av planen ska dessutom framgå hur funktionell, lämplig och miljöanpassad bygginvesteringen är. Närmare bestämmelser om hur nämnda omständigheter ska framgå av planen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om tekniska, ekonomiska och funktionella detaljer samt säkerhets- och miljörelaterade detaljer i planer för bygginvesteringar som ska stödjas med stöd av denna lag får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §

Villkor som gäller stödets belopp

Stödet beviljas som en procentuell andel av de godkända kostnaderna för den åtgärd som stöds eller som ett fast belopp i euro. Om stödet inte helt täcker de godtagbara kostnaderna för åtgärden, krävs av sökanden en utredning om hur kostnaderna kan täckas med annan offentlig finansiering eller med privat finansiering.

Stöd kan inte beviljas till den del den offentliga finansieringens andel av de godtagbara kostnaderna för den åtgärd som stöds överstiger det i Europeiska unionens lagstiftning angivna maximibelopp för offentlig finansiering som kan beviljas för en åtgärd som stöds. När det är fråga om stöd som baserar sig på en plan får det i finansieringen ingående offentliga stödet inte överskrida det maximibelopp för offentligt stöd som anges i planen. Stöd som beviljas som statligt stöd får inte tillsammans med offentligt stöd som ingår i annan finansiering som används för genomförandet av stödtagarens projekt överstiga maximibeloppet för statligt stöd.

Närmare bestämmelser om nivå och maximibeloppet för stöd som beviljas för olika åtgärder inom de gränser som ställs i Europeiska unionens lagstiftning och av de medel som avses i 7 § samt om stödets minimibelopp får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om privat finansiering utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Kostnadsmodeller

Vid beviljande av stöd fastställs de godtagbara kostnaderna och det stöd som beviljas eller det stöd som beviljas i form av en engångsersättning. Kostnaderna kan fastställas med användning av följande kostnadsmodeller:

- 1) kostnader per enhet,
- 2) faktiska kostnader,
- 3) godtagbara kalkylerade kostnader enligt separat definierade kostnadsslag för faktiska kostnader, eller
- 4) en kombination av i 1—3 punkten avsedda kostnadsmodeller.

Stöd kan dessutom beviljas som ett fast stöd i euro. Den myndighet som beviljar stödet beslutar om kostnadsmodellen och betalningssättet för hela den tid som projektet pågår och beslutet gäller alla som genomför projektet. Stöd kan betalas ut på grundval av resultaten av de åtgärder som genomförts eller de faktiska kostnaderna.

Närmare bestämmelser om kostnadsmodeller och deras användningsändamål utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Inledande av en åtgärd som stöds samt uppvisande av tillstånd

En förutsättning för beviljande av stöd är att den åtgärd som stödet gäller inte har inletts innan ansökan har blivit anhängig.

Om den åtgärd som stöds förutsätter att tillstånd utverkas hos en myndighet, är det en förutsättning för beviljande av stöd att tillståndet visas upp.

Närmare bestämmelser om inledande av verksamhet enligt Europeiska unionens lagstiftning innan ansökan om stöd har blivit anhängig, om uppvisande av tillstånd och om när verksamheten anses ha inletts i fråga om olika åtgärder samt om de allmänna kostnader som berättigar till stöd innan ansökan blivit anhängig får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Tillämpning av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd

Vid beviljande av stöd tillämpas det som i Europeiska unionens lagstiftning föreskrivs om förutsättningar och begränsningar för beviljande av statligt stöd samt, om stödet har godkänts av Europeiska kommissionen, det som bestäms i kommissionens beslut.

Stödet beviljas i form av stöd enligt kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, nedan gruppundantagsförordningen, eller i form av stöd enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. Stöd kan också beviljas enligt andra regler om statligt stöd som godkänts av Europeiska kommissionen.

Närmare bestämmelser om de regler om statligt stöd som tillämpas och om förutsättningarna för beviljande av statligt stöd och om förfarandet i samband med beviljandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Begränsningar för beviljande av stöd

Stöd som avses i denna lag kan inte beviljas, om

1) den som ansöker om stöd under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregår ansökan om stöd upprepade gånger i sin verksamhet har visat uppenbar likgiltighet vid iakttagandet av villkoren för stöd som tidigare beviljats med stöd av denna lag eller tidigare lagstiftning,

2) förutsättningarna för beviljande av stöd har skapats på ett konstlat sätt, i strid med lagens syften och den uppenbara avsikten med arrangemanget har varit att kringgå bestämmelserna om beviljande av stöd för att uppnå orättmätig ekonomisk vinning,

3) den som ansöker om stöd under året för ansökan eller under de tre föregående kalenderåren väsentligen har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut eller har väsentliga betalningsstörningar, eller har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på sökandens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder, om inte beviljandet av stöd av särskilda skäl anses ändamålsenligt,

4) den som ansöker om stöd är ett företag i svårigheter. Med företag i svårigheter avses ett sådant företag i svårigheter som avses i kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning

och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01). Begränsningen tillämpas emellertid inte, om stöd beviljas som stöd av mindre betydelse, eller

5) den som ansöker om stöd är föremål för ett i artikel 1.4 a i gruppundantagsförordningen avsett betalningskrav på grundval av ett tidigare beslut av Europeiska kommissionen som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Om den som ansöker om stöd är en juridisk person, gäller de i 1 mom. 1 och 3 punkten avsedda begränsningarna verkställande direktören och dennes ställföreträdare, styrelseledamöter och ersättare, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och därmed jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Vad som föreskrivs ovan gäller också personer som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av det röstetal som aktierna medför eller motsvarande innehavs- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

3 kap.

Förutsättningar för beviljande av företagsstöd för landsbygden

16 §

Mottagare av företagsstöd och verksamhet som stöds

Företagsstöd för landsbygden, nedan företagsstöd, kan i form av understöd beviljas

- 1) en gårdsbruksenhet för företagsverksamhet utanför jord- och skogsbruket,
- 2) ett litet företag för företagsverksamhet utanför jord- och skogsbruket, och
- 3) små och medelstora företag för förädling och saluföring av jordbruksprodukter.

Stöd som söks genom en lokal aktionsgrupp kan beviljas

- 1) mikroföretag för företagsverksamhet utanför jord- och skogsbruket och för motsvarande företagsverksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheter, och

- 2) för småskaligt försök med primär jordbruksproduktion.

Stöd som söks genom en lokal aktionsgrupp för investeringar kan endast av särskilda skäl beviljas mikroföretag som sysselsätter fler än fem personer räknat i årsverken.

Stöd kan beviljas de företag som avses i 1 och 2 mom. och i vilka näringsidkaren är en fysisk person, ett öppet bolag, kommanditbolag, aktiebolag eller andelslag.

17 §

Villkor som gäller mottagare av företagsstöd

Företagsstöd kan beviljas för företagsverksamhet som bedrivs i Finland från ett verksamhetsställe inom ett stödberättigande område som omfattas av den strategiska planen. Företag som utgör en sammanslutning ska ha sin hemort inom Europeiska unionen.

Företagsstöd kan beviljas företag som bedöms ha förutsättningar att bedriva lönsam verksamhet. Ett villkor för att stöd ska beviljas är att företaget lägger fram utredningar om sin ekonomiska ställning.

Stödtagaren kan vara ett företag där företagsverksamhet utövas som huvudsyssla. Vid ansökan om stöd genom en lokal aktionsgrupp kan stödtagaren vara ett företag eller en fysisk person som utövar företagsverksamhet som huvudsyssla eller på deltid.

Närmare bestämmelser om kraven på företagets ekonomiska ställning och lönsamhet samt den omfattning av företagsverksamheten som förutsätts för stödet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Allmänna förutsättningar för stödjande av företagsverksamhet

Förutsättningar för beviljande av företagsstöd är att

- 1) företagsverksamheten främjar de mål för vilka stöd beviljas med anvisade medel,
- 2) beviljandet av stödet inte bedöms orsaka mer än ringa snedvridning av konkurrensen och verksamheten på marknaden i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller, om företaget endast är verksamt på lokal nivå, inom företagets verksamhetsområde, och
- 3) företaget presenterar en uppdaterad och genomförbar affärsplan eller någon annan motsvarande handling.

Omfattningen av affärsplanen ska anpassas till omfattningen av företagsverksamheten och de åtgärder som ska stödjas.

De åtgärder som är nödvändiga för att affärsplanen ska kunna förverkligas godkänns genom ett beslut om beviljande av stöd.

Närmare bestämmelser om bedömningskriterierna för hur stödet snedvrider konkurrensen samt affärsplanens innehåll och varaktighet, kraven för hur planen ska följas och bedömningen av genomförandet av den åtgärd som ska stödjas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Åtgärder och kostnader som stöds

Stöd kan beviljas för

- 1) inledande av företagsverksamhet,
- 2) materiella och immateriella investeringar och
- 3) utveckling av företagsverksamhet.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som stöds, stödform, stödberättigande kostnader för åtgärder och tidpunkten för när kostnaderna uppkommit utfärdas, inom de ramar som anges i Europeiska unionens rättsakter, genom förordning av statsrådet.

20 §

Beviljande av stöd under exceptionella förhållanden

Under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011) samt under normala förhållanden i samband med sådana mycket exceptionella omständigheter som på ett märkbart sätt plötsligt och oförutsebart orsakar betydande förändringar i företagets verksamhetsmiljö och verksamhetsförutsättningar kan livsdugliga företag, utöver vad som föreskrivs i 19 §, beviljas stöd för att stödja och anpassa verksamheten samt för att trygga likviditeten.

Närmare bestämmelser om beviljande av stöd och stödets användningsändamål i samband med sådana omständigheter som anges i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Förutsättningar för beviljande av stöd för utvecklingsprojekt

21 §

Mottagare av stöd för utvecklingsprojekt samt verksamhet som stöds

Stöd för utvecklingsprojekt kan beviljas offentligrättsliga samfund eller privaträttsliga sammanslutningar för verksamhet som syftar till att stärka den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområdena, främja en smart, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor samt främja miljövård och klimatåtgärder.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd och om stödtagarna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Åtgärder och kostnader som stöds

Stöd för utvecklingsprojekt kan beviljas för

- 3) utveckling,
- 2) utbildning och informationsförmedling, och
- 3) investeringar.

När stöd beviljas för kostnader som orsakas av ett utvecklingsprojekt, dras de direkta inkomster som projektet genererar av från de stödberättigande kostnaderna.

Närmare bestämmelser om de åtgärder som stöds, stödform och stödberättigande kostnader för åtgärder utfärdas, inom de ramar som anges i Europeiska unionens rättsakter, genom förordning av statsrådet.

23 §

Förutsättningar och begränsningar för beviljande av stöd för utvecklingsprojekt

En förutsättning för beviljande av stöd för utvecklingsprojekt är att sökanden har tillräckliga ekonomiska och funktionella resurser för att genomföra åtgärden.

Projektstöd kan beviljas endast för en åtgärd som har getts formen av ett separat projekt som är fristående från sökandens normala verksamhet.

Ett villkor för beviljande av stödet är att sökanden presenterar en projektplan.

Närmare bestämmelser om de grunder som används vid bedömningen av de förutsättningar som anges i 1—3 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Överföring av stöd till någon annan för att användas för en åtgärd som stöds

Om inte något annat föreskrivs någon annanstans i denna lag, kan ett stöd delvis överföras till någon annan för att användas för den åtgärd som stöds. En förutsättning för beviljande av stöd är då att det med hänsyn till den åtgärd som stöds är ändamålsenligt att stödet överförs och att de aktörer som genomför åtgärden i fråga uppfyller villkoren för stödtagare av stödet i fråga. Dessutom krävs det att stödtagaren genom avtal som ingås med dem som deltar i genomförandet av åtgärden säkerställer att villkoren för beviljande och utbetalning av stöd uppfylls samt att

stöd villkoren iakttas, inbegripet en eventuell återbetalning av stöd och annan offentlig finansiering inklusive räntor och administrativa påföljdsavgifter. Stödtagaren ansvarar dock inför den myndighet som beviljar stödet för att förutsättningarna uppfylls och villkoren iakttas och, om stödet återkrävs, för återbetalning av stödet.

Sökanden ska även efter överföringen ha en väsentlig del av stödet till sitt eget förfogande.

Närmare bestämmelser om villkoren för överföring av stöd och om förfarandet i samband med överföringen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Styrgrupp

En styrgrupp kan tillsättas för att följa genomförandet av ett utvecklingsprojekt, om detta är motiverat med beaktande av projektets omfattning och konsekvenser. Den myndighet som beviljar stöd beslutar om tillsättande av en styrgrupp. Stödtagaren ansvarar ensam för genomförandet av projektet.

Närmare bestämmelser om tillsättande av styrgrupper samt om förfarandet vid tillsättandet och om styrgruppens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Stöd villkor

26 §

Tiden för genomförande av åtgärder

En åtgärd som stöds ska i sin helhet genomföras inom den tid för genomförande som bestäms i stödbeslutet. I den tid som bestäms för genomförande ska tidsfristen enligt artikel 77 i förordningen om strategiska planer inom den gemensamma jordbrukspolitiken som avses i 4 § 1 mom. 1 punkten i planförvaltningslagen iakttas.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan på ansökan förlänga den tid för genomförande som avses i 1 mom., om ansökan har gjorts innan tiden för genomförande löper ut. Tiden för genomförande kan förlängas av godtagbara skäl som inte var kända när beslutet om tidsfristen fattades. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan låta bli att förlänga tiden för genomförande om de medel av vilka stödet beviljats eller andra medel inte är disponibla efter den tid för genomförande som godkänts för utbetalning av stödet. Om en ansökan om att förlänga tiden för genomförande lämnas in inom skälig tid efter att den tidsfrist som avses i 1 mom. har löpt ut, kan närings-, trafik- och miljöcentralen behandla ansökan, om underlåtenheten att iaktta tiden för genomförande beror på en allvarlig förändring i sökandens hälsotillstånd eller någon annan överraskande, oförutsedd händelse som inte beror på sökanden eller på något annat oöverstigligt hinder.

Närmare bestämmelser om den tid som bestäms för genomförande av åtgärder som stöds samt om villkoren för förlängning av tiden för genomförande utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §

Villkor för användning av stöd

När lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) ska tillämpas vid upphandling, ska stödtagaren lägga fram en utredning om att upphandlingen skett på det sätt som förutsätts i den lagstiftningen.

Stödet får endast användas för ändamål som anges i stödbeslutet. Mottagarna av företagsstöd ska använda den egendom som är föremål för stöd som beviljats för investering i minst tre år och mottagarna av projektstöd i minst fem år från utbetalningen av den sista stödposten. Av särskilda skäl kan en användningstid på högst tio år bestämmas i beslutet om stöd. Ägande- eller besittningsrätten till den investering som är föremål för stödet kan överlåtas till någon annan före utgången av den tidsfrist som avses ovan, förutsatt att stödtagaren förvärvar sådan motsvarande egendom i stället för den överlåtna eller ändrar ägarförhållandena på ett sådant sätt att mottagaren av överlåtelsen uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd och karaktären av den investering som stöds inte förändras väsentligt. Det är också möjligt att överlåta ägande- eller besittningsrätten till en allmännyttig investering som är föremål för stöd, om mottagaren uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd.

Verksamhet som är föremål för stöd får inte läggas ned eller väsentligt reduceras före utgången av den tidsfrist som föreskrivs i 2 mom. Ägande- eller besittningsrätten till den företagsverksamhet som är föremål för stödet kan emellertid överlåtas till någon annan före utgången av den tidsfrist som avses ovan, förutsatt att stödtagaren förvärvar sådan motsvarande egendom i stället för den överlåtna eller genomför en sådan företagsomstrukturering genom vilken mottagaren av överlåtelsen uppfyller förutsättningarna för beviljande av stöd och karaktären av verksamheten inte förändras väsentligt.

Om den verksamhet eller investering som stöds överlåts till någon annan före utgången av den tidsfrist som avses i 2 mom. och stödet eller en del av det ännu inte har betalats ut, kan det återstående stödet överföras så att det betalas till mottagaren av överlåtelsen, om förutsättningar finns för att bevilja stöd till mottagaren.

Som en överlåtelse som strider mot stödbeslutet betraktas inte att objektet för den investering som stöds eller den företagsverksamhet som är föremål för stödet övergår genom arv eller generationsväxling. Om det är fråga om bolagisering av verksamhet som utövats av en fysisk person kan även ett helt obetalt stöd överföras.

Närmare bestämmelser om överföring av obetalt stöd utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också närmare bestämmelser om den bestående karaktären hos den verksamhet och den investering som stöds.

28 §

Bokföringsskyldighet

Stödtagaren ska föra bok över den åtgärd som stöds. Bokföringen ska ordnas så att den är en del av stödtagarens bokföring enligt bokföringslagen (1336/1997) eller, om 2 kap. i lagen om statsbudgeten (423/1988) tillämpas på stödtagaren, enligt nämnda kapitel och god bokförings-sed, så att bokföringen över den åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras.

Om stödtagaren är en person som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967), betraktas som tillräcklig bokföring över den åtgärd som stöds det som krävs i fråga om stödtagarens övriga bokföring för att beskattning ska kunna verkställas. Bokföringen ska då ordnas så att kostnaderna för den åtgärd som stöds utan svårighet kan identifieras och det bokföringsmaterial som gäller dem ska förvaras så som föreskrivs i 2 kap. 9 och 10 § i bokförings-lagen.

Om stödtagaren inte är bokföringsskyldig för sin verksamhet i övrigt, ska bokföringen över den åtgärd som stöds ordnas så att bestämmelserna i bokföringslagen iaktas i tillämpliga delar.

Om det är fråga om stöd som ingår i en plan som delfinansieras av Europeiska unionen ska det material som anknyter till bokföringen förvaras minst tre år efter det att Livsmedelsverket betalar ut slutbetalningen av stödet till stödtagaren.

29 §

Upplysnings- och biståndsskyldighet

Stödtagaren är skyldig att lämna den myndighet som beviljar stöd riktiga och tillräckliga uppgifter om den åtgärd som stöds, hur den framskrider och om hur stödet används.

Stödtagaren ska utan dröjsmål lämna den myndighet som beviljat stödet upplysningar om sådana förändringar som gäller stödtagarens ställning eller verksamhet eller den åtgärd som stöds och som kan inverka på förutsättningarna för betalning av stöd eller leda till återkrav av stöd. Myndigheten ska behandla anmälningen som en ansökan om ändring av villkoren i stödbeslutet, om stödtagaren och den verksamhet som stöds fortfarande uppfyller de krav som ställs i denna lag, eller som avbrott i utbetalningen av stödet eller återkrav av stödet på det sätt som föreskrivs i 10 kap.

Stödtagaren är skyldig att biträda den som utför en inspektion som avses i 47 § genom att utan ersättning lämna de uppgifter som är nödvändiga för att inspektionen ska kunna genomföras och de upplysningar som gäller objektet för inspektionen samt vid behov genom att presentera föremålet för stödet.

Om stödtagaren är misstänkt vid en förundersökning eller står åtalad för ett brott och stödtagaren överlämnar till den som utför inspektionen de i 1—3 mom. avsedda uppgifterna om de omständigheter som misstanken eller åtalet grundar sig på, får den som utför inspektionen inte utan stödtagarens samtycke överlåta uppgifterna till polis- eller åklagarmyndigheterna.

6 kap.

Ansökan om och beviljande av stöd

30 §

Ansökningstid och information om ansökningsmöjligheten

En ansökningstid kan bestämmas för ansökan om stöd. Om en ansökningstid inte bestäms, ska stödansökningarna avgöras enligt på förhand angivna perioder.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska i lämplig omfattning informera om möjligheten att ansöka om det stöd som hör till centralens behörighet, om ansökningsförfarandet och om de viktigaste förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd.

En lokal aktionsgrupp ska inom sitt område informera om i 2 mom. avsedda omständigheter när det gäller stöd som finansieras ur dess finansieringskvot.

31 §

Ansökan om stöd

Ansökan om stöd görs elektroniskt via en nättjänst, som utgör en del av den informationsresurs för livsmedelsförvaltningen som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021). Sökanden identifieras med stark autentisering på det sätt som föreskrivs i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

Med avvikelse från 1 mom. får Livsmedelsverket meddela närmare föreskrifter om att ett visst stöd eller vissa stöd ska sökas på något annat sätt än på elektronisk väg, om verkställandet av stödsystemet är brådskande, antalet ansökningar är litet eller något annat därmed jämförbart särskilt skäl förutsätter det.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de handlingar som ska fogas till ansökan, om förfarandet vid ansökan samt om det sätt på vilket projektplanen och utredningarna ska presenteras.

32 §

Behörig närings-, trafik- och miljöcentral

Stöd beviljas av den närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde den åtgärd som stöds ska genomföras, om inte något annat föreskrivs om centralernas behörighet med stöd av 5 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009).

Om den åtgärd som stöds ska genomföras inom flera än en centrals verksamhetsområde är den närings-, trafik- och miljöcentral behörig inom vars verksamhetsområde åtgärden i huvudsak ska genomföras. Närings-, trafik- och miljöcentralerna kan dock överföra ansökan från den på detta sätt behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen till en annan närings-, trafik- och miljöcentral för avgörande, om inte något annat föreskrivs i eller med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna och om de behöriga närings-, trafik- och miljöcentralerna samtycker till överföringen.

Om ett utvecklingsprojekt i huvudsak har nationella mål är den närings-, trafik- och miljöcentral behörig till vilken jord- och skogsbruksministeriet har anvisat medel för finansiering av nationella projekt.

33 §

Ansökan om stöd ur finansieringskvoten för en lokal aktionsgrupp

När stöd söks ur en lokal aktionsgrupps finansieringskvot tillämpas bestämmelserna i 31 § om att ansöka om stöd. Behörig är den lokala aktionsgrupp inom vars område den åtgärd som stöds ska genomföras.

Den behöriga lokala aktionsgruppen ska kontrollera att den ansökan som getts in till gruppen uppfyller formkraven för ansökan och yttra sig om huruvida det är ändamålsenligt att bevilja stöd med hänsyn till målen för den lokala strategin. Den lokala aktionsgruppen ger in stödansökan och sitt yttrande till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen.

Om den som ansöker om stöd är en lokal aktionsgrupp, tillämpas dock 31 § på ansökandet.

Livsmedelsverket meddelar vid behov närmare föreskrifter om hur ansökan ska ges till närings-, trafik- och miljöcentralen samt om behandlingen av ansökan.

34 §

Bedömning av en stödansökan

Ansökningar som uppfyller stöd villkoren bedöms på grundval av urvalskriterierna. Innan ansökningen inleds fastställer jord- och skogsbruksministeriet urvalskriterierna för projekt som omfattas av regionala planer efter att ha hört övervakningskommittén för strategiplanen.

Innan stödansökan avgörs kan närings-, trafik- och miljöcentralen begära ett utlåtande av andra myndigheter om sådana omständigheter som har samband med stödtagaren och den åtgärd som stöds, om detta är nödvändigt för bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan innan företagsstöd beviljas göra ett företagsbesök för att bedöma förutsättningarna för att bevilja företagsstöd och den åtgärd som ska stödjas. De observationer som görs vid företagsbesöket ska antecknas samt delges sökanden. Företagsbesök får inte göras i utrymmen som är avsedda för boende av permanent natur.

Närmare bestämmelser om urvalskriterierna och om urvalsförfarandet får utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

35 §

Avbrott i beviljande av stöd

Jord- och skogsbruksministeriet har rätt att genom sitt beslut avbryta beviljandet av stöd nationellt eller regionalt, om det inte finns behövliga medel för finansieringen av stödet eller marknadsläget eller Europeiska unionens lagstiftning kräver det.

Beviljande av stöd kan avbrytas för viss tid eller tills vidare.

Beslutet om avbrott i beviljande av stöd ska publiceras i Finlands författningssamling. Det ska informeras om avbrottet i lämplig omfattning.

36 §

Beviljande av stöd

Närings-, trafik- och miljöcentralen beslutar om beviljande av stöd. Om den verksamhet som stöds ska genomföras inom flera än en centrals verksamhetsområde, ska den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen skaffa ett utlåtande från de övriga centralerna innan stödet beviljas. Stöd kan beviljas ur en annan närings-, trafik- och miljöcentrals finansieringskvot endast om närings-, trafik- och miljöcentralen i fråga ger ett utlåtande enligt vilket stödet förordas.

Ett villkor för beviljande av stöd ur en lokal aktionsgrupps finansieringskvot är att aktionsgruppen har gett ett utlåtande där ansökan förordas. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan avvika från den lokala aktionsgruppens utlåtande där ansökan förordas endast om beviljande av stöd skulle strida mot Europeiska unionens lagstiftning eller den nationella lagstiftningen. Närings-, trafik- och miljöcentralen avgör också en ansökan som den lokala aktionsgruppen inte har förordat. Den lokala aktionsgruppen ska utan dröjsmål lämna ansökan med utlåtanden till närings-, trafik- och miljöcentralen.

37 §

Stödbeslut

I ett stödbeslut anges beloppet av det beviljade stödet, de stödvillkor som föreskrivs i denna lag samt förutsättningarna för betalning och återkrav av stöd. Beslutet ska också innehålla de villkor och förutsättningar som anges i Europeiska unionens lagstiftning och som väsentligen och direkt inverkar på användningen och utbetalningen av stödet. Genom stödbeslutet godkänns planen för den åtgärd som stöds.

Stödbeslutet får undertecknas maskinellt.

7 kap.

Utbetalning av stöd

38 §

Betalningsansökan

Ansökan om utbetalning görs elektroniskt via en nättjänst, som utgör en del av den informationsresurs för livsmedelsförvaltningen som avses i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs.

I ansökan ska lämnas de utredningar och, om inte stödet beviljats som en engångsersättning, de bokföringshandlingar som är nödvändiga för bedömningen av förutsättningarna för utbetalning av stöd.

Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om de utredningar och bokslutshandlingar som ska läggas fram vid betalningsansökan.

39 §

Tidsfrist för betalningsansökan

En skälig tidsfrist kan sättas ut för inlämnande av betalningsansökan. Tidsfristen räknas från den tidpunkt när stödbeslutet fattas eller, när det är fråga om den sista betalningsansökan i fråga om den åtgärd som stöds, från det att tiden för genomförande av åtgärden löpt ut.

Närmare bestämmelser om den tidsfrist som sätts ut för inlämnande av en betalningsansökan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Förutsättningar för utbetalning av stöd

En förutsättning för utbetalning av stöd är att stödtagaren har genomfört de åtgärder för vilka stödet har beviljats och iakttagit stödvillkoren.

När utbetalningen av stöd är resultatbaserad, ska stödtagaren med handlingar eller på något annat sätt som den myndighet som beviljat stödet förutsätter visa att alla de åtgärder som stöds har genomförts.

När stöd betalas ut utifrån faktiska kostnader, inklusive kalkylerade kostnader, ska stödtagaren utöver de förutsättningar som anges i 2 mom. lägga fram de direkta kostnaderna för åtgärderna. Kostnaderna ska vara faktiska, verifierbara och slutliga och hänföra sig till de åtgärder som stöds.

Närmare bestämmelser om de grunder som används vid bedömningen av huruvida en utgift är faktisk, slutlig, skälig och verifierbar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om de utredningar och bokföringshandlingar som visar att en åtgärd har genomförts samt huruvida utgifterna är faktiska, verifierbara, slutliga och skäliga samt vilka åtgärder de avser.

41 §

Stödbelopp som betalas ut

När utbetalningen av stöd är resultatbaserad, betalas stödet ut i poster som motsvarar genomförandet av de åtgärder som godkänts genom stödbeslutet.

När stöd betalas ut utifrån faktiska kostnader, inklusive kalkylerade kostnader, utbetalas i stöd högst den i stödbeslutet godkända andelen av de godtagbara kostnaderna för de åtgärder som genomförts.

Stödtagaren ska i betalningsansökan lägga fram en utredning om annan offentlig finansiering som beviljats åtgärden samt i fråga om projektstöd en utredning om inkomsterna och privat finansiering.

Närmare bestämmelser om inkomster och annan finansiering och om deras inverkan på det stödbelopp som betalas ut får utfärdas genom förordning av statsrådet. Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om de utredningar som gäller den övriga offentliga och privata finansieringen av projektet samt inkomsterna från projektet.

42 §

Stödposter

Stöd kan betalas i en eller flera poster.

Stöd för utvecklingsprojekt och verksamhetspenning kan betalas i förskott, om det är motiverat med hänsyn till stödtagarens ställning och genomförandet av den åtgärd som stöds.

Närmare bestämmelser om stödposterna, om beloppet av stöd som betalas i förskott och om förutsättningar för förskottsbetalningar utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

Godkännande och utbetalning

Den närings-, trafik- och miljöcentral som beviljat projekt- och företagsstödet beslutar om utbetalningen av stödet. Livsmedelsverket svarar för det slutliga godkännandet av utgifterna och för utbetalningen av stöden till stödtagarna. Beslut om betalningar kan undertecknas malskinellt.

8 kap.

Ärendehanteringssystem och övervakning av stöd

44 §

Lämnande av uppgifter för övervakning

Trots sekretessbestämmelserna har jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket rätt att av närings-, trafik- och miljöcentralerna och aktionsgrupperna avgiftsfritt få förvaltningen av understödssystemet behövliga uppgifter och utredningar om ansökan om understöd och beviljande och utbetalning av understöd samt om tillsynen över understöd. Jord- och skogsbruksministeriet har motsvarande rätt att få uppgifter av Livsmedelsverket.

Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralerna har rätt att av understödstagarna få uppgifter om användningen av understöden. Stödtagaren ska dessutom till närings-, trafik- och miljöcentralen lämna utredningar och övervakningsuppgifter om hur den åtgärd som stöds avancerar samt vilka effekterna av den är. Motsvarande uppgifter om understöd som sökts genom aktionsgrupper ska lämnas till aktionsgruppen.

De uppgifter som avses i 1 och 2 mom. lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt sätt.

Närmare bestämmelser om innehållet i utredningarna och övervakningsuppgifterna utfärdas genom förordning av statsrådet. Livsmedelsverket meddelar närmare föreskrifter om hur utredningarna och övervakningsuppgifterna ska presenteras.

45 §

Informationssystem för ärendehantering och övervakning

På handlingar som upprättats vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och på register och nättjänster som hör till informationssystemet för ärendehantering och övervakning tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021).

De uppgifter som ingår i informationssystemet förvaras tio år från det att beslutet om beviljande av stöd fattats. Om stöd har beviljats förvaras uppgifterna dock tio år från utbetalningen av den sista stödposten och, om det är fråga om stöd som ingår i en plan som delfinansieras av Europeiska unionen, fem år från det att Europeiska kommissionen betalade ut den sista posten av gemenskapens finansieringsandel i planen. I Europeiska unionens lagstiftning om stöd som beviljas i form av statligt stöd kan det ställas krav på en längre tid för förvaring än den som anges ovan.

Närmare bestämmelser om sådana uppgifter som utan att utgöra personuppgifter kan föras in i registret får utfärdas genom förordning av statsrådet.

46 §

Aktionsgruppens och sökandens rätt att få registeruppgifter

Den lokala aktionsgruppen har trots sekretessbestämmelserna rätt att ur register enligt 45 § få uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppdrag som åligger gruppen.

Den som ansöker om stöd har rätt att i den nättjänst som ingår i det ärendehanteringssystem som avses i 45 § följa hur sökandens ärende i fråga om ansökan om och utbetalning, inspektion och återkrav av stöd framskrider och avgörs samt följa behandlingen av övervakningsuppgifter i fråga om stödet. Aktionsgruppen har motsvarande rätt när det gäller stöd som sökts och beviljats ur dess finansieringskvot, med undantag av uppgifter om övervakning, inspektion och återkrav av stöd och sekretessbelagda uppgifter i samband med ansökan om utbetalning av stöd.

En lokal aktionsgrupp har i fråga om stöd som beviljats ur aktionsgruppens egen finansieringskvot dessutom rätt att i den nättjänst som ingår i ärendehanteringssystemet se konsoliderade uppgifter.

För att följa hur ärendet framskrider och se konsoliderade uppgifter krävs elektronisk identifiering.

9 kap.

Inspektion

47 §

Inspektionsrätt

Jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket kan förrätta inspektioner som gäller de myndigheter som ansvarar för verkställandet samt stödtagarna i syfte att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stöd iakttas. Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt det attesterande organ som avses i 12 § i planförvaltningslagen har motsvarande rätt i fråga om stödtagarna enligt vad som föreskrivs i eller med

stöd av den horisontella förordning som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten i planförvaltningslagen. Om ett stöd på det sätt som avses i 24 § i denna lag har överförts på någon annan aktör har de ovannämnda myndigheterna och det attesterande organet rätt att granska även denna aktörs ekonomi och verksamhet för att utöva tillsyn över att förutsättningarna och villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stöd iakttas. Om den verksamhet som stöds eller objektet för den investering som stöds har överlåtits utan att stöd samtidigt har överförts, har de ovannämnda myndigheterna och det attesterande organet rätt att hos förvärvaren granska den verksamhet eller det objekt som överlåtits.

Också Europeiska unionens organ har inspektionsrätt enligt vad som bestäms i Europeiska unionens lagstiftning, i fråga om stöd som helt eller delvis har beviljats av Europeiska unionens medel eller som har beviljats som statligt stöd.

48 §

Inspektion

I syfte att utföra en inspektion som avses i 47 § har myndigheterna och det attesterande organet rätt att få tillträde till byggnader, lokaler och platser som är betydelsefulla med hänsyn till den åtgärd som stöds och användningen av stödet och granska dessa samt granska stödtagarens omständigheter, informationssystem och handlingar. Inspektion får dock inte utföras i lokaler som används för boende av permanent natur.

För att inspektionsuppdraget ska kunna skötas på ett lämpligt sätt kan en utomstående revisor befullmäktigas för inspektionen. Revisorn ska vara en i revisionslagen (1141/2015) avsedd revisor. Revisionssammanslutningen ska utse en för inspektionen huvudansvarig revisor. Vid utförandet av inspektionsuppdrag tillämpas förvaltningslagen, språklagen, samiska språklagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. På revisorn tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av inspektionsuppdrag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

En inspektionsberättelse ska göras upp över en inspektion och utan dröjsmål ges in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen och Livsmedelsverket.

Den som utför inspektionen har rätt att omhänderta handlingarna och annat material som har samband med användningen av stödet, om detta krävs för att syftet med inspektionen ska uppnås. Handlingarna och annat material ska utan dröjsmål returneras när de inte längre behövs för inspektionen.

De myndigheter och attesterande organ som avses i 47 § har rätt att avgiftsfritt få handräckning av polisen för inspektionen.

Livsmedelsverket beslutar om antalet inspektioner och väljer inspektionsobjekten utifrån riskanalys eller slumpmässigt urval, om inte något annat föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. Livsmedelsverket gör upp en inspektionsstrategi och inspektionsplan. Närmare bestämmelser om hur inspektionerna ska genomföras får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 kap.

Återbetalning av stöd, upphörande med utbetalning av stöd samt återkrav

49 §

Återbetalning av stöd

Stödtagaren ska utan dröjsmål betala tillbaka ett stöd eller en del av det som denne fått felaktigt, till för stort belopp eller uppenbart utan grund. Stödtagaren ska betala tillbaka stödet eller

en del av det också när det inte kan användas på det sätt som förutsätts i stödbeslutet. Om det belopp som ska återbetalas är högst 100 euro, behöver det inte betalas tillbaka.

Vad som bestäms i 1 mom. gäller inte skillnaden mellan stöd som beviljats enligt kalkylerade grunder och de faktiska kostnaderna.

50 §

Upphörande med utbetalning av stöd samt återkrav

Närings-, trafik- och miljöcentralen är skyldig att upphöra med utbetalningen av stöd och att återkräva stödet, om

- 1) förutsättningarna för beviljande eller villkoren för utbetalning av stöd inte har uppfyllts,
- 2) stödtagaren har gett sådana felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har inverkat på beviljandet eller utbetalningen av stöd,
- 3) stöd villkoren inte har iakttagits,
- 4) stödtagaren har överlåtit objektet för den investering som stöds eller väsentligt reducerat, eller avslutat, den verksamhet som är föremål för stödet i strid med 27 §,
- 5) stödtagaren har försatts i konkurs innan den tidsfrist som avses i 27 § har löpt ut och det i stödtagarens verksamhet har begåtts ett sådant gäldenärsbrott som avses i 39 kap. i strafflagen (39/1889),

- 6) stödtagaren har vägrat att bistå vid inspektion, eller

7) detta krävs i Europeiska unionens lagstiftning om det stöd för utveckling av landsbygden som delfinansieras av Europeiska unionen eller helt finansieras med nationella medel.

Livsmedelsverket är skyldigt att upphöra med utbetalningen av verksamhetspenning, stöd för förberedande åtgärder och tekniskt bistånd och att återkräva sådana utbetalningar på de grunder som anges i 1 mom. 1—3 och 6—7 punkten.

Med stöd av 1 mom. 4 punkten ska återkravet gälla den andel av beloppet av det utbetalda stödet som fås genom att den andel som motsvarar egendomens användningstid dras av från användningstiden enligt 27 §.

Ett belopp som uppgår till högst 100 euro exklusive räntor behöver dock inte återkrävas.

Om stöd har beviljats flera stödtagare gemensamt, svarar alla stödtagare solidariskt för betalningen av det stöd som återkrävs.

51 §

Dröjsmålsränta på belopp som återkrävs

Om det belopp som återkrävs inte betalas senast på den förfallodag som avses i 54 § 1 mom. ska en årlig dröjsmålsränta enligt 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982) betalas på beloppet. Räntan beräknas enligt den tid som börjar 60 dagar efter beslutet om återkrav och slutar när fordran betalas eller, om fordran dras av från en post som ska betalas ut senare, när avdraget görs.

52 §

Jämkning av återkrav

Den myndighet som beslutar om återkrav kan helt eller delvis avstå från att återkräva det belopp som betalats ut felaktigt eller utan grund eller att ta ut den ränta som ska betalas på beloppet, om det som en helhet betraktat med hänsyn till stödtagarens omständigheter och verksamhet är oskäligt att återkräva det fulla beloppet. Återkravet och uttaget av ränta ska dock ske till fullt belopp om detta krävs i Europeiska unionens lagstiftning om stöd för utveckling av

landsbygden som helt eller delvis finansieras av Europeiska unionen eller helt och hållet finansieras med nationella medel.

53 §

Minskat stöd, påföljder och vite

Om det vid en administrativ kontroll som gäller utbetalning eller vid någon annan kontroll upptäcks att en åtgärd som är föremål för stöd inte har genomförts i enlighet med en godkänd plan eller om den som ansöker om stöd i sin ansökan om utbetalning har uppgett kostnader som inte berättigar till stöd, betalas inget stöd ut eller minskas det stöd som betalas ut. Beslut om administrativa påföljder i anslutning till det stöd som betalas ut fattas av den myndighet som beslutar om utbetalning av stödet.

I fråga om påföljderna ska det beaktas vad som föreskrivs i artikel 59 i den horisontella förordning som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten i planförvaltningslagen. Inga påföljder bestäms i situationer som avses i artikel 59.5 andra stycket a, b och c i den horisontella förordningen eller i andra jämförbara situationer.

Om stödtagaren har underlåtit att iaktta lagstiftningen om offentlig upphandling, ska påföljderna bestämmas i enlighet med artikel 61 i den horisontella förordning som avses i 1 mom.

Om stödtagaren eller en aktör som stödet i enlighet med 24 § överförts till, trots uppmaning vägrar lämna de uppgifter som avses i 29 § 1 mom. eller biträda vid inspektion i enlighet med 29 § 3 mom. eller hindrar en i 47 § 1 mom. avsedd inspektör att genomföra inspektion som avses i momentet, får lämnande av uppgifter, biträdande vid inspektion och tillåtande av inspektion förenas med vite. En fysisk persons skyldighet att lämna uppgifter och biträda vid inspektion får dock inte förenas med vite, om det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna gäller det ärende som är föremål för brottsmisstanke. Livsmedelsverket förelägger och dömer ut vite om det attesterande organ som utför inspektionen är en privat aktör och i övriga fall den myndighet som beslutat om godkännande eller beviljat stöd.

Närmare bestämmelser om grunderna för minskning av stöd och om beräkning av minskningar och påföljder utfärdas genom förordning av statsrådet.

54 §

Beslut om återkrav och om upphörande med utbetalning

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska fatta beslut om återkrav och om upphörande med utbetalningen av stöd. I beslutet anges det belopp som återkrävs samt förfallodagen för betalningen av det, vilken är 60 dagar från dagen för återkravsbeslutet.

Ett beslut om återkrav ska fattas utan ogrundat dröjsmål efter det att närings-, trafik- och miljöcentralen har fått del av den grund som anges i 50 § och inom tio år från det att den sista stödposten har betalats ut.

55 §

Verkställighet av återkravsbeslut

Livsmedelsverket svarar för verkställandet av återkravsbeslut. Återkrav kan genomföras så att det belopp som återkrävs inklusive ränta dras av från övriga stöd som betalas till stödtagaren.

Beslut om återkrav kan verkställas genom utsökning efter det att beslutet har vunnit laga kraft. En återkravsfordran preskriberas när fem år förflutit från ingången av det år som följer på det år då återkravsbeslutet vunnit laga kraft. På verkställande av beslutet tillämpas i övrigt lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

11 kap.

Särskilda bestämmelser

56 §

Avgiftsfrihet för beslut

Beslut enligt denna lag är avgiftsfria för sökanden och stödtagaren.

57 §

Rätt att få upplysningar och utlämnande av information

Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter eller aktörer som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter som gäller sökanden eller stödtagaren, dennes ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller finansiering med offentliga medel eller andra omständigheter av betydelse för stödet som är nödvändiga för behandlingen av ett ärende som avses i denna lag. Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har motsvarande rätt att av stödtagarna få sådana uppgifter och utredningar om användningen av understöden.

De myndigheter som nämns i 1 mom. har trots sekretessbestämmelserna rätt att av Skatteförvaltningen i anslutning till skatter och av andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag i anslutning till lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter avgiftsfritt få sådana uppgifter om den som ansöker om stöd och stödtagaren som gäller skötseln av registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden samt uppgifter om sökandens och stödtagarens verksamhet, ekonomi och kopplingar, om uppgifterna är nödvändiga för beviljande eller utbetalning av stöd eller övervakning av stödets användning.

Jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket samt närings-, trafik- och miljöcentralen har trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter, aktörer som sköter offentliga uppdrag och till organ inom Europeiska unionen lämna ut sådana uppgifter om stödtagaren som erhållits vid skötseln av uppdrag enligt denna lag och som är nödvändiga för att fullgöra den inspektionsuppgift som föreskrivs för myndigheten, aktören eller organet eller för att utöva tillsyn över att Europeiska unionens lagstiftning har följts.

58 §

Verksamhetspenning för aktionsgrupper

En lokal aktionsgrupp kan beviljas verksamhetspenning för sådana kostnader för förvaltning och ledning som avses i artikel 34.1 c i den allmänna förordning som avses i 4 § 1 mom. 5 punkten i planförvaltningslagen.

Jord- och skogsbruksministeriet beviljar verksamhetspenningen. Verksamhetspenningens andel i procent av det totala beloppet av den offentliga finansieringen för utvecklingsstrategin fastställs genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. Verksamhetspenning betalas som en procentbaserad ersättning på grundval av hur genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin avancerar. Livsmedelsverket beslutar om utbetalning och återkrav av verksamhetspenning.

Aktionsgruppen ska lämna uppgifter om sin verksamhet till Livsmedelsverket. Utöver vad som i 50 § föreskrivs om upphörande med utbetalning av stöd och återkrav är Livsmedelsverket skyldigt att återkräva verksamhetspenningen, om verksamhetspenning har betalats ut på felaktiga grunder eller till för stort belopp i förhållande till de faktiska betalningarna för åtgärderna

för att genomföra utvecklingsstrategin. I övrigt tillämpas på verksamhetspenning bestämmelserna i 10 kap. i denna lag.

Närmare bestämmelser om förfaranden som gäller verksamhetspenning, bedömning av genomförande samt utbetalning och de uppgifter som förutsätts för utbetalning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de utredningar som förutsätts vid utbetalning av verksamhetspenning.

59 §

Stöd för förberedande åtgärder för lokala utvecklingsstrategier

För förberedelser av lokala utvecklingsstrategier kan beviljas stöd för förberedande åtgärder för sådana kostnader för förberedelser som avses i artikel 34.1 a i den allmänna förordning som avses i 4 § 1 mom. 5 punkten i planförvaltningslagen. Livsmedelsverket beslutar om beviljande, utbetalning och återkrav av stöd för förberedande åtgärder.

På påföljder, inspektioner och återkrav tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om dem i fråga om företags- och projektstöd i denna lag eller med stöd av den.

Närmare bestämmelser om förfarandena i anslutning till stöd för förberedande åtgärder samt förutsättningarna för beviljande och utbetalning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Livsmedelsverket får meddela närmare föreskrifter om de utredningar och bokföringshandlingar som visar att en åtgärd genomförts samt huruvida utgifterna är faktiska, verifierbara, slutliga och skäliga samt vilka åtgärder de avser.

60 §

Besvärsförbud

Ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen som gäller förlängning av tidsfristen enligt 26 § 2 mom. får inte överklagas särskilt genom besvär.

61 §

Ändringssökande

I beslut som avses i denna lag får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

I ett beslut i fråga om begäran om omprövning söks ändring genom besvär hos Tavastehus förvaltningsdomstol.

I övrigt finns bestämmelser om sökande av ändring hos förvaltningsdomstol i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

12 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

62 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den ...

Genom denna lag upphävs lagen om stödjande av landsbygdens utveckling (28/2014).

De stöd som avses i 3 och 4 kap. samt i 58 och 59 § tas i bruk genom förordning av statsrådet. Stöden kan tas i bruk vid olika tidpunkter. Stöd kan inte beviljas för sådana planeringskostnader som avses i 9 § 2 mom., om kostnaderna har uppkommit före den 1 januari 2023.

På ansökningar som är anhängiga när denna lag träder i kraft samt på stöd som beviljats före ikraftträdandet tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 30 punkten, sådan den lyder i lag 488/2022, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021, 1134/2021 och 713/2022, en ny 31—33 punkt som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

30) utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet enligt 12 § i lagen om gödselmedel (711/2022),

31) beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om stödjande av landsbygds utveckling under finansieringsperioden 2023—2027 (/),

32) beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) och lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011),

33) beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Livsmedelsverket

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Livsmedelsverket (371/2018) 2 § 1 mom. 2 punkt som följer:

2 §

Uppgifter

Livsmedelsverket ska sköta

2) andra uppgifter i anknytning till verkställigheten av andra stöd och ersättningar som beviljas av de i 1 punkten nämnda fonderna och av nationella medel för jordbruk, trädgårdsodling och renhushållning, naturnäringar, skolorna och åtgärder för den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken samt i anknytning till genomförandet av marknadsordningen för jordbruksprodukter,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 30 punkten, sådan den lyder i lag 488/2022, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021, 1134/2021 och 713/2022, en ny 31—33 punkt som följer:

Gällande lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

Föreslagen lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

31) beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om stödjande av landsbygdens utveckling under finansieringsperioden 2023–2027 (/),

32) beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) och lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011),

33) beviljande av, betalning av och tillsyn över stöd enligt lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Livsmedelsverket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Livsmedelsverket (371/2018) 2 § 1 mom. 2 punkt som följer:

Gällande lydelse

2 §

Uppgifter

Livsmedelsverket ska sköta

2) andra uppgifter i anknytning till verkställigheten av andra stöd och ersättningar som beviljas av de i 1 punkten nämnda fonderna och av nationella medel för jordbruk, trädgårdsodling och renhushållning, naturnäringsringar, skolterna och åtgärder för utveckling av landsbygden samt i anknytning till genomförandet av marknadsordningen för jordbruksprodukter,

Föreslagen lydelse

2 §

Uppgifter

Livsmedelsverket ska sköta

2) andra uppgifter i anknytning till verkställigheten av andra stöd och ersättningar som beviljas av de i 1 punkten nämnda fonderna och av nationella medel för jordbruk, trädgårdsodling och renhushållning, naturnäringsringar, skolterna och åtgärder för den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken samt i anknytning till genomförandet av marknadsordningen för jordbruksprodukter,

Denna lag träder i kraft den 20 .
